

แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

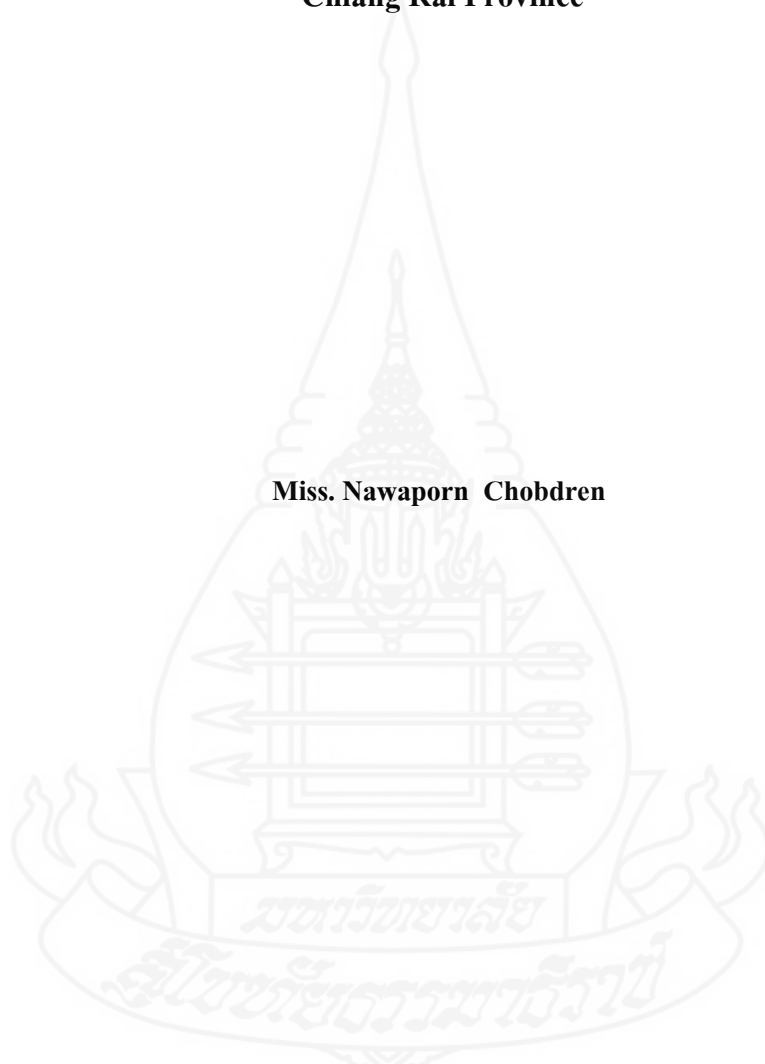
นางสาวนภาพร ชอบเดิน

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต
วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนากิจการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2564

**Capacity Building Guidelines for Community Enterprises in Thoeng District,
Chiang Rai Province**

Miss. Nawaporn Chobdren

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of agriculture in Agriculture Extension and Development

School of Agriculture and Cooperatives
Sukhothai Thammathirat Open University

2021

หัวข้อวิทยานิพนธ์   แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
ชื่อและนามสกุล   นางสาวนภาพร ชอบเดิน
วิชาเอก   ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร
สาขาวิชา   เกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชราช
อาจารย์ที่ปรึกษา   1. รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน
                                  2. รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช คุรุทเมือง แสนเสริม

วิทยานิพนธ์นี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2565

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(อาจารย์ ดร.ปริญญารัตน์ ภูศิริ)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.สินีนุช คุรุทเมือง แสนเสริม)

..... ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.เทพศักดิ์ บุญยรัตพันธุ์)

ชื่อวิทยานิพนธ์ แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ผู้วิจัย นางสาวนภาพร ชอบเดิน รหัสนักศึกษา 2629002581

ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน (2) รองศาสตราจารย์ ดร.สินินุช คุรุทเมือง แสนเสริม
ปีการศึกษา 2564

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสภาพสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 2) ความรู้และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 3) ความคิดเห็นและความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และ 5) ปัญหาข้อเสนอแนะ และแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

ประชากร คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง ทั้งหมด 1,988 ราย ทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างตามสูตรทาโร ยามาเน จำนวน 186 ราย โดยใช้แบบสัมภาษณ์วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนาและการจัดกลุ่มหมวดหมู่ของข้อมูล ส่วนสนทนากลุ่มทำการคัดเลือกตัวแทนกลุ่มวิสาหกิจชุมชน 20 คน เพื่อทำการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และวิเคราะห์โดยการจัดหมวดหมู่

ผลการศึกษาพบว่า 1) สมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 50.77 ปี สถานภาพสมรส รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 85,586.02 บาทต่อปี รายได้นอกภาคการเกษตร 55,252.69 บาทต่อปี รายจ่ายในภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 40,029.57 บาทต่อปี รายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือน 36,104.84 บาทต่อปี 2) ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของสมาชิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนแหล่งความรู้ที่ได้รับ ในภาพรวมอยู่ระดับมาก โดยได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อบุคคล 3) ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต่อการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ระดับมาก โดยเฉพาะหมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการในประเด็นกระบวนการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สมาชิกมีความต้องการเกี่ยวกับผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนระดับมาก โดยเฉพาะในประเด็นการสร้าง ความสามัคคี 4) การมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะหมวดที่ 2 การร่วมวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในประเด็นการร่วมชี้แจงแผนให้กับเพื่อนสมาชิก และหมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในประเด็น การร่วมสร้างความพึงพอใจให้กับบริการลูกค้า และการร่วมสร้างความปลอดภัยกับลูกค้า 5) ปัญหา โดยภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง โดยเฉพาะในประเด็นขาดแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ไม่แน่นอน ข้อเสนอแนะของสมาชิก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในประเด็นควรสร้างจิตสำนึกในการเป็นสมาชิก ส่งเสริมสมาชิกให้มีส่วนร่วม ในการทำแผน การควบคุมคุณภาพสินค้าและแนวทางเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ด้านความรู้ การส่งเสริมด้านการพัฒนา การบริหารกลุ่ม และด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์กลุ่ม

คำสำคัญ การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพ วิสาหกิจชุมชน

Thesis title: Capacity Building Guidelines for Community Enterprises in Thoeng District, Chiang Rai Province

Researcher: Miss Nawaporn Chobdren; **ID:** 2629002581;

Degree: Master of Agricultural (Agricultural Extension and Development);

Thesis advisors: (1) Bumpen Keowan, Associate Professor;

(2) Dr.Sineenuch Khрутmuang Sanserm, Associate Professor, **Academic year:** 2021

Abstract

The objectives of this research were to study 1) basic personal, economic and social conditions of the community enterprise members 2) knowledge and knowledge source of the community enterprise members 3) opinions and needs of the community enterprise members 4) participation in the operation of the community enterprise members and 5) problems, suggestions and capacity building guidelines for the community enterprise.

The population was 1,988 community enterprise members. Data were collected from 186 samples by using interview questions. Descriptive statistics and data classification were used to analyze the data. 20 representatives from the community enterprise were selected to be key informants. A focus group method was used to discuss about strength, weakness, opportunity, threat and classification.

The results showed that 1) the community enterprise members, overall, were female with the average age of 50.77 years and were married. The average income from agricultural sector per household was 85,586.02 baht/year. The average income from non-agricultural sector was 55,252.69 baht/year. The average expense from agricultural sector and non-agricultural sector per household were 40,029.57 and 36,104.84 baht/year, respectively. 2) In the overview, the members knew about community enterprise at high level. The members obtained knowledge from knowledge sources, overall, at high level. They obtained knowledge from electronic media at highest level, second to that was from personal media. 3) The opinion of the community enterprise members about the operation, overall, was at high level, especially category 6: product or service management in the aspect of eco-friendly production process. The members required high output of the community enterprise operation, especially the aspect on building team unity. 4) Participation of the members, overall, was at high level, especially category 2: participation in planning the operation of the community enterprise in the aspect on plan clarification to other members and category 7: the output of the community enterprise operation in regard to the participation in customer service so the customers would be satisfied and safe. 5) Problems, overall, were at moderate level, especially the lack of distributor or market uncertainty. Suggestions of the members, overall, were at high level, especially the aspect on member awareness, member encouragement in planning participation, product quality control and extension in capacity building guideline of the community enterprise in terms of knowledge, development, group management and product development of the group.

Keywords: Community enterprise operation, Capacity building guideline, Community enterprise

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยได้รับการอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์บำเพ็ญ เขียวหวาน รองศาสตราจารย์ ดร. สนิษุช คุรุฑเมือง แสนเสริม ที่ปรึกษาร่วม อาจารย์ ดร. ปริญญารัตน์ ภูศิริ ประธานสอบ ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษา คำแนะนำ ข้อคิดเห็น ต่าง ๆ ช่วยตรวจแก้ไขข้อบกพร่อง และติดตามการทำวิทยานิพนธ์อย่างใกล้ชิดตลอดเวลาที่ทำการ วิจัย ทำให้การทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้สำเร็จเรียบร้อย สมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างยิ่ง และขอขอบคุณคณาจารย์ทุกท่านที่ได้กรุณาให้ความรู้ คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่อการทำงานวิจัย จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้นำชุมชน ประธานวิสาหกิจชุมชน และสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ทุกท่าน ที่ได้ช่วยประสานงานกับเกษตรกร ในการตอบแบบสัมภาษณ์ และให้ความร่วมมือในการ ตอบแบบสัมภาษณ์เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณมารดา ญาติพี่น้อง และเพื่อน ๆ ทุกคน และเพื่อนนักศึกษาปริญญาโท รุ่น 22 ภาคเหนือตอนบนทุกท่าน ที่เป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา นับว่าเป็นสิ่งที่มีคุณค่ายิ่ง คุณประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนทุกท่าน ให้มี กำลังใจในการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และเป็นกำลังใจสำคัญในการพัฒนาการเกษตรของ ประเทศไทยให้ก้าวหน้า ยั่งยืน สืบไป และขอมอบให้ท่านอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาท วิชาความรู้แก่ผู้วิจัยในการศึกษาหลักสูตรปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร) ตลอดจนประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง

นวพร ชอบเดิน
กุมภาพันธ์ 2565

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีกลุ่ม	8
แนวคิดและทฤษฎีความคิดเห็นและความต้องการ	12
แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม	18
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และแหล่งความรู้	23
แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร	28
แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน	30
วิสาหกิจชุมชน และบริบททั่วไปของอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย	37
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	40
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	48
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	48
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	56
ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมของสมาชิก วิสาหกิจชุมชน	56
ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	68
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินงาน ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	76
ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	98
ตอนที่ 5 ปัญหาข้อเสนอแนะ และแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพ วิสาหกิจชุมชนของสมาชิก	106
ตอนที่ 6 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการเสริมสร้าง ศักยภาพวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย	128
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	132
สรุปการวิจัย	132
อภิปรายผล	138
ข้อเสนอแนะ	145
บรรณานุกรม	149
ภาคผนวก	156
ก แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย	157
ข แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย	183
ประวัติผู้วิจัย	209

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 ข้อมูลการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2563.....	38
ตารางที่ 2.2 แสดงพื้นที่ปกครองอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย.....	39
ตารางที่ 2.3 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี อำเภอเทิง ปี 2563.....	40
ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการประเมินศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย.....	49
ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	57
ตารางที่ 4.2 สภาพทางเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	60
ตารางที่ 4.3 สภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	67
ตารางที่ 4.4 ความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับเรื่องวิสาหกิจชุมชน และการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน.....	68
ตารางที่ 4.5 สรุประดับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	71
ตารางที่ 4.6 แหล่งความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	72
ตารางที่ 4.7 สรุปแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง.....	75
ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน.....	77
ตารางที่ 4.9 สรุปความคิดเห็นในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง..	86
ตารางที่ 4.10 ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	88
ตารางที่ 4.11 สรุปความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง.....	96
ตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง.....	98
ตารางที่ 4.13 สรุปการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง..	105
ตารางที่ 4.14 ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	106
ตารางที่ 4.15 สรุปปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง.....	115
ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	116
ตารางที่ 4.17 สรุปข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง.....	125
ตารางที่ 4.18 สรุป ความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม / ปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง.....	126
ตารางที่ 4.19 จุดแข็ง และจุดอ่อน	128
ตารางที่ 4.19 โอกาส และอุปสรรค.....	130

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 4.1 สรุประดับแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน.....	76
ภาพที่ 4.2 สรุประดับความคิดเห็นในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	87
ภาพที่ 4.3 สรุประดับความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	97
ภาพที่ 4.4 สรุปลการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	106
ภาพที่ 4.5 สรุประดับปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	116
ภาพที่ 4.6 สรุประดับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	126
ภาพที่ 4.7 สรุประดับความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม / ปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน.....	127
ภาพที่ 5.1 สรุปล SWOT และแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน.....	137
ภาพที่ 5.2 สรุปลข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้.....	147

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

“วิสาหกิจชุมชน” เป็นการรวมตัวกันของราษฎรในชุมชน ไม่ต่ำกว่า 7 คน จัดตั้งเป็นกลุ่ม มีวัตถุประสงค์เพื่อการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะ เป็นนิติบุคคลในรูปแบบใดหรือไม่ เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน ซึ่งรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการรวมกลุ่มของราษฎรในชุมชน ดำเนินกิจกรรมเพื่อคนในชุมชน ดังจะเห็นได้จาก แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี พ.ศ. 2560-2564) ยึดหลัก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” “การพัฒนาที่ยั่งยืน” และ “คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา” ที่ต่อเนื่องจากแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9-11 และยึดหลักการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ลดความเหลื่อมล้ำ และขับเคลื่อนการเจริญเติบโต จากการเพิ่มผลิตภาพการผลิตบนฐานการใช้ภูมิปัญญาและนวัตกรรม พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2562 เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่เศรษฐกิจชุมชนเป็นพื้นฐานของการพัฒนาเศรษฐกิจแบบพอเพียง และโดยที่เศรษฐกิจชุมชนในปัจจุบันจำนวนหนึ่งยังอยู่ในระดับที่ไม่พร้อมจะเข้ามาแข่งขันทางการค้าทั้งในระดับภายในประเทศและระหว่างประเทศสมควรให้มีการส่งเสริมความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น การสร้างรายได้ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การพัฒนาความสามารถในการจัดการและการพัฒนารูปแบบของวิสาหกิจชุมชนอันจะยังผลให้ชุมชนพึ่งพาตนเองได้และพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น และในฉบับแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่ส่งเสริมให้มีการเข้าสู่ตลาดเสรี ในรูปแบบของนิติบุคคล โดยมีกรมส่งเสริมการเกษตร ทำหน้าที่เป็น สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

ปี 2563 กรมส่งเสริมการเกษตรได้รับจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ไปแล้วกว่า 72,000 แห่ง (กรมส่งเสริมการเกษตร 2563) จากข้อมูลการจดทะเบียนพบว่า วิสาหกิจชุมชน ส่วนใหญ่เป็นวิสาหกิจชุมชนขั้นพื้นฐาน ซึ่งจำเป็นต้องมีการส่งเสริมและพัฒนาให้มีความเข้มแข็ง และพึ่งพาตนเองได้ โดยการส่งเสริมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการศึกษาตนเอง ศึกษาแลกเปลี่ยนประสบการณ์จาก

แหล่งเรียนรู้ภายนอก เพื่อให้กำหนดแนวทางพัฒนากิจการวิสาหกิจชุมชนของกลุ่มตนเองได้อย่างเหมาะสม ภายใต้กลไกการทำงานของกรมการ อนุกรมการ ที่ตั้งขึ้นตาม พ.ร.บ.ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ.2548 และแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562

จังหวัดเชียงราย เป็นจังหวัดเหนือสุดตอนบนของประเทศไทย แบ่งการปกครองออกเป็น 18 อำเภอ มีครัวเรือนเกษตรกร ประมาณ 16,199 ครัวเรือน มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2563 ทั้งหมด จำนวน 2,918 แห่ง (กรมส่งเสริมการเกษตร 2563)

อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย เป็นอำเภอหนึ่งของจังหวัดเชียงราย มีกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2563 ทั้งหมด จำนวน 81 แห่ง แบ่งตามกิจกรรมได้เป็น กลุ่มการผลิตสินค้า จำนวน 60 แห่ง กลุ่มการแปรรูปผลผลิตสินค้า จำนวน 10 แห่ง และกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ จำนวน 11 แห่ง มีสมาชิกทั้งหมด 1,988 ราย แบ่งระดับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนได้เป็น 3 ระดับ ได้แก่ ระดับดี มีจำนวน 10 แห่ง (ร้อยละ 12.35) มีสมาชิกทั้งหมด 390 ราย ระดับปานกลาง มีจำนวน 31 แห่ง (ร้อยละ 38.27) มีสมาชิกทั้งหมด 700 ราย และระดับปรับปรุง มีจำนวน 40 แห่ง (ร้อยละ 50) มีสมาชิกทั้งหมด 898 ราย (กรมส่งเสริมการเกษตร 2563) ซึ่งจะเห็นได้ว่าวิสาหกิจชุมชนของอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย มีระดับการพัฒนาอยู่ในระดับปรับปรุง

จากสภาพความเป็นจริงในการปฏิบัติงานของผู้วิจัยที่ผ่านมา พบว่าวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง มีปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่ม บางกลุ่มมีความเข้มแข็ง สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง บางกลุ่มไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งมักเกิดปัญหาของสมาชิกเอง และจากคณะกรรมการกลุ่ม เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารกลุ่ม ขาดความเป็นผู้นำ สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือ ขาดเงินทุนหมุนเวียนในกลุ่ม คุณภาพสินค้าไม่ได้มาตรฐาน ไม่มีแหล่งจำหน่ายสินค้าที่แน่นอน

ดังนั้น ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงควรมีการศึกษาแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย เพื่อศึกษาเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง การบริหารจัดการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในแต่ละด้าน การพัฒนาสินค้าของกลุ่ม รวมถึงปัญหาและข้อเสนอแนะในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนอย่างยั่งยืน อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนในพื้นที่อำเภอเทิงและพื้นที่ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการของสมาชิกในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
- 2.3 เพื่อศึกษาความรู้และแหล่งเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- 2.4 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- 2.5 เพื่อศึกษาปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง “แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย” ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเอกสาร คู่มือการดำเนินงาน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

4. ขอบเขตของการวิจัย

4.1 **ขอบเขตเชิงพื้นที่** การศึกษาวิจัยครั้งนี้ดำเนินการศึกษาสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในพื้นที่อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

4.2 **ขอบเขตด้านเนื้อหา** การวิจัยในครั้งนี้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจและสังคม ความคิดเห็นและความต้องการ ความรู้ แหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

4.3 **ขอบเขตด้านเวลา** การศึกษาวิจัยครั้งนี้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเดือนกันยายน ถึงเดือนตุลาคม 2564

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **วิสาหกิจชุมชน** หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้าการให้บริการ หรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะป็นรูปนิติบุคคลหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งตนเองของครอบครัวชุมชน

5.2 **แหล่งความรู้ในการหาความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน** หมายถึง การได้รับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน จากแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคล แหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นวิชาการ แหล่งเรียนรู้ที่เป็นสื่อบุคคล สื่อแบบกลุ่ม สื่อมวลชน สื่ออิเล็กทรอนิกส์

5.3 **ความรู้** หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับเรื่องวิสาหกิจชุมชน เช่น ความหมายของวิสาหกิจชุมชน วัตถุประสงค์ของการจดทะเบียน ประโยชน์ของการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การยกเลิกทะเบียน การเพิกถอนทะเบียนวิสาหกิจชุมชน การยื่นอุทธรณ์ สามารถนำไปถ่ายทอดและปรับใช้ในกลุ่มของตนเองได้

5.4 **ความคิดเห็น** หมายถึง ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีต่อดำเนินงานใน 7 หมวด ดังนี้ ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การตลาดและการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดการสินค้าหรือบริการ ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

5.5 ความต้องการ หมายถึง ความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่อยู่ภายในอันจะทำให้เกิดแรงขับนี้จะก่อให้เกิดพฤติกรรมต่าง ๆ ขึ้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและความพอใจ ใน 7 หมวด ดังนี้ ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การตลาดและการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดการสินค้าหรือบริการ ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

5.6 การมีส่วนร่วม หมายถึง การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการตัดสินใจระดับต่างๆ ทางการบริหารจัดการ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ใน 7 หมวด ดังนี้ ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การตลาดและการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดการสินค้าหรือบริการ ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

5.7 ปัญหา หมายถึง ข้อสงสัยหรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้น ในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ใน 7 หมวด ดังนี้ ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การตลาดและการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดการสินค้าหรือบริการ ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

5.8 ข้อเสนอแนะ หมายถึง ข้อคิดเห็นในขั้นเตรียมการ ขั้นดำเนินการ ขั้นนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ใน 7 หมวด ดังนี้ ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การตลาดและการเชื่อมโยงเครือข่ายการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดการสินค้าหรือบริการ ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 เพื่อให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนใช้เป็นข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

6.2 วิสาหกิจชุมชนทั่วไปในพื้นที่ต่างๆ ที่มีสภาพแวดล้อมที่คล้ายคลึงกัน สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับใช้เป็นแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

6.3 องค์กรบริหารส่วนตำบลและเทศบาลสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปเสนอ เพื่อวางแผนพัฒนาในระดับท้องถิ่น

6.4 ผู้สนใจทั่วไป สามารถนำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ประโยชน์เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาเพิ่มเติม หรือเป็นแนวทางการปฏิบัติงานในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาทบทวนวรรณกรรม และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยทำการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่างๆ เพื่อนำมาใช้ในการกำหนดกรอบแนวคิด หลักการ ทฤษฎี รวมทั้งการกำหนดประเด็นคำถามในการสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิเคราะห์และอภิปรายผลการศึกษา ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม
2. แนวคิดและทฤษฎีความคิดเห็นและความต้องการ
3. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม
4. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และแหล่งความรู้
5. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร
6. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน
7. วิสาหกิจชุมชนและบริบททั่วไปของอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่ม ประกอบด้วย ความหมายเกี่ยวกับกลุ่ม องค์ประกอบเกี่ยวกับกลุ่ม ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ความหมายเกี่ยวกับกลุ่ม

ความหมายของกลุ่มนักวิชาการทั้งไทยและต่างประเทศได้ให้ความหมายของคำว่า “กลุ่ม” ไว้แตกต่างกันดังนี้

พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา (ราชบัณฑิตยสถาน 2524, น.164) ได้ให้ความหมายว่า “กลุ่ม” ประกอบด้วยบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปที่ได้สร้างแบบอย่างการกระทำระหว่างกันขึ้นเป็นกลุ่ม

หรือขณะนี้จึงเป็นที่ยอมรับว่าเป็นองค์ภาวะอย่างหนึ่งทั้งโดยสมาชิกของกลุ่มเองและตามปกติโดยผู้อื่นด้วย ทั้งนี้เพราะกลุ่มจะมีพฤติกรรมร่วมกันในแบบฉบับของตนเอง

ถวิล ธาราโพธิ์ (2532, น. 99) ได้ให้ความหมายว่า บุคคลจำนวนหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ การเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันนี้เป็นกระบวนการทำให้เกิดกลุ่ม และยังให้ความเห็นว่า การที่บุคคลจำนวนหนึ่งมีการติดต่อดสื่อสารกับบุคคลอื่น ๆ ในช่วงเวลาหนึ่งและบุคคลติดต่อกันนั้นมีจำนวนมากพอที่ทุกคนจะติดต่อกันได้อย่างใกล้ชิดโดยไม่ต้องผ่านบุคคลอื่น

สุลาวัณย์ ทัศนานุตรียะ (2545, น.12) นักจิตวิทยาสังคมได้ให้ทัศนะในเชิงจิตวิทยาสังคมเกี่ยวกับกลุ่มไว้ว่า “กลุ่ม” เป็นที่รวมของบุคคลซึ่งมารวมตัวกันเพื่อผลประโยชน์นั้นๆ ได้กลุ่มที่ประสบความสำเร็จจะช่วยเหลือสนับสนุน ให้สมาชิกได้รับความพอใจในการเข้าร่วมกลุ่มได้หรือไม่สามารถเสนอความต้องการของสมาชิกได้กลุ่มเหล่านั้นก็ยากที่จะดำรงความเป็นกลุ่มไว้ได้

สรุปความหมายเกี่ยวกับ “กลุ่ม” ข้างต้นสรุปได้ดังนี้

กลุ่มเกิดจากการรวมตัวกันของบุคคล อย่างน้อยที่สุด 2 คน มารวมตัวกัน มีแนวคิด มีความสัมพันธ์กัน มีความพึงพอใจหรือมีแรงจูงใจ โดยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน

1.2 องค์ประกอบของกลุ่ม

องค์ประกอบของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ การที่กลุ่มจะอยู่รอดและมีพัฒนาเจริญขึ้นอยู่กับกลุ่มมีประสิทธิภาพหรือไม่ กลุ่มที่มีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มและสมาชิกได้สำเร็จช่วยให้กลุ่มบรรลุถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ ส่วนกลุ่มที่ไม่มีประสิทธิภาพ คือกลุ่มที่ไม่สนองความต้องการของกลุ่มและสมาชิกได้ ไม่สามารถนำกลุ่มไปถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในทัศนะของ พัฒน์ บุญรัตนพันธ์ (2527, น.148) กลุ่มที่มีประสิทธิภาพจะมีองค์ประกอบที่จะต้องพิจารณาอยู่ 7 ประการ คือ

- 1) การยึดเหนี่ยวกันของผลผลิตของกลุ่ม หมายถึง ความรู้สึกและลักษณะต่างๆ ที่ปรากฏในกลุ่ม การยอมรับปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม ได้จากการที่กลุ่มยึดเหนี่ยวกัน ซึ่งสุลาวัณย์ ทัศนานุตรียะ (2545, น.20) ที่ได้กล่าวถึงเหนี่ยวแน่นและความเป็นปึกแผ่นของกลุ่มว่าเป็นผลรวมจากพลังต่าง ๆ ในกลุ่มที่ดึงดูดสมาชิกไว้ โดยที่สมาชิกทุกคนต่างมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มสมาชิกและยอมรับคุณค่าและวัตถุประสงค์ของกลุ่มของตนและ จีรพรธณ กาญจนจิตรา (2526, น. 261-262) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับการทำงานของกลุ่มว่าขึ้นอยู่กับความร่วมมือร่วมใจของสมาชิกที่เมื่อกลุ่มมีความสำเร็จสูงย่อมส่งผลให้ปฏิบัติงานได้ผลดีและประสบความสำเร็จ และไปสู่จุดมุ่งหมายที่กลุ่มต้องการ

2.ขนาดของกลุ่ม กลุ่มขนาดเล็กจะมีการยึดเหนี่ยวสูงกว่ากลุ่มขนาดใหญ่และกลุ่มขนาดเล็กจะมีความสามัคคีในการทำกิจกรรมต่างๆ มากกว่ากลุ่มขนาดใหญ่ และนำชัย ทัศนผล (2536,น.19) พบว่ากลุ่มที่มีสมาชิกมีความเหนียวแน่นและมีความพอใจในการทำงานของกลุ่มสูง มักจะเป็นกลุ่มที่มีขนาดเล็กมากกว่ากลุ่มที่มีขนาดใหญ่

3.จุดมุ่งหมายของกลุ่ม กลุ่มที่มีประสิทธิภาพ จุดมุ่งหมายของกลุ่มต้องชัดเจน เป็นที่เข้าใจตรงกันในหมู่สมาชิก ตอบสนองความต้องการของสมาชิกได้ก็จะนำไปสู่จุดหมายที่สำเร็จ

4.ค่านิยมและปทัสถาน กลุ่มที่มีประสิทธิภาพจะต้องมีค่านิยมบางอย่างที่คล้ายคลึงกันและสมาชิกทุกคนของกลุ่มจะยอมรับปทัสถานที่ตั้งของกลุ่มยึดถือระเบียบกฎข้อบังคับปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด ซึ่งนำชัย ทัศนผล (2536,น.19) กล่าวว่าความแตกต่างกันของสมาชิกในกลุ่มด้านความสำเร็จมากกว่ากลุ่มที่มีลักษณะส่วนบุคคลที่คล้ายคลึงกัน ย่อมมีผลทำให้กลุ่มดำเนินกิจกรรมที่มักประสบผลสำเร็จมากกว่ากลุ่มที่สมาชิกมีลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนี้ สุลาวณิชย์ ทัศนานุตริยะ (2545,น.21) ได้กล่าวถึงเรื่องการสูญเสียและความเหนียวแน่นของกลุ่ม พบว่ากลุ่มที่มีการจัดระบบและการวางระเบียบแบบแผนในการปฏิบัติงานของสมาชิกต่อกลุ่มไว้อย่างดีแล้ว กลุ่มเหล่านี้มีโอกาสที่จะประสบความสำเร็จสูงกว่ากลุ่มซึ่งไม่ได้มีการจัดระบบและวางระเบียบแบบแผน ในการปฏิบัติงานของสมาชิกต่อกลุ่มหรือกลุ่มที่มีการวางระเบียบแบบแผน

5.ลักษณะของสมาชิก หมายถึง ลักษณะบุคลิกภาพของสมาชิกที่มารวมกันในแต่ละกลุ่มซึ่งจะมีผลต่อแบบแผนทางพฤติกรรมของกลุ่ม ซึ่ง ถวิล ชาราโกชน (2532,น.141) ได้กล่าวถึงความขัดแย้งซึ่งเกิดขึ้นกับบุคคลที่มีความต้องการ ความคิดเห็นทัศนคติ ค่านิยม ไม่เหมือนกันเมื่อกลุ่มเกิดการพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงทำให้การกระทำของสมาชิกบางคนมีผลกระทบกระเทือนต่อสมาชิกคนอื่นๆผลที่ตามมาคือการเกิดความขัดแย้งระหว่างสมาชิกขึ้นทำให้กลุ่มพัฒนาไปไม่ได้เท่าที่ควร

6.ผู้นำ กล่าวคือ ผู้นำจะมีส่วนรับผิดชอบเกี่ยวกับประสิทธิภาพของกลุ่ม โดยตรงกลุ่มที่มีประสิทธิภาพย่อมจะมีผู้นำที่ดี ที่จะต้องใช้อำนาจให้ถูกกาลเทศะ สุลาวณิชย์ ทัศนานุตริยะ (2545,น.23) กล่าวว่าผู้นำคือบุคคลที่คลี่คลายความตึงเครียดต่างๆลงได้ สามารถนำกลุ่มให้บรรลุถึงจุดหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับ จีรพรณ กาญจนจิตตรา (2526,น.126-127) ได้กล่าวว่าผู้นำคือ ผู้ที่มีความรู้เรื่องหนึ่งอันเป็นที่ต้องการในการดำเนินงานของกลุ่มและสามารถใช้ความรู้นั้นช่วยให้กลุ่มบรรลุวัตถุประสงค์ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กรสามารถสังเกตได้จากคุณภาพของภาวะการณ์เป็นผู้นำในองค์กรนั้น

7.การสื่อสารภายในกลุ่ม หมายถึง การที่สมาชิกภายในกลุ่มมีการติดต่อซึ่งกันและกัน สุลาวณิชย์ ทัศนานุตริยะ(2545,น.25) กล่าวว่า การแลกเปลี่ยนสารระหว่างกลุ่มจะเกิดขึ้นบ่อยมาก

ที่สุด เมื่อบุคคลมีความคล้ายคลึงกัน เช่น ความเชื่อ การศึกษาสถานภาพสังคม การสื่อสารถึงมี
ประสิทธิภาพเมื่อบุคคลสองคนมีความคล้ายคลึงกัน

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า

องค์ประกอบของกลุ่มที่มีประสิทธิภาพ คือ กลุ่มสามารถตอบสนองความต้องการของ
กลุ่มและความต้องการของสมาชิก ส่วนกลุ่มที่ไม่มีประสิทธิภาพ คือ กลุ่มที่ไม่ตอบสนองความ
ต้องการของกลุ่มและสมาชิก ประกอบด้วย 7 ประการ ได้แก่ 1) การยึดเหนี่ยวกันของผลผลิตของกลุ่ม
2) ขนาดของกลุ่ม 3) จุดมุ่งหมายของกลุ่ม 4) ค่านิยมและปทัสถาน 5) ลักษณะของสมาชิก 6) ผู้นำ 7)
การสื่อสารภายในกลุ่ม

1.3 ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม

ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม การศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มจำเป็นต้อง
ศึกษาทฤษฎีด้วย ซึ่งทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่มนี้ สுகนธ์ สิ้นธพานนท์และคณะ (2545, น.81-82)
ได้รวบรวมและเรียบเรียง ทฤษฎีเกี่ยวกับกลุ่มสัมพันธ์ไว้หลายประการด้วยกัน คือ ทฤษฎีสถาน (Field
Theory) ของเคิร์ต เลวิน (Kurt Lewin) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญ สรุปได้ดังนี้ คือ

- 1.2.1 พฤติกรรมจะเป็นผลมาจากพลังความสัมพันธ์ของสมาชิกในกลุ่ม
- 1.2.2 โครงสร้างของกลุ่มจะเกิดการรวมกลุ่มของบุคคลที่มีลักษณะแตกต่างกัน
- 1.2.3. การรวมกลุ่มแต่ละครั้งจะต้องมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในกลุ่ม โดยเป็น
ปฏิสัมพันธ์ในรูปการกระทำ (Act) ความรู้สึก (Feel) และความคิด (Thought)
- 1.2.4 องค์ประกอบต่างๆ ดังกล่าวไว้ใน ข้อ 1-3 จะก่อให้เกิดโครงสร้างของกลุ่มแต่
ละครั้ง ซึ่งมีลักษณะแตกต่างกันออกไปตามลักษณะของสมาชิกในกลุ่ม
- 1.2.5 สมาชิกในกลุ่มจะมีการปรับตัวเข้าหากัน และพยายามช่วยกันทำงานซึ่งการที่
บุคคลพยายามปรับบุคลิกภาพของคนที่มีความแตกต่างกันนี้ จะก่อให้เกิดความอันหนึ่งอันเดียวกัน
และทำให้เกิดพลังหรือแรงผลักดันของกลุ่มที่ทำให้การทำงานเป็นไปได้อย่างดี

1.3 ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ (Interaction Theory) ของเบลล์ (Bales) โฮมาน (Homans) และ
ไวท์ (Whyte) แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีนี้คือ 1) กลุ่มจะประกอบด้วยโครงสร้างหรือระบบ 2) การ
แสดงบทบาทตำแหน่งหน้าที่ของสมาชิกจะกระทำได้

1.4 ทฤษฎีสังคมมิติ (Sociometric Orientation) ของโมเรโน ในทฤษฎีนี้ มีแนวคิดที่
สำคัญดังนี้ 1) การกระทำและจริยธรรมหรือขอบเขตการกระทำของกลุ่ม 2) เครื่องมือที่ใช้ใน
การศึกษาความสัมพันธ์

1.5 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic) ของซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดที่สำคัญ คือ 1) เมื่อบุคคลอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม จะต้องอาศัยความจงใจ (Motivation Process) 2) ในการรวมกลุ่ม บุคคลจะมีโอกาสแสดงตนอย่างเปิดเผย หรือพยายามป้องกันปิดบังตนเอง โดยวิธีต่างๆ (Defense Mechanism)

1.6 ทฤษฎีจิตวิทยาทั่วไป (General Psychology) ทฤษฎีนี้มีแนวคิดว่าการใช้หลักจิตวิทยาต่างๆ เกี่ยวกับการรับรู้ การเรียนรู้ ความคิดความเข้าใจ การให้แรงจูงใจ ฯลฯ จะช่วยให้เข้าใจพฤติกรรมของบุคคลในแง่การรวบรวมข้อมูล

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม ได้แก่ ทฤษฎีสนาม ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์ ทฤษฎีระบบ ทฤษฎีสังคมมิติ ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ และทฤษฎีจิตวิทยาทั่วไป ซึ่งการที่สมาชิกกลุ่มมีพฤติกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งตัวบุคคลและกลุ่ม โดยมีกิจกรรมต่างๆ เป็นตัวกำหนด ผลที่เกิดขึ้นนั้นจะเป็นผลงานที่ร่วมกันมาของสมาชิก และจะก่อให้เกิดความรู้สึกที่ดีมีต่อกัน โดยนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการงานวิจัยครั้งนี้ ในหมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน และหมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล

2. แนวคิดและทฤษฎีความคิดเห็นและความต้องการ

แนวคิดและทฤษฎีความคิดเห็นและความต้องการ จะกล่าวถึง แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็นประกอบด้วย ความหมายของความคิดเห็น ประเภทของความคิดเห็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น การวัดความคิดเห็น และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ประกอบด้วย ความหมายของความต้องการ ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ดังนี้

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น ประกอบด้วย ความหมายของความคิดเห็น ประเภทของความคิดเห็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น การวัดความคิดเห็น โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1.1 ความหมายของความคิดเห็น

แนวคิดเกี่ยวกับความคิดเห็น ประกอบด้วย ความหมายของความคิดเห็น ประเภทของความคิดเห็น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น และการวัดความคิดเห็น โดยมีรายละเอียดดังนี้

ปิยฉัตร แก่นจันทร์ (2548, น.33) ได้สรุปคำจำกัดความของความคิดเห็นไว้ว่า ความคิดเห็น คือ การแสดงออกซึ่งความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ความเชื่อ ทศนคติ เจกคติ

ความคิดเห็นอาจจะเป็นไปในทางเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยกับสิ่งนั้นก็ได้ อาจถูกต้องหรือไม่ถูกต้องก็ได้ และอาจเปลี่ยนไปได้ตามกาลเวลา

อนุพงศ์ เนื่องจำนง (2544, น.7) ได้ให้ความหมายของความคิดเห็นว่า ความรู้สึกทางจิตใจของบุคคลหรือกลุ่มคนที่อาจเกิดขึ้นจากพื้นความรู้ ประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม ส่วนการแสดงออกทางความคิดอาจแสดงออกมาเป็นคำพูด หรือการเขียน ซึ่งการแสดงออกนี้อาจเป็นไปในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เช่น ความเชื่อ ทศนคติ เจตคติ การแสดงออกทางความคิด อาจแสดงออกเป็นคำพูด หรือเขียน ซึ่งอาจเป็นไปในทางที่เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้ โดยการวิจัยครั้งนี้มีการนำความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมาศึกษาการวิจัยในครั้งนี้ด้วย

2.1.2 ประเภทของความคิดเห็น

เรมเมอร์ (Remmer, 1996, น. 47) กล่าวว่าความคิดเห็นมี 2 ประการด้วยกัน คือ

1) **ความคิดเห็นเชิงบวกสุด – เชิงลบสุด (Extreme opinion)** เป็นความคิดเห็นที่เกิดจากการเรียนรู้และประสบการณ์ ซึ่งสามารถทราบทิศทางได้ เช่น บวกสุด ลบสุด

2) **ความคิดเห็นจากความรู้ความเข้าใจ (Cognitive contents)** การมีความเห็นต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งขึ้นอยู่กับความรู้ความเข้าใจที่มีต่อสิ่งนั้น เช่น ความรู้ความเข้าใจในทางที่ดี และไม่

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ประเภทของความคิดเห็น คือ การที่บุคคลมีความคิดเห็นแสดงออกมาจากประสบการณ์และการเรียนรู้ หรือมีความเข้าใจจากความรู้ ซึ่งความคิดเห็นอาจจะเป็นด้านลบหรือด้านบวก และความรู้ความเข้าใจในทางที่ไม่ดีหรือทางที่ดีก็ได้

2.1.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น

ดวงอุมา โสภา (2551, น. 21) ได้สรุปปัจจัยพื้นฐานที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นของบุคคล ซึ่งทำให้บุคคลแต่ละคนแสดงความคิดเห็นที่เหมือนกันหรือแตกต่าง ดังนี้ ปัจจัยส่วนบุคคล และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

จำเรียง ภาวิจิตร (2536, น. 248-249) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความคิดเห็นว่าขึ้นอยู่กับกลุ่มทางสังคมในหลายประการ คือ 1) ภูมิหลังทางสังคม 2) กลุ่มอ้างอิง 3) กลุ่มกระตือรือร้น

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็น หมายถึง การแสดงความคิดเห็นมีปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความคิดเห็นของบุคคล แบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ อิทธิพลที่มาจากตัวบุคคลเอง การแสดงความคิดเห็นของแต่ละบุคคลจึงแสดงออกมา

เหมือนกันหรือแตกต่างกันก็ได้ และอิทธิพลจากสังคมสิ่งแวดล้อม เช่น ตัวบุคคล สภาพแวดล้อม ในสังคม

2.1.4 การวัดความคิดเห็น

วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (2545, น. 102-117) กล่าวถึงการวัดว่ามาตรวัดเจตคติหรือทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมใช้อย่างแพร่หลาย มี 4 วิธี คือ

1) **วิธีคิดแบบสเกลวัดความต่างทางศัพท์ (S-D Scale = Semantic differential scale)** เป็นวิธีวัดทัศนคติหรือความคิดเห็น โดยอาศัยคุณสมบัติที่มีความหมายตรงกันข้าม

2) **วิธีลิเคิร์ตสเกล (Likert scale)** เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นที่นิยมกันมากที่สุดเพราะเป็นวิธีสร้างมาตรวัดที่ง่ายประหยัดเวลา ผู้ตอบแบบสอบถามสามารถแสดงทัศนคติในทางที่ชอบหรือไม่ชอบ อาจมีคำตอบให้เลือก 5 หรือ 4 คำตอบ และให้คะแนน 5 4 3 2 1 หรือ +2 +1 0 -1 -2 ตามลำดับ

3) **วิธีกัทแมนสเกล (Guttman scale)** เป็นวิธีสร้างมาตรวัดทัศนคติหรือความคิดเห็นในแนวเดียวกันและสามารถจัดอันดับทัศนคติสูง-ต่ำ แบบเปรียบเทียบต่ำสุดหรือสูงสุด และแสดงถึงการสะสมของข้อความความคิดเห็น

4) **วิธีเทอร์ลโทนสเกล (Thurstone scale)** เป็นวิธีการสร้างมาตรวัดออกเป็นปริมาตรแล้วเปรียบเทียบตำแหน่งความคิดหรือทัศนคติไปในทางเดียว และเสมือนว่าเป็น Scale ที่มีช่วงห่างกัน

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การวัดความคิดเห็นในการวิจัยครั้งนี้ เลือกใช้แบบวัดความคิดเห็นเป็นแบบสัมพัทธ์ โดยใช้วิธีลิเคิร์ตสเกล (Likert scale) คือ กำหนดคะแนนเป็น 5 ระดับ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในระดับมากที่สุด มีค่าเท่ากับ 5 คะแนน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในระดับมาก มีค่าเท่ากับ 4 คะแนน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในระดับปานกลาง มีค่าเท่ากับ 3 คะแนน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในระดับน้อย มีค่าเท่ากับ 2 คะแนน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในระดับน้อยที่สุดมีค่าเท่ากับ 1 คะแนน

2.2 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ ประกอบด้วย ความหมายของความต้องการ ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.2.1 ความหมายของความต้องการ

พจนานุกรมไทยฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 436) กล่าวถึง “ความต้องการ” หมายถึง ความอยากได้ ใครได้หรือประสงค์จะได้ และเมื่อเกิดความรู้สึกอยากได้ดังกล่าวจะทำให้ร่างกายเกิดการความขาดสมดุลเนื่องมาจากมีสิ่งเร้ากระตุ้น มีแรงขับภายในเกิดขึ้น ทำให้ร่างกาย

พยายามดิ้นรน ไม่อาจอยู่นิ่ง และแสวงหาเพื่อตอบสนองความต้องการนั้นๆ เมื่อร่างกายได้รับตอบสนองแล้ว ร่างกายมนุษย์ก็กลับสู่ภาวะสมดุลอีกครั้งหนึ่งและก็จะเกิดความต้องการใหม่ๆ เกิดขึ้นมาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542, น.144) กล่าวว่า ความต้องการเป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคลเพราะชีวิตคนเราต้องมีการดิ้นรน เพื่อหาทางตอบสนองความต้องการต่างๆ ที่เกิดขึ้น และทิศทางของพฤติกรรมก็ถูกกำหนดโดยแรงผลักดันของความต้องการที่เกิดขึ้นในขณะนั้น

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการ หมายถึง เป็นแรงผลักดันที่เกิดขึ้นภายในตัวของบุคคล เกิดความอยากได้ ในสิ่งที่ได้รับการกระตุ้น หลังจากได้รับการตอบสนองแล้วนั้น ทำให้เกิดความพึงพอใจ แต่เมื่อมีสิ่งอื่นๆ ที่เป็นสิ่งใหม่มากระตุ้นอีกก็จะทำให้เกิดความอยากได้อีกครั้ง มาทดแทนวนเวียนอยู่ไม่มีที่สิ้นสุด

2.2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับความต้องการ

มาสโลว์ (1987) ได้กล่าวถึงทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ (Maslow's Hierarchical Theory of Motivation) ว่า ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ เป็นทฤษฎีที่เน้นย้ำในเรื่องของความต้องการของมนุษย์ โดยมนุษย์ทุกคนมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด และเป็นความต้องการที่เป็นกลุ่ม เป็นจุดที่มีการจัดลำดับไว้เป็นขั้น ความต้องการระดับขั้นต่ำสุด คือ ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ (basic physiological and biological need) และระดับสูงที่สุดก็คือ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ หรือความต้องการประจักษ์ตน (self-fulfillment หรือ self-actualization need)

มาสโลว์ อธิบายถึงความพึงพอใจ และความต้องการของมนุษย์ โดยมีข้อสมมติฐานเกี่ยวกับมนุษย์ 3 ประการ ได้แก่ 1) มนุษย์มีความต้องการ 2) ความต้องการที่ได้รับการตอบสนอง 3) ความต้องการของมนุษย์มีเป็นลำดับขั้นตามความสำคัญ

มาสโลว์เชื่อว่า มนุษย์มีความต้องการทั้งหมด 5 ขั้น ซึ่งมนุษย์จะมีความต้องการในขั้นต่ำสุดก่อน เมื่อได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นต่ำสุดนี้จนเป็นที่พอใจแล้วก็จะเกิดความต้องการในขั้นสูงต่อไป ความต้องการในขั้นต่ำกว่า จะต้องได้รับการตอบสนองจนเป็นที่พอใจจึงจะแสดงความต้องการขั้นสูงได้ รายละเอียดของความต้องการทั้ง 5 ขั้น มีดังนี้ คือ

ขั้นที่ 1 ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพ เป็นความต้องการในระดับต่ำ ขั้นแรกเป็นความต้องการซึ่งจำเป็นเพื่อการอยู่รอด อันเป็นเรื่องทางกายภาพและชีวภาพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้มีความจำเป็นสำหรับมนุษย์ทุกคน เพราะความจำเป็นที่ต้องดำรงชีพอยู่ ทำให้มนุษย์ต้องหาสิ่งเหล่านี้ตอบสนองก่อนเป็นลำดับแรกเป็นพื้นฐานก่อนถึงจะมีความต้องการในลำดับอื่นต่อไป

ขั้นที่ 2 ความต้องการในความปลอดภัยและความมั่นคง เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองทางด้านร่างกายแล้ว ก็จะมีความต้องการในขั้นสูงขึ้นไป คือความต้องการทางด้านความปลอดภัย หรือมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งความต้องการที่จะมีความปลอดภัยและความมั่นคงนี้เป็นความต้องการที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญ มนุษย์ปรารถนาที่จะอยู่ห่างจากสิ่งที่เป็นอันตรายทั้งปวงต่อชีวิตไม่ว่าจะเป็นอุบัติเหตุ โรคภัยไข้เจ็บต่างๆ

ขั้นที่ 3 ความต้องการในทางสังคม ความรักใคร่และความเป็นเจ้าของ เมื่อมนุษย์ได้รับการตอบสนองความต้องการในขั้นที่ต่ำกว่าแล้ว ความต้องการในทางสังคม ความต้องการในความรัก ความต้องการที่จะอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ในสถานการณ์ที่รู้ดีว่ามีส่วนร่วม และเป็นที่ยอมรับ แต่คนโดยทั่วไปจะมีความต้องการนี้ในระดับที่ต่างกันในแต่ละบุคคล และในแต่ละสถานการณ์ต่างกันด้วย นอกจากนี้ยังปรากฏผลการค้นคว้าวิจัยเกี่ยวกับความต้องการระดับนี้ ซึ่งเป็นกรทำให้เกิดแง่มุมที่กว้างออกไป เช่น ผลการค้นคว้าของสแตนเลย์ ซาเชเทอร์ (อ้างถึงใน สร้อยตระกูล (ตีวยานนท์) อรรถมานะ 2541, น.96) แห่งมหาวิทยาลัยมิเนโซตา กล่าวว่า การที่คนเข้าสังคม และแสวงหาความต้องการในความรักใคร่นั้น มิใช่เพื่อสังคมในตัวของมันเอง แต่เป็นเพราะคนชอบและสนุกกับการเข้าสังคมมากกว่า และในหลายๆ กรณีเป็นเพราะคนต้องการกล่าวถึงความเชื่อของคนหรือเมื่อบุคคลเกิดความ ตื่นเต้น สับสน หรือไม่สบายใจคนมักจะมองหาบุคคลที่อยู่ในภาวะแบบเดียวกับตนและที่สุดบุคคล ก็จะรวมกันเป็นกลุ่มก้อนได้ เพราะมีความรู้สึกทำนองเดียวกัน

ขั้นที่ 4 ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับในสังคม ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องและเป็นที่ยอมรับ หมายถึงความต้องการของบุคคลที่จะมีคุณค่าในสายตาของคนอื่น ความต้องการเหล่านี้อาจแบ่งเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ 1) ความปรารถนาที่จะมีความแข็งแกร่ง 2) ความปรารถนาที่จะมีชื่อเสียงและเกียรติภูมิ

ขั้นที่ 5 ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดหรือความต้องการประจักษ์ตนเป็นความต้องการที่อยากจะทำให้เกิดความสำเร็จในทุกสิ่งทุกอย่างตามความนึกคิดของตนเอง พยายามผลักดันชีวิตของตนเองให้เป็นไปในทางที่ดีที่สุดตามที่คาดหวังได้

แอลเดอร์เฟอร์ (อ้างถึงใน กุญชรี้ คำขาย 2544, น. 134) กล่าวว่า ทฤษฎีความต้องการของแอลเดอร์เฟอร์ (Alder's Modified Needs) ได้ศึกษาทฤษฎีของมาสโลว์และพัฒนาทฤษฎีขึ้นมาเพื่อลดปัญหาที่นักจิตวิทยาทฤษฎีของมาสโลว์ ทฤษฎีนี้จัดกลุ่มความต้องการจำเป็นของมนุษย์ออกเป็น 3 ประเภท คือ 1) ความต้องการอยู่รอด 2) ความต้องการความสัมพันธ์ 3) ความต้องการเจริญเติบโต

ทฤษฎีนี้เสนอว่า พฤติกรรมของบุคคลนั้นถูกจูงด้วยความต้องการมากกว่า 1 ระดับพร้อมๆ กัน ส่วนที่ต่างออกไปจากทฤษฎีของมาสโลว์ ได้แก่ ทฤษฎีนี้เป็นกระบวนการความคับข้องใจการถดถอย (frustration-regression process) ซึ่งอธิบายว่า การที่คนๆ หนึ่งยังไม่สามารถตอบสนอง

ความต้องการที่สูงกว่าได้จะเกิดความซับซ้อนใจ และถดถอยกลับมายังความต้องการจำเป็นขั้นที่อยู่ต่ำกว่าถัดลงไป

กุญชรี้ คำชาย (2544, น. 135) กล่าวว่า ทฤษฎีความต้องการของเมอร์เรย์ (Murrey's Manifest Need Theory) ประกอบด้วยความต้องการ 4 ประการ คือ ความต้องการความสำเร็จ ความต้องการความสัมพันธ์ ความต้องการอิสระ และความต้องการอำนาจ ซึ่งความต้องการเหล่านี้ อาจเกิดขึ้นพร้อมกัน โดยบางด้านสูง บางด้านต่ำก็ได้ และไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นเรียงเป็นลำดับ

กุญชรี้ คำชาย (2544, น. 135-136) กล่าวว่า ทฤษฎีความต้องการ หรือแรงจูงใจของ แมคเคลแลนด์ (McClelland Achievement Motivation) ทฤษฎีความต้องการเน้นไปที่ความต้องการปฐมภูมิของมนุษย์ แต่แท้จริงแล้วมนุษย์ยังมีความต้องการอีกประเภทหนึ่ง เป็นความต้องการทุติยภูมิ ซึ่งถือว่าเป็นความต้องการทางใจหรือทางสังคมเป็นความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้และถูกเสริมแรง โดยการอบรม เลี้ยงดู และปทัสถานสังคม แมคเคลแลนด์ ได้ศึกษาความต้องการทุติยภูมินี้ โดยเฉพาะที่เป็นแหล่งของแรงจูงใจในการทำงาน ซึ่งจำแนกเป็นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ และแรงจูงใจใฝ่อำนาจ ดังนี้

1) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแรงจูงใจที่มีความต้องการที่จะทำงานซึ่งท้าทายให้ประสบความสำเร็จ โดยอาศัยความพยายามของตนเอง และเป้าหมายที่วางไว้ คนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะพอใจมากที่สุด หากสิ่งที่ต้องทำท้าทาย รับผิดชอบกลับและได้รับการยอมรับ (McClelland 1970 อ้างถึงใน กุญชรี้ คำชาย 2544, น. 135) มีผลการวิจัยยืนยันว่าผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงส่วนใหญ่ จะถูกจูงใจด้วยความคาดหวังว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลได้รับการตอบสนอง รางวัลที่จับต้องได้เป็นสิ่งจูงใจที่มีผลน้อย ยกเว้นรางวัลมีปริมาณมากพอที่จะทำให้รู้สึกว่ารางวัลนั้นเป็นด้วยยอมรับความสำเร็จของบุคคล ในทางตรงข้าม ผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ พบว่ารางวัลที่จับต้องได้ ทำให้ปฏิบัติงานให้ดีขึ้น

2) แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ เป็นความต้องการของบุคคลที่จะแสวงหาการยอมรับจากผู้อื่นคล้ายตามความประสงค์และความคาดหวังของผู้อื่น หลีกเลี่ยงความขัดแย้งและการเผชิญหน้า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์สูงจะสร้างความสัมพันธ์เชิงบวกกับคนอื่น ๆ

3) แรงจูงใจใฝ่อำนาจ หมายถึง ความต้องการที่จะควบคุมสิ่งแวดล้อมของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นคนหรือเป็นวัตถุ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่อำนาจสูงมีแนวโน้มที่จะแสดงอิทธิพลของตนเองต่อผู้อื่นและมักอยู่ในตำแหน่งผู้นำกลุ่ม ดังนั้นแรงจูงใจใฝ่อำนาจจึงเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการภาวะผู้นำ

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์ทุกคนนั้น มีไม่สิ้นสุดมีความต้องการตลอดเวลา เมื่อไม่มีการตอบสนองต่อความต้องการจะทำให้เกิดความซับซ้อนใจ โดยความต้องการมี 5 ชั้น เริ่มต้นจากระดับขั้นต่ำสุด คือความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพและ

ระดับสูงที่สุด คือ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จสูงสุดหรือความต้องการประจักษ์ตน โดยนำแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้

3. แนวคิดและทฤษฎีการมีส่วนร่วม

แนวคิด และทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม จะกล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ลักษณะ รูปแบบการมีส่วนร่วม และปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ดังนี้

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม จะกล่าวถึงความหมายของการมีส่วนร่วม การจำแนกการมีส่วนร่วม พฤติกรรมของการมีส่วนร่วม เหตุผลการมีส่วนร่วม วิธีการสร้างการเข้ามามีส่วนร่วม

3.1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

ผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (participation) ไว้หลากหลายต่างแง่มุมกันแล้วแต่เป้าหมายหลักและลักษณะงานที่เกี่ยวข้อง อย่างไรก็ตาม การอธิบายความหมายของการมีส่วนร่วมที่จะกล่าวต่อไปนี้จะเน้นการมีส่วนร่วมทางด้านการส่งเสริมการเกษตร โดยจะอธิบายประเด็นการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในการพัฒนากลุ่มหรือชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

บุญเทียน แก้วมงคล (2552, น.11) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าการที่ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือแนวทางที่วางไว้ด้วยความสมัครใจและมีการปฏิบัติต่อกันอยู่บนพื้นฐานของความเป็นธรรมในชุมชน

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2547, น. 313-315) สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมจากแนวคิดของนักวิชาการหลาย ๆ ท่าน แล้วนำมาสรุปประเด็นสำคัญของแต่ละความหมายได้ว่า คำว่าการมีส่วนร่วมทางส่งเสริมการเกษตรที่เน้นถึงการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ทางการส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ เกษตรกร แม่บ้านเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องนั้น มีประเด็นสำคัญที่เหมือนกันและแตกต่างกันอยู่หลายประการ ดังนี้ 1) เป็นการกระจายอำนาจในการตัดสินใจ 2) เป็นการที่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ ในงานส่งเสริมการเกษตรได้เข้ามามีส่วน 3) เป็นการทำให้เกิดความเสมอภาคหรือเท่าเทียมกันในด้านต่าง ๆ 4) เป็นการที่กลุ่มบุคคลต่าง ๆ 5) เป็นการที่กลุ่มบุคคลเป้าหมายในงานส่งเสริมการเกษตรจะต้องมีส่วนร่วม

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลสมาชิกในชุมชนมาเข้าร่วมกลุ่มด้วยความเต็มใจ เน้นการมีส่วนร่วม เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้าน กลุ่มเยาวชน เกษตร กลุ่มวิสาหกิจชุมชน เป็นการร่วมกระบวนการทุกขั้นตอนในการดำเนินงาน ร่วมวิเคราะห์ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมพัฒนา ร่วมรับผิดชอบ และร่วมติดตามประเมินผล ในการทำกิจกรรมในขั้นตอนต่างของกลุ่มให้ประสบความสำเร็จและให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่วางไว้

3.1.2 การจำแนกประเภทการมีส่วนร่วม

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540, น. 28-29) สรุปว่าการมีส่วนร่วมอาจพิจารณาในมิติที่ต่างกัน กล่าวคือ 1) การจำแนกประเภทของการมีส่วนร่วมโดยพิจารณาถึงระดับการอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วม 2) การจำแนกประเภทของการมีส่วนร่วมตามวิธีการที่เข้าไปเกี่ยวข้องโดยตรง และโดยอ้อม 3) การจำแนกประเภทของการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนต่าง ๆ ของกระบวนการวางแผนการพัฒนา 4) การจำแนกประเภทการมีส่วนร่วมตามความเข้มข้นและความถี่ของกิจกรรม

สมศักดิ์ สุขวงศ์ (2532, น. 102-115) จำแนกการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนของกระบวนการวางแผนไว้ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ประเภทของการมีส่วนร่วม สามารถจำแนกได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมด้วยแรงเต็มใจ การมีส่วนร่วมตามวิธีการที่เข้าไปเกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมโดยตรง เช่น การเข้าร่วมประชุม ร่วมแสดงความคิดเห็น การมีส่วนร่วมทางอ้อม เช่น การมีส่วนร่วมโดยผ่านตัวแทน การมีส่วนร่วมที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนต่างๆ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท และการมีส่วนร่วมตามความเข้มข้นและความถี่ เช่นการเข้าร่วมกิจกรรมสม่ำเสมอ

3.1.3 พฤติกรรมของการมีส่วนร่วม

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2547, น. 297) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นการแสดงพฤติกรรมที่ปรากฏให้เห็น หรือกลุ่มของพฤติกรรมที่สามารถสังเกตเห็นได้ และที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ซึ่งได้แบ่งพฤติกรรมการมีส่วนร่วมไว้ 6 ประเด็น ดังนี้ 1) การรวมกลุ่มและเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม 2) การเข้าร่วมให้ความคิดเห็นต่อกลุ่ม 3) การเข้าไปร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ขององค์กร 4) ทำในสิ่งที่สามารถทำได้ 5) การมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ 6) มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการมีส่วนร่วมเป็นการแสดงปรากฏให้เห็น สามารถจำแนก 6 ประเด็น ดังนี้ การรวมกลุ่มและเข้าเป็นสมาชิกกลุ่ม การเข้าร่วมให้ความคิดเห็นต่อกลุ่ม การเข้าไปร่วมในกระบวนการต่าง ๆ ขององค์กร ทำในสิ่งที่สามารถทำได้ มีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ มีส่วนได้รับประโยชน์จากการดำเนินงานของกลุ่ม

3.1.4 เหตุผลของการมีส่วนร่วม

1) การชี้แจงเหตุผลของการมีส่วนร่วมของประชาชน สุรพล จันทราทิตย์ (2544, น. 193) สรุปไว้ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมของประชาชนช่วยให้ผู้จัดวางโครงการ (2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตัดสินใจ (3) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นวิถีทางในการระดมควบคุมทรัพยากร (4) การมีส่วนร่วมเป็นกิจกรรมที่ยั่งยืน (5) การมีส่วนร่วมของประชาชนการเร่งกระบวนการเปลี่ยนแปลง (6) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดวางโครงการ

2) การอธิบายเหตุผลของการมีส่วนร่วมของเกษตรกร สุรพล จันทราทิตย์ (2544, น. 193) สรุปไว้ดังนี้ (1) การมีส่วนร่วมของเกษตรกร (2) เกษตรกรจะมีแรงจูงใจ

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า เหตุผลของการมีส่วนร่วม สามารถอธิบายได้ดังนี้ การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มช่วยให้ได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ให้ข้อมูลที่เป็นสาระเพื่อช่วยในการพัฒนากลุ่มไม่มากก็น้อย เพื่อให้ประสบผลสำเร็จ สมาชิกกลุ่มจะมีแรงจูงใจเข้าร่วมการดำเนินงานของกลุ่ม และแก้ปัญหาต่าง ๆ ในการพัฒนากลุ่ม

3.1.5 วิธีการสร้างการเข้ามามีส่วนร่วม

การสร้างการเข้ามามีส่วนร่วมมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน ที่มีผลกระทบต่อกัน ได้แก่ แนวทางการเข้ามามีส่วนร่วม สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ร่วมกัน และบริบทและการสนับสนุนของสถาบัน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1) แนวทางและการเข้ามามีส่วนร่วม จะส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มขีดความสามารถขององค์กรท้องถิ่น

2) สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ร่วมกัน เป็นสภาพของการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการเปิดใจกว้างรับรู้ การมีเจตคติที่พร้อมแลกเปลี่ยน

3) บริบทและการสนับสนุนของสถาบัน (*institutional support and context*) ซึ่งหมายถึง สภาพของสถาบันหรือองค์กร ที่มีโครงสร้างและการบริหารจัดการแตกต่างกันไป

วิธีการสร้างการเข้ามามีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ดังนี้ การเข้ามามีส่วนร่วมมีส่วนประกอบสำคัญ 3 ส่วน ได้แก่ แนวทางและการเข้ามามีส่วนร่วม สร้างสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ร่วมกัน มีบริบทและการสนับสนุนของสถาบัน การใช้แนวทางและวิธีการเข้ามามีส่วนร่วมในท้องถิ่น และแม้สภาพแวดล้อมของการเรียนรู้จะสร้างสรรค์และทุกคนต่างมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เพื่อเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

3.1.6 สเกลวัดการมีส่วนร่วมของประชาชน

นักวิจัยทางสังคมศาสตร์พยายามสร้างเครื่องมือที่เป็นมาตรฐาน โดยการพัฒนา และดัดแปลงจากผลงานของนักวิจัย ด้วยการนำองค์ประกอบต่าง ๆ ที่แตกต่างกันมาสร้างสเกลวัดการมีส่วนร่วม

Kasperson & Breitbat (1974, น. 3-4) เสนอการวัดระดับของการมีส่วนร่วม ซึ่งพอสรุปได้ 3 ประการ คือ

1) การกระทำโดยแต่ละบุคคล มิใช่เป็นการกระทำโดยกลุ่ม ซึ่งอาจทำให้การวิเคราะห์หรือได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้อง เพราะการแสดงออกของแต่ละบุคคลในกระบวนการมีส่วนร่วม นั้นจะเห็นได้ถึงค่านิยม การรับรู้ และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล กล่าวคือ กริยาที่ถือว่า เป็นการมีส่วนร่วมก็คือ กริยาที่มีการแสดงต่อผลของการกระทำนั้น โดยตรงแต่ละบุคคล

2) ความถี่ของการกระทำ ซึ่งแสดงออกโดยการร่วมกระทำที่บ่อยครั้ง ระยะเวลาของกิจกรรมที่ยาวนานหรือมีความผูกพัน และมีแรงจูงใจกระทำ

3) คุณภาพของการเข้าร่วม ซึ่งดูจากผลและผลกระทบของการกระทำในเบื้องต้น เช่น ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การเปิดกว้างยอมรับความสามารถ และความคิดเห็นมีการกระทำประเมิณผล

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การวัดการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มสรุปได้ 3 ประเด็น สามารถอธิบายได้ดังนี้ การกระทำโดยแต่ละบุคคล มิใช่เป็นการกระทำโดยกลุ่ม ซึ่งอาจได้ข้อมูลที่ไม่ถูกต้องเพราะเป็นการแสดงออกของบุคคล ความถี่ของการกระทำ เป็นการแสดงออกโดยการกระทำบ่อยครั้ง คุณภาพของการเข้าร่วม ดูจากผลและผลกระทบของการกระทำ

3.2 ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับศาสตร์หลากหลายแขนง เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2547, น. 299-302) ได้กล่าวสรุปทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Theory of social action) กล่าวพอสังเขปได้ดังนี้

3.2.1 ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (Theory of social action)

การกระทำของมนุษย์ (Human Action) เป็นพฤติกรรมของมนุษย์ทั้งที่เป็นแบบเปิดและลึกลับ ซึ่งบุคคลผู้กระทำกำหนดให้มีความหมายเป็นส่วนตัวตามความคิดของวีเบอร์ ความเข้าใจในระดับความหมายเกิดขึ้นได้ 2 ประเภท คือ ความหมายส่วนตัวจากการกระทำของบุคคลหนึ่ง สามารถเข้าใจได้จากการสังเกตโดยตรง และมีการเข้าใจสิ่งเร้า เราสามารถแสดงความรู้สึกรวมถึงตัวเราเอง ในการให้เหตุผลซึ่งเป็นวัตถุประสงค์ของผู้นำหรือว่าถ้าการกระทำของ

บุคคลไม่มีเหตุผลแล้ว อาจจะเข้าใจส่วนประกอบแห่งอารมณ์ที่มีการกระทำเกิดขึ้น โดยอาศัยการเข้าไปมีส่วนร่วมที่มีความเห็นอกเห็นใจต่อมนุษย์ด้วยกัน

เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ (2544, น. 302) สรุปทฤษฎีทางสังคมโดยอธิบายการกระทำของมนุษย์ว่าการกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ วัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ซึ่งวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดหรือความเชื่อ ความสนใจและระบบค่านิยมของบุคคล

Parson (1977, น. 279) สร้างทฤษฎีทางสังคมโดยอธิบายการกระทำของมนุษย์ว่าการกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ วัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ ซึ่งวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิดหรือความเชื่อ ความสนใจและระบบค่านิยมของบุคคล

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ทฤษฎีการกระทำทางสังคม สามารถสรุปได้ดังนี้คือ มนุษย์แสดงการกระทำออกมาขึ้นอยู่กับ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ลักษณะอาชีพ สถานภาพทางเศรษฐกิจ สถานภาพทางสังคม วัฒนธรรมในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และที่อยู่อาศัย โดยบุคคลผู้มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจสูงจะเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมของชุมชนมากกว่าผู้ที่มีสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจต่ำ

3.2.2 ลักษณะ รูปแบบ การมีส่วนร่วม

Cohen and Uphoff, N.T. (1980, น. 10-17 อ้างถึงใน พรทิพย์ อนุตรพงศ์ และ ลำพอง บุญยืน 2544, น. 7) ได้กำหนดลักษณะของการมีส่วนร่วม 4 แบบ คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (decision – making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (benefit) 4) การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) อ้างถึงในจำเนียร ศิลปอาษา (2540, น. 6) ได้เสนอรูปแบบของการมีส่วนร่วมที่ถือว่าเป็นรูปแบบที่แท้จริง หรือสมบูรณ์ จะต้องประกอบด้วยกระบวนการ 4 ขั้นตอน 1) การวางแผน 2) การดำเนินกิจกรรม 3) การใช้ประโยชน์ 4) การได้รับประโยชน์

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ลักษณะ และรูปแบบของการมีส่วนร่วม สรุปได้ 4 ขั้นตอนหลัก ๆ ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการวางแผน การดำเนินกิจกรรม การได้รับประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

3.2.3 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมต่าง ๆ จะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับ อิทธิพลของปัจจัยหลายประการ ได้มีผู้ศึกษาและเสนอแนะปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการมีส่วนร่วม ดังนี้

ศรีสกุล อุทัยธรรม (2543, น. 15) ได้เสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมไว้ 3 ประการ คือ 1) ปัจจัยของสิ่งจูงใจ 2) ปัจจัยโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วม 3) ปัจจัยด้านอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม

นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2531, น. 20) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมดังนี้ คือ 1) ความศรัทธาที่มีต่อความเชื่อถือบุคคลและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ 2) ความเกรงใจที่มีต่อบุคคลที่เคารพนับถือหรือมีเกียรติยศหรือตำแหน่ง 3) อำนาจบังคับที่เกิดจากคนที่มีอำนาจเหนือกว่า

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม สามารถสรุปได้ดังนี้ ปัจจัยของสิ่งจูงใจ คือ การร่วมกิจกรรม โดยมีเหตุผลที่สำคัญการได้รับผลตอบแทนและการได้รับการบอกกล่าวหรือได้รับการเชิญชวนจากบุคคลอื่น โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำ ปัจจัยโครงสร้างของโอกาสหรือช่องทางในการเข้าร่วมหมายถึง การมองเห็นช่องทางในการมีส่วนร่วมและได้รับหลังการมีส่วนร่วม ปัจจัยด้านอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วม หมายถึง สามารถกำหนดเป้าหมาย วิธีการและผลประโยชน์กิจกรรมได้

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม สามารถนำมากำหนดหัวข้อในการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนใน 7 หมวดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การบริหารตลาด การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน การจัดการสินค้าหรือบริการ และผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

4. แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้และแหล่งความรู้

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ และแหล่งความรู้ กล่าวถึง ความหมายของความรู้ ประเภทของความรู้ ระดับของความรู้ การวัดความรู้ ความหมายของแหล่งความรู้ ความสำคัญของแหล่งความรู้ และประเภทของแหล่งความรู้ ดังนี้

4.1 แนวคิดเกี่ยวกับความรู้

แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ กล่าวถึง ความหมายของความรู้ ลักษณะของความรู้ในการส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร ประเภทของความรู้ ระดับความรู้ และการวัดความรู้ ดังนี้

4.1.1 ความหมายของความรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ให้ความหมายของ “ความรู้” (Knowledge) ว่า “สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์ รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ เช่น ความรู้เรื่องประวัติศาสตร์ สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยิน ได้ฟัง

การคิด หรือการปฏิบัติ เช่น ความรู้เรื่องสุขภาพ ความรู้เรื่องนิทานพื้นบ้าน ความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ เช่น ผู้ชายคนนี้เก่ง แต่ไม่มีความรู้เรื่องผู้หญิง” (สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ม.ป.ป.) แต่นักจัดการความรู้ได้ให้ความหมายของคำว่า “ความรู้” (Knowledge) ในลักษณะขยายความต่างกันไปบ้าง เช่น

จำเรียง จันทรประภา, (ม.ป.ป.) กล่าวว่า “ความรู้” หมายถึง สารข้อมูล แนวคิด หลักการ ที่บุคคลรวบรวมได้จากประสบการณ์ในวิถีชีวิต ความรู้เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สังคมและเทคโนโลยีบุคคลเรียนรู้จากประสบการณ์ การศึกษา อบรม การรับถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การรับรู้ การคิดและการฝึกปฏิบัติ จนสามารถสรุปสาระความรู้และนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือพัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้น

สำหรับความหมายของ “ความรู้” ในด้านการจัดการความรู้ นั้น วิจารย์ พานิช (2547, น. 2) ระบุว่า มีหลายนัย และหลายมิติ ดังนี้

- 1) ความรู้ คือ สิ่งที่มีเมื่อนำไปใช้จะไม่หมด หรือสึกหรอ แต่จะยิ่งงอกงามยิ่งขึ้น
- 2) ความรู้ คือ สารสนเทศที่นำไปสู่การปฏิบัติ
- 3) ความรู้ เป็นสิ่งที่คาดเดาไม่ได้
- 4) ความรู้เกิดขึ้น ณ จุดที่ต้องการใช้ความรู้ นั้น
- 5) ความรู้ เป็นสิ่งที่ขึ้นกับบริบทและกระตุ้นให้เกิดขึ้นโดยความต้องการ

ความรู้ สรุปได้คือ สิ่งที่ตั้งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้า หรือประสบการณ์จนสามารถสรุปสาระความรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ได้หรือพัฒนาไปสู่ระดับที่สูงขึ้น โดยงานวิจัยครั้งนี้ได้นำความรู้เกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนมาเป็นส่วนหนึ่งของวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา กรอบแนวคิด และเครื่องมือในการสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

4.1.2 ประเภทของความรู้

บุญดี บุญญาภิจ และคณะ, (2547, น. 16) และสำนักงานคณะกรรมการพัฒนา ระบบราชการ และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2548, น. 4) ระบุว่า การจำแนกประเภทของความรู้ที่ได้รับความนิยมและนำมาใช้กันอย่างแพร่หลายเพื่อการจัดการความรู้ นั้น ได้จำแนกความรู้ตามลักษณะการปรากฏของความรู้ ซึ่งจำแนกความรู้ออกเป็น 2 ประเภท คือ ความรู้ชัดแจ้ง (explicit knowledge) และความรู้ฝังลึก (tacit knowledge)

1) ความรู้ชัดแจ้ง หรือความรู้ที่ปรากฏ เป็นความรู้ที่มีลักษณะเด่นชัด (objective) เป็นทฤษฎี เป็นความรู้ที่บุคคลสร้างขึ้นและสามารถแสดงออกมาผ่านภาษาที่เหมาะสม

2) ความรู้ฝังลึก หรือความรู้แฝงเร้น หรือความรู้โดยนัย เป็นความรู้ที่ไม่ได้มีอยู่ในตำรา แต่เป็นทักษะหรือความรู้เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่ฝังอยู่ในคน รู้ได้เฉพาะตัวเจ้าของเอง

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ประเภทของความรู้ สามารถจำแนกตามลักษณะการปรากฏของความรู้ ได้แก่ ความรู้ชัดแจ้ง หรือความรู้ที่ปรากฏ มีลักษณะเด่นชัด แสดงผ่านการพูด การกระทำ ให้ปรากฏแก่ผู้อื่น และความรู้ฝังลึก หรือความรู้แฝงเร้น หรือความรู้โดยนัย เป็นความรู้ที่ได้จากประสบการณ์ ความคิดสร้างสรรค์ไม่ได้มีอยู่ในตำรา แต่เป็นทักษะหรือความรู้เฉพาะตัวของแต่ละบุคคลที่ฝังอยู่ในคน

4.1.3 ระดับของความรู้

Bloom, et al (1956, P. 10-24) ได้แบ่งระดับความรู้ (Cognitive Domain) เป็น 6 ระดับ จากขั้นที่ง่ายไปสู่ขั้นที่ยาก ดังนี้คือ 1) ความรู้ความจำ (Knowledge) 2) ความเข้าใจ (Comprehension) 3) การนำไปใช้ (Application) 4) การวิเคราะห์ (Analysis) 5) การสังเคราะห์ (Synthesis) 6) การประเมินค่า (Evaluation)

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า ระดับของความรู้ แบ่งได้ 6 ระดับ คือ ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า แต่ละบุคคลจะมีความรู้เหล่านี้จะไม่เท่ากัน การนำไปใช้ก็แตกต่างกัน แต่ละบุคคลถ่ายทอดข้อมูลออกมาไม่เท่ากัน

4.1.4 การวัดความรู้

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงการวัดความรู้โดยมีรายละเอียดดังนี้
รวีวรรณ ชินะตระกูล (2533, น. 38-41) กล่าวว่า การสร้างแบบทดสอบเพื่อเป็นเครื่องมือวัดพฤติกรรมด้านความรู้ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) แบบอัตนัย 2) แบบปรนัย

วิรัช วรรณรัตน์ (2558, น. 1-2) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ สามารถจำแนกดังนี้ 1) การสอบโดยการปฏิบัติจริง (Performance test) 2) การสอบปากเปล่า (Oral test)

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การวัดความรู้ คือ วิธีการหรือกระบวนการในการวัดพฤติกรรมด้านความรู้ จะต้องมีขั้นตอน และมีระเบียบแบบแผน โดยมีเครื่องมือช่วยวัด ซึ่งจะช่วยให้ตัวเลขชี้แทนลักษณะของสิ่งที่เราต้องการทราบ โดยการวิจัยครั้งนี้ เลือกใช้แบบสัมภาษณ์สำหรับวัดระดับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน ระดับน้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก และมากที่สุด

4.2 แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งความรู้

แนวคิดเกี่ยวกับแหล่งความรู้ กล่าวถึง ความหมายของแหล่งเรียนรู้ ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ และประเภทของการแหล่งเรียนรู้ รายละเอียดดังนี้

4.2.1 ความหมายของแหล่งเรียนรู้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2535 ได้ให้ความหมายของแหล่งเรียนรู้ว่า หมายถึง ถิ่นที่อยู่ บริเวณ บ่อเกิด แห่ง ที่ ศูนย์ความรู้ ที่เข้าไปศึกษาหาความรู้ ความเข้าใจ และความชำนาญ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, น. 3) ได้อธิบาย ความหมายของแหล่งเรียนรู้ ว่าแหล่งเรียนรู้ หมายถึง แหล่งหรือที่รวม อันอาจเป็นสถานที่ หรือศูนย์รวมที่ประกอบด้วย ข้อมูล ข่าวสาร ความรู้ และกิจกรรมที่มีกระบวนการเรียนรู้ หรือกระบวนการเรียนการสอนที่มีรูปแบบแตกต่างจากกระบวนการเรียนรู้ วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งนั้นเป็นการเฉพาะ แตกต่างกันไป ไม่ว่าจะเป็นพิพิธภัณฑ์ ส่วนพฤกษศาสตร์ หอสมุดแห่งชาติ และอุทยานประวัติศาสตร์ เป็นต้น

คำริ บุญชู (2548, น. 27) ได้ให้ความหมายของแหล่งความรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลข่าวสาร ความรู้ ประสบการณ์ทั้งหลายที่สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง จากการได้คิดเอง ปฏิบัติเองและสร้างความรู้ด้วยตนเอง ตามอรรถยาศัยและต่อเนื่อง จนเกิดกระบวนการเรียนรู้และสุดท้ายก็จะเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แหล่งความรู้ หมายถึง แหล่งข้อมูลหรือศูนย์รวม ข่าวสาร สารสนเทศ แหล่งความรู้ วิทยากร สิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญา ที่สามารถศึกษาหาความรู้ได้ด้วยตนเอง จากกาได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และสร้างความรู้ด้วยตนเอง จนเกิดกระบวนการเรียนรู้ โดยงานวิจัยครั้งนี้ได้นำแหล่งความรู้ในการเข้าถึงความรู้เกี่ยวกับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมาเป็นส่วนหนึ่งวัตถุประสงค์ที่จะศึกษา กรอบแนวคิด และเครื่องมือในการสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

4.2.2 ความสำคัญของแหล่งเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ในมาตรา 22 ว่า การจัดการศึกษายึดหลักว่าผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้ในมาตรา 24 ยังกำหนดว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้และในมาตรา 25 ได้กำหนดไว้ว่า “รัฐต้อง

ส่งเสริมการดำเนินงานและการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ แหล่งข้อมูลและแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ”

วิเชียร วงศ์คำจันทร์ (2545, น. 5) ได้อธิบายความสำคัญของแหล่งเรียนรู้ดังนี้

- 1) เป็นแหล่งเสริมสร้างจินตนาการและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
- 2) เป็นแหล่งศึกษาตามอัธยาศัย
- 3) เป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 4) เป็นแหล่งสร้างความรู้ ความคิด วิชาการและประสบการณ์
- 5) เป็นแหล่งปลูกฝังค่านิยมรักการอ่านและแหล่งศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้

ด้วยตนเอง

- 6) เป็นแหล่งสร้างความคิดเกิดอาชีพใหม่สู่ความเป็นสากล
- 7) เป็นแหล่งเสริมประสบการณ์ตรง

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า แหล่งเรียนรู้นั้นมีความสำคัญเป็นอย่างมาก อีกทั้งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะต้องมีการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ เพื่อตอบสนองต่อผู้ที่สนใจได้ใช้ประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งให้ผู้เรียนได้ศึกษา หาความรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ ความคิด วิชาการ และส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน แหล่งเรียนรู้ และชุมชน

4.2.3 ประเภทของการแหล่งเรียนรู้

การจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ สามารถจัดได้หลายแบบตามความสอดคล้องกับสถานศึกษาแต่ละแห่ง เพื่อเอื้อประโยชน์ต่อการใช้งานหรือการจัดการเรียนการสอน ซึ่งอาจจัดประเภทของแหล่งเรียนรู้ ได้ดังนี้

กรมวิชาการ (2544, น. 137) ได้แบ่งแหล่งเรียนรู้เป็น 3 ประเภทดังนี้ 1) แหล่งเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ 2) แหล่งเรียนรู้ที่จัดสร้างขึ้น 3) แหล่งเรียนรู้ที่เป็นทรัพยากรบุคคล

รัชนิกร ทองสุขดี (2545, น. 14) ได้จำแนกประเภทแหล่งเรียนรู้ชุมชนได้ 6 ประเภทคือ 1) ทรัพยากรบุคคล 2) ทรัพยากรธรรมชาติ 3) ทรัพยากรวัตถุและสถานที่ 4) ทรัพยากรประเภทสื่อ 5) ทรัพยากรประเภทเทคนิค 6) ทรัพยากรประเภทกิจกรรม

คำริ บุญชู (2548, น. 28-29) ได้จำแนกประเภทของแหล่งเรียนรู้ได้เป็น 4 ประเภทคือ 1) แหล่งการเรียนรู้ประเภทบุคคล 2) แหล่งการเรียนรู้ประเภทที่มนุษย์สร้างขึ้น 3) แหล่งการเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ 4) แหล่งการเรียนรู้ประเภทกิจกรรมทางสังคม ประเพณี และความเชื่อ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ประเภทของแหล่งความรู้ที่ได้นำมาใช้ในงานวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ประเภทสื่อบุคคล สื่อแบบกลุ่ม สื่อมวลชน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่สามารถเข้าถึงแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องมือในการสัมภาษณ์สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

5. แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมการเกษตร กล่าวถึง ความหมายการส่งเสริมการเกษตร หลักการส่งเสริมการเกษตร และวิธีการส่งเสริมการเกษตร ดังนี้

5.1 ความหมายการส่งเสริมการเกษตร

ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร มีผู้ให้ความหมายแตกต่างกันไป เช่น ชูเกียรติ รักซ้อน (2532, น. 10) ได้สรุปว่า “การส่งเสริมการเกษตร คือ กระบวนการในการให้การศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งรวมทั้งการบริการแก่บุคคลเป้าหมายที่เป็นเกษตรกรและครอบครัว มีการเรียนรู้ โดยการกระทำด้วยตนเองและช่วยตนเองเพื่อให้บรรลุถึงการกินดีอยู่ดี ของคนในชุมชนโดยส่วนรวม ทั้งนี้โดยมีพื้นฐานตั้งอยู่บนการพัฒนาประชาชนในชุมชน”

บุญธรรม จิตต์อนันต์ (2536, น. 28) “การส่งเสริมการเกษตร หมายถึง การนำความรู้ วิธีการ และเทคนิคใหม่ ๆ ทางเกษตร ไปแนะนำเผยแพร่ให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเกษตรกร แล้วติดตามให้คำแนะนำช่วยเหลือจนบังเกิดผลสำเร็จ ขณะเดียวกันก็นำเอาปัญหาต่าง ๆ ทางเกษตรมาวิเคราะห์หาหนทางแก้ไข

สามารถสรุปได้ว่า ความหมายของการส่งเสริมการเกษตร กระบวนการให้คำปรึกษานอกโรงเรียนเป็นการนำความรู้ วิธีการ เทคนิคใหม่ๆ นำไปเผยแพร่แก่ประชาชน หรือเกษตรกรซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการส่งเสริมการเกษตรก็คือ การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของเกษตรกรให้ดีขึ้น และมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ โดยเท่าเทียมกัน

5.2 หลักการส่งเสริมการเกษตร

ชูเกียรติ รักซ้อน (2532, น. 10) กล่าวว่า กิจกรรมทางส่งเสริมการเกษตรเพื่อพัฒนาเกษตรกร รัฐบาลต้องมีการวางรูปแบบและโครงสร้างของแผนงานและโครงการส่งเสริมการเกษตร เพื่อให้บริการแก่เกษตรกร ในทางปฏิบัติรัฐบาลจะดำเนินการจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ เช่น งบประมาณ สำนักงาน บุคลากร และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เพื่อใช้ในงานส่งเสริม โดยมีหลักการของการส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

5.3.1 งานส่งเสริมการเกษตรต้องทำร่วมกับเกษตรกร บทบาทของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมก็คือ การให้ข้อมูลข่าวสารแก่เกษตรกร ให้คำแนะนำแก่เกษตรกร ในทิศทางที่ถูกต้อง ที่จะทำให้สามารถบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

5.3.2 การส่งเสริมการเกษตรต้องทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาอื่น ๆ ในชนบท การส่งเสริมการเกษตรเป็นการให้ความรู้ตามความจำเป็น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องร่วมมือและประสานงานกับองค์กรพัฒนาอื่น ๆ ทั้งองค์กรของรัฐและเอกชนที่ให้บริการ

5.3.3 การส่งเสริมการเกษตรเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแบบบุคคลวิถี การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกันระหว่างนักวิจัย เจ้าหน้าที่ส่งเสริม และเกษตรกร จะทำให้งานส่งเสริมเป็นไปอย่างผสมกลมกลืนกัน

5.3.4 การส่งเสริมการเกษตรทำงานกับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน การทำงานส่งเสริมในพื้นที่ต่าง ๆ ต้องเผชิญกับปัญหาของเกษตรกรมากมาย ดังนั้นการส่งเสริมในพื้นที่ใด ๆ จึงไม่ควรจะกำหนดรูปแบบของการส่งเสริมเพียงแบบเดียว (Single package)

5.3.5 เกษตรกรควรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของงานส่งเสริม เพื่อให้วัตถุประสงค์ระยะยาวของการช่วยเหลือและฝึกอบรม เกษตรกรไม่ควรเป็นเพียงผู้รับการส่งเสริมเท่านั้น แต่ควรจะมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของการส่งเสริม

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า หลักการส่งเสริมการเกษตรที่สำคัญ ได้แก่ งานส่งเสริมการเกษตรต้องทำร่วมกับเกษตรกร โดยให้คำแนะนำในทิศทางที่ถูกต้อง ทำให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การส่งเสริมการเกษตรต้องทำงานร่วมกับองค์กรพัฒนาอื่น ๆ ในชนบท มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะร่วมมือและประสานกับหน่วยงานอื่นๆ การส่งเสริมการเกษตรเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารแบบบุคคลวิถี การแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกันกับนักวิจัยกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมและเกษตรกร ทำให้งานผสมกลมกลืนกัน การส่งเสริมการเกษตรทำงานกับกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน การทำงานส่งเสริมต้องเผชิญกับปัญหาตามกลุ่มเกษตรกรเป้าหมาย ดังนั้นไม่ควรกำหนดรูปแบบการส่งเสริมเพียงอย่างเดียว และเกษตรกรควรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของงานส่งเสริม เกษตรกรควรร่วมในทุกกิจกรรมของการส่งเสริม เช่นการวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแผน การทดสอบ การปฏิบัติตามแผน

5.3 วิธีการส่งเสริมการเกษตร

5.3.1 แบ่งตามบุคคลเป้าหมาย ได้แก่ วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบรายบุคคล วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบกลุ่ม วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชน ดังนี้ 1) วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบรายบุคคล 2) วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบรายกลุ่ม 3) วิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบมวลชน

5.3.2 แบ่งตามการสื่อสาร ได้แก่ วิธีการส่งเสริมการเกษตรโดยใช้สื่อคำพูด สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพและเสียง สื่อกิจกรรม

จากข้อความข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการส่งเสริมการเกษตร แบ่งตามบุคคลเป้าหมาย ได้แก่ แบบรายบุคคล เช่น การเยี่ยมเยียน แบบรายกลุ่ม เช่น การจัดงานวันเกษตร และแบบมวลชน เช่น วิทยุกระจายเสียง แบ่งตามการสื่อสาร ได้แก่ โดยใช้สื่อคำพูด สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อภาพและเสียง และสื่อกิจกรรม และผู้วิจัยได้นำวิธีการส่งเสริมการเกษตรแบบรายกลุ่มมาใช้ในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน เช่น การต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชนให้มียอดความรู้มากขึ้น

6. แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

แนวคิดเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย ความหมายวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 ความหมายวิสาหกิจชุมชนมี ดังนี้

กรมส่งเสริมการเกษตร (2548, น.1) ได้ให้ความหมาย คำว่า “วิสาหกิจชุมชน” หมายถึง กิจกรรมของชุมชน เกี่ยวกับผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่น ๆ ที่ดำเนินการโดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน มีวิถีชีวิตร่วมกันและรวมตัวกันประกอบกิจการดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็คนติบุคคล ในรูปแบบใดหรือไม่เป็นนิติบุคคล เพื่อสร้างรายได้และเพื่อการพึ่งพาตนเอง ของครอบครัวในชุมชน และระหว่างชุมชนทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

เสรี พงศ์พิศ วิจิต นันทสุวรรณ และจ่านง แรกพินิจ (2544 ,น.23) ได้ให้ความหมายของวิสาหกิจชุมชน หมายถึง การประกอบการซึ่งรวมถึงกระบวนการคิด การจัดการผลผลิตและทรัพยากรทุกชั้นตอน โดยภูมิปัญญาขององค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชนและยังหมายถึง กิจกรรมชุมชนที่มุ่งประกอบเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัวชุมชน และระหว่างชุมชน โดยนำ วัตถุประสงค์ทรัพยากรและภูมิปัญญาของชุมชน รวมทั้งงาน วิจัยค้นแบบมาสร้างสรรค์ผลผลิตเพื่อ ก่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และการเรียนรู้ของชุมชน

สมศักดิ์ สุริโย (2547,น.23) ให้ความหมายวิสาหกิจชุมชนว่า วิสาหกิจชุมชนเป็น กิจกรรมสร้างรายได้ อย่างมั่นคงรูปแบบหนึ่งที่มีขนาดเล็กกว่าวิสาหกิจขนาดย่อม (Small Enterprise) สร้างผลผลิตของกิจการ ซึ่งเกิดจากสินทรัพย์ของชุมชน ที่มีรูปแบบการบริหารจัดการสมัยใหม่โดย คนในชุมชนเป็นกิจการของคนในชุมชนที่ปลูกให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นฟื้นขึ้นมาเป็นพลังให้กับชุมชน ในการพัฒนาเศรษฐกิจระดับรากฐานของประเทศโดยมีจุดหมายในการดำเนินการ คือ การพึ่งพาตนเองและพึ่งพากันและกันของชุมชน

เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ตามพระราชบัญญัติวิสาหกิจชุมชน (2548,น.1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง คณะบุคคลที่รวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ในการทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อประโยชน์ของการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย

คณะบุคคลที่รวมตัวกัน เป็นเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน มี 2 ลักษณะ ดังนี้

1) บุคคลจากวิสาหกิจชุมชนตั้งแต่ 2 วิสาหกิจชุมชนขึ้นไปมารวมตัวกัน

2) อาจมีบุคคลภายนอกมาร่วมดำเนินการด้วยกับข้อ (1)

กิจกรรม ของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน อาจมีลักษณะดังต่อไปนี้

1) ให้คำแนะนำช่วยเหลือกิจการภายใน ของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย เช่น

- การศึกษาวิจัยเพื่อนำวัตถุดิบและภูมิปัญญา ของชุมชนมาใช้ให้เหมาะสม

- การให้ความรู้ ฝึกอบรม เพื่อพัฒนาการผลิต การให้บริการ หรือการดำเนินการ

ใด ๆ เพื่อประโยชน์ในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

2) ให้คำแนะนำช่วยเหลือกิจการภายนอก ของวิสาหกิจชุมชนในเครือข่าย เช่น

- เป็นคนกลางในการติดต่อกับหน่วยงานอื่นๆ เพื่อขอรับการช่วยเหลือ

- ประสานงานกับวิสาหกิจชุมชนอื่นเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้

- เป็นศูนย์กลางในการส่งเสริมความสามัคคีและความร่วมมือ เพื่อให้วิสาหกิจ

ชุมชนเข้มแข็ง และมีประสิทธิภาพ แล้วเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

Porter and Kramer (2006, P.3) ได้ให้ความหมายของเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ว่า เครือข่ายวิสาหกิจชุมชน หรือ คลัสเตอร์ (cluster) คือกลุ่มของธุรกิจหรือสถาบันที่เกี่ยวข้องมารวมตัวกันดำเนินกิจกรรมในพื้นที่ใกล้เคียงกัน เพื่อร่วมมือเกื้อหนุน เชื่อมโยง และเสริมกิจกรรมซึ่งกันและกันอย่างครบวงจรและเชื่อมโยงกับอุตสาหกรรมสนับสนุนธุรกิจบริการ และสถาบันอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายร่วมกัน คือการเพิ่มผลผลิตของคลัสเตอร์โดยรวม ซึ่งจะทำให้ทุกฝ่ายมีความสามารถในการแข่งขันเพิ่มขึ้น แต่การรวมกันต้องไม่ใช่การผูกขาดหรือการกีดกันทางการค้าหรือธุรกิจ

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า วิสาหกิจชุมชน หมายถึง กิจการของชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือการอื่นๆ โดยคณะบุคคลที่มีความผูกพัน ร่วมกันประกอบกิจการ โดยนำวัตถุดิบทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่นมาใช้ประโยชน์ เป้าหมายเพื่อสร้างกำไรพึ่งพาตนเองในครอบครัว ชุมชน ระหว่างชุมชน

6.2 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน

พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2548,น.12-20) ได้ระบุสาระสำคัญของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ไว้ดังนี้

6.2.1 การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

รัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจระดับฐานราก ให้ชุมชนมีความเข้มแข็งสามารถพึ่งพาตนเองได้ จากการสร้างความมั่นคงด้านอาชีพและรายได้ที่เกิดจากการประกอบกิจกรรมของชุมชน โดยออกร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ซึ่งประกาศใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 โดยในเนื้อหาตามร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนดังกล่าวนี้ ได้มอบหมายให้กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นเลขาคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน และมีหน่วยงานต่างๆ เข้ามาเกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ดังนั้น กรมส่งเสริมการเกษตรจึงจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบและระบบการดำเนินการวิสาหกิจชุมชนให้ชัดเจนเหมาะสมและมีประสิทธิภาพเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของทางราชการต่อไป

6.2.2 วัตถุประสงค์ของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

6.2.2.1 เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้กลุ่มต่างๆ ที่ประกอบกิจกรรมเกี่ยวประโยชน์แก่กันในชุมชนในด้านต่างๆ ทำการจดทะเบียนและได้รับการรับรองอย่างถูกต้องตามกฎหมาย

6.2.2.2 เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มมีการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากศักยภาพของชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นรวมทั้งพัฒนาความรู้ความเข้าใจในการเข้าถึงแหล่งทุน

6.2.2.3 เพื่อมุ่งหวังให้ระบบเศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้และมีความพร้อมที่จะพัฒนาสำหรับการแข่งขันทางการค้าในอนาคต

6.2.3 เป้าหมายของการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

1) สนับสนุนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาวิสาหกิจชุมชนของชุมชน โดยชุมชนเพื่อชุมชนแก่จุดอ่อน เสริมจุดแข็ง ให้ชุมชนใช้ประโยชน์จากทรัพยากรและทุนทางสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

2) สร้างกระบวนการเรียนรู้และระบบการพัฒนา เพื่อการพึ่งพาตนเองของชุมชนที่ครอบคลุมการจัดการทุกด้านให้มีระบบกาจัดการ การผลิต การแปรรูป การตลาด การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การจัดสวัสดิการชุมชน เป็นต้น ซึ่งดำเนินการโดยองค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ในการวางแผนดำเนินการและประสานความร่วมมือภาครัฐและเอกชน

3) พัฒนาระบบเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนที่มีอิสระ พึ่งพาตนเองได้ มีระบบการจัดการที่เหมาะสมสอดคล้องกับวิถีชีวิตและวัฒนธรรมชุมชน มีต้นทุนการจัดการต่ำและเป็นสถาบันทางสังคมที่ชาวบ้านพึ่งพาอาศัยได้

4) พัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนที่กระจายการพัฒนาไปสู่ทุกส่วนของชุมชน ไม่ใช่ระบบที่ให้โอกาสกับผู้ที่เหนือกว่าทางด้านเศรษฐกิจและการเมือง

6.2.4 ลักษณะของวิสาหกิจชุมชน

การส่งเสริมและพัฒนาในชุมชนที่ผ่านมา มักสอนให้ชาวบ้านผลิตหรือแปรรูป โดยมีเป้าหมายเพื่อเพิ่มรายได้ โดยลืมนำถึง การพึ่งตนเอง หรือ ความพอเพียงแต่แนวคิดของวิสาหกิจชุมชนเน้นการช่วยเหลือตนเอง ดังนั้น ในความเป็นวิสาหกิจชุมชนจึงต้องมีลักษณะอย่างน้อย 7 ประการ ดังนี้ 1) ชุมชนเป็นเจ้าของและเป็นผู้ดำเนินการ 2) ผลผลิตมาจากกระบวนการในชุมชน 3) ริเริ่มสร้างสรรค์เป็นนวัตกรรมของชุมชน 4) มีฐานภูมิปัญญาท้องถิ่นที่ผสมผสานกับภูมิปัญญาสากล 5) มีการดำเนินการตามแบบบูรณาการเชื่อมโยงกับกิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นระบบ 6) มีกระบวนการเรียนรู้เป็นหัวใจสำคัญ 7) มีการพึ่งพาตนเองเป็นเป้าหมายหลัก

6.2.5 การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ประเทศไทยได้มีการส่งเสริมให้มีการรวมตัวกันของเกษตรกรและองค์กรประชาชนในหมู่บ้านและตำบลมานานแล้ว หน่วยงานราชการเช่น กรมส่งเสริมการเกษตร กรมการพัฒนาชุมชน กรมส่งเสริมสหกรณ์ และองค์กรเอกชนต่างๆ ได้เข้าไปผลักดันให้มีการจัดตั้งขึ้น ได้แก่ กลุ่มเกษตรกร กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน แปลงใหญ่ เป็นต้น กลุ่มและชุมชนเหล่านี้ได้รับการสนับสนุนความรู้ การบริหารจัดการทุนและสนับสนุนกระบวนการเรียนรู้ด้วยวิธีการ ซึ่งมีเป้าหมายในการพัฒนาวิธีการและแนวทางคล้ายกันรวมทั้งมีการพัฒนารูปแบบและวิธีที่หลากหลาย แต่มีจุดหมายเดียวกัน คือการพัฒนาชุมชนให้มีความอยู่ดีกินดี และพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน

ดังนั้นการส่งเสริมและการพัฒนากลุ่มและชุมชนของหน่วยงานต่างๆ ถือว่าเป็นการดำเนินการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสามารถจะต่อยอดและพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งได้

การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรมเริ่มต้นจากการปรับรูปแบบการทำงานขององค์กรจากในรูปแบบภาคีความร่วมมือของหน่วยงานต่างๆ เป็นการเริ่มต้นที่ดีของการปรับกระบวนการพัฒนา การเน้นการเรียนรู้ที่จะนำไปพัฒนาระบบเศรษฐกิจชุมชนบนพื้นฐานความรู้ต่อไป

6.4 หน่วยงานที่ดำเนินการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

หน่วยงานที่ดำเนินการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ประกอบด้วย การส่งเสริมและพัฒนาโดยหน่วยราชการ การส่งเสริมและพัฒนาโดยสถาบันการเงิน การส่งเสริมและพัฒนาโดยภาคเอกชน และองค์กรเอกชน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

6.4.1 การส่งเสริมและพัฒนาโดยหน่วยงานราชการ ได้แก่ 1) กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย 3) กรม

ส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 4) กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม 5) สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา (อย.) กระทรวงสาธารณสุข 6) สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) 7) สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) 8) สำนักงานบริหารงานการศึกษาออกโรงเรียน (กสน.) 9) สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อการเกษตร (สปก.)

6.4.2 การส่งเสริมและพัฒนาโดยสถาบันการเงิน ได้แก่ 1) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) 2) สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนขนาดกลางและขนาดย่อม (Small Medium and Small Enterprise: SME) 3) ธนาคารออมสิน

6.4.3 การส่งเสริมและพัฒนาโดยภาคเอกชนและองค์กรเอกชน ได้แก่ 1) บริษัท ปตท.จำกัด (มหาชน) 2) สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์กรมหาชน) 3) สถาบันส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน (สสวช.)

นอกจากหน่วยงานต่างๆ ดังกล่าวแล้ว ยังมีองค์กรและเครือข่ายขององค์กรเอกชนต่างๆ ที่ทำงานเกี่ยวกับการพัฒนาชุมชนและเศรษฐกิจชุมชนอีกหลายองค์กรที่ไม่ได้นำมากล่าวไว้ ณ ที่นี้

6.5 แนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน

การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนจะประสบผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 มากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมเกิดจากหน่วยงานองค์กรพัฒนาประชาชนองค์กรชุมชนและเครือข่าย ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมและดำเนินกิจกรรมตามแนวทางวิสาหกิจชุมชนให้เป็นที่ไปตามเป้าประสงค์ที่กำหนดไว้ซึ่งแนวทางการส่งเสริมวิสาหกิจ มีดังนี้

1) ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้ของชุมชน ได้แก่ (1) จัดทำแผนชุมชนให้ครบทุกตำบลทั่วประเทศ (2) ส่งเสริมการเรียนรู้ในการประกอบการวิสาหกิจชุมชนทุกระดับทุกประเภท (3) เสริมสร้างการเรียนรู้ใหม่ ๆ (4) จัดระบบการจัดการความรู้ (5) มีกลไกหรือสร้างศูนย์การเรียนรู้ในชุมชนขึ้นมา

2) การบริหารจัดการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ (1) สนับสนุนการจัดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน ของกลุ่ม / เครือข่าย (2) เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรควรเป็นพี่เลี้ยงที่ดีและเข้าถึงง่าย (3) ส่งเสริมและบริการในลักษณะเป็นศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (4) พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ (5) พัฒนากองทุนของชุมชนและสนับสนุนการเข้าถึงแหล่งทุน (6) มีการสำรวจแหล่งทุนในปัจจุบัน

3) การสร้างเครือข่ายพันธมิตร ได้แก่ (1) สนับสนุนให้เกิดการบูรณาการ (2) กำหนดวัตถุประสงค์เป้าหมาย (3) ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาเครือข่ายชุมชนให้เข้มแข็ง (4) จัดระบบกลุ่มพันธมิตรเครือข่ายกลุ่มกิจกรรม (Cluster) (5) ชำรงรักษาสัมพันธระหว่างกลุ่มเครือข่าย

4) การพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ (1) พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศวิสาหกิจชุมชน (2) สนับสนุนและสร้างโอกาส

5) การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ได้แก่ (1) เผยแพร่ประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจ (2) เผยแพร่แนวคิดการประกอบการ (3) จัดนิทรรศการและแสดงกิจกรรม

สรุปการดำเนินการวิสาหกิจชุมชน การส่งเสริมพัฒนาอาชีพและการรวมกลุ่มเกิดขึ้นในชุมชน ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ และภาคเอกชน โดยมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้แก่เกษตรกรและชุมชนมากที่สุด โดยกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นสำนักงานเลขานุการและได้กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นองค์กรที่มุ่งมั่นพัฒนาเกษตรกร ให้มีอาชีพและรายได้มั่นคง ชุมชนเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน” นอกจากนี้การส่งเสริมการเกษตรกับการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนมีความสัมพันธ์ ทั้งปรัชญาแนวคิดพื้นฐานเดียวกันคือ หลักการสอนให้เกษตรกรรู้จักช่วยเหลือตัวเอง และการเรียนรู้จากการปฏิบัติด้วยตัวเอง

จากการที่หน่วยงานได้ส่งเสริมกลุ่มต่างๆ ถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน อาจจะไม่ตรงกับหลักการสำคัญบางประการของวิสาหกิจชุมชน ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนวิธีคิดและวิธีการจัดการใหม่ให้สมบูรณ์ ให้มีความสอดคล้องกับรูปแบบและแนวทางของวิสาหกิจชุมชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อพัฒนาไปสู่วิสาหกิจชุมชนที่เข้มแข็งได้

แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนจะประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด นั้นขึ้นอยู่กับ การเข้ามามีส่วนร่วมและการดำเนินกิจกรรมตามแนวทางตามเป้าประสงค์ที่กำหนด ประกอบด้วย การส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การบริหารจัดการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน การสร้างเครือข่ายพันธมิตร การพัฒนาเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยมีแนวทางการปฏิบัติ เช่น การร่วมมือกันทุกภาคส่วนสนับสนุนการจดทะเบียน สร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สนับสนุนการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์และทรัพย์สินทางปัญญา ให้เจ้าหน้าที่ที่มีความพร้อม สนับสนุนแหล่งทุน เป็นต้น

6.6 ปัจจัยการวัดระดับความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชน

ในการจัดตั้งกลุ่มประชาชนทั่วไป จะดำเนินกิจกรรมไปสู่ความสำเร็จหรือความล้มเหลวย่อมขึ้นอยู่กับรูปแบบและหลักเกณฑ์ รูปแบบหรือแบบแผนการจัดตั้งกลุ่มนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการพิจารณาว่ากลุ่มใด มีการพัฒนาและมีองค์ประกอบของกลุ่มครบถ้วน

ความสำเร็จของกลุ่มเกิดขึ้นและพัฒนาจากอุดมการณ์ช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการประกอบอาชีพ การดำเนินการของกลุ่มที่เข้มแข็งได้มาจากการให้ความสำคัญต่อความต้องการและการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม การมีความร่วมมือจากคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มอย่างเหนียวแน่น และการให้ความสำคัญต่อการสื่อสารภายในกลุ่ม

อาทรร มีแก้ว (2539, น.14-15) กล่าวถึงปัจจัยที่บ่งชี้ถึงการพัฒนาของกลุ่ม ดังนี้ 1) การปรับตัวของกลุ่มเกษตรกร (Group adaptive) 2) เป้าหมายของกลุ่ม (Group goals) 3) ความสัมพันธ์อันดีของทั้งกลุ่ม (Group building and maintenance) 4) การสร้างและรักษามาตรฐานของกลุ่ม (Group cohesiveness) 5) บรรยากาศของกลุ่ม (Group climate) 6) ประสิทธิภาพของกลุ่ม (Group effectiveness) 7) แรงผลักดันของกลุ่ม (Group pressure) 8) กิจกรรมกลุ่ม (Group task function)

สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546) ได้กล่าวถึงโครงสร้างของกลุ่มประกอบไปด้วย 1) พันธกิจของกลุ่ม 2) สถานภาพและบทบาท

สุขสันต์ มุกดาสนิท (2544, น.65) กล่าวถึงบทบาทคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกร ว่ามีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้แทนของกลุ่มเกษตรกร คือ 1. เป็นผู้แทนกลุ่มเกษตรกรในการรักษาสิทธิผลประโยชน์ของเกษตรกร 2. เป็นสื่อกลางในการกระจายข้อมูลข่าวสาร 3. เป็นองค์กรรวบรวมวิเคราะห์และสรุปปัญหาต่าง ๆ 4. เป็นองค์กรที่ร่วมติดตามสอดส่องการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ 5. เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ส่งเสริมการพัฒนาสมาชิกกลุ่มเกษตรกร

6.6 ปัญหาของการสนับสนุนจากทางราชการ

จากกลุ่มต่าง ๆ ที่ดำเนินกิจกรรมอยู่ในพื้นที่ ทั้งประสบความสำเร็จล้มเหลวและความสำเร็จเป็นเครื่องชี้วัดได้อย่างดีว่า ส่วนราชการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายปกครองและฝ่ายส่งเสริม (เกษตรอำเภอ) หากให้ความสนใจติดตามสนับสนุนกลุ่มแล้ว งานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนหรือกลุ่มต่าง ๆ จะก้าวหน้าเป็นอย่างมาก แต่ถ้ามีพฤติกรรมตรงข้ามก็จะประสบความสำเร็จล้มเหลว

สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร (2549, น.2) ได้ให้ความหมายเรื่องการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชนไว้ว่า การประเมินศักยภาพชุมชน หมายถึง การดำเนินงานเพื่อให้ได้รับรู้ศักยภาพและความสามารถของวิสาหกิจชุมชนหรือเครือข่ายวิสาหกิจชุมชน ในเรื่องทิศทางของวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน การบริหารการตลาด การจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสาร การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน กระบวนการจัดการสินค้าและบริการ และผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ซึ่งจะสรุปศักยภาพของทุกประเด็น เป็นในระดับ ดี ปานกลาง และต้องปรับปรุง

ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ (2546, น.20-21) ได้กล่าวถึงปัจจัยแห่งความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชนประกอบด้วย 9 ปัจจัยสำคัญคือ 1. ด้านการเงิน 2. ด้านการผลิต 3. ด้าน

การตลาด 4. ด้านบริหารจัดการ 5. ด้านผู้นำ 6. ด้านแรงงาน 7. การมีส่วนร่วมของสมาชิก 8. เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ 9. ด้านปฏิสัมพันธ์กับภายนอก

กรมส่งเสริมการเกษตร (2547,น.8) ได้กล่าวถึงปัจจัยและคุณค่าสำคัญของการประกอบการวิสาหกิจชุมชน กลุ่มหรือองค์กรชุมชน ที่ประกอบกิจกรรมด้านทุน ด้านการผลิตอาชีพ ด้านรายได้ ด้านบริหารจัดการและด้านอื่น ๆ ที่คนในชุมชนร่วมกันคิด ร่วมกันดำเนินการและร่วมกันรับผลประโยชน์นั้นคือวิสาหกิจชุมชน เป็นการศึกษาใหม่ จัดการใหม่ ทำงานอย่างมีแบบแผน มีระบบ และมีขั้นตอน ซึ่งจากแนวคิดความหมายและองค์ประกอบ ของวิสาหกิจชุมชนดังที่กล่าวมาแล้ว สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยและคุณค่าสำคัญของการประกอบการสำคัญของการประกอบการวิสาหกิจชุมชน ควรประกอบด้วย การเรียนรู้ การพึ่งตนเอง ภูมิปัญญาท้องถิ่น ทุนชุมชน ความยั่งยืน ความเท่าเทียม ธรรมชาติบำบัด เครือข่าย

จากข้อความข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า สำหรับปัจจัยการวัดระดับความสำเร็จและความล้มเหลวของวิสาหกิจชุมชน ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์และรูปแบบ ในการรวมกลุ่มและการจัดตั้งกลุ่ม ได้มีแบบแผน หรือการรวบรวมกลุ่มตามแนวคิดหรือหลักเกณฑ์ถูกต้องเพียงใด องค์ประกอบของกลุ่มครบถ้วนนั้นดูจากรูปแบบหรือแบบแผนที่กลุ่มจัดตั้งไว้ซึ่งมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ความสำเร็จเกิดขึ้นจากการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การดำเนินการของกลุ่มที่เข้มแข็ง การให้ความสำคัญต่อความต้องการและการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วมของสมาชิกสูง ทำให้คณะกรรมการกลุ่มได้รับความศรัทธาและความร่วมมือจากสมาชิกอย่างเหนียวแน่น ปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จของกลุ่มคือ การพึ่งพาตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดความตระหนักในคุณค่าและพลังของการรวมกลุ่ม การจัดบริการที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิก และการสื่อสารภายในกลุ่ม ในการวิจัยครั้งนี้ได้นำปัจจัยและคุณค่าสำคัญของการประกอบการวิสาหกิจชุมชน มาใช้ในตอนที่ 3 ความคิดเห็นในการดำเนินงานต่อวิสาหกิจชุมชนในหมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ หลักธรรมชาติ ซึ่งเป็นแนวคิดระดับความคิดเห็นในการบริหารจัดการที่โปร่งใส สามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขวิสาหกิจชุมชนได้

7. วิสาหกิจชุมชน และบริบททั่วไปของอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

วิสาหกิจชุมชนและบริบททั่วไปของอำเภอเทิง จะกล่าวถึง วิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ซึ่งแสดงข้อมูลการจดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร และบริบททั่วไปของอำเภอเทิง ประกอบด้วย สภาพทางภูมิศาสตร์ จำนวนหมู่บ้านและประชากร ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ ลักษณะภูมิประเทศ และพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเทิง

7.1 วิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

สำนักงานเกษตรอำเภอเทิงได้รวบรวมข้อมูลที่กลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีการจดทะเบียนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2563 ทั้งหมด จำนวน 81 แห่ง แบ่งตามกิจกรรมออกเป็นกลุ่มการผลิตสินค้า จำนวน 60 แห่ง กลุ่มการแปรรูปผลผลิตสินค้า จำนวน 10 แห่ง และกลุ่มกิจกรรมอื่นๆ จำนวน 11 แห่ง มีสมาชิกทั้งหมด 1,988 ราย แบ่งระดับการพัฒนาของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนได้เป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทดี มีจำนวน 10 แห่ง (12.35%) มีสมาชิกทั้งหมด 390 ราย ประเภทปานกลาง มีจำนวน 31 แห่ง (38.27%) มีสมาชิกทั้งหมด 700 ราย และประเภทปรับปรุง มีจำนวน 40 แห่ง (49.38 %) มีสมาชิกทั้งหมด 898 ราย ดังนี้

ตารางที่ 2.1 ข้อมูลการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2563

แบ่งตามกิจกรรม	จำนวนวิสาหกิจชุมชน (แห่ง)	ประเมินศักยภาพ (ประเภท)	จำนวนกลุ่มทั้งหมด (แห่ง)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวนสมาชิก (ราย)
การผลิตสินค้า	60	ดี	10	12.35	390
การแปรรูป ผลผลิตสินค้า	10	ปานกลาง	31	38.27	700
กิจกรรมอื่นๆ	11	ปรับปรุง	40	49.38	898
รวม	81		81	100	1,988

ที่มา : กรมส่งเสริมการเกษตร กองวิสาหกิจชุมชน (2563)

7.2 บริบททั่วไปของอำเภอเทิง

สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง (2563) ได้จัดทำข้อมูลพื้นฐานของอำเภอเทิงเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตร ประกอบด้วย

7.2.1 สภาพทางภูมิศาสตร์ เมืองเทิงหรือเวียงเทิงเป็นเมืองขนาดใหญ่ อยู่บนที่ราบสูง มีน้ำอิงไหลจากจังหวัดพะเยา ผ่านอำเภอเทิงไปลงแม่น้ำโขงที่อำเภอเชียงของ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของอำเภอเมืองเชียงราย ระยะห่าง ประมาณ 65 กิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อกับเขตการปกครองข้างเคียงดังต่อไปนี้ ทิศเหนือติดต่อกับอำเภอพญาเม็งราย อำเภอขุนตาลและอำเภอเวียงแก่น ทิศตะวันออก ติดต่อกับแขวงไชยบุรี (ประเทศลาว) และอำเภอภูซาง (จังหวัดพะเยา ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอจัน อำเภอเชียงคำ (จังหวัดพะเยา) และอำเภอป่าแดด ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอเมืองเชียงราย และอำเภอเวียงชัย

7.2.2 จำนวนหมู่บ้านและประชากร

อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ประกอบด้วย 10 ตำบล จำนวน 156 หมู่บ้าน แบ่งพื้นที่การปกครองเป็นเทศบาล 6 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง ดังนี้

ตารางที่ 2.2 แสดงพื้นที่ปกครองอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ที่	ชื่อตำบล	จำนวนหมู่บ้าน	จำนวนครัวเรือน	จำนวนประชากร
1.	เวียง	25	6,351	16,710
2.	จ้าว	25	4,512	12,135
3.	ปล้อง	12	3,067	8,525
4.	แม่ลอย	13	2,309	6,817
5.	เชียงเคี่ยน	11	1,706	4,463
6.	ด้ายเต่า	25	3,554	12,701
7.	หวางว	20	3,541	9,620
8.	สันทรายงาม	7	1,348	4,244
9.	ศรีดอนไชย	10	1,574	4,662
10.	หนองแรด	7	1,313	4,141
รวม		156	29,275	84,018

ที่มา : สำนักบริหารการทะเบียน กรมการปกครอง ณ เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2563

7.2.3 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจ

จากข้อมูล จปฐ. ในปี 2562 พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 5,613 ครัวเรือน ได้แก่ อาชีพทำนา จำนวน 22,620 คน อาชีพทำไร่ ทำสวน ประมง และ ปศุสัตว์จำนวน 3,817 คน รองลงมา อาชีพรับจ้างทั่วไป 10,600 คน อาชีพค้าขาย 2,623 คน อาชีพอื่น ๆ 1,484 คน ประกอบธุรกิจส่วนตัว 563 คน อาชีพรับราชการ พนักงานราชการ จำนวน 1,727 คน พนักงานรัฐวิสาหกิจ 135 คน พนักงานบริษัท 736 คน

ตารางที่ 2.3 รายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปี อำเภอเทิง ปี 2563

ตำบล	รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี
เวียง	85,033.90
จ้าว	66,522.85
ปล้อง	60,656.96
แม่ลอย	61,327.90
เชียงเคี่ยน	67,745.73
ต๊ับเต่า	43,627.84
หวาง	61,825.24
สันทรายงาม	67,811.68
ศรีดอนไชย	50,641.74
หนองแรด	55,186.86
เฉลี่ยทั้งสิ้น	63,184.68

ที่มา : กรมการพัฒนาชุมชน สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พ.ศ. 2563

7.2.4 ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ลักษณะภูมิประเทศของอำเภอเทิงส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มและที่ราบเชิงเขาสลับกับพื้นที่ภูเขา และทางด้านตะวันออกจะมีความสูงชัน เป็นแนวเขตติดต่อสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวและเป็นที่ตั้งแหล่งท่องเที่ยว ภูชี้ฟ้า ผาตั้ง และภูชมดาว มีระดับความสูงจากน้ำทะเล ตั้งแต่ 1,600 เมตร ขึ้นไป

7.2.5 พืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอเทิง คือ ข้าว ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ลำไย ยางพารา พื้นที่การเกษตรทั้งหมด 222,441 ไร่ โดยแบ่งออกเป็น พื้นที่ปลูกข้าวนาปี 138,631 ไร่ (ช่วงปลูก พฤษภาคม – ตุลาคม) พื้นที่ปลูกข้าวนาปรัง 6,100 ไร่ (ช่วงปลูก มกราคม – พฤษภาคม) และพื้นที่ปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 22,467 ไร่ (ฤดูฝน : พฤษภาคม – ตุลาคม) และฤดูแล้ง : มกราคม – พฤษภาคม) และพื้นที่ปลูกพืชอื่นๆ 55,243 ไร่

จากบริบทอำเภอเทิง สามารถสรุปได้ว่า อำเภอเทิงห่างจากตัวเมืองเชียงรายประมาณ 65 กิโลเมตร แบ่งการปกครองออกเป็น 156 หมู่บ้าน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่การเกษตร รายได้เฉลี่ยทั้งอำเภอประมาณ 63,184.68 บาท ทั้งพื้นที่และความเหมาะสมของเกษตรกรจึงมีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษาแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พอสรุปได้ดังนี้

8.1 ปัจจัยส่วนบุคคล

8.1.1 เพศ

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.53) ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด พบว่า สมาชิกร้อยละ 65.6 เป็นเพศหญิง สอดคล้องกับ ทศน์ชัย ศิริวรรณ (2564, น.61) ศึกษาเรื่องการพัฒนาดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างยั่งยืนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีววิถีตำบลน้ำเกีฮ่วน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเกือบสองในสาม ร้อยละ 60.45 เป็นเพศหญิง ขณะที่ฐปนีย์ ทังรอด (2559, น.85) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูป และผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัด อุดรดิตต์ พบว่า ร้อยละ 84.00 เป็นเพศหญิง และร้อยละ 16.00 เป็นเพศชาย

8.1.2 อายุ

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.53-55) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกือบครึ่ง (ร้อยละ 48.6) มีช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี รองลงมา ร้อยละ 27.4 มีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี ร้อยละ 18.6 มีอายุระหว่าง 61-70 ปี ร้อยละ 3.6 ปี มีอายุระหว่าง 31-40 ปี และเท่ากัน ร้อยละ 1.8 ปี มีช่วงอายุระหว่าง 71-80 ปี และอายุ 30 ปี หรือน้อยกว่า โดยสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุต่ำที่สุด 24 ปี สูงสุดอายุ 77 ปี และมีอายุเฉลี่ย 53.04 ปี และฐปนีย์ ทังรอด (2559, น.85) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปี ขึ้นไป จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00 ขณะที่ทศน์ชัย ศิริวรรณ (2564, น.61) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุเฉลี่ย 44.08 ปี

8.1.3 สถานภาพ

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.53-55) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนประมาณสามในสี่ (ร้อยละ 76.1) สมรสแล้ว ร้อยละ 18.6 โสด และร้อยละ 5.3 หม้าย/หย่าร้าง สอดคล้องกับ ฐปนีย์ ทังรอด (2559, น.87) พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 143 คน คิดเป็นร้อยละ 95.3 รองลงมาคือ สถานภาพหม้าย/หย่าจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.7 และสถานภาพโสดจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.0 ขณะที่ ตติยา ตาแก้ว (2564, น. 61) ศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า สมาชิกร้อยละ 80.9 มีสถานภาพสมรส รองลงมาเป็นหม้าย/หย่าร้าง ร้อยละ 11.2 และร้อยละ 7.9 มีสถานภาพเป็นโสดตามลำดับ

8.1.4 ระดับการศึกษา

นารีรัตน์ เหลือสม (2564, น. 64) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ พบว่าสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 36.3 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 26.3 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.) ร้อยละ 23.1 จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 8.8 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 4.4 ไม่ได้รับการศึกษา และร้อยละ 1.3 จบการศึกษาระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.) ตามลำดับ

อุมพร ศิพรมกุล (2558, น.58) ที่ศึกษาเรื่องการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารจังหวัดน่าน พบว่า ร้อยละ 46.7 จบการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษา/ปวช. รองลงมาคือ ร้อยละ 25.4 จบการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษา และร้อยละ 19.5 จบการศึกษาระดับอนุปริญญา/ปวส. และมีเพียงร้อยละ 8.4 จบการศึกษาระดับชั้นปริญญาตรี

สวิชญา สมบุญโสด (2561, น.60) พบว่า ร้อยละ 75.0 สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจบการศึกษาระดับประถมศึกษา

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.54) พบว่า ร้อยละ 80.5 จบการศึกษาระดับประถมศึกษา

ตติยา ตาแก้ว (2564, น.61) พบว่าร้อยละ 24.2 สมาชิกส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)

8.1.5 อาชีพหลัก

วชิรภรณ์ อิ่มแก้ว (2558, น. 80) ศึกษาเรื่อง พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกือบสามในสี่ (ร้อยละ 73.4) ประกอบอาชีพการเกษตร รองลงมาร้อยละ 13.3 รับจ้างทั่วไป ร้อยละ 7.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 5.3 ประกอบธุรกิจการค้าและส่วนน้อย (ร้อยละ 0.9) เป็นพนักงานบริษัท ขณะที่ชญ์วี ธนศิริพูลภัทร์ (2555, น.46-47) ที่ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.91 คน และอาชีพหลักของสมาชิกร้อยละ 93.0 ประกอบอาชีพเกษตรกร อาชีพรองของสมาชิกร้อยละ 6.34 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป

8.1.6 อาชีพรอง

นารีรัตน์ เหลือสม (2564, น.64) พบว่า ร้อยละ 80.6 มีอาชีพรอง ร้อยละ 19.4 ไม่มีอาชีพรอง โดยพบว่า ร้อยละ 51.2 มีอาชีพรับจ้างทั่วไป รองลงมาร้อยละ 26.3 อาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 20.0 มีอาชีพค้าขาย และร้อยละ 8.8 มีอาชีพเกษตรกร และสอดคล้องกับ เสาวภา สวัสดิมงคล (2555, น.46) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเมืองจังหวัดลำพูน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับดี ร้อยละ 44.7 มีอาชีพรองรับจ้างทั่วไป รองลงมาร้อยละ 27.7 ประกอบการเกษตร ร้อยละ 18.0 ประกอบธุรกิจการค้า ร้อยละ

6.4 รับจ้างการเกษตร และร้อยละ 3.2 งานมีเงินเดือนประจำ ส่วนอาชีพรองของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการประเมินศักยภาพระดับปานกลาง ร้อยละ 77.3 มีอาชีพรอง รับจ้างทั่วไป รองลงมา ร้อยละ 9.4 งานมีเงินประจำ ร้อยละ 5.7 ประกอบธุรกิจการค้า และร้อยละ 3.8 เท่ากันประกอบการเกษตร และรับจ้างทางการเกษตร ซึ่งสอดคล้องกับ ตติยา ตาแก้ว (2564 , น. 64) พบว่า สมาชิกมีอาชีพเสริม รับจ้างทั่วไปถึง ร้อยละ 43.3 รองลงมามีอาชีพค้าขายร้อยละ 42.1 และร้อยละ 37.1 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม

8.1.7 ประสิทธิภาพด้านการเกษตร

สนัญชญา โสภา (2563, น.62-63) ศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการผลิตหัวเหลืองคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอค้อยหลวง จังหวัดเข็ยงราช พบว่า เกษตรกรร้อยละ 46.1 มีประสิทธิภาพเฉลี่ย 11.74 ปี ซึ่งแตกต่างจาก กวี คาพลับ (2555, น. 66) พบว่า ประสิทธิภาพการทำกรเกษตรส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพการทำกรเกษตรระหว่าง 1 -10 ปี รองลงมามีประสิทธิภาพการทำกรเกษตรมากกว่า หรือเท่ากับ 21 ปี โดยมีประสิทธิภาพการทำกรเกษตรเฉลี่ย 18.44 ปี สูงสุด 70 ปี และต่ำสุดคือ 1 ปี

8.2 สถานภาพทางสังคม

8.2.1 รายได้

อุมาพร ดีพรมกุล (2558, น.58) พบว่า รายได้ในภาคเกษตรเฉลี่ย 65,649.91 บาทต่อปี และรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 39,454.02 บาทต่อปี

บุญเดือน กอกุลจันทร์ (2555, น.59) ศึกษาเรื่องการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าสมาชิกมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 174,607.14 บาทต่อปี

ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.58) พบว่าสมาชิกมีรายได้ของครัวเรือนเฉลี่ย 135,703.12 บาทต่อปี

8.2.2 รายจ่าย

ราตรี ใจสะอาด (2562,น.71) จากการศึกษาสินค้าวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรีให้ได้มาตรฐานปลอดภัย พบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีรายจ่ายเฉลี่ย 196,452.50 บาท รายจ่ายสูงสุด 1,334,400.00 บาท และแหล่งรายจ่ายต่ำสุด 5,000 บาท โดยร้อยละ 28.4 มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 100,001-200,000 บาท รองลงมาร้อยละ 21.0 มีรายจ่ายระหว่าง 50,000 บาทและระหว่าง 50,001 - 100,000 บาท เท่ากันทั้งสองประเด็น ร้อยละ 19.3 มีค่าใช้จ่าย 300,001 บาท ขึ้นไป และร้อยละ 10.2 มีค่าใช้จ่ายระหว่าง 200,001- 300,000 บาท

รังสรรค์ พยัคฆพิพัฒน์กุล (2555, น. 83) ศึกษาเรื่อง ศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับสินเชื่อจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขา

ขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า รายจ่ายในครอบครัวสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีรายจ่ายในครอบครัวเฉลี่ยปีละ 70,777.55 บาท

8.2.3 แหล่งเงินทุน

ราตรี ใจสะอาด (2562,น.70) พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 91.5 แหล่งเงินทุนวิสาหกิจชุมชนมาจากการระดมหุ้นของสมาชิก รองลงมาร้อยละ 26.1 จากแหล่งเงินทุนอื่นๆ ร้อยละ 16.5 ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานราชการ ร้อยละ 9.7 กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 8.5 กู้เงินจากธนาคารและร้อยละ 0.6 ได้รับเงินทุนสนับสนุนจากเอกชน ซึ่งแตกต่างจาก อูมาพร ดีพรมกุล (2549 ., น. 55-58) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนร้อยละ 46.7 กู้จากธกส. รองลงมาร้อยละ 25.5 กู้ยืมเงินจากกลุ่มบ้าน และสอดคล้องกับ ปิยวรรณ บุญทา (2555,น.43) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 96.7 มีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง รองลงมาร้อยละ 54.7 มีแหล่งเงินทุนมาจากกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 23.3 มาจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ร้อยละ 9.3 มาจากสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 5.3 มาจากธนาคารพาณิชย์ และร้อยละ 2.0 มาจากนายทุนนอกระบบ

8.2.4 หนี้สิน

ราตรี ใจสะอาด (2562,น.70) พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 57.4 ไม่มีหนี้สินในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน และร้อยละ 42.6 มีหนี้สินในการประกอบกิจการวิสาหกิจชุมชน แตกต่างจากจรรววรรณ บัวลอย (2556:, น.56) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพรหมพิราม จังหวัดพิษณุโลก พบว่า วิสาหกิจชุมชนกลุ่มที่ต้องปรับปรุงเกือบทั้งหมดร้อยละ 96.1 มีหนี้สิน และร้อยละ 3.9 ไม่มีหนี้สิน เป็นหนี้สินในระบบ ร้อยละ 53.7 มีหนี้สิน 50,000 บาท น้อยหรือกว่าร้อยละ 37.0 มีหนี้สิน 50,001 – 100,000 บาท ร้อยละ 3.7 มีหนี้สิน 150,001 บาท หรือมากกว่าและ 100,001 -150,000 บาท มีหนี้สินในระบบเฉลี่ย 151,562.50 บาท หนี้สินนอกระบบ ร้อยละ 1.9 มีหนี้สิน 50,000 บาท หรือน้อยกว่าและ 100,001 – 150,000 บาท มีหนี้สินนอกระบบเฉลี่ย 20,000 บาท โดยมีหนี้สินรวมของครัวเรือนเฉลี่ย 15,4622.64 บาท ขณะที่ รั้งสรรค์ พยัคฆพิพัฒน์กุล (2555, น.73) พบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 46.6 มีหนี้สินของครัวเรือนทั้งหมดช่วง 50,001 – 150,000 บาท ร้อยละ 30.4 มีหนี้สินของครัวเรือน ทั้งหมด 15,0001 บาท หรือมากกว่า ร้อยละ 23.0 มีหนี้สินของครัวเรือนทั้งหมด 50,000 บาท หรือน้อยกว่า โดยมีหนี้สินของครัวเรือนทั้งหมดเฉลี่ย 154,568.63 บาท

9.1 สถานภาพทางเศรษฐกิจ

9.1.1 สถานภาพทางสังคม

นันทริยา สุวรรณล้อม (2559, น. 59) พบว่า เกษตรกรไม่มีสถานะทางสังคม สอดคล้องกับกวี ดาพลับ (2555, น.68) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีสถานภาพตำแหน่งทางสังคม

9.1.2 การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบัน

นารีรัตน์ เหลือสม (2564, น.64) พบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร ร้อยละ 55.6 เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รองลงมาเป็นกลุ่มลูกค้า ชกส. ร้อยละ 38.8

9.2 ความรู้และแหล่งเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

นารีรัตน์ เหลือสม (2564, น. 124) พบว่าสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านระดับปานกลาง

1) ความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

กษมาพร พวงประยงค์ และคณะ (2556, น.113) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์ จังหวัดสมุทรสงคราม ด้านการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน กลุ่มแปรรูปและผลิตภัณฑ์ จังหวัดสมุทรสงครามมีความคิดเห็น โดยรวมอยู่ในระดับมาก การจัดการวิสาหกิจชุมชนด้านการดำเนินงานที่มากที่สุด คือ กลุ่มใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนและกลุ่มดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนที่เน้นการพึ่งพาตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ สุขุมธ ดันติเวชกุล (2544, อ้างถึงใน ดวงเดือน สมวัฒน์ศักดิ์, 2548: น.20-21) กล่าวถึง ลักษณะของวิสาหกิจชุมชนที่มุ่งให้เกิดความพอเพียง ในระดับกลุ่ม องค์กรเครือข่าย และชุมชนโดยรวม จากหลักการพึ่งตนเองตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพึ่งตนเองทางสังคม ควรเสริมสร้างให้แต่ละ ชุมชนในท้องถิ่นได้ร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูล นำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดและเผยแพร่ให้ได้รับประโยชน์ ซึ่งกันและกันพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ หมายถึง สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองในระดับเบื้องต้น สามารถนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศในระดับมหภาค ต่อไปด้วย

2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ทัศนชัย ศิริวรรณ (2564, น. 89) พบว่าการมีส่วนร่วมในภาพรวมของสมาชิกในการบริหารจัดการกลุ่ม อยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (4.53) โดยมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการแบ่งผลประโยชน์ร่วมกัน และการมีส่วนร่วมในการประเมินผลของสมาชิกอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.58, 4.51 และ 4.54) ในขณะที่การมีส่วนร่วมในการดำเนินการอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.49) ต่างจาก ดาวใจ ดอกไม้คลี (2556, น. 107-109) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีส่วนร่วมในการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ในระดับมากที่สุด ในประเด็น การวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินธุรกิจกลุ่ม การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของกลุ่ม และการกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่มและมีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์กับองค์กรในระดับมากที่สุด ในประเด็น การวางแผนการพัฒนาทักษะความรู้ การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ และการวางแผนด้านการตลาด โดยการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ในประเด็นต่างๆ ดังนี้ การวางแผนด้านการตลาด การวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม การวางแผนด้านการเงินการลงทุนของกลุ่ม การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ และการวางแผนการพัฒนาทักษะความรู้ มีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีวิเคราะห์สถานการณ์ ในระดับปานกลาง ในประเด็น การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการ การกำหนดต้นทุนการผลิตสินค้าของกลุ่ม การวางแผนและการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม การวางแผนด้านการตลาดและการวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม มีส่วนร่วมโดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับองค์กร ในระดับปานกลาง ในประเด็นดังนี้ การวางแผนโฆษณาประชาสัมพันธ์กลุ่ม การวางแผนพัฒนาคุณภาพสินค้าและบริการและการวางแผนด้านการตลาด

3) ปัญหาข้อเสนอแนะและแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

อุมาพร ศีพรมงคล (2558 ,น.85) พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายประเด็น ปัญหาระดับน้อย ได้แก่ สมาชิกไม่ได้มีส่วนร่วมในการจำหน่ายผลผลิตและผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือในการดำเนินงาน กลุ่มปัญหาในการดำเนินงานของคณะกรรมการวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายประเด็น ปัญหาระดับน้อย ได้แก่ สมาชิกไม่ได้มีส่วนร่วมในการวางแผนต่างๆ ในกลุ่มคณะกรรมการขาดความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ปัญหาในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน โดยพบว่า ปัญหาด้านการขาดแคลนเงินทุนและวัสดุ อุปกรณ์ ในการดำเนินกิจกรรมเป็นปัญหาระดับปานกลาง รองลงมา คือ ขาดความรู้ด้านระบบการจัดทำบัญชี ขาดความรู้ด้านการวางแผนการดำเนินงานกลุ่ม ขาดความรู้ด้านการบริหารกลุ่ม ขาดการแนะนำและเอาใจใส่จากหน่วยงานต่างๆ บุญเดือน กอกุลจันทร์ (2555 ,น.52-57) พบว่า ด้านการบริหารจัดการ ร้อยละ 53.9 ไม่มีการกำหนดเป้าหมายและทิศทางไม่แน่นอน ร้อยละ 44.9 ไม่ปฏิบัติตามแผนที่วางไว้ ร้อยละ 31.5 มีการแบ่งหน้าที่ไม่ชัดเจน ด้านการผลิต พบว่า ร้อยละ 44.9 มีต้นทุนการผลิตสูง ร้อยละ 31.5 ไม่มีการวางแผนการผลิต และขาดพ่อแม่โคพันธุ์ดี ร้อยละ 18.0 อุปกรณ์การผลิตไม่เพียงพอ และร้อยละ 13.5 วัตถุประสงค์การผลิตไม่เพียงพอ และขาดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ด้านการตลาด พบว่า ร้อยละ 49.4 ขาดการประชาสัมพันธ์การตลาด ร้อยละ 44.9 ขาดความรู้ในการวางแผนการตลาด ร้อยละ 40.4 ไม่มีการตลาดที่ดี ขณะที่ ดาวใจ ดอกไม้คี่ (2556, น. 107-109) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับดี มีปัญหาในการดำเนินงานกิจการ ในระดับปานกลาง ในประเด็นต่าง ๆ เรียงลำดับ ดังนี้ กลุ่มขาดการประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่ม กลุ่มขาดตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์/ ตลาดรองรับไม่แน่นอน

ผลิตภัณฑ์ที่แปรรูปมีเฉพาะช่วง ราคาผลผลิตตกต่ำ และคณะกรรมการไม่สามารถหาแหล่งเงินทุนได้ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนระดับปานกลาง มีระดับปัญหาระดับมาก ในภาพรวมและ 2 ด้าน ได้แก่ ด้าน การดำเนินกิจกรรมและด้านการรับผลประโยชน์ ด้านกิจกรรม มีปัญหาระดับมาก ในประเด็น กลุ่ม ชาติตลาดเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ ซึ่งต่างจาก รังสรรค์ พิชฌิมพิพัฒน์กุล (2555, น.117-119) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำแผนการจำหน่ายและ ปฏิบัติภารกิจที่ได้รับมอบหมายด้วยความตั้งใจ รองลงมา ปฏิบัติงาน การผลิตสินค้าตามขั้นตอน รายละเอียดตามที่ตกลงกันได้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ย น้อยที่สุด คือ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล

กล่าวโดยสรุป จากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องงานวิจัยนี้จึงได้ศึกษาในประเด็น ต่าง ๆ ดังนี้ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง ประสบการณ์ด้านการเกษตร สภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย แหล่งเงินทุน หนี้สิน สภาพทางสังคม ได้แก่ สถานภาพทาง สังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบัน ความต้องและความคิดเห็น ความรู้และแหล่งความรู้ การมีส่วนร่วม ของสมาชิก ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะมากำหนดเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์โดยในการวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำตัวแปรดังกล่าวมากำหนดกรอบการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัด เชียงราย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีการดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับประชากรและกลุ่ม ตัวอย่าง เครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร วิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริม การเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ปี พ.ศ. 2563 จำนวน 81 แห่ง มีสมาชิกทั้งหมด 1,988 ราย จำแนกเป็นวิสาหกิจชุมชน 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทดี มีจำนวน 10 กลุ่ม มีสมาชิก ทั้งหมด 390 ราย ประเภทปานกลาง มีจำนวน 31 กลุ่ม มีสมาชิกทั้งหมด 700 ราย และประเภท ปรับปรุง มี จำนวน 40 กลุ่ม มีสมาชิกทั้งหมด 898 ราย

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1.2.1 กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรคำนวณ ทาโร ยามาเน่ โดยการ กำหนดความคลาดเคลื่อนที่ 0.07 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 ราย

สูตร

$$n = \frac{N}{1 + Ne^2}$$

เมื่อ n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (คน)

N = จำนวนหน่วยประชากร (คน)

e = ความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้

$$\begin{aligned} \text{แทนค่า} &= \frac{1.988}{1 + (1.988 (0.07)^2)} \\ &= 185.082 \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย (n) = 186 คน

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากการประเมินศักยภาพวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ประเมิน ศักยภาพ (ประเภท)	จำนวนกลุ่ม ทั้งหมด (กลุ่ม)	จำนวนกลุ่ม ที่สุ่ม (กลุ่ม)	จำนวนสมาชิก ทั้งหมด (ประชากร) (ราย)	จำนวน สมาชิกกลุ่ม ตัวอย่างที่สุ่ม (ราย)
ดี	10	7	390	36
ปานกลาง	31	22	700	66
ปรับปรุง	40	29	898	84
รวม	81	58	1,988	186

ที่มา : สำนักงานเลขานุการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน กรมส่งเสริมการเกษตร ปี 2563

1.2.2 การสุ่มตัวอย่าง

โดยทำการสุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดแบบหลายขั้นตอน ขั้นที่ 1 โดยการสุ่มจำนวนกลุ่มในแต่ละประเภท กลุ่มประเภทดี ปานกลาง และปรับปรุง ตามสัดส่วนจากกลุ่มทั้งหมด ขั้นที่ 2 สุ่มจำนวนสมาชิกในแต่ละกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่สุ่มได้ในแต่ละประเภทตามสัดส่วนแบบง่าย โดยวิธีการจับสลาก

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มี 2 เครื่องมือ คือ ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์ ที่มีคำถามแบบปลายปิด และแบบปลายเปิด มีวิธีการขั้นตอน ดังนี้

2.1 แบบสัมภาษณ์

2.1.1 วิธีการสร้างเครื่องมือ

1) ศึกษาทบทวนวรรณกรรมและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำข้อมูลมาสร้างแบบสัมภาษณ์โดยยึดตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

2) กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย และจัดทำเครื่องมือวิจัยฉบับร่าง เขียนคำถามฉบับร่างตามกรอบตัวแปรของเครื่องมือที่กำหนดประเด็น จัดเรียงหัวข้อและรายละเอียดคำถาม วิธีการตรวจนับผลการประเมินและสรุปผลการตอบ จัดทำคำชี้แจงในการตอบข้อคำถาม

3) นำเครื่องมือเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาให้ข้อคิดเห็น จากนั้นจึงนำเครื่องมือดังกล่าวมาดำเนินการแก้ไข

2.1.2 รายละเอียดของเครื่องมือ

1) เครื่องมือสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ
 2) ชนิดของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์
 3) ลักษณะของเครื่องมือ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ที่มีคำถามที่กำหนดคำตอบไว้ให้เลือกตอบ (closed-ended questions) และคำถามที่ให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็น (open-ended questions) แบบสัมภาษณ์เกษตรกรแบ่งเป็น 5 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลสภาพพื้นฐานทั่วไป สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง ประสบการณ์ในการทำการเกษตร สภาพทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ รายจ่าย แหล่งเงินทุน หนี้สิน สภาพสังคม ได้แก่ สถานภาพทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม /สถาบัน

ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ความรู้ คำถามมีลักษณะให้ตอบถูกหรือผิด ในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จำนวน 20 ข้อ โดยมีการให้คะแนนดังนี้

ตอบถูกต้อง	ให้คะแนนเท่ากับ	1
ตอบผิด	ให้คะแนนเท่ากับ	0

แหล่งเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คำถามมีลักษณะเป็น 5 ระดับการได้รับของแหล่งเรียนรู้ และแต่ละระดับมีคะแนน ดังนี้

1 คะแนน	=	ระดับการได้รับน้อยที่สุด
2 คะแนน	=	ระดับการได้รับน้อย
3 คะแนน	=	ระดับการได้รับปานกลาง
4 คะแนน	=	ระดับการได้รับมาก
5 คะแนน	=	ระดับการได้รับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ตอนที่ 4 ตอนที่ 5 ความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม / ปัญหา / และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน คำถามมีลักษณะเป็น 5 ระดับ ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน คำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วน 5 ระดับ และแต่ละระดับมีคะแนนดังนี้

1 คะแนน = ระดับความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม / ปัญหา / และข้อเสนอแนะน้อยที่สุด

2 คะแนน = ระดับความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม / ปัญหา / และข้อเสนอแนะน้อย

3 คะแนน = ระดับความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม / ปัญหา / และข้อเสนอแนะปานกลาง

4 คะแนน = ระดับความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม / ปัญหา / และข้อเสนอแนะมาก

5 คะแนน = ระดับความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม / ปัญหา / และข้อเสนอแนะมากที่สุด

2.1.3 การทดสอบเครื่องมือ

1) การหาค่าความตรง (Validity)

การหาความเข้ากันของแบบสัมภาษณ์ เพื่อให้การวิจัยมีความสมบูรณ์เหมาะสม ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์เสนอให้คณะอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา ความเหมาะสม ให้คำแนะนำแนวทางแก้ไข และทำการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ การหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์ (IOC)

สุรพงษ์ คงศักดิ์ และธีรชาติ ธรรมวงศ์ (2556) ได้อธิบายการหาค่าความตรง (IOC) ว่า การหาค่า IOC ของผู้เชี่ยวชาญจากการตรวจสอบแบบสัมภาษณ์โดยผู้เชี่ยวชาญ IOC (Index of Item - Objective Congruence) หมายถึง ค่าความตรงของแบบสัมภาษณ์ หรือค่าความสอดคล้องระหว่างข้อวัตถุประสงค์ กับคำถาม จะมอบผู้เชี่ยวชาญ 3 คนขึ้นไป ทำการตรวจวิเคราะห์ โดยมีการวัดผลดังนี้

+1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

0 คะแนน เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ตรงตามวัตถุประสงค์

-1 คะแนน เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามวัดได้ไม่ตรงตามวัตถุประสงค์

แล้วคำนวณหาค่า IOC จากผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญ ตามสูตร

- เกณฑ์ 1. ค่า IOC มีค่า 0.50 - 1.00 มีค่าความตรงใช้ได้
 2. ค่า IOC มีค่าต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้
 เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้ได้ค่า IOC 0.982

2) การหาค่าความเที่ยง (Reliability) ตามวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (coefficient of alpha หรือ Cronbach)

บุญชม ศรีสะอาด (2535, น. 107) ให้รายละเอียดว่า การหาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยที่ใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของ (Cronbach) มีสูตรดังนี้

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum Si^2}{St^2} \right]$$

แทนสัญลักษณ์

α หมายถึง สัมประสิทธิ์ความเที่ยง

K หมายถึง จำนวนข้อคำถาม

$\sum Si^2$ หมายถึง ผลรวมของความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

St^2 หมายถึง ความแปรปรวนของคะแนนรวม

โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา ของแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 2 ความรู้ แหล่งความรู้ ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.877

ตอนที่ 3 ความคิดเห็น ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.970 และความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.935

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วม ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.986

ตอนที่ 5 ปัญหา ได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา เท่ากับ 0.979 ข้อเสนอแนะได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา 0.989

สรุปภาพรวมของแบบสอบถามค่าสัมประสิทธิ์อัลฟามีค่า เท่ากับ 0.974 ซึ่งหมายความว่าแบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้มีค่าความเที่ยง ได้ในระดับมาก มีค่า 0.05 – 1.00 มีค่าความตรงใช้ได้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535) และสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไปได้

2.2 ประเด็นสนทนากลุ่ม ประกอบด้วย ประเด็นสถานการณ์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ปัญหา แนวทางการเสริมศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมจากแบบสัมภาษณ์และจากประเด็นการสนทนากลุ่ม ซึ่งแบบสัมภาษณ์จากสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนปี 2563 จำนวน 186 คน ด้วยวิธีการสัมภาษณ์ แล้วนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ ในระหว่างเดือนกันยายน 2564 – ตุลาคม 2564 มีการดำเนินงาน ดังนี้

3.1 ประสานงานผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยแจ้งรายละเอียดการวิจัยและนัดหมายสถานที่ วัน เวลา เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูลตามแบบสัมภาษณ์แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

3.2 จัดแจงรายละเอียดการวิจัย เพื่อให้ทราบรายละเอียด วัตถุประสงค์ ที่มาของงานวิจัย

3.3 ผู้วิจัยอธิบายขั้นตอนการดำเนินการวิจัยแก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน แจ้งข้อคำถาม ปัญหา วิธีการต่าง ๆ เกี่ยวกับการวิจัย และขอความอนุเคราะห์ในการตอบคำถามตามแบบสัมภาษณ์ เริ่มสัมภาษณ์เดือนตุลาคม 2564

3.4 ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล เพื่อทำการตรวจสอบความบกพร่องของแบบสัมภาษณ์ หากข้อมูลไม่สมบูรณ์นำมาทำการสัมภาษณ์ข้อมูลใหม่เพิ่มเติมจากเกษตรกรผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูลก่อนนำมาวิเคราะห์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้จากการสอบถามกลุ่มตัวอย่างมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล (data screening) แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานทั่วไป สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือ ค่าความถี่ (frequencies) ร้อยละ (percentage) ค่าต่ำสุด (minimum) ค่าสูงสุด (maximum) ค่าเฉลี่ย (mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation)

ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

2.1) ระดับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน พิจารณาจากข้อมูลการเลือกตอบ (ถูกหรือผิด) ตามความรู้ โดยกำหนดเกณฑ์การวัดความรู้ด้วยการให้คะแนน

สำหรับข้อที่ตอบถูกเท่ากับ 1 และข้อที่ตอบผิดเท่ากับ 0 จำนวน 20 ข้อ คะแนนเต็มเท่ากับ 20 คะแนน ซึ่งนำมาจัดกลุ่ม ดังนี้

ตอบถูกต้อง 1 -4 ข้อ เท่ากับ มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด

ตอบถูกต้อง 5 -8 ข้อ เท่ากับ มีความรู้ในระดับน้อย

ตอบถูกต้อง 9 -12 ข้อ เท่ากับ มีความรู้ในระดับปานกลาง

ตอบถูกต้อง 13 -16 ข้อ เท่ากับ มีความรู้ในระดับมาก

ตอบถูกต้อง 17-20 ข้อ เท่ากับ มีความรู้ในระดับมากที่สุด

2.2) แหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน นำค่าเฉลี่ยของคะแนนมา ประเมินระดับความคิดเห็นมี 5 ระดับ ตามหลักเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \\ &= \frac{5 - 1}{5} \\ &= \frac{4}{5} \\ &= 0.80 \end{aligned}$$

1.00 - 1.80 หมายถึง ระดับการได้รับน้อยที่สุด

1.81 - 2.60 หมายถึง ระดับการได้รับน้อย

2.61 - 3.40 หมายถึง ระดับการได้รับปานกลาง

3.41 - 4.20 หมายถึง ระดับการได้รับมาก

4.21 - 5.00 หมายถึง ระดับการได้รับมากที่สุด

ตอนที่ 3 ตอนที่ 4 ตอนที่ 5 ความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม / ปัญหา / และข้อเสนอแนะ ในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน วิเคราะห์โดยใช้สถิติ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการจัดอันดับ

ความคิดเห็นและความต้องการ การมีส่วนร่วม ปัญหา และข้อเสนอแนะ นำค่าเฉลี่ย ของคะแนนมาประเมินระดับความคิดเห็น มี 5 ระดับ ตามเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้

$$\begin{aligned} \text{ช่วงคะแนน} &= \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนระดับ}} \end{aligned}$$

$$= \frac{5 - 1}{5}$$

$$= \frac{4}{5}$$

$$= 0.80$$

โดยจัดช่วงคะแนนเฉลี่ยแบ่งออกเป็นช่วงๆ ดังนี้

1.00 - 1.80	หมายถึง	ความคิดเห็น / ความต้องการ /
การมีส่วนร่วม / ปัญหา / ข้อเสนอแนะ น้อยที่สุด		
1.81 - 2.60	หมายถึง	ความคิดเห็น / ความต้องการ /
การมีส่วนร่วม / ปัญหา / ข้อเสนอแนะ น้อย		
2.61 - 3.40	หมายถึง	ความคิดเห็น / ความต้องการ /
การมีส่วนร่วม / ปัญหา / ข้อเสนอแนะ ปานกลาง		
3.41 - 4.20	หมายถึง	ความคิดเห็น / ความต้องการ /
การมีส่วนร่วม / ปัญหา / ข้อเสนอแนะ มาก		
4.21 - 5.00	หมายถึง	ความคิดเห็น / ความต้องการ /
การมีส่วนร่วม / ปัญหา / ข้อเสนอแนะ มากที่สุด		

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้โดยใช้วิธีการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ด้วยการเชิญคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จำนวน 20 ท่าน มาสนทนากลุ่มเพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมภายใน (จุดอ่อนและจุดแข็ง) และภายนอก (โอกาสและอุปสรรค) เพื่อกำหนดแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา การจัดหมวดหมู่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการศึกษาเป็น 5 ตอนตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคม ของสมาชิก
วิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 5 ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชน
ของสมาชิก

โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมของสมาชิก วิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิก
วิสาหกิจชุมชน ปรากฏตามตารางที่ 4.1 ถึงตารางที่ 4.3 ดังนี้

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ได้แก่ เพศ อายุ
สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และประสบการณ์
ทางการเกษตร ปรากฏผลดังนี้

ตารางที่ 4.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

			n = 186
	ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	86	46.2
	หญิง	100	53.8
2.	อายุ (ปี)		
	น้อยกว่า 31	9	4.8
	31-40	24	12.9
	41-50	57	30.8
	51-60	66	35.5
	มากกว่า 60	30	16.0
	ต่ำสุด = 23 ปี สูงสุด = 76 ปี ค่าเฉลี่ย = 50.77 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 10.255		
3.	สถานภาพ		
	โสด	27	14.5
	สมรส	149	80.1
	หม้าย/หย่าร้าง	10	5.4
4.	ระดับการศึกษา		
	ไม่ได้รับการศึกษา	1	0.5
	ประถมศึกษาปีที่ 4	48	25.8
	ประถมศึกษาปีที่ 6	45	24.2
	มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	24	12.9
	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)	34	18.3
	อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)	15	8.1
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	19	10.2	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

			n = 186
	ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5.	อาชีพหลัก		
	เกษตรกร	173	93.0
	รับราชการ	2	1.1
	พนักงานหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ	2	1.1
	ธุรกิจส่วนตัว	9	4.8
6.	อาชีพรอง		
	ไม่มี	4	2.2
	มี (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	182	97.8
	เกษตรกร	5	2.7
	ค้าขาย	31	16.6
	ธุรกิจส่วนตัว	28	15.1
	รับจ้างทั่วไป	118	63.4
7.	จำนวนสมาชิกในครัวเรือน (คน)		
	น้อยกว่า 3	32	17.2
	3 – 4	99	53.2
	5– 6	49	26.4
	มากกว่า 6	6	3.2
	ค่าต่ำสุด = 1 คน	ค่าสูงสุด = 7 คน	
	ค่าเฉลี่ย = 3.82 คน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.367 คน	

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. ประสบการณ์ทางการเกษตร (ปี)		
น้อยกว่า 11	61	32.9
11-20	46	24.7
21-30	49	26.3
31-40	19	10.2
มากกว่า 40	11	5.9
ค่าต่ำสุด = 1 ปี ค่าสูงสุด = 65 ปี		
ค่าเฉลี่ย = 21.17 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 13.334		

จากตารางที่ 4.1 ผลการศึกษาแสดงของสภาพพื้นฐานส่วนบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ดังนี้

เพศ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 53.8 เป็นเพศหญิง ร้อยละ 46.2 เป็นเพศชาย
อายุ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีอายุระหว่าง 51 – 60 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา มีอายุ 41-50 คิดเป็นร้อยละ 30.8 มีอายุ 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 16.0 มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.9 มีอายุน้อยกว่า 31 ปี คิดเป็นร้อยละ 4.8 อายุต่ำสุด 23 ปี อายุสูงสุด 76 ปี มีอายุเฉลี่ย 50.77 ปี

สถานภาพ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน สถานภาพสมรส ร้อยละ 80.1 สถานภาพโสด ร้อยละ 14.5 และสถานภาพหม้าย/หย่าร้าง ร้อยละ 5.4

ระดับการศึกษา สมาชิกวิสาหกิจชุมชน จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 4 ร้อยละ 25.8 จบการศึกษาประถมศึกษาปีที่ 6 ร้อยละ 24.2 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 18.3 จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 12.9 จบการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่า ร้อยละ 10.2 จบการศึกษานอกระบบหรือเทียบเท่า (ปวส.) ร้อยละ 8.1 และไม่ได้รับการศึกษา ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

การประกอบอาชีพ แบ่งเป็นอาชีพหลัก มีการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 93.0 อาชีพธุรกิจส่วนตัว 4.8 และอาชีพรับราชการ ร้อยละ 1.1 อาชีพพนักงานหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ อาชีพรองมีการประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 63.4

อาชีพค้าขาย ร้อยละ 16.6 อาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 15.1 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 2.7 และไม่มีอาชีพ ร้อยละ 2.2 ตามลำดับ

จำนวนสมาชิกในครัวเรือน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 3 – 4 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมา มีสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 5-6 คน ร้อยละ 26.4 มีสมาชิกในครัวเรือนน้อยกว่า 3 คน ร้อยละ 17.2 และมีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน ร้อยละ 3.2 ตามลำดับ

ประสบการณ์ทางการเกษตร พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีประสบการณ์ทางการเกษตรน้อยกว่า 11 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 32.9 รองลงมา มีประสบการณ์ทางการเกษตร 21-30 ปี ร้อยละ 24.7 มีประสบการณ์ทางการเกษตร 11-20 ปี ร้อยละ 26.3 มีประสบการณ์ทางการเกษตร 31-40 ปี ร้อยละ 10.2 และมีประสบการณ์ทางการเกษตร มากกว่า 40 ปี ร้อยละ 5.9 มีประสบการณ์ทางการเกษตรเฉลี่ย 21.17 ปี

1.2 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.2 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

n = 186		
สภาพทางเศรษฐกิจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. รายได้ของครัวเรือน (บาท/ปี)		
รายได้ในภาคการเกษตร(รวม)(บาท/ปี)		
น้อยกว่า 20,001	31	16.7
20,001 – 60,000	86	46.2
60,001 – 100,000	34	18.3
100,001 – 140,000	4	2.1
มากกว่า 140,001	31	16.7
ค่าต่ำสุด = 10,000 บาท ค่าสูงสุด = 1,600,000 บาท		
ค่าเฉลี่ย = 85,586.02 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 139,831.735 บาท		
รายได้นอกภาคเกษตร(รวม) (บาท/ปี)		
น้อยกว่า 10,001	25	13.4
10,001 – 40,000	88	47.3
40,001 – 70,000	36	19.4
70,001 – 100,000	20	10.8
มากกว่า 100,001	17	9.1
ค่าต่ำสุด = 3,000 บาท ค่าสูงสุด = 600,000 บาท		
ค่าเฉลี่ย = 55,252.69 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 77,759.519 บาท		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

		n = 186	
สภาพทางเศรษฐกิจ		จำนวน	ร้อยละ
		(คน)	
2. รายจ่ายเฉลี่ยต่อปี (บาท/ปี)			
ในภาคการเกษตร (รวม) (บาท/ปี)			
น้อยกว่า 10,001		27	14.5
10,001 – 40,000		108	58.1
40,001 – 70,000		29	15.6
70,001 – 100,000		11	5.9
มากกว่า 100,001		11	5.9
ค่าต่ำสุด = 5,000 บาท		ค่าสูงสุด = 350,000 บาท	
ค่าเฉลี่ย = 40,029.57 บาท		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 42,121.387 บาท	
นอกภาคการเกษตร (รวม) (บาท/ปี)			
น้อยกว่า 10,001		46	24.7
10,001 – 40,000		95	51.1
40,001 – 70,000		23	12.4
70,001 – 100,000		11	5.9
มากกว่า 100,001		11	5.9
ค่าต่ำสุด = 2,500 บาท		ค่าสูงสุด = 300,000 บาท	
ค่าเฉลี่ย = 36,104.84 บาท		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 39,423.632 บาท	
3. จำนวนแรงงานภาคเกษตร (คน)			
1		10	5.4
2		110	59.1
3		34	18.3
มากกว่า 3		32	17.2
ค่าต่ำสุด = 1 คน		ค่าสูงสุด = 8 คน	
ค่าเฉลี่ย = 2.56 คน		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.065 คน	

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

		n = 186	
สภาพทางเศรษฐกิจ		จำนวน	ร้อยละ
		(คน)	
4. จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินทางการเกษตร (ไร่)			
	น้อยกว่า 11	118	63.5
	11 – 20	41	22.1
	21 – 30	19	10.1
	31 – 40	6	3.2
	มากกว่า 40	2	1.1
	ค่าต่ำสุด = 1 ไร่		ค่าสูงสุด = 50 ไร่
	ค่าเฉลี่ย = 11.66 ไร่		ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 9.636 ไร่
5. ลักษณะการถือครองที่ดิน (ไร่)			
	ครัวเรือน	159	55.8
	เช่า	27	44.2
6. ประเภทเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ถือครอง			
	ไม่มีเอกสารสิทธิ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	35	18.2
	มีเอกสารสิทธิ์ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	159	85.4
	โฉนด นส.4, นส.4 จ.	76	40.8
	นส.3, นส.3 ก.	35	18.9
	สปก.	33	17.7
	กทช.	2	1.0
	อื่นๆ (นส.2)	13	7.0

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

		n = 186	
สภาพทางเศรษฐกิจ		จำนวน	ร้อยละ
		(คน)	
7. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตร (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
ทุนตนเอง		105	56.5
กู้ยืม		122	65.6
ญาติพี่น้อง		12	6.5
เพื่อนบ้าน		2	1.1
สหกรณ์การเกษตร		24	12.9
ธกส.		114	61.3
กองทุนหมู่บ้าน		60	32.3
กลุ่มออมทรัพย์		14	7.5
ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ		8	4.3
บริษัทสินเชื่อ		1	0.5
8. สภาพหนี้สินของครัวเรือน (บาท/ปี)			
หนี้สินในภาคการเกษตร/(รวม) (บาท/ปี)			
น้อยกว่า 10,001		49	26.4
10,001 – 40,000		41	22.0
40,001 – 70,000		33	17.7
70,001 – 100,000		17	9.2
มากกว่า 100,001		46	24.7
ค่าต่ำสุด = 5,000 บาท	ค่าสูงสุด = 2,000,000 บาท		
ค่าเฉลี่ย = 135,966.13 บาท	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 265,754.327 บาท		

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

n = 186			
สภาพทางเศรษฐกิจ		จำนวน	ร้อยละ
		(คน)	
หนี้สินนอกภาคการเกษตร(รวม) (บาท/ปี)			
น้อยกว่า 10,001		99	53.2
10,001 – 40,000		32	17.2
40,001 – 70,000		15	8.1
70,001 – 100,000		10	5.4
มากกว่า 100,001		30	16.1
ค่าต่ำสุด = 10,000 บาท ค่าสูงสุด = 2,900,000 บาท			
ค่าเฉลี่ย = 123,236.56 บาท ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 384,261.70บาท			
แหล่งหนี้สินของครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)			
กองทุน		186	100.0
เงินกู้นอกระบบ		141	75.7

จากตารางที่ 4.2 พบว่าผลการศึกษาแสดงสภาพเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน รายได้ในภาคการเกษตร รายได้นอกภาคการเกษตร รายจ่ายในภาคการเกษตร รายจ่ายนอกภาคการเกษตร จำนวนแรงงานในครัวเรือน จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินทางการเกษตร ลักษณะการถือครองที่ดิน แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตร สภาพหนี้สินของครัวเรือน แหล่งหนี้สินของครัวเรือนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง มีดังนี้

รายได้ในภาคเกษตรของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง มีรายได้จากการทำการเกษตร 20,001 – 60,000 บาทต่อปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.2 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 60,001 – 100,000 บาทต่อปี ร้อยละ 18.3 มีรายได้น้อยกว่า 20,001 บาทต่อปี ร้อยละ 16.7 มีรายได้มากกว่า 140,001 บาทต่อปี ร้อยละ 16.7 และมีรายได้ระหว่าง 100,001 – 140,000 บาทต่อปี ร้อยละ 2.1 โดยมีรายได้ต่ำสุด 10,000 บาทต่อปี มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 85,586.02 บาทต่อปี

รายได้นอกภาคเกษตรของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง มีรายได้นอกภาคเกษตร 10,001 – 40,000 บาทต่อปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 47.3 รองลงมา มีรายได้ระหว่าง 40,001 – 70,000 บาทต่อปี ร้อยละ 19.4 มีรายได้น้อยกว่า 10,001 บาทต่อปี ร้อยละ 13.4 มีรายได้

มีรายได้ระหว่าง 100,001 – 140,000 บาทต่อปี ร้อยละ 10.8 และมีรายได้มากกว่า 100,001 บาทต่อปี ร้อยละ 9.1 โดยมีรายได้ต่ำสุด 3,000 บาทต่อปี สูงสุด 600,000 บาทต่อปี มีรายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 55,252.69 บาทต่อปี

รายจ่ายในภาคเกษตรของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง มีรายจ่ายจากการทำการเกษตร น้อยกว่า 10,001 – 40,000 บาทต่อปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 58.1 รองลงมา มีรายจ่ายระหว่าง 40,001 – 70,000 บาทต่อปี ร้อยละ 15.6 มีรายจ่ายน้อยกว่า 10,001 บาทต่อปี ร้อยละ 14.5 และมีรายจ่ายระหว่าง 70,001 – 100,000 บาทต่อปี ร้อยละ 5.9 มีรายได้มากกว่า 100,001 บาทต่อปี ร้อยละ 5.9 โดยมีรายจ่ายต่ำสุด 5,000 บาทต่อปี มีรายจ่ายสูงสุด 350,000 บาทต่อปี และมีรายจ่ายในภาคการเกษตรเฉลี่ย 40,029.57 บาทต่อปี

รายจ่ายนอกภาคเกษตรของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง มีรายจ่ายนอกภาคเกษตรระหว่าง 10,001 – 40,000 บาทต่อปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.1 รองลงมา มีรายจ่ายน้อยกว่า 10,001 บาทต่อปี ร้อยละ 24.7 มีรายจ่ายระหว่าง 40,001 – 70,000 บาทต่อปี ร้อยละ 12.4 และมีรายจ่ายระหว่าง 70,001 – 100,000 บาทต่อปี ร้อยละ 5.9 มีรายจ่ายมากกว่า 100,001 บาทต่อปี ร้อยละ 5.9 โดยมีรายจ่ายต่ำสุด 2,500 บาทต่อปี สูงสุด 300,000 บาทต่อปี มีรายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 36,104.84 บาทต่อปี

จำนวนแรงงานภาคการเกษตร พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีแรงงานในครัวเรือน จำนวน 2 คน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.1 รองลงมา มีแรงงานในครัวเรือน 3 คน ร้อยละ 18.3 มีแรงงานในครัวเรือน มากกว่า 3 คน ร้อยละ 17.2 และมีแรงงานในครัวเรือน 1 คน ร้อยละ 5.4 คน ตามลำดับ โดยมีแรงงานในครัวเรือนต่ำสุด 1 คน สูงสุด 8 คน เฉลี่ย 2.56 คน

จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินทางการเกษตร พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง มีจำนวนพื้นที่ถือครองน้อยกว่า 11 ไร่ มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 63.5 รองลงมา มีพื้นที่ถือครองระหว่าง 11 – 20 ไร่ ร้อยละ 22.1 มีพื้นที่ถือครองระหว่าง 21 – 30 ไร่ ร้อยละ 10.1 และมีพื้นที่ถือครองระหว่าง 31 – 40 ไร่ ร้อยละ 3.2 และมากกว่า 40 ไร่ ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ โดยเป็นพื้นที่ถือครองต่ำสุด 1 ไร่ สูงสุด 50 ไร่ เฉลี่ย 11.66 ไร่

ลักษณะการถือครองที่ดิน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง มีลักษณะการถือครองของครัวเรือน มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 55.8 และแบบเช่า คิดเป็นร้อยละ 44.2 เป็นลำดับ

ประเภทเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ถือครอง พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีเอกสารสิทธิ์ร้อยละ 85.4 เป็นลักษณะเอกสารสิทธิ์ประเภท โฉนด นส.4 นส.4 จ. มากที่สุด ร้อยละ 40.8 เอกสารสิทธิ์ประเภท นส.3, นส.3 ก ร้อยละ 18.9 มีเอกสารสิทธิ์ประเภท สปก. ร้อยละ 17.7 มีเอกสารสิทธิ์

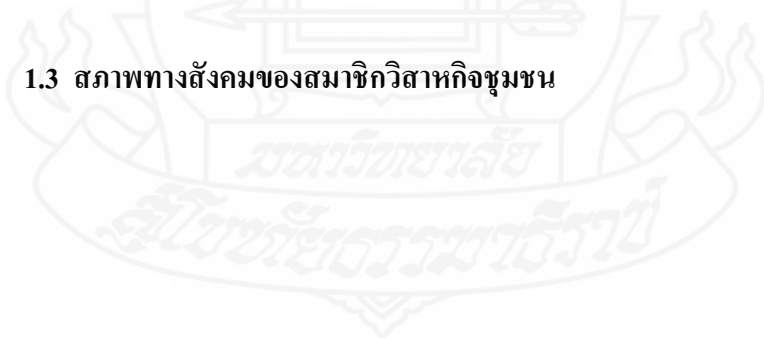
ประเภท อื่นๆ (นส.2) ร้อยละ 7.0 และมีเอกสารสิทธิ์ประเภท กทช. ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ รองลงมา ไม่มีเอกสารสิทธิ์ ร้อยละ 18.2

แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตร พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน กู้ยืมเงิน มากที่สุด ร้อยละ 65.6 รองลงมา แหล่งเงินทุนของตนเอง ร้อยละ 56.5 แหล่งการกู้ยืมเงิน จาก ธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์เพื่อการเกษตร มากที่สุด ร้อยละ 61.3 กองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 32.3 สหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 12.9 และกลุ่มออมทรัพย์ ร้อยละ 7.5 ตามลำดับ

หนี้สินในภาคการเกษตรของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอเทิง มีหนี้สินน้อยกว่า 10,001 บาทต่อปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.4 รองลงมา มีหนี้สินมากกว่า 100,001 บาทต่อปี ร้อยละ 24.7 มีหนี้สินระหว่าง 10,001 – 40,000 บาทต่อปี ร้อยละ 22.0 มีหนี้สินระหว่าง 40,001 – 70,000 บาทต่อปี ร้อยละ 17.7 และ มีหนี้สินระหว่าง 70,001 – 100,000 บาทต่อปี ร้อยละ 9.2 โดยหนี้สินต่ำสุด 5,000 บาทต่อปี สูงสุด 2,000,000 บาทต่อปี มีหนี้สินในภาคการเกษตรเฉลี่ย 265,754.327 บาทต่อปี

หนี้สินนอกภาคเกษตรของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนใน อำเภอเทิง มีหนี้สินน้อยกว่า 10,001 บาทต่อปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมา มีหนี้สินระหว่าง 10,001 – 40,000 บาทต่อปี ร้อยละ 17.2 มีหนี้สินมากกว่า 100,001 บาทต่อปี ร้อยละ 16.1 มีหนี้สินระหว่าง 40,001 – 70,000 บาทต่อปี ร้อยละ 8.1 มีหนี้สินระหว่าง 70,001 – 100,000 บาทต่อปี ร้อยละ 5.4 โดยหนี้สินต่ำสุด 10,000 บาทต่อปี สูงสุด 2,900,000 บาทต่อปี มีหนี้สินนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 123,236.56 บาทต่อปี

1.3 สภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.3 สภาพทางสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

n = 186		
ข้อมูล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ตำแหน่งทางสังคม		
ไม่เป็น	138	74.2
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	48	25.8
กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	4	2.2
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	4	2.2
สมาชิก อบต./สท.	2	1.1
อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน	7	3.8
หมอดินอาสา	2	1.1
ประมงอาสา	9	4.8
อาสาปศุสัตว์	3	1.6
อสม.	22	11.8
อื่นๆ (รองนายก อบต)	10	5.4
2. การเป็นสมาชิกกลุ่ม		
ไม่เป็น	12	6.5
เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	174	93.5
สหกรณ์การเกษตร	26	14.0
กลุ่มเกษตรกร	22	11.8
กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร	7	3.8
วิสาหกิจชุมชน	186	100.0
เครือข่ายเกษตรกร	10	5.4
กลุ่มลูกค้า ธกส.	90	48.4
อื่นๆ(กลุ่มแปลงใหญ่)	1	0.5

จากตารางที่ 4.3 พบว่าผลการศึกษาแสดงตำแหน่งทางสังคม การเป็นสมาชิกกลุ่ม และ ประสบการณ์ทางการเกษตรของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง ดังนี้

ตำแหน่งทางสังคม ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง ไม่มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 74.2 มีตำแหน่งทางสังคม ร้อยละ 25.8 มากที่สุดเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ร้อยละ 11.8 อาชีพอื่นๆ (รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล) ร้อยละ 5.4 เป็นประมง

อาสา 4.8 เป็นอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน ร้อยละ 3.8 เป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 2.2 เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ร้อยละ 2.2 เป็นอาสาปศุสัตว์ ร้อยละ 1.6 และเป็นสมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นหมอดินอาสา ร้อยละ 1.1 ตามลำดับ

การเป็นสมาชิกกลุ่ม ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เป็นสมาชิกกลุ่ม คิดเป็นร้อยละ 93.5 มากที่สุด เป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 100.0 เป็นกลุ่มลูกค้า ชกส. ร้อยละ 48.4 เป็นกลุ่มสมาชิกสหกรณ์การเกษตร ร้อยละ 14.0 เป็นกลุ่มเกษตรกร ร้อยละ 11.8 ไม่เป็นสมาชิก ร้อยละ 6.5 เป็นสมาชิกเครือข่ายเกษตรกร ร้อยละ 5.4 เป็นกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ร้อยละ 3.8 และเป็นสมาชิกอื่นๆ (แปลงใหญ่) ร้อยละ 0.5 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ผลการวิเคราะห์ความรู้ และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ปรากฏตามตารางที่ 4.4 ถึงตารางที่ 4.7 ดังนี้

2.1 ความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับเรื่องวิสาหกิจชุมชนและการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.4 ความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับเรื่องวิสาหกิจชุมชนและการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	เฉลี่ย	ความรู้ผู้ตอบถูก		
			จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
1.	การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2530 (เฉลี่ย: การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548)	ผิด	170	91.4	11
2.	การจดทะเบียนเกิดจากการรวมตัวกันของคนในชุมชนในประกอบกิจการในระดับชุมชนเป็นวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรองมาตรฐาน	ถูก	178	95.7	8

n = 186

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	เฉลย	ความรู้ผู้ตอบถูก		
			จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
3.	การต่อทะเบียนต้องมาทำการแจ้งตามประสงค์ที่จะดำเนินการต่อไปภายใน 45 วัน นับแต่วันสิ้นปีปฏิทินทุกปี (เฉลย: การต่อทะเบียนต้องมาทำการแจ้งตามประสงค์ที่จะดำเนินการต่อไปภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นปีปฏิทินทุกปี)	ผิด	183	98.4	3
4.	การเพิกถอนทะเบียนไม่มาแจ้งความประสงค์จะดำเนินการต่อไปเป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกัน (เฉลย : การเพิกถอนทะเบียน ไม่มาแจ้งความประสงค์จะดำเนินการต่อไปเป็นเวลา 2 ปี ติดต่อกัน)	ผิด	183	98.4	3
5.	การยกเลิกทะเบียนเมื่อประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งภายใน 45 วัน นับแต่วันที่เลิกกิจการ (เฉลย : การยกเลิกทะเบียนเมื่อประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เลิกกิจการ)	ผิด	118	63.4	18
6.	นายทะเบียนหมายถึงเกษตรอำเภอเท่านั้น (เฉลย : นายทะเบียนหมายถึงเกษตรอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอ)	ผิด	100	53.8	19
7.	สำนักงานรับจดทะเบียนหมายถึงสำนักงานเกษตรอำเภอกิ่งอำเภอสำนักงานเกษตรพื้นที่ 1-4(กทม.)	ถูก	150	80.6	13
8.	ผู้ยื่นคำขอหมายถึงผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ทำการแทนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายฯ ในการยื่นแบบฯ ต่างๆ	ถูก	175	94.1	9
9.	วัตถุประสงค์การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพื่อของบประมาณเท่านั้น (เฉลย : วัตถุประสงค์การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้รัฐบาลและหน่วยงานภาคีได้ทราบข้อมูลวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายฯ เพื่อให้การรวมตัวกันประกอบกิจกรรมของชุมชน ในรูปแบบวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายฯ ได้มีสถานะที่มีความมั่นคง คือ ได้รับการรับรองตามกฎหมาย ทำให้มีสิทธิในการ	ผิด	150	80.6	13
10.	ขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุน ตามมาตรการต่างๆของรัฐ) ประโยชน์ของการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนคือสามารถขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุนตามวิธีการที่คณะกรรมการส่งเสริม	ถูก	180	96.8	6
11.	วิสาหกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการที่ดำเนินการหรือประสงค์ที่จะดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคลในพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชน	ถูก	182	97.9	5

n = 186

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

n = 186

ข้อ	ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	เฉลย	ความรู้ผู้ตอบถูก		
			จำนวน	ร้อยละ	อันดับ
12.	สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า 2 คน โดยไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกันและไม่มีรายชื่อปรากฏในทะเบียนบ้านเดียวกัน (เฉลย: สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า 7 คน โดยไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกันและไม่มีรายชื่อปรากฏในทะเบียนบ้านเดียวกัน)	ผิด	186	100.0	1
13.	วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือกิจการอื่นที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชน	ถูก	168	90.3	12
14.	วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้เท่านั้น (เฉลย: วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน)	ผิด	180	96.8	6
15.	วิสาหกิจชุมชนจะต้องดำเนินกิจการโดยไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน	ถูก	186	100.0	1
16.	ผู้ที่ไม่ได้รับการจดทะเบียน เมื่อได้รับหนังสือแจ้งผลไม่รับจดทะเบียน (ท.ว.ช.7) เรียบร้อยแล้ว สามารถยื่นแบบอุทธรณ์ภายใน 30 วัน (เฉลย: ผู้ไม่ได้รับการจดทะเบียน เมื่อได้รับหนังสือแจ้งผลไม่รับจดทะเบียน(ท.ว.ช.7) เรียบร้อยแล้ว สามารถยื่นแบบอุทธรณ์ภายใน 15 วัน)	ผิด	95	51.1	20
17.	กรณีไม่ขาดคุณสมบัติหรือไม่เป็นไปตามเหตุผลที่คัดค้านนายทะเบียน “อนุมัติ” การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ ได้	ถูก	175	94.1	9
18.	หากสมาชิกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นว่าข้อความคิดประกาศนั้นไม่ถูกต้องไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้ยื่นคำคัดค้านภายในวันนับตั้งแต่วันตีพิมพ์ประกาศ	ถูก	120	64.5	17
19.	วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว มีสิทธิจะขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2549 ได้ (เฉลย : วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว มีสิทธิขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้)	ผิด	135	72.6	15
20.	เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งความประสงค์จะเลิกกิจการแล้ว นายทะเบียนจะถอนชื่อวิสาหกิจชุมชนนั้นออกจากทะเบียน	ถูก	125	67.2	16

จากตารางที่ 4.4 พบว่ามีข้อคำถามที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนตอบถูกและตอบผิดมากที่สุด ดังนี้

สมาชิกวิสาหกิจชุมชนตอบข้อคำถามได้ถูกต้องมากที่สุด จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า 2 คน โดยไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน (เฉลย : สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า 7 คน โดยไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน) และวิสาหกิจชุมชนจะต้องดำเนินการโดยไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน (ร้อยละ 100.0) รองลงมาคือ จำนวน 2 ข้อ ได้แก่ การต่อทะเบียนต้องมาทำการแจ้งตามความประสงค์ที่จะดำเนินการต่อไปภายใน 45 วัน นับแต่สิ้นปฏิทินทุกปี (เฉลย:การต่อทะเบียนต้องมาทำการแจ้งตามความประสงค์ที่จะดำเนินการต่อไปภายใน 30 วัน นับแต่สิ้นปฏิทินทุกปี) และการเพิกถอนทะเบียนไม่มาแจ้งความประสงค์จะดำเนินการต่อไปเป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกัน (เฉลย : การเพิกถอนทะเบียนไม่มาแจ้งความประสงค์จะดำเนินการต่อไปเป็นเวลา 2 ปี ติดต่อกัน) (ร้อยละ 98.4) ตามลำดับ

ส่วนคำถามความรู้ ที่มีผู้ตอบผิดมากที่สุดของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อันดับแรก ได้แก่ ผู้ที่ไม่ได้รับการจดทะเบียน เมื่อได้รับหนังสือแจ้งผลไม่รับจดทะเบียน (ท.ว.ช.7) เรียบร้อยแล้วสามารถยื่นแบบอุทธรณ์ภายใน 30 วัน (เฉลย: ผู้ไม่ได้รับการจดทะเบียน เมื่อได้รับหนังสือแจ้งผลไม่รับจดทะเบียน/ท.ว.ช.7) เรียบร้อยแล้ว สามารถยื่นแบบอุทธรณ์ภายใน 15 วัน) ร้อยละ 51.1 รองลงมา นายทะเบียนหมายถึงเกษตรอำเภอเท่านั้น (เฉลย : นายทะเบียนหมายถึงเกษตรอำเภอหรือผู้รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอ) ร้อยละ 53.8 และการยกเลิกทะเบียนเมื่อประสงค์จะเลิกกิจการ ให้แจ้งภายใน 45 วัน นับแต่วันที่เลิกกิจการ (เฉลย : การยกเลิกทะเบียนเมื่อประสงค์จะเลิกกิจการ ให้แจ้งภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เลิกกิจการ) ร้อยละ 63.4 และตามลำดับ

ตารางที่ 4.5 สรุประดับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

จำนวนข้อที่ตอบถูก	จำนวน (ราย)	ร้อยละ	ความหมาย
1-4	0	0.0	มีความรู้ในระดับน้อยที่สุด
5-8	0	0.0	มีความรู้ในระดับน้อย
9-12	30	16.1	มีความรู้ในระดับปานกลาง
13-16	36	19.4	มีความรู้ในระดับมาก
17-20	120	64.5	มีความรู้ในระดับมากที่สุด
ค่าต่ำสุด 9 ข้อ	ค่าสูงสุด 20 ข้อ		
ค่าเฉลี่ย 16.91 ข้อ	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.916		

จากตารางที่ 4.5 พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้ตอบถูกต้องต่ำสุด 9 ข้อ และสูงสุด 20 ข้อ ร้อยละ 64.5 ตอบได้ถูกต้อง 17 – 20 ข้อ รองลงมา ร้อยละ 19.4 ตอบได้ถูกต้อง 13 – 16 ข้อ และ ร้อยละ 16.1 ตอบได้ 9 – 12 ข้อ ตามลำดับ ตอบได้ถูกต้องเฉลี่ย 16.91 ข้อ อยู่ในระดับมาก

2.2 แหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.6 แหล่งความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

n= 186

แหล่งความรู้	ระดับแหล่งความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
1. สื่อบุคคล						2.96 (0.910)	ปานกลาง	
1.1 เกษตรตำบล	5 (2.7)	16 (8.6)	84 (45.2)	54 (29.0)	27 (14.5)	3.44 (0.935)	มาก	1
1.2 นักวิชาการเกษตร อบต./ เทศบาล	8 (4.3)	34 (18.3)	93 (50.0)	43 (23.1)	8 (4.3)	3.05 (0.872)	ปานกลาง	3
1.3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐอื่นๆ	4 (2.2)	37 (19.9)	103 (55.3)	38 (20.4)	4 (2.2)	3.01 (0.760)	ปานกลาง	4
1.4 เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน	29 (15.6)	55 (29.6)	77 (41.4)	23 (12.4)	2 (1.1)	2.54 (0.936)	น้อย	8
1.5 ผู้นำชุมชน	8 (4.3)	22 (11.8)	94 (50.5)	46 (24.7)	16 (8.6)	3.22 (0.917)	ปานกลาง	2
1.6 ประชาชนชาวบ้าน	20 (10.8)	34 (18.3)	92 (49.5)	34 (18.3)	6 (3.2)	2.85 (0.952)	ปานกลาง	5
1.7 อาสาสมัครเกษตร หมู่บ้าน (อกม.)	19 (10.2)	45 (24.2)	82 (44.1)	35 (18.8)	5 (2.7)	2.80 (0.954)	ปานกลาง	6
1.8 เพื่อนบ้าน	17 (9.1)	52 (28.0)	80 (43.0)	30 (16.1)	7 (3.8)	2.77 (0.954)	ปานกลาง	7

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n= 186

แหล่งความรู้	ระดับแหล่งความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
2. สื่อกลุ่ม						2.94 (0.875)	ปานกลาง	
2.1 การฝึกอบรมและสาธิต	5 (2.7)	31 (16.7)	97 (52.2)	45 (24.2)	8 (4.3)	3.11 (0.825)	ปานกลาง	1
2.2 การศึกษาดูงาน	9 (4.8)	51 (27.4)	77 (41.4)	44 (23.7)	5 (2.7)	2.92 (0.900)	ปานกลาง	3
2.3 ศูนย์เรียนรู้/จุดเรียนรู้	10 (5.4)	40 (21.5)	92 (49.5)	36 (19.4)	8 (4.3)	2.92 (0.900)	ปานกลาง	3
2.4 การสัมมนา	11 (5.9)	58 (31.2)	75 (40.3)	35 (18.8)	7 (3.8)	2.96 (0.893)	ปานกลาง	2
2.5 การจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้	18 (9.7)	48 (25.8)	81 (43.5)	31 (16.7)	8 (4.3)	2.80 (0.974)	ปานกลาง	5
3. สื่อมวลชน						2.93 (0.874)	ปานกลาง	
3.1 วิทยุ/โทรทัศน์	5 (2.7)	30 (16.1)	100 (53.8)	38 (20.4)	13 (7.0)	3.13 (0.860)	ปานกลาง	1
3.2 สื่อสิ่งพิมพ์	7 (3.8)	58 (31.2)	86 (46.2)	32 (17.2)	3 (1.6)	2.82 (0.818)	ปานกลาง	4
3.3 นิตรรศการ	10 (5.4)	75 (40.3)	75 (40.3)	23 (12.4)	3 (1.6)	2.65 (0.827)	ปานกลาง	5
3.4 เอกสาร ประชาสัมพันธ์จาก หน่วยงานต่างๆ	4 (2.2)	45 (24.2)	91 (48.9)	35 (18.8)	11 (5.9)	3.02 (0.870)	ปานกลาง	3
3.5 หอกระจายข่าว หมู่บ้าน	11 (5.9)	39 (21.0)	81 (43.5)	40 (21.5)	15 (8.1)	3.05 (0.993)	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

n= 186

แหล่งความรู้	ระดับแหล่งความรู้ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์						3.33 (1.058)	ปานกลาง	
4.1 ไลน์ (Line)	9 (4.8)	28 (15.1)	64 (34.4)	62 (33.3)	23 (12.4)	3.33 (1.033)	ปานกลาง	1
4.2 เฟซบุ๊ก (Facebook)	11 (5.9)	26 (14.0)	63 (33.9)	64 (34.4)	22 (11.8)	3.33 (1.033)	ปานกลาง	1
4.3 ยูทูบ (Youtube)	11 (5.9)	25 (13.4)	67 (36.0)	57 (30.6)	26 (14.0)	3.33 (1.064)	ปานกลาง	1
4.4 กูเกิล (Google)	12 (6.5)	30 (16.1)	58 (31.2)	60 (32.3)	26 (14.7)	3.31 (1.100)	ปานกลาง	4
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	-	-	-	-	-	3.04 (0.929)	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.6 พบว่าแหล่งข้อมูลการได้รับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง ภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.04 เมื่อพิจารณาแยกออกเป็นแหล่งความรู้ที่ได้จากแต่ละสื่อ พบว่า

1. สื่อบุคคล

สื่อบุคคลของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง ได้รับความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.96) เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในระดับปานกลาง 7 ประเด็น คือ จากเกษตรตำบล (ค่าเฉลี่ย 3.44) รองลงมาได้รับความรู้จากผู้นำชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.22) จากนักวิชาการเกษตร อบต./เทศบาล (ค่าเฉลี่ย 3.05) จากเจ้าหน้าที่ภาครัฐอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.01) จากปราชญ์ชาวบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.85) จากอาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.80) จากเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 2.77) และอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ จากเจ้าหน้าที่ภาคเอกชน (ค่าเฉลี่ย 2.54) ตามลำดับ

2. สื่อกลุ่ม

สื่อกลุ่มของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.94) - เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น คือ การจัดอบรมและสาธิต

(ค่าเฉลี่ย 3.11) การสัมมนา (ค่าเฉลี่ย 2.96) การศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 2.92) ศูนย์เรียนรู้/จุดเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.92) และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้/(ค่าเฉลี่ย 2.80) ตามลำดับ

3. สื่อมวลชน

สื่อมวลชนที่เป็นแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.93) และเมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น คือ วิทยุ/โทรทัศน์ (ค่าเฉลี่ย 3.13) หอกระจายข่าวหมู่บ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.05) เอกสารประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.02) สื่อสิ่งพิมพ์ (ค่าเฉลี่ย 2.82) และนิทรรศการ (ค่าเฉลี่ย 2.65) ตามลำดับ

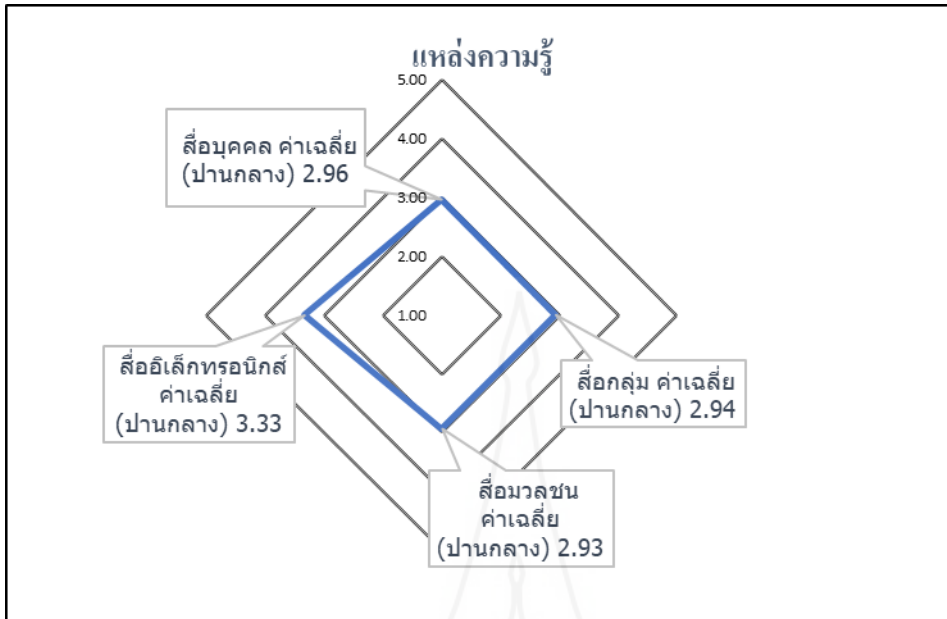
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เป็นแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33) เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น คือ ไลน์ (ค่าเฉลี่ย 3.33) เฟสบุ๊ก (ค่าเฉลี่ย 3.33) ยูทูป (ค่าเฉลี่ย 3.33) และ กูเกิล (ค่าเฉลี่ย 3.31) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.7 สรุปแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง

n= 186				
แหล่งความรู้	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. สื่อบุคคล	2.96	0.910	ปานกลาง	2
2. สื่อกลุ่ม	2.94	0.875	ปานกลาง	3
3. สื่อมวลชน	2.93	0.874	ปานกลาง	4
4. สื่ออิเล็กทรอนิกส์	3.33	1.058	ปานกลาง	1
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.04	0.929	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.7 สรุปได้ว่า แหล่งความรู้ที่ได้รับเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (เฉลี่ย 3.04) ได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33) รองลงมาคือ สื่อบุคคล (ค่าเฉลี่ย 2.96) สื่อกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.94) และ สื่อมวลชน (ค่าเฉลี่ย 2.93) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.1 สรุประดับแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิก

ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็น และความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ปรากฏตามตารางที่ 4.8 ถึงตารางที่ 4.10 ดังนี้

3.1 ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหาร						3.60	มาก	
1.ด้านผู้นำ						3.78 (0.714)	มาก	
1. ความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจ ในการทำงานเหมาะสม	0 (0.0)	4 (2.1)	64 (34.4)	106 (57.0)	12 (6.5)	3.68 (0.627)	มาก	8
2. การใช้อำนาจในการตัดสินใจ ในการทำงานเหมาะสม	2 (1.1)	3 (1.6)	80 (43.0)	90 (48.4)	11 (5.9)	3.56 (0.681)	มาก	10
3. ความเป็นกันเองกับสมาชิก	0 (0.0)	4 (2.1)	52 (28.0)	101 (54.3)	29 (15.6)	3.83 (0.705)	มาก	4
4. ความรู้ความสามารถในการ บริหารกลุ่ม	1 (0.5)	9 (4.8)	70 (37.6)	91 (48.9)	15 (8.2)	3.59 (0.731)	มาก	9
5. ความซื่อสัตย์สุจริต	0 (0.0)	3 (1.6)	46 (24.7)	98 (52.7)	39 (21.0)	3.93 (0.721)	มาก	1
6. ความเสียสละ	0 (0.0)	4 (2.2)	53 (28.5)	98 (52.7)	31 (16.7)	3.84 (0.717)	มาก	5
7. การรับฟังความคิดเห็นของ ผู้อื่น	0 (0.0)	1 (0.5)	51 (27.4)	97 (52.2)	37 (19.9)	3.91 (0.700)	มาก	2
8. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	0 (0.0)	6 (3.2)	66 (35.5)	85 (45.7)	29 (15.6)	3.74 (0.757)	มาก	7
9. การประสานระหว่างสมาชิก และหน่วยงานต่างๆ	1 (0.5)	8 (4.3)	63 (33.9)	82 (44.1)	32 (17.2)	3.77 (0.754)	มาก	6
10. ความยุติธรรม	1 (0.5)	4 (2.2)	42 (22.6)	102 (54.8)	37 (19.9)	3.91 (0.745)	มาก	2

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=186

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
2.ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ						3.76 (0.673)	มาก	
1. ความรับผิดชอบต่อตำแหน่ง หน้าที่เหมาะสม	1 (0.5)	2 (1.1)	57 (30.6)	98 (52.7)	28 (15.1)	3.81 (0.717)	มาก	1
2. การแบ่งงานให้กับสมาชิก ช่วยกันทำเหมาะสม	0 (0.0)	1 (0.5)	65 (35.0)	98 (52.7)	22 (11.8)	3.76 (0.658)	มาก	2
3. การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับ ในการดำเนินงานชัดเจน	2 (1.1)	2 (1.1)	57 (30.6)	102 (54.8)	23 (12.4)	3.76 (0.719)	มาก	2
4. การแบ่งโครงสร้างของกลุ่ม เหมาะสม	0 (0.0)	2 (1.1)	62 (33.3)	110 (59.1)	12 (6.5)	3.71 (0.599)	มาก	4
3.ด้านการเงินและบัญชี						3.47 (0.753)	มาก	
1.การระดมทุนในรูปแบบ หุ้นตามที่กำหนดไว้เหมาะสม	0 (0.0)	9 (4.9)	72 (38.7)	91 (48.9)	14 (7.5)	3.59 (0.701)	มาก	1
2.การออมเงินเหมาะสม	0 (0.0)	19 (10.2)	72 (38.7)	83 (44.6)	12 (6.5)	3.47 (0.765)	มาก	4
3.การรับบริการสินเชื่อและปัจจัย การผลิตกลุ่มเหมาะสม	5 (2.7)	19 (10.2)	95 (51.1)	62 (33.3)	5 (2.7)	3.23 (0.775)	ปานกลาง	5
4.การจัดสรรรายได้และ ผลประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม	0 (0.0)	12 (6.4)	82 (44.1)	77 (41.4)	15 (8.1)	3.51 (0.737)	มาก	3
5.การตรวจสอบรายงานการเงิน ประจำปีอย่างสม่ำเสมอ	1 (0.5)	13 (7.0)	72 (38.7)	82 (44.1)	18 (9.7)	3.55 (0.785)	มาก	2
4.ด้านสวัสดิการสมาชิกวิสาหกิจ ชุมชน						3.38 (0.841)	มาก	
1.การจัดสวัสดิการให้สมาชิกอย่าง เหมาะสม	3 (1.6)	15 (8.1)	88 (47.3)	65 (34.9)	15 (8.1)	3.40 (0.814)	ปานกลาง	4
2.การบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์ เหมาะสม	1 (0.5)	15 (8.1)	88 (47.3)	69 (37.1)	13 (7.0)	3.42 (0.762)	มาก	3

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=186

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3.การให้สินเชื่อแก่สมาชิก	8	33	71	65	9	3.18	ปานกลาง	5
4.การแบ่งปันผลประโยชน์ส่วน หนึ่งให้กับชุมชน	(4.3)	(17.7)	(38.2)	(35.0)	(4.8)	(0.929)		
5. การจัดสรรผลประโยชน์ในรูป เงินปันผลเป็นประจำทุกปี เหมาะสม	(1.1)	(7.0)	(46.2)	(37.1)	(8.6)	(0.792)	มาก	1
	5	18	73	70	20	3.44	มาก	2
	(2.7)	(9.7)	(39.2)	(37.6)	(10.8)	(0.906)		
หมวดที่ 2 การวางแผนการ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						3.53	มาก	
						(0.685)		
1. การจัดทำแผนการดำเนินงาน ของกลุ่มเหมาะสม	0	10	80	87	9	3.51	มาก	4
	(0.0)	(5.4)	(43.0)	(46.8)	(4.8)	(0.676)		
2. การเสนอแนวความคิดในการ พัฒนากลุ่มเหมาะสม	1	8	78	87	12	3.54	มาก	3
	(0.5)	(4.3)	(41.9)	(46.8)	(6.5)	(0.706)		
3. การปรับปรุงเพื่อแก้ไขปัญหาใน การดำเนินงานของกลุ่มร่วมกัน เหมาะสม	0	9	74	93	10	3.56	มาก	2
	(0.0)	(4.8)	(39.8)	(50.0)	(5.4)	(0.673)		
4.การกำหนดแนวทางการ พัฒนาการดำเนินงานเหมาะสม	1	9	88	76	12	3.48	มาก	5
	(0.5)	(4.8)	(47.3)	(40.9)	(6.5)	(0.714)		
5.การกำหนดให้มีการประชุม ประจำปีเพื่อการประเมินศักยภาพ	1	8	76	84	17	3.58	มาก	1
	(0.5)	(4.3)	(40.9)	(45.2)	(9.1)	(0.740)		
หมวดที่ 3 การบริหารตลาด						3.43	มาก	
						(0.752)		
1.การผลิตสินค้าและบริการของ กลุ่มเหมาะสม	0	14	70	88	14	3.55	มาก	1
	(0.0)	(7.5)	(37.7)	(47.3)	(7.5)	(0.743)		
2.การจำหน่ายสินค้าของกลุ่ม เหมาะสม	0	16	80	78	12	3.46	มาก	2
	(0)	(8.6)	(43.0)	(41.9)	(6.5)	(0.743)		
3.การกำหนดลูกค้าและแหล่ง จำหน่ายเหมาะสม	0	20	76	77	13	3.45	มาก	3
	(0.0)	(10.7)	(40.9)	(41.4)	(7.0)	(0.778)		
4.ช่องทางการตลาดเหมาะสม	0	23	79	76	8	3.37	ปานกลาง	4
	(0.0)	(12.4)	(42.5)	(40.8)	(4.3)	(0.775)		

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=186

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
5.การเพิ่มยอดขายด้วยการสร้าง เครือข่ายเหมาะสม	0 (0.0)	21 (11.3)	86 (46.2)	73 (39.3)	6 (3.2)	3.34 (0.720)	ปานกลาง	5
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และ ข้อมูล						3.50 (0.722)	มาก	
1.การจัดการความรู้ที่ส่งผลให้ ทำงานร่วมกันเป็นทีม	0 (0.0)	8 (4.3)	76 (40.9)	93 (50.0)	9 (4.8)	3.55 (0.657)	มาก	1
2.การจัดการความรู้ให้มีผลต่อ การตัดสินใจอย่างรวดเร็ว	3 (1.60)	10 (5.4)	69 (37.1)	95 (51.1)	9 (4.8)	3.52 (0.744)	มาก	2
3.การจัดการความรู้ให้มีผลต่อ การปรับปรุงการผลิตอย่าง ต่อเนื่อง	1 (0.5)	14 (7.5)	74 (39.8)	82 (44.1)	15 (8.1)	3.52 (0.773)	มาก	2
4.การจัดการความรู้ให้มีผลต่อ การปรับปรุงการจำหน่ายอย่าง ต่อเนื่อง	1 (0.5)	10 (5.4)	88 (47.3)	79 (42.5)	8 (4.3)	3.45 (0.690)	มาก	5
5.การจัดการความรู้ที่ส่งผลให้ ได้มีส่วนร่วมในกิจการของ องค์กร	2 (1.1)	13 (7.0)	73 (39.2)	89 (47.9)	9 (4.8)	3.48 (0.744)	มาก	4
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิก วิสาหกิจชุมชน						3.34 (0.768)	ปานกลาง	
1. การจัดทัศนศึกษาดูงาน เหมาะสม	9 (4.9)	37 (19.9)	86 (46.2)	48 (25.8)	6 (3.2)	3.03 (0.885)	ปานกลาง	5
2. การสนับสนุนเอกสารความรู้ วิชาการเหมาะสม	3 (1.6)	25 (13.4)	92 (49.5)	59 (31.7)	7 (3.8)	3.23 (0.787)	ปานกลาง	4
3. การสนับสนุนปัจจัยการผลิต เหมาะสม	4 (2.1)	10 (5.4)	95 (51.1)	70 (37.6)	7 (3.8)	3.35 (0.737)	ปานกลาง	3
4.การสร้างขวัญกำลังใจ เหมาะสม	2 (1.1)	6 (3.2)	86 (46.2)	79 (42.5)	13 (7.0)	3.51 (0.722)	มาก	2

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=186

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
5.การเข้าร่วมประชุมกลุ่ม	1 (0.5)	6 (3.2)	75 (40.3)	89 (47.9)	15 (8.1)	3.60 (0.708)	มาก	1
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้า หรือบริการ						3.62 (0.772)	มาก	
1.การมีขั้นตอนกระบวนการ ผลิตสะอาดปลอดภัยได้ มาตรฐาน	1 (0.5)	9 (4.9)	74 (39.8)	83 (44.6)	19 (10.2)	3.59 (0.760)	มาก	4
2.การตรวจสอบสินค้าคลัง	1 (0.5)	10 (5.4)	78 (42.0)	83 (44.6)	14 (7.5)	3.53 (0.736)	มาก	5
3.การควบคุมคุณภาพสินค้า	2 (1.1)	9 (4.8)	67 (36.0)	90 (48.4)	18 (9.7)	3.61 (0.772)	มาก	3
4.กระบวนการผลิตที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อม	2 (1.1)	10 (5.4)	54 (29.0)	88 (47.3)	32 (17.2)	3.74 (0.843)	มาก	1
5.การจัดการวัตถุดิบ/บันทึก ข้อมูล	1 (0.5)	9 (4.9)	63 (33.9)	94 (50.5)	19 (10.2)	3.65 (0.751)	มาก	2
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						3.50 (0.787)	มาก	
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของ วิสาหกิจชุมชน						3.41 (0.747)	มาก	
1. การเพิ่มรายได้ของสมาชิก อย่างเหมาะสม	2 (1.1)	10 (5.4)	91 (48.9)	70 (37.6)	13 (7.0)	3.44 (0.749)	มาก	2
2.การมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นอย่าง เหมาะสม	2 (1.1)	9 (4.8)	94 (50.5)	69 (37.1)	12 (6.5)	3.43 (0.734)	มาก	3
3.การลดรายจ่ายของสมาชิก อย่างเหมาะสม	2 (1.1)	11 (5.9)	87 (46.8)	73 (39.2)	13 (7.0)	3.45 (0.757)	มาก	1

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=186

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือ บริการ						3.51 (0.830)	มาก	
1.การมีผลิตภัณฑ์แตกต่างไปจาก สินค้าของกลุ่มอื่น	4 (2.2)	16 (8.6)	81 (43.5)	74 (39.8)	11 (5.9)	3.39 (0.813)	ปานกลาง	4
2. การมีจุดเด่นของสินค้าเป็นที่ ต้องการของตลาด	3 (1.6)	11 (5.9)	79 (42.5)	77 (41.4)	16 (8.6)	3.49 (0.800)	มาก	3
3.การมีคุณภาพของสินค้า	2 (1.1)	12 (6.4)	64 (34.4)	84 (45.2)	24 (12.9)	3.62 (0.831)	มาก	1
4.การมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการ รับรองมาตรฐาน	4 (2.2)	14 (7.5)	71 (38.2)	75 (40.3)	22 (11.8)	3.52 (0.877)	มาก	2
3.ด้านประสิทธิภาพของการ ดำเนินงาน						3.52 (0.795)	มาก	
1.การพึงพาตนเองได้อย่าง เหมาะสม	2 (1.1)	8 (4.3)	77 (41.4)	81 (43.5)	18 (9.7)	3.52 (0.877)	มาก	2
2.การมีผลกำไรจากการ ประกอบการเหมาะสม	4 (2.1)	13 (7.0)	83 (44.6)	74 (39.8)	12 (6.5)	3.41 (0.802)	มาก	5
3.การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิด ประโยชน์เหมาะสม	1 (0.5)	8 (4.3)	75 (40.3)	78 (42.0)	24 (12.9)	3.62 (0.784)	มาก	1
4.การปรับตัวได้เหมาะสม	1 (0.5)	12 (6.5)	76 (40.9)	83 (44.6)	14 (7.5)	3.52 (0.751)	มาก	2
5.การลดต้นทุนการผลิตเหมาะสม	1 (0.5)	11 (5.9)	82 (44.1)	76 (40.9)	16 (8.6)	3.51 (0.759)	มาก	4

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

n=186

ความคิดเห็น	ระดับความคิดเห็น (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
4.ด้านการพัฒนา วิสาหกิจชุมชน						3.52 (0.776)	มาก	
1.การขยายช่องทาง การตลาดเหมาะสม	2 (1.1)	12 (6.4)	92 (49.5)	68 (36.6)	12 (6.4)	3.41 (0.753)	มาก	4
2.การสืบทอดภูมิ ปัญญาท้องถิ่น เหมาะสม	1 (0.5)	8 (4.3)	82 (44.1)	68 (36.6)	27 (14.5)	3.60 (0.807)	มาก	1
3. การพัฒนา ผลิตภัณฑ์เหมาะสม	2 (1.1)	8 (4.3)	88 (47.3)	69 (37.1)	19 (10.2)	3.51 (0.780)	มาก	3
4.การบริหารจัดการ กลุ่มอย่างเหมาะสม	1 (0.5)	9 (4.8)	81 (43.5)	76 (40.9)	19 (10.2)	3.55 (0.764)	มาก	2

จากตารางที่ 4.8 ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 7 หมวด ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้นำ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ ด้านบัญชี ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าทุกประเด็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 3.78) ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ (ค่าเฉลี่ย 3.76) ด้านการเงินและบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.47) และด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.38) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านผู้นำ พบว่า ความคิดเห็นของสมาชิกในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ด้านผู้นำ ในประเด็นต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.78) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความซื่อสัตย์สุจริต (ค่าเฉลี่ย 3.93) ความยุติธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.91) การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.91) ความเป็นกันเอง (ค่าเฉลี่ย 3.83) ตามลำดับ

2. ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ พบว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านโครงสร้างและกฎระเบียบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.76) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.81) การแบ่งงานให้กับสมาชิกช่วยกันทำเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.76) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานชัดเจนบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.76) และการแบ่งโครงสร้างของกลุ่มเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.71) ตามลำดับ

3. ด้านการเงินและบัญชี พบว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการเงินและบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.47) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ การระดมทุนในรูปแบบหุ้นตามที่กำหนดไว้เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.59) การตรวจสอบรายงานการเงินประจำปีอย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.55) การจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.51) การออมเงินอย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.47) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ การรับบริการสินเชื่อและปัจจัยการผลิตกลุ่มเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.23)

4. ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน พบว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.38) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การแบ่งปันผลประโยชน์ส่วนหนึ่งให้กับชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.45) การจัดสรรผลประโยชน์ในรูปแบบเงินปันผลเป็นประจำทุกปีอย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.44) การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.42) ตามลำดับ และระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ การจัดสวัสดิการให้สมาชิกอย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.40) การให้สินเชื่อแก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.18) ตามลำดับ

หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การกำหนดให้มีการประชุมประจำปีเพื่อการประเมินศักยภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.58) การปรับปรุงเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มร่วมกันเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.56) การเสนอแนวคิดในการพัฒนา กลุ่มเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.54) และการจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.51) ตามลำดับ

หมวดที่ 3 การบริหารตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมากทั้ง 3 ประเด็น ได้แก่ การผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.55) การจำหน่ายสินค้าของกลุ่มเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.46) การกำหนดลูกค้าและแหล่งจำหน่ายเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.45) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น

คือช่องทางการตลาดเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.37) และการเพิ่มยอดขายด้วยการสร้างเครือข่ายเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.34) ตามลำดับ

หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับมากทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ การจัดการความรู้ที่ส่งผลให้ทำงานร่วมกันเป็นทีม (ค่าเฉลี่ย 3.55) การจัดการความรู้ให้มีผลต่อการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว (ค่าเฉลี่ย 3.52) การจัดการความรู้ให้มีผลต่อการปรับปรุงการผลิตอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.52) และการจัดการความรู้ที่ส่งผลให้ได้มีส่วนร่วมในกิจการขององค์กร (ค่าเฉลี่ย 3.48) ตามลำดับ

หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.34) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.60) การสร้างขวัญกำลังใจเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.51) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.35) และการสนับสนุนเอกสารความรู้วิชาการเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.23) ตามลำดับ

หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (ค่าเฉลี่ย 3.74) การจัดการวัตถุดิบ/บันทึกข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.65) การควบคุมคุณภาพสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.61) และการมีขั้นตอนกระบวนการผลิตสะอาดปลอดภัยได้มาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.59) และการตรวจสอบสินค้าคงคลัง (ค่าเฉลี่ย 3.53) ตามลำดับ

หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.52) ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.52) ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.51) และด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.41) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน พบว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การลดรายจ่ายของสมาชิกได้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.45) การเพิ่มรายได้ของสมาชิกอย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.44) และการมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นได้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.43) ตามลำดับ

2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ พบว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การมีสินค้ามีคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.62) การมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.52) การมีจุดเด่นของสินค้าเป็นที่ต้องการของตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.49) ตามลำดับอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ การมีผลิตภัณฑ์แตกต่างไปจากสินค้าของกลุ่มอื่น (ค่าเฉลี่ย 3.39)

3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน พบว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.62) การพึ่งตัวเองให้เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.52) การปรับตัวได้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.52) และการลดต้นทุนได้อย่างเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.51) และการมีผลกำไรจากการประกอบการเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.41) ตามลำดับ

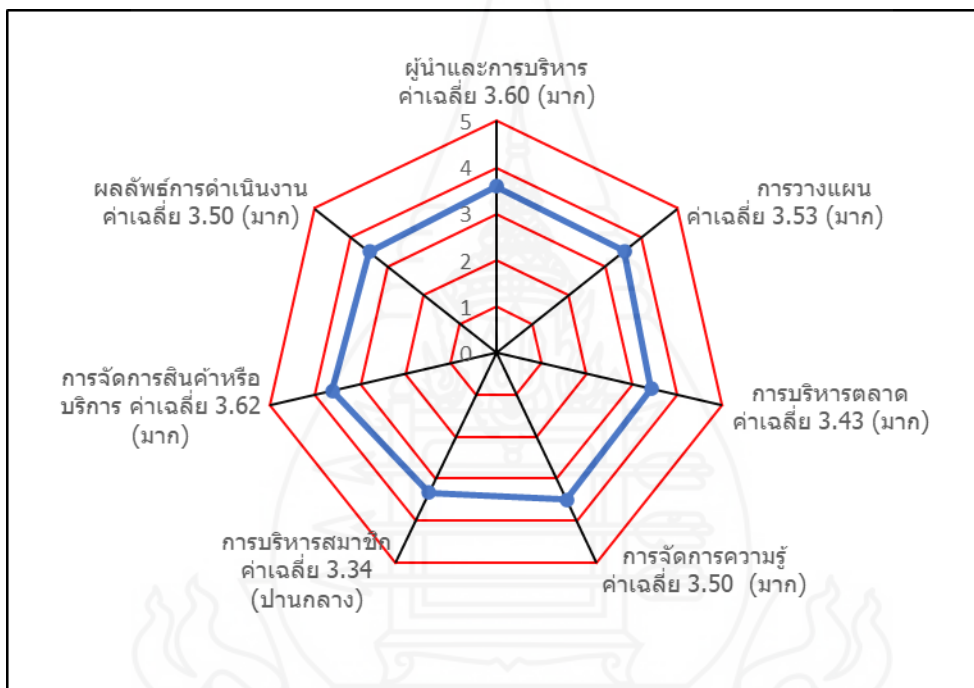
4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน พบว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.60) การบริหารจัดการกลุ่มเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.55) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.51) และการขยายช่องทางการตลาดเหมาะสม (ค่าเฉลี่ย 3.41) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.9 สรุปความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง

ความคิดเห็นในการดำเนินงาน ของวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน	3.60	0.745	มาก	2
2. หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานของ วิสาหกิจ ชุมชน	3.53	0.685	มาก	3
3. หมวดที่ 3 การบริหารตลาด	3.43	0.752	มาก	6
4. หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล	3.50	0.722	มาก	4
5. หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	3.34	0.768	ปานกลาง	7
6. หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ	3.62	0.772	มาก	1
7. หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจ ชุมชน	3.50	0.787	มาก	4
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.50	0.746	มาก	

จากตารางที่ 4.9 สรุปได้ว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.50) มีความเห็นในหมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) รองลงมาคือ หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.60) หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.53) และ หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.50) หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.50) หมวดที่ 3 การบริหารตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.43) และอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.34) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.2 สรุประดับความคิดเห็นในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิก

ตอนที่ 3.2 ความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.10 ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

n = 186

ความต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหาร วิสาหกิจชุมชน						3.44	มาก	
						(0.733)		
1.ด้านผู้นำ						3.55	มาก	
						(0.703)		
1) การวิเคราะห์สถานการณ์ และการวางแผนการดำเนินงาน	0 (0)	7 (3.8)	89 (47.8)	76 (40.9)	14 (7.5)	3.52 (0.691)	มาก	3
2) การวางแผนการผลิต	0 (0.0)	7 (3.80)	80 (43.0)	83 (44.6)	16 (8.6)	3.58 (0.702)	มาก	1
3) การบริหารผลตอบแทน	0 (0)	6 (3.2)	93 (50.0)	72 (38.7)	15 (8.1)	3.52 (0.691)	มาก	3
4) ช่องทางการแสวงหาความรู้ ใหม่	0 (0)	8 (4.3)	84 (45.1)	76 (40.9)	18 (9.7)	3.56 (0.727)	มาก	2
2.ด้านโครงสร้างและ กฎระเบียบ						3.44	มาก	
						(0.730)		
1) การจัดการโครงสร้างของ องค์กร	2 (1.1)	13 (7.0)	90 (48.4)	72 (38.7)	9 (4.8)	3.39 (0.736)	ปานกลาง	4
2) การทบทวนกฎระเบียบและ ข้อบังคับ	1 (0.5)	16 (8.6)	83 (44.7)	75 (40.3)	11 (5.9)	3.42 (0.755)	มาก	3
3) การแบ่งหน้าที่กรรมการ	1 (0.5)	13 (7.0)	78 (41.9)	84 (45.2)	10 (5.4)	3.48 (0.729)	มาก	1
4) การแบ่งหน้าที่สมาชิก	1 (0.5)	9 (4.9)	91 (48.9)	75 (40.3)	10 (5.4)	3.45 (0.698)	มาก	2

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n=186

ความต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
3.ด้านการเงินและบัญชี						3.36	ปานกลาง	
						(0.761)		
1) การจัดหาเงินทุนและแหล่ง เงินทุน	4 (2.2)	19 (10.2)	86 (46.2)	67 (36.0)	10 (5.4)	3.32 (0.814)	ปานกลาง	4
2) ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำ บัญชีรายรับ-รายจ่าย	3 (1.6)	12 (6.5)	87 (46.8)	73 (39.2)	11 (5.9)	3.41 (0.768)	มาก	1
3) การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน	1 (0.5)	14 (7.5)	93 (50.0)	69 (37.1)	9 (4.9)	3.38 (0.720)	ปานกลาง	2
4) ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นภาษี	3 (1.6)	14 (7.5)	94 (50.5)	68 (36.6)	7 (3.8)	3.33 (0.740)	ปานกลาง	3
4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและ ชุมชน						3.39	ปานกลาง	
						(0.739)		
1) การจัดสวัสดิการแก่สมาชิก	3 (1.6)	13 (7.0)	100 (53.8)	59 (31.7)	11 (5.9)	3.33 (0.719)	ปานกลาง	4
2) การทำกิจกรรมเพื่อ สาธารณประโยชน์	0 (0.0)	10 (5.4)	100 (53.8)	61 (32.8)	15 (8.0)	3.34 (0.719)	ปานกลาง	3
3) การแบ่งผลประโยชน์ใน รูปแบบเงินสดเป็นผล	3 (1.6)	13 (7.0)	90 (48.4)	69 (37.1)	11 (5.9)	3.39 (0.772)	ปานกลาง	2
4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	1 (0.5)	10 (5.4)	88 (47.3)	72 (38.7)	15 (8.1)	3.48 (0.744)	มาก	1
หมวดที่ 2 การวางแผนการ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						3.44	มาก	
						(0.699)		
1.การจัดทำแผนให้ตรงตาม ความต้องการ	0 (0.0)	15 (8.1)	88 (47.3)	74 (39.8)	9 (4.8)	3.41 (0.709)	มาก	4
2.การนำปัญหามาแก้ไขอย่าง จริงจัง	1 (0.5)	10 (5.4)	85 (45.7)	78 (41.9)	12 (6.5)	3.48 (0.722)	มาก	1

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n=186

ความต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3.การวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม	0	11	89	79	7	3.44	มาก	2
	(0.0)	(5.9)	(47.8)	(42.5)	(3.8)	(0.665)		
4.การจัดทำโครงการเพื่อรองรับ งบประมาณ	2	11	83	83	7	3.44	มาก	2
	(1.1)	(5.9)	(44.6)	(44.6)	(3.8)	(0.712)		
หมวดที่ 3 การบริหารตลาด						3.40	ปานกลาง	
						(0.747)		
1.แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า/ การสร้างจุดเด่นให้สินค้าและ บริการของกลุ่ม	1	12	93	66	14	3.43	มาก	2
	(0.5)	(6.5)	(50.0)	(35.5)	(7.5)	(0.748)		
2.การหาช่องทางกระจายสินค้าเข้า ถึงลูกค้ารายใหม่	3	9	89	71	14	3.45	มาก	1
	(1.6)	(4.8)	(47.9)	(38.2)	(7.5)	(0.771)		
3.การวางแผนและกำหนด กิจกรรมทางการตลาด	1	12	96	67	10	3.39	ปานกลาง	3
	(0.5)	(6.5)	(51.6)	(36.0)	(5.4)	(0.714)		
4.ความรู้เกี่ยวกับวิธีการกำหนด ราคาสินค้าและบริการ	1	14	95	67	9	3.37	ปานกลาง	4
	(0.5)	(7.5)	(51.1)	(36.0)	(4.9)	(0.718)		
5.ความรู้เกี่ยวกับการเชื่อมโยง เครือข่าย	2	20	87	67	10	3.34	ปานกลาง	5
	(1.1)	(10.7)	(46.8)	(36.0)	(5.4)	(0.784)		
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และ ข้อมูล						3.26	ปานกลาง	
						(0.846)		
1.การอบรม	4	32	94	43	13	3.16	ปานกลาง	4
	(2.2)	(17.2)	(50.5)	(23.1)	(7.0)	(0.865)		
2.การศึกษาดูงาน	4	35	86	48	13	3.17	ปานกลาง	3
	(2.2)	(18.8)	(46.2)	(25.8)	(7.0)	(0.888)		
3.การพัฒนาตัวเองหาความรู้ ใหม่ๆ	0	22	89	60	15	3.37	ปานกลาง	1
	(0.0)	(11.8)	(47.8)	(32.3)	(8.1)	(0.796)		
4.การฝึกสอนงานที่ถูกต้อง	3	19	96	52	16	3.32	ปานกลาง	2
	(1.6)	(10.2)	(51.6)	(28.0)	(8.6)	(0.833)		

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n=186

ความต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิก วิสาหกิจชุมชน						3.43 (0.752)	มาก	
1.การกำหนดเงื่อนไขในการรับ สมาชิก	0 (0.0)	15 (8.1)	95 (51.1)	65 (34.9)	11 (5.9)	3.39 (0.721)	ปานกลาง	4
2.การสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิก	1 (0.5)	10 (5.4)	87 (46.8)	72 (38.7)	16 (8.6)	3.49 (0.752)	มาก	1
3.การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต	1 (0.5)	16 (8.6)	90 (48.4)	63 (33.9)	16 (8.6)	3.41 (0.789)	มาก	3
4.การแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ	2 (1.1)	12 (6.5)	88 (47.3)	73 (39.2)	11 (5.9)	3.42 (0.748)	มาก	2
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือ บริการ						3.50 (0.770)	มาก	
1.ความรู้การผลิตสินค้าถูกต้องตาม กระบวนการหรือขั้นตอน	1 (0.5)	9 (4.8)	92 (49.5)	69 (37.1)	15 (8.1)	3.47 (0.737)	มาก	4
2.ความรู้การปฏิบัติตามขั้นตอนหรือ กระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ	1 (0.5)	9 (4.8)	87 (46.9)	75 (40.3)	14 (7.5)	3.49 (0.730)	มาก	3
3.การควบคุมสินค้าหรือบริการให้มี คุณภาพ	4 (2.2)	9 (4.8)	78 (41.9)	77 (41.4)	18 (9.7)	3.52 (0.820)	มาก	2
4.ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ	3 (1.6)	7 (3.8)	84 (45.2)	73 (39.2)	19 (10.2)	3.53 (0.793)	มาก	1
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน						3.60 (0.813)	มาก	
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของ วิสาหกิจชุมชน						3.55 (0.833)	มาก	
1) การลดรายจ่าย	6 (3.2)	11 (5.9)	76 (40.9)	68 (36.6)	25 (13.4)	3.51 (0.914)	มาก	3
2.) การมีรายได้เพิ่มขึ้น	2 (1.1)	6 (3.2)	83 (44.6)	75 (40.3)	20 (10.8)	3.56 (0.770)	มาก	2

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

n=186

ความต้องการ	ระดับความต้องการ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
3) การลดต้นทุนการผลิต	2 (1.1)	6 (3.2)	86 (46.2)	65 (35.0)	27 (14.5)	3.59 (0.816)	มาก	1
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ						3.52 (0.816)	มาก	
1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์	1 (0.5)	6 (3.2)	92 (49.5)	63 (33.9)	24 (12.9)	3.55 (0.778)	มาก	1
2) การทำนวัตกรรมใหม่	1 (0.5)	16 (8.6)	80 (43.0)	71 (38.2)	18 (9.7)	3.48 (0.807)	มาก	4
3) การทำมาตรฐานสินค้า	1 (0.5)	12 (6.4)	79 (42.5)	74 (39.8)	20 (10.8)	3.54 (0.793)	มาก	2
4) การขอใบรับรองมาตรฐาน สินค้า	5 (2.7)	10 (5.4)	80 (43.0)	67 (36.0)	24 (12.9)	3.51 (0.884)	มาก	3
3.ด้านประสิทธิภาพของการ ดำเนินงาน						3.62 (0.802)	มาก	
1) การลดต้นทุนการผลิต	2 (1.1)	8 (4.3)	82 (44.1)	70 (37.6)	24 (12.9)	3.57 (0.811)	มาก	2
2) การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต	1 (0.5)	8 (4.3)	84 (45.2)	70 (37.6)	23 (12.4)	3.57 (0.784)	มาก	2
3) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	1 (0.5)	6 (3.2)	70 (37.6)	76 (40.9)	33 (17.8)	3.72 (0.810)	มาก	1
4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน						3.71 (0.801)	มาก	
1) การสร้างความสามัคคี	0 (0.0)	3 (1.6)	75 (40.3)	69 (37.1)	39 (21.0)	3.77 (0.794)	มาก	1
2) การเพิ่มทักษะความรู้	0 (0.0)	4 (2.2)	81 (43.5)	67 (36.0)	34 (18.3)	3.70 (0.788)	มาก	2
3) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างพลัง กลุ่ม	1 (0.5)	7 (3.8)	76 (40.9)	70 (37.6)	32 (17.2)	3.67 (0.822)	มาก	3

จากตารางที่ 4.10 ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ผลการศึกษา ปรากฏได้ดังนี้

หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้นำ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ ด้านบัญชี ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.44) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 3.55) ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ (ค่าเฉลี่ย 3.44) และระดับปานกลาง 2 ประเด็น ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.39) ด้านการเงินและบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.36) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านผู้นำ พบว่า ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านผู้นำในประเด็นต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.55) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การวางแผนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.58) ช่องทางการแสวงหาความรู้ใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.56) และการวิเคราะห์สถานการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.52) การบริหารผลตอบแทน (ค่าเฉลี่ย 3.52) ตามลำดับ

2. ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ พบว่า ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านโครงสร้างและกฎระเบียบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.44) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การแบ่งหน้าที่กรรมการ (ค่าเฉลี่ย 3.48) การแบ่งหน้าที่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.45) การทบทวนกฎระเบียบและข้อบังคับ (ค่าเฉลี่ย 3.42) ตามลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ การจัดการโครงสร้างขององค์กร (ค่าเฉลี่ย 3.39)

3. ด้านการเงินและบัญชี พบว่า ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการเงินและบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.41) และอยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.38) ความรู้เกี่ยวกับการยื่นภาษีรายได้ (ค่าเฉลี่ย 3.33) และการจัดหาเงินทุนและแหล่งเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 3.32) ตามลำดับ

4. ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน พบว่า ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.39) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ การสนับสนุนปัจจัยการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.48) และระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ การแบ่งปัน

ผลประโยชน์ในรูปแบบเงินปันผล (ค่าเฉลี่ย 3.39) การทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 3.34) และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.33) ตามลำดับ

หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.44) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับมากทุกประเด็น (ค่าเฉลี่ย 3.44) ได้แก่ การนำปัญหามาแก้ไขอย่างจริงจัง (ค่าเฉลี่ย 3.48) การวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.44) การจัดทำโครงการเพื่อรองรับงบประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.44) และการจัดทำแผนให้ตรงตามความต้องการ (ค่าเฉลี่ย 3.41) ตามลำดับ

หมวดที่ 3 การบริหารตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.40) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การหาช่องทางการกระจายสินค้าเข้าถึงลูกค้ารายใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.45) แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้าการสร้างจุดเด่นให้สินค้าและบริการของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.43) และระดับปานกลาง 3 ประเด็น การวางแผนและกำหนดกิจกรรมทางการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.39) ความรู้เกี่ยวกับวิธีการกำหนดราคาสินค้าและบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.37) และความรู้เกี่ยวกับการเชื่อมโยงเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย 3.34) ตามลำดับ

หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.26) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับ ปานกลางทั้ง 4 ประเด็น ได้แก่ การพัฒนาตัวเองหาความรู้ใหม่ๆ (ค่าเฉลี่ย 3.37) การฝึกสอนงานที่ถูกต้อง (ค่าเฉลี่ย 3.32) การศึกษาดูงาน (ค่าเฉลี่ย 3.17) และการฝึกอบรม (ค่าเฉลี่ย 3.16) ตามลำดับ

หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็น พบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ การสร้างขวัญและกำลังใจแก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.49) การแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 3.42) การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.41) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ การกำหนดเงื่อนไขในการรับสมัครสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.39) ตามลำดับ

หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.50) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าทั้งหมดอยู่ในระดับมากทั้ง 4 ประเด็น ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.53) การควบคุมสินค้าหรือบริการให้มีคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.52) ความรู้การปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.49) และความรู้การผลิตสินค้าถูกต้องตามกระบวนการหรือขั้นตอน (ค่าเฉลี่ย 3.47) ตามลำดับ

หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) และเมื่อพิจารณาแต่ละ

ด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.71) ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.62) ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.55) และด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.52) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน พบว่า ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.55) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การลดต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.59) การมีรายได้เพิ่มขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.56) และการลดรายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.51) ตามลำดับ

2. ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ พบว่า ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ (ค่าเฉลี่ย 3.55) การมีมาตรฐานสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.54) การขอใบรับรองมาตรฐานสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.51) และการทำนวัตกรรมใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.48) ตามลำดับ

3. ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน พบว่า ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.62) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ (ค่าเฉลี่ย 3.72) การลดต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.57) การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.57) ตามลำดับ

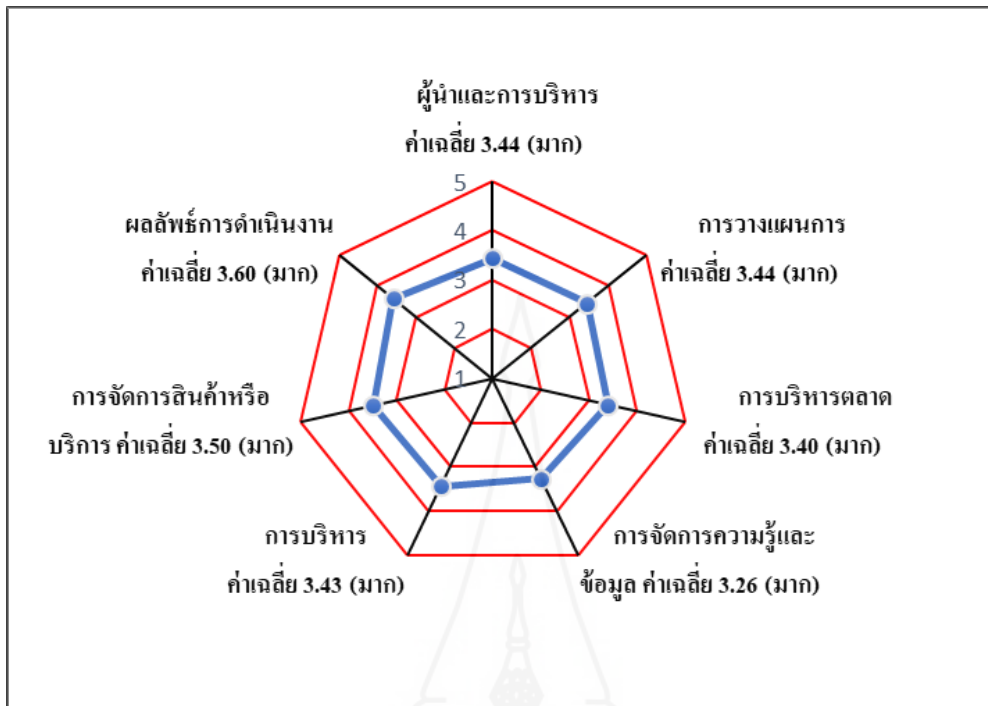
4. ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน พบว่า ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.71) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การสร้างความสามัคคี (ค่าเฉลี่ย 3.77) การเพิ่มทักษะความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.70) และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างพลังกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.67) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.11 สรุปความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง

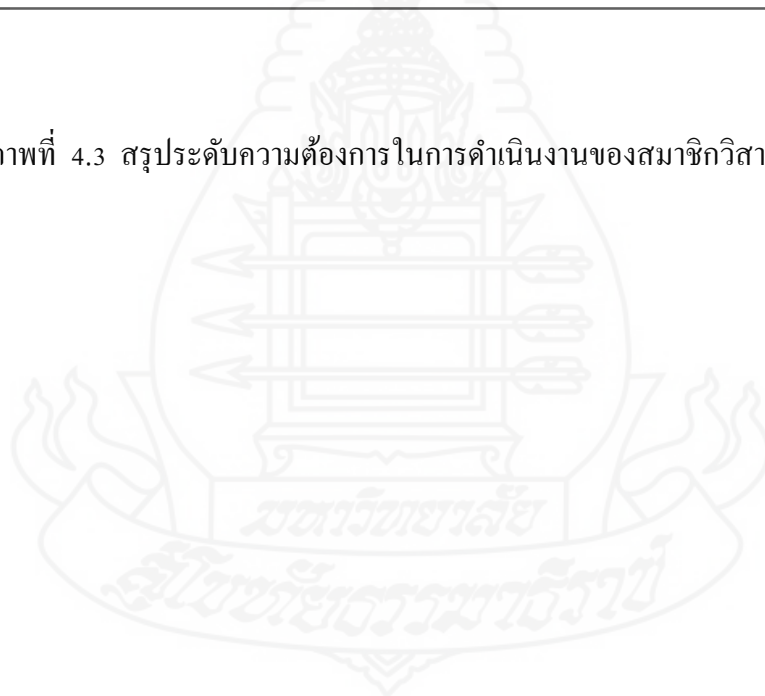
n=186

ความต้องการดำเนินงาน ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหาร วิสาหกิจชุมชน	3.44	0.733	มาก	3
2. หมวดที่ 2 การวางแผนการ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	3.44	0.699	มาก	3
3. หมวดที่ 3 การบริหารตลาด	3.40	0.747	ปานกลาง	6
4. หมวดที่ 4 การจัดการความรู้ และข้อมูล	3.26	0.846	ปานกลาง	7
5. หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิก วิสาหกิจชุมชน	3.43	0.752	มาก	5
6. หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือ บริการ	3.50	0.770	มาก	2
7. หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	3.60	0.813	มาก	1
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.44	0.766	มาก	

จากตารางที่ 4.11 สรุปได้ว่า ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.44) ความต้องการในหมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) รองลงมาคือ หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.50) หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.43) หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.44) หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.44) หมวดที่ 3 การบริหารตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.40) และ หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.26) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.3 สรุประดับความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

n=186

การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหาร วิสาหกิจชุมชน						3.58	มาก	
						(0.723)		
1.ด้านผู้นำ						3.59	มาก	
						(0.694)		
1) การร่วมกำหนดนโยบายระบบ การทำงานและกิจกรรมภายใน กลุ่ม	0 (0.0)	4 (2.1)	90 (48.4)	71 (38.2)	21 (11.3)	3.59 (0.717)	มาก	3
2) การร่วมกำหนดเป้าหมายและ ทิศทางในการพัฒนา กลุ่ม	0 (0.0)	6 (3.2)	93 (50.0)	72 (38.7)	15 (8.1)	3.52 (0.691)	มาก	5
3) การร่วมรับผิดชอบต่อ สาธารณะ	0 (0.0)	4 (2.2)	89 (47.8)	80 (43.0)	13 (7.0)	3.55 (0.658)	มาก	4
4) การร่วมรับผิดชอบต่อ ลูกค้า	0 (0.0)	3 (1.6)	82 (44.1)	78 (41.1)	23 (12.4)	3.65 (0.714)	มาก	1
5) การร่วมบริหารจัดการ กลุ่ม	0 (0.0)	3 (1.6)	83 (44.6)	81 (43.6)	19 (10.2)	3.62 (0.688)	มาก	2
2. ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ						3.60	มาก	
						(0.719)		
1) การร่วมกำหนดโครงสร้าง การบริหารงานและการ แบ่งหน้าที่	0 (0.0)	7 (3.8)	84 (45.2)	78 (41.9)	17 (9.1)	3.56 (0.712)	มาก	2
2) การร่วมกำหนดกฎ ระเบียบข้อบังคับกลุ่ม	0 (0.0)	4 (2.1)	84 (45.2)	75 (40.3)	23 (12.4)	3.63 (0.726)	มาก	1
3.ด้านการเงินและบัญชี						3.58	มาก	
						(0.736)		
1) การร่วมจัดทำบัญชีรายรับ- รายจ่าย	1 (0.5)	8 (4.3)	78 (41.9)	81 (43.6)	18 (9.7)	3.58 (0.748)	มาก	1
2) การร่วมวางแผนการเงิน	0 (0.0)	9 (4.8)	77 (41.4)	84 (45.2)	16 (8.6)	3.58 (0.718)	มาก	1

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=186

การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3) การร่วมบริหารทางการเงิน และบัญชี	0 (0.0)	9 (4.9)	80 (43.0)	78 (41.9)	19 (10.2)	3.58 (0.741)	มาก	1
4. ด้านสวัสดิการสมาชิกและ ชุมชน						3.53	มาก	
1) การร่วมรับผลประโยชน์ใน รูปแบบเงินปันผล	1 (0.5)	9 (4.9)	83 (44.6)	71 (38.2)	22 (11.8)	3.56 (0.784)	มาก	1
2) การร่วมรับผลประโยชน์ใน รูปแบบเงินปันผล	3 (1.6)	10 (5.4)	78 (41.9)	78 (41.9)	17 (9.2)	3.52 (0.800)	มาก	2
3) การร่วมรับผลประโยชน์ใน รูปปัจจัยการผลิตอื่นๆ	1 (0.5)	13 (7.0)	81 (43.6)	73 (39.2)	18 (9.7)	3.51 (0.787)	มาก	3
หมวดที่ 2 การวางแผนการ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						3.59 (0.678)	มาก	
1) การร่วมจัดทำแผนการ ดำเนินงานของกลุ่ม	0 (0.0)	5 (2.7)	86 (46.2)	80 (43.0)	15 (8.1)	3.56 (0.681)	มาก	3
2) การร่วมชี้แจงแผนให้กับ เพื่อนสมาชิก	0 (0.0)	3 (1.6)	86 (46.2)	82 (44.1)	15 (8.1)	3.59 (0.662)	มาก	1
3) การร่วมนำปัญหามาปรับปรุง แก้ไข	1 (0.5)	2 (1.1)	83 (44.6)	83 (44.6)	17 (9.2)	3.61 (0.691)	มาก	2
หมวดที่ 3 การบริหารตลาด						3.51 (0.728)	มาก	
1.การร่วมบริหารจัดการแหล่ง วัตถุดิบ	1 (0.5)	12 (6.5)	81 (43.5)	77 (41.4)	15 (8.1)	3.50 (0.759)	มาก	2
2.การมีส่วนร่วมออกความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์/ สินค้าใหม่ๆออกสู่ตลาดอย่าง ต่อเนื่อง	0 (0.0)	4 (2.2)	86 (46.2)	82 (44.1)	14 (7.5)	3.57 (0.664)	มาก	1

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=186

การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3.การร่วมจำหน่ายและ ให้บริการ	0 (0.0)	13 (7.0)	86 (46.2)	73 (39.3)	14 (7.5)	3.47 (0.737)	มาก	4
4.การร่วมจัดหาช่องทาง การตลาดและลูกค้า	0 (0.0)	12 (6.5)	88 (47.3)	69 (37.1)	17 (9.1)	3.49 (0.751)	มาก	3
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และ ข้อมูล						3.53 (0.727)	มาก	
1. .การร่วมแสวงหาความรู้มาใช้ ในการดำเนินงาน	0 (0.0)	15 (8.1)	84 (45.2)	75 (40.3)	12 (6.4)	3.45 (0.735)	มาก	4
2.การร่วมถ่ายทอดและแลกเปลี่ยน ความรู้	0 (0.0)	16 (8.6)	78 (41.9)	80 (43.0)	12 (6.5)	3.47 (0.744)	มาก	3
3.การร่วมมุ่งมั่น จริงจังในการ พัฒนาทักษะฝีมือ	0 (0.0)	7 (3.8)	83 (44.6)	73 (39.2)	23 (12.4)	3.60 (0.752)	มาก	1
4.การร่วมพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจ ชุมชนของกลุ่ม	0 (0.0)	4 (2.2)	85 (45.7)	81 (43.5)	16 (8.6)	3.59 (0.678)	มาก	2
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิก วิสาหกิจชุมชน						3.57 (0.713)	มาก	
1.การร่วมกำหนดการรับสมาชิก เพิ่ม	0 (0.0)	9 (1.0)	92 (26.2)	75 (21.4)	10 (50.5)	3.46 (0.675)	มาก	4
2.การร่วมสร้างขวัญกำลังใจทั่วถึง เป็นธรรม	0 (0.0)	6 (3.2)	88 (47.3)	74 (39.8)	18 (9.7)	3.56 (0.712)	มาก	3
3.การร่วมมือในการเข้าร่วม ประชุม	0 (0.0)	5 (2.7)	80 (43.0)	76 (40.9)	25 (13.4)	3.65 (0.744)	มาก	1
4.การร่วมถ่ายทอดความรู้ให้กับ สมาชิกในกลุ่ม	0 (0.0)	6 (3.2)	82 (44.1)	78 (41.9)	20 (10.8)	3.60 (0.722)	มาก	2
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือ บริการ						3.56 (0.739)	มาก	
1.การร่วมพัฒนาสินค้า	0 (0.0)	8 (4.3)	76 (40.9)	86 (46.2)	16 (8.6)	3.58 (0.703)	มาก	1
2.การร่วมกำหนดขั้นตอนหรือ กระบวนการผลิต	0 (0.0)	14 (7.5)	76 (40.9)	81 (43.5)	15 (8.1)	3.52 (0.751)	มาก	3

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=186

การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3.การร่วมตรวจสอบคุณภาพสินค้า	0	13	72	83	18	3.57 (0.763)	มาก	2
หมวดที่ 7 การจัดการความรู้และข้อมูล						3.59 (0.742)	มาก	
1. ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของ วิสาหกิจชุมชน						3.64 (0.735)	มาก	
1) การร่วมนำวัสดุกลับมาใช้ทดแทน เพื่อลดรายจ่าย	0	5	86	76	19	3.59 (0.709)	มาก	3
2) การร่วมหาแนวทางสร้างรายได้ ให้กลุ่ม	0	4	82	76	24	3.65 (0.730)	มาก	2
3) การร่วมหาแนวทางให้คุณภาพ ชีวิตของสมาชิกดีขึ้น	0	6	75	77	28	3.68 (0.765)	มาก	1
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ						3.64 (0.752)	มาก	
1) การร่วมสร้างความพึงพอใจ ให้บริการลูกค้า	0	5	79	74	28	3.67 (0.760)	มาก	1
2) การร่วมสร้างมาตรฐานสินค้า	0	7	87	70	22	3.58 (0.748)	มาก	2
3) การร่วมสร้างความปลอดภัยกับ ลูกค้า	0	4	81	74	27	3.67 (0.747)	มาก	1
3.ด้านประสิทธิภาพของการ ดำเนินงาน						3.54 (0.758)	มาก	
1) การร่วมฝึกทักษะของสมาชิกใน กลุ่ม	0	11	85	70	20	3.53 (0.765)	มาก	2
2) การร่วมให้กลุ่มลดต้นทุนการ ผลิต	0	9	85	72	20	3.55 (0.750)	มาก	1

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

n=186

การมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน						3.53	มาก	
						(0.722)		
1) การร่วมติดตามและประเมินผล การดำเนินงาน	0 (0)	10 (5.4)	82 (44.1)	81 (43.5)	13 (7.0)	3.52 (0.707)	มาก	3
2) การร่วมแก้ไขปัญหาและปรับปรุง	0 (0)	6 (3.2)	83 (44.6)	78 (42.0)	19 (10.2)	3.59 (0.716)	มาก	1
3) การร่วมตัดสินใจและวางแผน ตามกิจกรรมกลุ่ม	0 (0.0)	8 (4.3)	85 (45.7)	76 (40.9)	17 (9.1)	3.55 (0.721)	มาก	2
4) การร่วมศึกษาดูงานกลุ่มเครือข่าย	0 (0)	13 (7.0)	85 (45.7)	73 (39.2)	15 (8.1)	3.46 (0.744)	มาก	4

จากตารางที่ 4.12 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จากการศึกษาพบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมในหมวดต่าง ๆ ผลปรากฏดังนี้

หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้นำ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ ด้านบัญชี ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ (ค่าเฉลี่ย 3.60) ด้านการเงินและบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.58) ด้านผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 3.56) และด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.53) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านผู้นำ พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านผู้นำ ในประเด็นต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมรับผิดชอบต่อลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 3.65) การร่วมบริหารจัดการกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.62) การร่วมกำหนดนโยบายระบบการทำงานและกิจกรรมภายในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.59) และการร่วมรับผิดชอบต่อสาธารณะ (ค่าเฉลี่ย 3.55)

2. ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านโครงสร้างและกฎระเบียบโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.60) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมกำหนดกฎระเบียบ

ข้อบังคับกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.63) และการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานและการแบ่งหน้าที่ (ค่าเฉลี่ย 3.56) ตามลำดับ

3. ด้านการเงินและบัญชี พบว่าความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการเงินและบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.58) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.58) การร่วมวางแผนการเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.58) การร่วมบริหารทางการเงินและบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.58) ตามลำดับ

4. ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมรับผลประโยชน์ในรูปแบบเงินปันผล (ค่าเฉลี่ย 3.56) การร่วมรับผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าแรง (ค่าเฉลี่ย 3.52) และการร่วมรับผลประโยชน์ในรูปแบบปัจจัยการอื่นๆ (ค่าเฉลี่ย 3.51) ตามลำดับ

หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมชี้แจงแผนให้กับเพื่อนสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.59) การร่วมนำปัญหามาปรับปรุงแก้ไข (ค่าเฉลี่ย 3.61) และการร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.56) ตามลำดับ

หมวดที่ 3 การบริหารตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.51) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การมีส่วนร่วมออกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์/สินค้าใหม่ๆออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง (ค่าเฉลี่ย 3.57) การร่วมบริหารจัดการแหล่งวัตถุดิบ (ค่าเฉลี่ย 3.50) การร่วมจัดหาช่องทางทางการตลาดและลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 3.49) และการร่วมจำหน่ายและให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.47) ตามลำดับ

หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมมุ่งมั่นจริงจังในการพัฒนาทักษะฝีมือ (ค่าเฉลี่ย 3.60) การร่วมพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนของกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.59) การร่วมถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ (ค่าเฉลี่ย 3.47) และการร่วมแสวงหาความรู้มาใช้ในการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.45) ตามลำดับ

หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.57) และเมื่อพิจารณาผลแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม (ค่าเฉลี่ย 3.65) การร่วมถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.60) การ

ร่วมสร้างขวัญกำลังใจทั่วถึงเป็นธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.56) และการร่วมกำหนดการรับสมาชิกเพิ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.46) ตามลำดับ

หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.3.56) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมพัฒนาสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.58) การร่วมตรวจสอบคุณภาพสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.57) และการร่วมกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.52) ตามลำดับ

หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.64) ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.64) ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.54) ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.53) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมหาแนวทางให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกดีขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.68) การร่วมหาแนวทางสร้างรายได้ให้กลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.65) และการร่วมนำวัตถุดิบมาใช้ทดแทนเพื่อลดรายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.59) ตามลำดับ

2. ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมสร้างความพึงพอใจให้กับบริการลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 3.67) การร่วมสร้างความปลอดภัยกับลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 3.67) และการร่วมสร้างมาตรฐานสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.58) ตามลำดับ

3. ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมให้กลุ่มลดต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.55) การร่วมฝึกทักษะของสมาชิกในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.53) ตามลำดับ

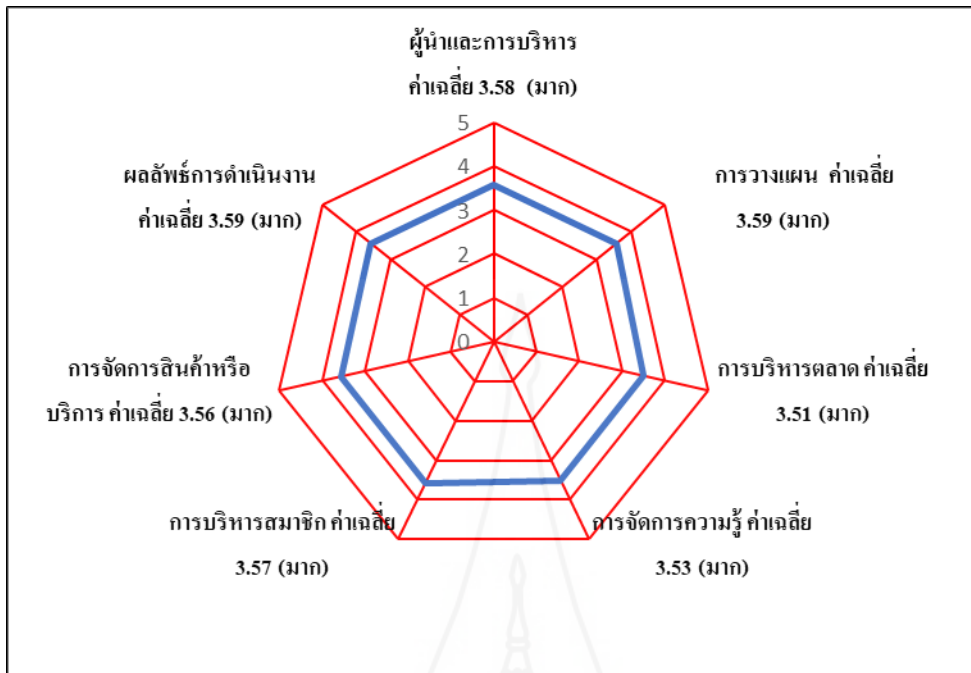
4. ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53)

และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมแก้ไขปัญหาและปรับปรุง (ค่าเฉลี่ย 3.59) การร่วมตัดสินใจและวางแผนตามกิจกรรมกลุ่ม(ค่าเฉลี่ย 3.55) การร่วมติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.52) และการศึกษาคุณงานกลุ่มเครือข่าย (ค่าเฉลี่ย 3.46) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.13 สรุปการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง

การมีส่วนร่วม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. หมวดที่ 1 ผู้นำ และการบริหาร วิสาหกิจชุมชน	3.58	0.735	มาก	3
2. หมวดที่ 2 การวางแผนการ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	3.59	0.678	มาก	1
3. หมวดที่ 3 การบริหารตลาด	3.51	0.728	มาก	7
4. หมวดที่ 4 การจัดการความรู้ และข้อมูล	3.53	0.727	มาก	6
5. หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิก วิสาหกิจชุมชน	3.57	0.713	มาก	4
6. หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือ บริการ	3.56	0.739	มาก	5
7. หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	3.59	0.742	มาก	1
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.56	0.723	มาก	

จากตารางที่ 4.13 สรุปได้ว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.56) ได้มีส่วนร่วมในหมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.59) หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.59) รองลงมาคือ หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.58) หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.57) หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.56) หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.53) และ หมวดที่ 3 การบริหารตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.51) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.4 สรุประดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 5 ปัญหา ข้อเสนอแนะและแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชนของสมาชิก

ตอนที่ 5.1 ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.14 ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)			
หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริการวิสาหกิจชุมชน						2.86	ปานกลาง	
1.ด้านผู้นำ						2.77	ปานกลาง	
						(0.635)		
1) ขาดเป้าหมายและทิศทาง	36	73	64	13	0	2.29	น้อย	6
	(19.4)	(39.2)	(34.4)	(7.0)	(0.0)	(0.858)		

n = 186

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=186

ปัญหาในการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
2) ขาดการวางแผนการดำเนินงาน ที่ดี	32 (17.2)	76 (40.9)	66 (35.5)	12 (6.5)	0 (0.0)	2.31 (0.832)	น้อย	5
3) ขาดกำหนดแผนการประชุม เรียกประชุมตามความจำเป็น	0 (0.0)	75 (43.0)	101 (54.3)	10 (5.4)	0 (0.0)	2.65 (0.580)	ปานกลาง	3
4) ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3 (1.6)	81 (43.5)	90 (48.4)	12 (6.5)	0 (0.0)	2.60 (0.636)	น้อย	4
5) ขาดความรู้การทำเอกสาร	0 (0.0)	0 (0.0)	48 (25.8)	138 (74.2)	0 (0.0)	3.74 (0.439)	มาก	1
6) ขาดการประสานงาน ระหว่างสมาชิกและหน่วยงาน ต่างๆ	0 (0.0)	8 (4.3)	163 (87.6)	15 (8.1)	0 (0.0)	3.04 (0.463)	ปานกลาง	2
2.ด้านโครงสร้างและ กฎระเบียบ						2.60 (0.660)	น้อย	
1) ขาดความรู้เรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับ	0 (0.0)	24 (12.9)	146 (78.5)	16 (8.6)	0 (0.0)	2.96 (0.463)	ปานกลาง	2
2) ขาดการบริหาร โครงสร้าง	40 (21.5)	73 (39.3)	62 (33.3)	11 (5.9)	0 (0.0)	2.24 (0.856)	น้อย	3
3) ขาดความรู้เรื่องกฎหมาย	0 (0.0)	38 (20.4)	119 (64.0)	29 (15.6)	0 (0.0)	3.95 (0.600)	มาก	1
4) ขาดการแบ่งหน้าที่ไม่เป็น ธรรม	47 (25.3)	68 (36.6)	59 (31.7)	12 (6.5)	0 (0.0)	2.19 (0.891)	น้อย	5
5) ขาดบทลงโทษในการฝ่าฝืน กฎระเบียบข้อบังคับ	43 (23.1)	68 (36.6)	65 (34.9)	10 (5.4)	0 (0.0)	2.23 (0.865)	น้อย	4

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=186

ปัญหาในการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
3.ด้านการเงินและบัญชี						3.46 (0.647)	มาก	
1) ขาดการระดมทุน	32 (17.2)	66 (35.5)	62 (33.3)	26 (14.0)	0 (0.0)	2.44 (0.935)	น้อย	5
2) ขาดแหล่งเงินทุน	0 (0.0)	0 (0.0)	11 (5.9)	82 (44.1)	93 (50.0)	4.44 (0.606)	มากที่สุด	1
3) ขาดการจัดทำบัญชีรายรับ- รายจ่าย	0 (0.0)	2 (1.1)	49 (26.3)	95 (51.1)	40 (21.5)	3.93 (0.721)	มาก	2
4) ขาดการวางแผนการใช้เงิน	0 (0.0)	3 (1.6)	104 (55.9)	64 (34.4)	15 (8.1)	3.49 (0.668)	มาก	3
5) มีหนี้สิน	0 (0.0)	10 (5.4)	169 (90.9)	7 (3.8)	0 (0.0)	2.98 (0.303)	ปานกลาง	4
4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและ ชุมชน						2.59 (0.679)	น้อย	
1) ไม่มีสวัสดิการแก่สมาชิก	0 (0.0)	18 (9.7)	140 (75.3)	28 (15.1)	0 (0.0)	3.05 (0.496)	ปานกลาง	1
2) ไม่ได้ทำกิจกรรมเพื่อ สาธารณประโยชน์	52 (28.0)	67 (36.0)	60 (32.3)	7 (3.8)	0 (0.0)	2.12 (0.862)	น้อย	2
หมวด 2 การวางแผนการ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						2.41 (0.737)	น้อย	
1.ขาดการจัดทำแผน	0 (0.0)	7 (3.8)	160 (86.0)	19 (10.2)	0 (0.0)	3.06 (0.369)	ปานกลาง	1
2. ขาดการชี้แจงแผน	45 (24.2)	72 (38.7)	60 (32.3)	9 (4.8)	0 (0.0)	2.18 (0.855)	น้อย	4
3.ขาดการปฏิบัติตามแผน	46 (24.7)	68 (36.6)	63 (33.9)	9 (4.8)	0 (0.0)	2.19 (0.865)	น้อย	2
4.ไม่มีการนำปัญหามาปรับปรุง แก้ไข	46 (24.7)	67 (36.0)	65 (34.9)	8 (4.3)	0 (0.0)	2.19 (0.859)	น้อย	2

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=186

ปัญหาในการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
หมวดที่ 3 การบริหารตลาด						3.80 (0.606)	มาก	
1.ขาดการวิเคราะห์ทิศทาง การตลาดของสินค้า	0 (0.0)	0 (0.0)	49 (26.3)	137 (73.7)	0 (0.0)	3.74 (0.442)	มาก	3
2.ขาดช่องทางกระจาย/จำหน่าย สินค้า	0 (0.0)	72 (38.7)	99 (53.2)	15 (8.1)	0 (0.0)	3.69 (0.613)	มาก	4
3.ขาดการส่งเสริมการตลาด	0 (0.0)	0 (0.0)	44 (23.7)	125 (67.2)	17 (9.1)	3.85 (0.555)	มาก	2
4.ขาดเครือข่ายเชื่อมโยง การตลาด	10 (5.4)	29 (15.6)	36 (19.4)	111 (59.7)	0 (0.0)	3.33 (0.928)	ปานกลาง	5
5.ขาดแหล่งจำหน่ายหรือตลาด ที่ไม่แน่นอน	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	111 (59.7)	75 (40.3)	4.40 (0.492)	มากที่สุด	1
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้ และข้อมูล						3.53 (0.566)	มาก	
1.ขาดการแสวงหาความรู้ใหม่	0 (0.0)	0 (0.0)	127 (68.3)	59 (31.7)	0 (0.0)	3.32 (0.467)	ปานกลาง	3
2.ขาดการสื่อสารภายในกลุ่ม	45 (24.2)	63 (33.9)	68 (36.6)	10 (5.4)	0 (0.0)	2.23 (0.879)	น้อย	4
3.ขาดการจัดเก็บข้อมูล	0 (0.0)	0 (0.0)	5 (2.7)	163 (87.6)	18 (9.7)	4.07 (0.346)	มาก	2
4.ขาดการใช้เทคโนโลยี	0 (0.0)	0 (0.0)	7 (3.8)	83 (44.6)	96 (51.6)	4.48 (0.571)	มากที่สุด	1
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิก วิสาหกิจชุมชน						2.40 (0.829)	น้อย	
1) ขาดจิตสำนึกของการเป็น สมาชิก	62 (33.3)	64 (34.4)	51 (27.4)	9 (4.8)	0 (0.0)	2.04 (0.897)	น้อย	3
2) สมาชิกขาดความรับผิดชอบ ที่มีต่อกลุ่ม	62 (33.3)	69 (37.1)	48 (25.8)	7 (3.8)	0 (0.0)	2.00 (0.864)	น้อย	4

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=186

ปัญหาในการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
3) มีความขัดแย้งเรื่อง ผลประโยชน์ภายใน	0 (0.0)	4 (2.2)	113 (60.8)	62 (33.3)	7 (3.8)	3.39 (0.598)	ปานกลาง	1
4.สมาชิกมีความรู้น้อยขาดความ ร่วมมือในการช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน	52 (28.0)	67 (3.5)	55 (29.6)	8 (4.3)	4 (2.2)	2.17 (0.958)	น้อย	2
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้า หรือบริการ						3.61 (0.561)	มาก	
1.ขาดการกำหนดขั้นตอนหรือ กระบวนการผลิต	0 (0.0)	0 (0.0)	79 (42.5)	88 (47.3)	19 (10.2)	3.68 (0.652)	มาก	2
2.ขาดการปฏิบัติตามขั้นตอน หรือกระบวนการผลิต	0 (0.0)	0 (0.0)	140 (75.3)	46 (24.7)	0 (0.0)	3.25 (0.433)	ปานกลาง	3
3.ขาดการควบคุมตรวจสอบ คุณภาพ	0 (0.0)	43 (23.1)	118 (63.4)	25 (13.4)	0 (0.0)	3.90 (0.598)	มาก	1
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						3.23 (0.610)	ปานกลาง	
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของ วิสาหกิจชุมชน						3.12 (0.659)	ปานกลาง	
1) มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น	0 (0.0)	0 (0.0)	139 (74.7)	47 (25.3)	0 (0.0)	3.25 (0.436)	ปานกลาง	3
2) มีรายได้ลดลง	0 (0.0)	0 (0.0)	79 (42.5)	88 (47.3)	19 (10.2)	3.68 (0.652)	มาก	2
3) ได้รับการยอมรับจากลูกค้า น้อย	35 (18.8)	58 (31.2)	76 (40.9)	14 (7.5)	3 (1.6)	2.42 (0.934)	น้อย	4
4) สถานการณ์โรคติดต่อทำให้ การขายสินค้าลดลง	0 (0.0)	0 (0.0)	12 (6.4)	58 (31.2)	116 (62.4)	4.56 (0.614)	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=186

ปัญหาในการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือ บริการ						3.43 (0.633)	มาก	
1) สินค้าไม่ได้มาตรฐาน	0 (0.0)	0 (0.0)	77 (41.4)	48 (25.8)	61 (32.8)	3.91 (0.859)	มาก	2
2) ขาดการรับรองสินค้าจาก ภาครัฐ	0 (0.0)	0 (0.0)	0 (0.0)	58 (31.2)	128 (68.8)	4.69 (0.464)	มากที่สุด	1
3) ขาดการให้บริการที่มี คุณภาพต่อลูกค้า	6 (3.2)	150 (80.6)	16 (8.6)	14 (7.5)	0 (0.0)	2.20 (0.616)	น้อย	4
4) สินค้าไม่ตรงกับ กลุ่มเป้าหมาย	0 (0.0)	43 (23.1)	119 (64.0)	24 (12.9)	0 (0.0)	2.90 (0.593)	ปานกลาง	3
3.ด้านประสิทธิภาพของการ ดำเนินงาน						3.56 (0.538)	มาก	
1) ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น	0 (0.0)	0 (0.0)	38 (20.4)	69 (37.1)	79 (42.5)	4.22 (0.764)	มาก	1
2) เกิดความผิดพลาดและการ สูญเสียในการดำเนินงาน	0 (0.0)	20 (10.8)	166 (89.2)	0 (0.0)	0 (0.0)	2.89 (0.311)	ปานกลาง	2
3) ขาดการเข้าร่วมกิจกรรม	49 (26.3)	66 (35.5)	59 (31.7)	12 (6.5)	0 (0.0)	2.18 (0.900)	น้อย	3
4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชน						2.80 (0.611)	ปานกลาง	
1) ขาดความรู้ความสามารถ	0 (0.0)	5 (2.7)	18 (9.7)	163 (87.6)	0 (0.0)	3.85 (0.427)	มาก	1
2) ขาดทักษะการทำงาน	0 (0.0)	8 (4.3)	173 (93.0)	5 (2.7)	0 (0.0)	2.98 (0.265)	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

n=186

ปัญหาในการดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3) ขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม	46 (24.7)	70 (37.6)	64 (34.4)	6 (3.2)	0 (0.0)	2.16 (0.836)	น้อย	4
4) ชุมชนขาดการได้รับประโยชน์	46 (24.7)	71 (38.2)	53 (28.5)	16 (8.6)	0 (0.0)	2.21 (0.915)	น้อย	3

จากตารางที่ 4.14 ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จากการศึกษาพบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในหมวดต่าง ๆ ผลปรากฏดังนี้

หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้นำ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ ด้านบัญชี ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.86) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านการเงินและบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.46) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ด้านผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 2.77) และอยู่ในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ (ค่าเฉลี่ย 2.60) ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.59) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านผู้นำ พบว่ามีปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านผู้นำในประเด็นต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.77) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องการทำเอกสาร (ค่าเฉลี่ย 3.74) อยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดกำหนดแผนการประชุมเรียกประชุมตามความจำเป็น (ค่าเฉลี่ย 2.65) ขาดการประสานงานระหว่างสมาชิกและหน่วยงานต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.04) อยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น ได้แก่ ขาดความคิดสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย 2.60) ขาดการวางแผนการดำเนินงานที่ดี (ค่าเฉลี่ย 2.31) และขาดเป้าหมายและทิศทาง (ค่าเฉลี่ย 2.29) ตามลำดับ

2. ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ พบว่าปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านโครงสร้างและกฎระเบียบโดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.60) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องกฎหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.95) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้เรื่องกฎระเบียบข้อบังคับ (ค่าเฉลี่ย 2.96)

อยู่ในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดการบริหารโครงสร้าง (ค่าเฉลี่ย 2.24) และขาดบทลงโทษในการฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับ (ค่าเฉลี่ย 2.23) ตามลำดับ

3. ด้านการเงินและบัญชี พบว่าปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการเงินและบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.46) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดแหล่งเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 4.44) อยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ขาดการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.93) ขาดการวางแผนการใช้เงิน (ค่าเฉลี่ย 3.49) ลำดับ และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ มีหนี้สิน (ค่าเฉลี่ย 2.98)

4. ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน พบว่าปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.59) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ไม่มีสวัสดิการแก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.05) และอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ไม่ได้ทำกิจกรรมเพื่อสาธารณะประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 2.12)

หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.41) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ขาดการจัดทำแผน (ค่าเฉลี่ย 3.06) อยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น คือ ขาดการปฏิบัติตามแผน (ค่าเฉลี่ย 2.19) ไม่มีการนำปัญหามาปรับปรุงแก้ไข (ค่าเฉลี่ย 2.19) และขาดการชี้แจงแผน (ค่าเฉลี่ย 2.18) ตามลำดับ

หมวดที่ 3 การบริหารตลาด ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.80) อยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ขาดแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ไม่แน่นอน (ค่าเฉลี่ย 4.40) อยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น คือ ขาดการส่งเสริมการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.85) ขาดการวิเคราะห์ทิศทางตลาดของสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.74) และขาดช่องทางการกระจาย/จำหน่ายสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.69) ตามลำดับ

หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.53) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นแล้วอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น คือ ขาดการใช้เทคโนโลยี (ค่าเฉลี่ย 4.48) อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น คือ ขาดการจัดเก็บข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 4.07) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ขาดการแสวงหาความรู้ใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.32) และอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น คือ ขาดการสื่อสารภายในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.23) ตามลำดับ

หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.40) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นแล้วอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ภายใน (ค่าเฉลี่ย 3.39) อยู่ในระดับน้อย 3 ประเด็น คือ สมาชิกมีความรู้น้อยขาดความร่วมมือในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน (ค่าเฉลี่ย 2.17) ขาดจิตสำนึกของการเป็นสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 2.04) และสมาชิกขาดความรับผิดชอบที่มีต่อกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 2.00) ตามลำดับ

หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.61) เมื่อพิจารณาแล้วอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น คือ ขาดการควบคุมตรวจสอบคุณภาพ (ค่าเฉลี่ย 3.90) ขาดการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.68) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น คือ ขาดการปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.25) ตามลำดับ

หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.23) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.56) ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.43) และอยู่ในระดับปานกลาง 2 ประเด็น ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.12) ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.80) ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน พบว่าปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.12) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ สถานการณ์โรคติดต่อทำให้การขายสินค้าลดลง (ค่าเฉลี่ย 4.56) อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ มีรายได้น้อยลง (ค่าเฉลี่ย 3.68) ตามลำดับ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.25) และอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ได้รับการยอมรับจากลูกค้าน้อย (ค่าเฉลี่ย 2.42)

2. ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ พบว่าปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.43) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดการรับรองสินค้าจากภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย 4.69) อยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ สินค้าไม่ได้มาตรฐาน (ค่าเฉลี่ย 3.91) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ สินค้าไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 2.90) และอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดการให้บริการต่อลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 2.20)

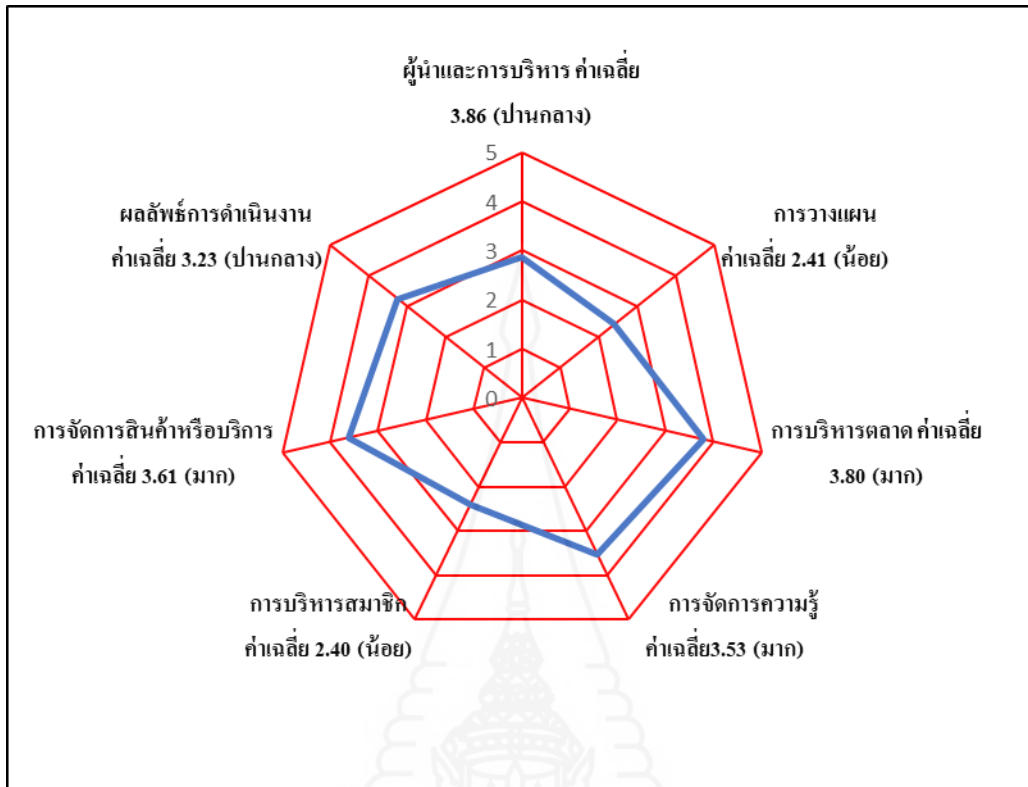
3. ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.56) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.22) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ เกิดความผิดพลาดและการสูญเสียในการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 2.98) และอยู่ในระดับน้อย 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดการเข้าร่วมกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.18)

4. ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน พบว่า ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.80) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดความรู้ ความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 3.85) อยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ขาดทักษะการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 2.98) และอยู่ในระดับน้อย 2 ประเด็น ได้แก่ ชุมชนขาดการได้รับประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 2.21) และขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 2.16) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.15 สรุปปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง

ปัญหา	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. หมวดที่ 1 ผู้นำ และการบริหาร วิสาหกิจชุมชน	2.86	0.655	ปานกลาง	5
2. หมวดที่ 2 การวางแผนการ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	2.41	0.737	น้อย	6
3. หมวดที่ 3 การบริหารตลาด	3.80	0.606	มาก	1
4. หมวดที่ 4 การจัดการความรู้ และข้อมูล	3.53	0.566	มาก	3
5. หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิก วิสาหกิจชุมชน	2.40	0.829	น้อย	7
6. หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือ บริการ	3.61	0.561	มาก	2
7. หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	3.23	0.610	ปานกลาง	4
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.12	0.652	ปานกลาง	

จากตารางที่ 4.15 สรุปได้ว่า ระดับปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (เฉลี่ย 3.12) ได้รับปัญหาจากหมวดที่ 3 การบริหารตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.80) รองลงมาคือ หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.61) หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.53) และหมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.23) หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.86) หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน(ค่าเฉลี่ย 2.41) และ หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 2.40) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.5 สรุประดับปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	ระดับข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริการ วิสาหกิจชุมชน						3.33 (0.795)	ปานกลาง	
1.ด้านผู้นำ						3.36 (0.789)	ปานกลาง	
1) ควรตั้งเป้าหมายและทิศทางให้ ชัดเจน	5 (2.7)	18 (9.7)	90 (48.4)	57 (30.6)	16 (8.6)	3.33 (0.867)	ปานกลาง	6
2) ควรมีการถ่ายทอดแผน ชี้แจง และแลกเปลี่ยน	3 (1.6)	13 (7.0)	94 (50.5)	68 (36.6)	8 (4.3)	3.35 (0.744)	ปานกลาง	5

n=186

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n=186

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	ระดับข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
3) ควรกำหนดแผนการประชุม ให้ ชัดเจน	4 (2.1)	13 (7.0)	95 (51.1)	59 (31.7)	15 (8.1)	3.37 (0.816)	ปานกลาง	3
4) ควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4 (2.1)	12 (6.5)	93 (50.0)	67 (36.0)	10 (5.4)	3.36 (0.774)	ปานกลาง	4
5) ควรทำเอกสารให้ชัดเจน	4 (2.2)	4 (2.2)	104 (55.8)	62 (33.3)	12 (6.5)	3.40 (0.737)	ปานกลาง	1
6) เพิ่มช่องทางในการ ติดต่อสื่อสารในกลุ่มสมาชิกและ หน่วยงานต่างๆ	3 (1.6)	14 (7.5)	93 (50.0)	62 (33.4)	14 (7.5)	3.38 (0.797)	ปานกลาง	2
2.ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ						3.35 (0.758)	ปานกลาง	
1) ศึกษาความรู้เรื่องกฎระเบียบ ข้อบังคับเพิ่มเติม	2 (1.1)	5 (2.7)	116 (82.3)	50 (26.9)	13 (7.0)	3.36 (0.701)	ปานกลาง	2
2) ศึกษาการบริหาร โครงสร้าง เพิ่มเติมจากองค์กรอื่น	3 (1.6)	13 (7.0)	94 (50.5)	68 (36.6)	8 (4.3)	3.35 (0.744)	ปานกลาง	3
3) ศึกษาความรู้เรื่องกฎหมาย เพิ่มเติม	3 (1.6)	13 (7.0)	93 (50.0)	67 (36.0)	10 (5.4)	3.37 (0.761)	ปานกลาง	1
4) แบ่งหน้าที่ตามความสามารถ	5 (2.7)	18 (9.7)	90 (48.4)	57 (30.6)	16 (8.6)	3.33 (0.867)	ปานกลาง	5
5) มีบทลงโทษในการฝ่าฝืน กฎระเบียบข้อบังคับให้ชัดเจน	0 (0.0)	10 (5.4)	100 (53.8)	61 (32.8)	15 (8.0)	3.34 (0.719)	ปานกลาง	4
3.ด้านการเงินและบัญชี						3.33 (0.828)	ปานกลาง	
1) ควรมีการระดมหุ้นในกลุ่ม	6 (3.2)	18 (9.7)	96 (51.6)	56 (30.1)	10 (5.4)	3.25 (0.827)	ปานกลาง	5
2) ควรหาแหล่งเงินทุน	4 (2.1)	10 (5.4)	95 (51.1)	63 (33.9)	14 (7.5)	3.39 (0.793)	ปานกลาง	1
3) ควรให้ครูบัญชีอาสามาสอน จัดทำบัญชีราย-รับรายจ่าย	5 (2.7)	18 (9.7)	90 (48.4)	57 (30.6)	16 (8.6)	3.33 (0.867)	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n=186

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	ระดับข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
4) ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน	6 (3.2)	15 (8.1)	98 (52.7)	56 (30.1)	11 (5.9)	3.27 (0.827)	ปานกลาง	3
5) ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน เพื่อลดการมีหนี้สิน	5 (2.7)	17 (9.1)	101 (54.3)	50 (26.9)	13 (7.0)	3.26 (0.826)	ปานกลาง	4
4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและ ชุมชน						3.30 (0.806)	ปานกลาง	
1) ควรมีการบริหารเงินเพื่อให้ สวัสดิการแก่สมาชิก	2 (1.1)	15 (8.0)	101 (54.3)	55 (29.6)	13 (7.0)	3.33 (0.769)	ปานกลาง	1
2) ควรจัดทำแผนกิจกรรมเพื่อ สาธารณประโยชน์	6 (3.2)	16 (8.6)	98 (52.7)	53 (28.5)	13 (7.0)	3.27 (0.842)	ปานกลาง	2
หมวด 2 การวางแผนการ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						3.31 (0.811)	ปานกลาง	
1.ควรมีการจัดทำแผนทุกปี	2 (1.1)	6 (3.2)	105 (56.5)	59 (31.7)	14 (7.5)	3.41 (0.725)	มาก	1
2. ควรมีการจัดทำแผนแบบมี ส่วนร่วม	6 (3.2)	18 (9.7)	96 (51.6)	56 (30.1)	10 (5.4)	3.25 (0.827)	ปานกลาง	4
3.ควรมีการปฏิบัติตามแผนทุก ครั้ง	5 (2.7)	18 (9.7)	90 (48.4)	57 (30.6)	16 (8.6)	3.33 (0.867)	ปานกลาง	2
4.ควรมีการวิเคราะห์สภาพ ปัญหาในกลุ่ม	5 (2.7)	17 (9.1)	101 (54.3)	50 (26.9)	13 (7.0)	3.26 (0.826)	ปานกลาง	3
หมวดที่ 3 การบริหารตลาด						3.64 (0.790)	มาก	
1.ควรมีศึกษาวิเคราะห์ทิศทาง การตลาดของสินค้า	1 (0.5)	8 (4.3)	97 (52.2)	56 (30.1)	24 (12.9)	3.51 (0.794)	มาก	3
2.ควรมีศึกษาช่องทางกระจาย/ จำหน่ายสินค้า	1 (0.5)	9 (4.8)	97 (52.2)	58 (31.2)	21 (11.3)	3.48 (0.780)	มาก	4

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n=186

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	ระดับข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
3.ควรรหาความรู้เรื่องการส่งเสริม การตลาดตามแหล่งความรู้ต่างๆ	1 (0.5)	9 (4.8)	96 (51.6)	52 (28.0)	28 (15.1)	3.52 (0.827)	มาก	2
4.ควรสร้างเครือข่ายในการ เชื่อมโยงการตลาด	1 (0.5)	9 (4.8)	98 (52.7)	58 (31.2)	20 (10.8)	3.47 (0.772)	มาก	5
5.ควรรหาแหล่งจำหน่ายและเพิ่ม ช่องทางการตลาด	1 (0.5)	11 (5.9)	100 (53.8)	55 (29.6)	19 (10.2)	4.23 (0.777)	มากที่สุด	1
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และ ข้อมูล						3.52 (0.744)	มาก	
1.ควรแสวงหาความรู้ใหม่	1 (0.5)	3 (1.6)	99 (53.2)	64 (34.5)	19 (10.2)	3.52 (0.722)	มาก	3
2.ควรมีการหาหรือภายในกลุ่ม เพื่อที่มีการสื่อสารทั่วถึง	1 (0.6)	6 (3.2)	101 (54.3)	64 (34.4)	14 (7.5)	3.45 (0.705)	มาก	4
3.ควรมีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็น ปัจจุบัน	1 (0.5)	4 (2.1)	97 (52.2)	60 (32.3)	24 (12.9)	3.55 (0.764)	มาก	2
4.ศึกษาการใช้เทคโนโลยี เพิ่มเติมและถ่ายทอดในกลุ่ม	1 (0.5)	7 (3.8)	87 (46.8)	67 (36.0)	24 (12.9)	3.57 (0.784)	มาก	1
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิก วิสาหกิจชุมชน						3.25 (0.718)	ปานกลาง	
1. ควรสร้างจิตสำนึกของการ เป็นสมาชิก	0 (0.0)	0 (0.0)	140 (75.3)	46 (24.7)	0 (0.0)	3.25 (0.433)	ปานกลาง	3
2.ควรฝึกให้สมาชิกมีความ รับผิดชอบ	3 (1.6)	25 (13.4)	92 (49.5)	59 (31.7)	7 (3.8)	3.23 (0.787)	ปานกลาง	4
3.ควรมีการตกลงให้ชัดเจนเรื่อง ผลประโยชน์	6 (3.2)	15 (8.1)	98 (52.7)	56 (30.1)	11 (5.9)	3.27 (0.827)	ปานกลาง	1
4.ควรเพิ่มความู้สมาชิกในกลุ่ม เช่น อบรม ดูงาน	5 (2.7)	17 (9.1)	101 (54.3)	50 (26.9)	13 (7.0)	3.26 (0.826)	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n=186

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	ระดับข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)			
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือ บริการ						3.54 (0.756)	มาก	
1.ควรมีการกำหนดขั้นตอนหรือ กระบวนการผลิต	1 (0.5)	4 (2.1)	97 (52.2)	60 (32.3)	24 (12.9)	3.55 (0.764)	มาก	2
2.ควรมีการปฏิบัติตามขั้นตอน หรือกระบวนการผลิต	1 (0.5)	3 (1.6)	99 (53.2)	64 (34.5)	19 (10.2)	3.52 (0.722)	มาก	3
3.ควรมีการควบคุมตรวจสอบ คุณภาพ	1 (0.5)	7 (3.8)	87 (46.8)	67 (36.0)	24 (12.9)	3.57 (0.784)	มาก	1
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การ ดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						3.47 (0.771)	มาก	
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของ วิสาหกิจชุมชน						3.44 (0.761)	มาก	
1) ควรมีการทำบัญชีรายรับ- รายจ่ายเพื่อที่จะวางแผนการเงิน	1 (0.5)	6 (3.2)	108 (58.1)	54 (29.0)	17 (9.2)	3.43 (0.726)	มาก	3
2) ควรมีการสร้างสินค้าให้ หลากหลาย	1 (0.5)	9 (4.8)	108 (5.8)	51 (27.4)	17 (9.2)	3.40 (0.745)	ปานกลาง	4
3) ควรสร้างความเชื่อมั่นให้ ลูกค้า	1 (0.5)	8 (4.3)	98 (52.7)	55 (29.6)	24 (12.9)	3.50 (0.794)	มาก	1
4) ควรสร้างสินค้าให้ตอบสนอง กับสถานการณ์	1 (0.5)	9 (4.8)	97 (52.2)	58 (31.2)	21 (11.3)	3.48 (0.780)	มาก	2

ตารางที่ 4.16 (ต่อ)

n=186

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน	ระดับข้อเสนอแนะ (จำนวน/ร้อยละ)					ค่าเฉลี่ย (S.D.)	ความหมาย	อันดับ
	น้อย ที่สุด	น้อย	ปาน กลาง	มาก	มาก ที่สุด			
	(1)	(2)	(3)	(4)	(5)			
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ						3.46 (0.748)	มาก	
1) ควรขอความรู้จากหน่วยงาน ภาครัฐ	1 (0.5)	8 (4.3)	102 (54.8)	55 (29.6)	20 (10.8)	3.46 (0.765)	มาก	3
2) ควรศึกษาขั้นตอนการขอการ รับรองสินค้าจากภาครัฐ	1 (0.5)	4 (2.2)	105 (56.4)	56 (30.1)	20 (10.8)	3.48 (0.737)	มาก	2
3) ควรติดตามการใช้สินค้าจาก ลูกค้า	1 (0.5)	6 (3.2)	108 (58.1)	55 (29.6)	16 (8.6)	3.42 (0.718)	มาก	4
4) ควรผลิตสินค้าให้ตรงกับ กลุ่มเป้าหมาย	1 (0.5)	5 (2.7)	105 (56.5)	51 (27.4)	24 (12.9)	3.49 (0.773)	มาก	1
3.ด้านประสิทธิภาพของการ ดำเนินงาน						3.52 (0.800)	มาก	
1) ควรวางแผนการใช้วัตถุดิบเพื่อ ลดต้นทุนการผลิต	1 (0.5)	8 (4.3)	95 (51.1)	56 (30.1)	26 (14.0)	3.53 (0.807)	มาก	1
2) ควรศึกษาและวางแผนการ ดำเนินงานเพื่อลดความผิดพลาด และการสูญเสียในการดำเนินงาน	2 (1.1)	5 (2.7)	99 (53.2)	56 (30.1)	24 (12.9)	3.51 (0.793)	มาก	2
3) ควรมีการปรับเงินหากสมาชิก ไม่เข้าร่วมกิจกรรม	7 (3.8)	19 (10.2)	99 (53.2)	43 (23.1)	18 (9.7)	3.25 (0.902)	ปานกลาง	3
4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชน						3.44 (0.775)	มาก	
1) ควรศึกษาแหล่งความรู้เพื่อ พัฒนาความสามารถ	1 (0.5)	8 (4.3)	103 (55.4)	56 (30.1)	18 (9.7)	3.44 (0.749)	มาก	2
2) ควรมีการทดสอบทักษะการ ทำงาน	1 (0.5)	12 (6.5)	99 (53.2)	57 (30.7)	17 (9.1)	3.41 (0.768)	มาก	4
3) ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อ สร้างความสนใจ	1 (0.5)	12 (6.5)	96 (51.6)	61 (32.8)	16 (0)	3.42 (0.762)	มาก	3
4) ควรมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน	1 (0.5)	11 (5.9)	96 (51.6)	53 (28.5)	25 (13.5)	3.48 (0.820)	มาก	1

จากตารางที่ 4.16 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน จากการศึกษาพบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอในหมวดต่าง ๆ ผลปรากฏดังนี้

หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผู้นำ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ ด้านบัญชี ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ ด้านผู้นำ (ค่าเฉลี่ย 3.36) ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ (ค่าเฉลี่ย 3.35) ด้านการเงินและบัญชี (ค่าเฉลี่ย 3.33) ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.30) ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านผู้นำ พบว่าข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านผู้นำในประเด็นต่าง ๆ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.36) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ ควรทำเอกสารให้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.40) เพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารในกลุ่มสมาชิกและหน่วยงานต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.38) ควรกำหนดแผนให้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.37) ควรมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (ค่าเฉลี่ย 3.36) ควรมีการถ่ายทอดแผนชี้แจงและแลกเปลี่ยน (ค่าเฉลี่ย 3.35) ควรตั้งเป้าหมายและทิศทางให้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.33) ตามลำดับ

2. ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ พบว่าข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านโครงสร้างและกฎระเบียบโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.35) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ ศึกษาความรู้เรื่องกฎหมายเพิ่มเติม (ค่าเฉลี่ย 3.37) ศึกษาความรู้เรื่องกฎระเบียบข้อบังคับเพิ่มเติม (ค่าเฉลี่ย 3.36) ศึกษาการบริหารโครงสร้างเพิ่มเติมจากองค์กรอื่น (ค่าเฉลี่ย 3.35) มีบทลงโทษในการฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับได้ชัดเจน (ค่าเฉลี่ย 3.34) แบ่งหน้าที่ตามความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 3.33) ตามลำดับ

3. ด้านการเงินและบัญชี พบว่าข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการเงินและบัญชี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.33) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ ควรหาแหล่งเงินทุน (ค่าเฉลี่ย 3.39) ควรให้ครูบัญชีอาสาสอนจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย (ค่าเฉลี่ย 3.33) ควรมีวางแผนการใช้เงิน (ค่าเฉลี่ย 3.27) ควรมีการวางแผนการใช้เงินเพื่อลดการมีหนี้สิน (ค่าเฉลี่ย 3.26) และควรมีการระดมทุนในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.25) ตามลำดับ

4. ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน พบว่าข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

(ค่าเฉลี่ย 3.30) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ การบริหารการเงินเพื่อให้สวัสดิการแก่สมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.33) และควรจัดทำแผนการทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 3.27) ตามลำดับ

หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.31) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นแล้วพบว่าอยู่ในระดับมาก 1 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการจัดทำแผนทุกปี (ค่าเฉลี่ย 3.41) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการปฏิบัติตามแผนทุกครั้ง (ค่าเฉลี่ย 3.33) ควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.26) และควรมีการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม (ค่าเฉลี่ย 3.25) ตามลำดับ

หมวดที่ 3 การบริหารตลาด โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.64) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นแล้วพบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด 1 ประเด็น ได้แก่ ควรหาแหล่งจำหน่ายและเพิ่มช่องทางการตลาด (ค่าเฉลี่ย 4.23) และอยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น ได้แก่ ควรหาความรู้เรื่องการส่งเสริมการตลาดตามแหล่งความรู้ต่างๆ (ค่าเฉลี่ย 3.52) ศึกษาวิเคราะห์ทิศทางกระจายจำหน่ายสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.51) ศึกษาช่องทางการกระจาย/จัดจำหน่ายสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.48) และควรสร้างเครือข่ายในการเชื่อมโยงการตลาด (ค่าเฉลี่ย 3.47) ตามลำดับ

หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล โดยภาพรวมอยู่ในระดับอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ โดยศึกษาการใช้เทคโนโลยีเพิ่มเติมและถ่ายทอดในกลุ่ม (ค่าเฉลี่ย 3.57) ควรมีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน (ค่าเฉลี่ย 3.55) ควรแสวงหาความรู้ใหม่ (ค่าเฉลี่ย 3.52) และควรมีการหารือภายในกลุ่มเพื่อมีการสื่อสารทั่วถึง (ค่าเฉลี่ย 3.45) ตามลำดับ

หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 3.25) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ ควรมีการตกลงให้ชัดเจนเรื่องผลประโยชน์ (ค่าเฉลี่ย 3.27) ควรเพิ่มความรู้สมาชิกในกลุ่มเช่น อบรม คุงงาน (ค่าเฉลี่ย 3.26) ควรสร้างจิตสำนึกในการเป็นสมาชิก (ค่าเฉลี่ย 3.25) ควรฝึกให้สมาชิกมีความรับผิดชอบ (ค่าเฉลี่ย 3.23) ตามลำดับ

หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.54) เมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ควรมีการควบคุมตรวจสอบคุณภาพสินค้า (ค่าเฉลี่ย 3.57) ควรมีการปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.55) และควรมีการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.52) ตามลำดับ

หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ ด้านประสิทธิภาพของการ

ดำเนินงาน ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.47) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ด้าน ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.52) ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.46) และด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ตามลำดับ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์แยกแต่ละด้าน ผลปรากฏดังต่อไปนี้

1. ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน พบว่าข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.44) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมาก 3 ประเด็น ได้แก่ ควรสร้างความเชื่อมั่นให้กับลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 3.50) ควรสร้างสินค้าให้ตอบสนองกับสถานการณ์ (ค่าเฉลี่ย 3.48) ควรมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเพื่อที่จะวางแผนการเงิน (ค่าเฉลี่ย 3.43) ตามลำดับ และระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการสร้างสินค้าให้หลากหลาย (ค่าเฉลี่ย 3.40)

2. ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ พบว่าข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.46) และเมื่อพิจารณาแต่ละประเด็นพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ควรผลิตสินค้าให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย (ค่าเฉลี่ย 3.49) ควรศึกษาขั้นตอนการขอรับการรับรองสินค้าจากภาครัฐ (ค่าเฉลี่ย 3.48) ควรขอความรู้จากหน่วยงานของรัฐ (ค่าเฉลี่ย 3.46) และควรติดตามการซื้อสินค้าจากลูกค้า (ค่าเฉลี่ย 3.42) ตามลำดับ

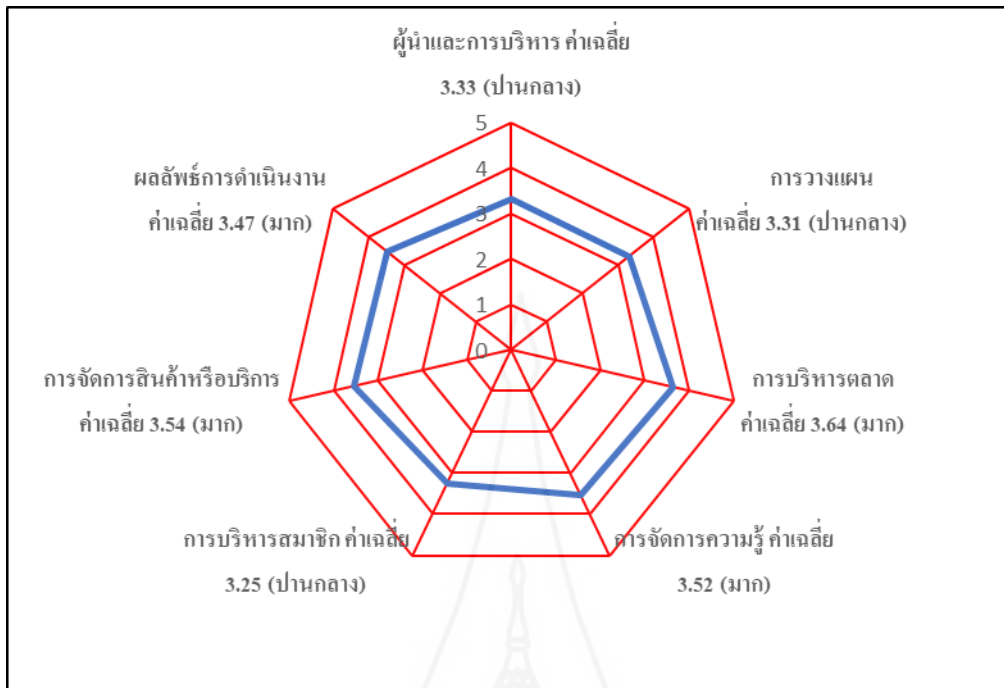
3. ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน พบว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.52) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก 2 ประเด็น ได้แก่ การวางแผนการใช้วัตถุดิบเพื่อลดต้นทุนการผลิต (ค่าเฉลี่ย 3.53) ควรศึกษาและวางแผนการดำเนินงานเพื่อลดความผิดพลาดและการสูญเสียในการดำเนินงาน (ค่าเฉลี่ย 3.51) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ควรมีการปรับเงินหากสมาชิกไม่เข้าร่วมกิจกรรม (ค่าเฉลี่ย 3.25)

4. ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน พบว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.44) และเมื่อพิจารณาแต่ละด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ ควรมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.48) ควรศึกษาแหล่งความรู้เพื่อพัฒนาความสามารถ (ค่าเฉลี่ย 3.44) ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจ (ค่าเฉลี่ย 3.42) และควรมีการทดสอบทักษะการทำงาน (ค่าเฉลี่ย 3.41) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.17 สรุปข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง

ข้อเสนอแนะ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน	ความหมาย	อันดับ	n=186
					มาตรฐาน
1. หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหาร วิสาหกิจชุมชน	3.33	0.795	ปานกลาง	5	
2. หมวดที่ 2 การวางแผนการ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	3.31	0.811	ปานกลาง	6	
3. หมวดที่ 3 การบริหารตลาด	3.64	0.790	มาก	1	
4. หมวดที่ 4 การจัดการความรู้ และข้อมูล	3.52	0.744	มาก	3	
5. หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิก วิสาหกิจชุมชน	3.25	0.718	ปานกลาง	7	
6. หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือ บริการ	3.54	0.756	มาก	2	
7. หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การ ดำเนินงานของ วิสาหกิจชุมชน	3.47	0.771	มาก	4	
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.44	0.769	มาก		

จากตารางที่ 4.17 สรุปได้ว่า ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (เฉลี่ย 3.44) มีข้อเสนอแนะในหมวดที่ 3 การบริหารตลาด อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.64) รองลงมาคือ หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ (ค่าเฉลี่ย 3.54) หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.52) หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.47) หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.33) หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน(ค่าเฉลี่ย 3.31) และหมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.25) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.6 สรุประดับข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

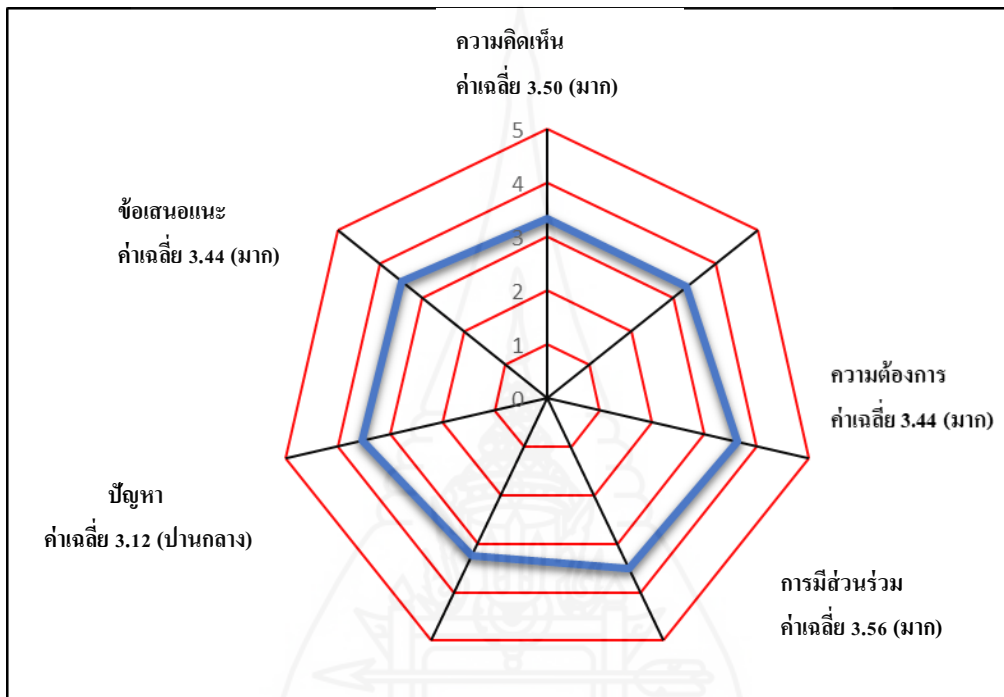
ตารางที่ 4.18 สรุปความคิดเห็น ความต้องการ การมีส่วนร่วม ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง

ความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม ปัญหา / ข้อเสนอแนะ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย	อันดับ
1. ความคิดเห็น	3.50	0.746	มาก	2
2. ความต้องการ	3.44	0.766	มาก	3
3. การมีส่วนร่วม	3.56	0.723	มาก	1
4. ปัญหา	3.12	0.652	ปานกลาง	5
5. ข้อเสนอแนะ	3.44	0.769	มาก	3
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	3.41	0.731	มาก	

จากตารางที่ 4.18 สรุปได้ว่า ความคิดเห็น ความต้องการ การมีส่วนร่วม ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก (เฉลี่ย 3.41) แยกเป็นประเด็นอยู่ในระดับมาก 4 ประเด็น ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก

(ค่าเฉลี่ย 3.56) รองลงมาคือ ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.50) ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.44) ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.44) และอยู่ในระดับปานกลาง 1 ประเด็น ได้แก่ ปัญหาในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.12) ตามลำดับ

ภาพที่ 4.7 สรุประดับความคิดเห็น / ความต้องการ / การมีส่วนร่วม / ปัญหา และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 6 จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจ ชุมชนอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

จากการจัดกลุ่มสนทนาตัวแทนวิสาหกิจชุมชนจำนวน 20 คน เพื่อทำการวิเคราะห์ SWOT จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค และแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ทำให้ทราบปัจจัยที่มีผลต่อการดำเนินงาน ดังนี้

6.1 สภาพแวดล้อมภายใน (จุดแข็ง , จุดอ่อน) ของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง

ตารางที่ 4.19 จุดแข็งและจุดอ่อน

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
1.ผู้นำ 1) มีความเสียสละ อดทน มีความซื่อสัตย์ ตั้งใจมุ่งมั่นทำงาน 2) มีความรู้และความสามารถเป็นอย่างดี 3) มีประสบการณ์ในการทำงาน	1.ผู้นำ 1) ไม่ค่อยมีเวลา เพราะดำรงหลายตำแหน่งในชุมชน 2) บางกลุ่มขาดความรู้ด้านวิชาการ การบริหารจัดการกลุ่ม 3) ส่วนใหญ่ผู้นำจะเป็นผู้ดำเนินงานทุกอย่าง
2.สมาชิก 1) สมาชิกบางส่วนมีความเสียสละ พร้อมเรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน ทำตามกฎระเบียบ ข้อบังคับของกลุ่ม 2) สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรม 3) ถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนสมาชิก	2.สมาชิก 1) ส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมน้อย 2) แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว 3) สมาชิกบางคนไม่รู้จักเสียสละ และอุทิศตนให้กับกลุ่ม

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

จุดแข็ง (S)	จุดอ่อน (W)
3.การบริหารจัดการกลุ่มฯ 1) มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่มอย่างชัดเจน 2) บางกลุ่มมีเงินปันผลเฉลี่ยคืนให้สมาชิก 3) บางกลุ่มทำบัญชีรับ-จ่ายเป็นปัจจุบัน 4) มีกฎระเบียบ ข้อบังคับชัดเจน	3.การบริหารจัดการกลุ่ม 1) ไม่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน การบริหารจัดการไม่ดี 2) บางกลุ่มขาดความรู้เรื่องการทำบัญชีรายรับ-จ่าย
4.ทรัพยากรและเงินทุน 1) มีเงินทุนหมุนเวียนและมีการระดมหุ้น 2) บางกลุ่มมีที่ทำการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน	4.ทรัพยากรและเงินทุน 1) ขาดเงินทุนเพื่อใช้ในการพัฒนาการผลิตภัณฑ์ต่อยอดเพื่อพัฒนาสินค้า 2) ขาดแหล่งเงินทุน

จากตารางที่ 4.19 พบว่าสภาพแวดล้อมภายในที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนมีดังนี้

1) **จุดแข็ง ด้านผู้นำ** มีความเสียสละ อดทน มีความซื่อสัตย์ ตั้งใจมุ่งมั่นทำงาน และมีความรู้และความสามารถเป็นอย่างดี มีประสบการณ์ในการทำงานและการบริหารจัดการกลุ่มด้านสมาชิก บางส่วนมีความเสียสละพร้อมเรียนรู้ มุ่งมั่นในการทำงาน และทำตามกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนสมาชิกด้านการบริหารจัดการกลุ่มฯ มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่มอย่างชัดเจน บางกลุ่มมีเงินปันผลเฉลี่ยคืนให้สมาชิก ทำบัญชีรับ-จ่ายเป็นปัจจุบัน มีกฎระเบียบข้อบังคับชัดเจน ด้านทรัพยากรและเงินทุน มีเงินทุนหมุนเวียนและมีการระดมหุ้นกัน บางกลุ่มมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน

2) **จุดอ่อน ด้านผู้นำ** ไม่ค่อยมีเวลา เพราะดำรงหลายตำแหน่งในชุมชน บางกลุ่มขาดความรู้ด้านวิชาการ การบริหารจัดการกลุ่ม ส่วนใหญ่ผู้นำจะดำเนินการทุกอย่าง ด้านสมาชิก ส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมน้อย แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว สมาชิกบางคนไม่รู้จัก

เสียดสีและอุทิศตนให้กับกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการกลุ่มไม่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน การบริหารจัดการไม่ดี บางกลุ่มขาดความรู้เรื่องการทำบัญชีรายรับ- รายจ่าย ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม

6.2 สภาพแวดล้อมภายนอก (โอกาส , อุปสรรค) ของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง

ตารางที่ 4.20 โอกาสและอุปสรรค

โอกาส (O)	อุปสรรค (T)
<p>1) การดำเนินการของภาครัฐ เจ้าหน้าที่</p> <ul style="list-style-type: none"> • สำนักงานเกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ ภาครัฐและเอกชนให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม การผลิต การตลาดรวมถึงสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม 	<p>1) การดำเนินการของภาครัฐ เจ้าหน้าที่</p> <ul style="list-style-type: none"> • งบประมาณ ความช่วยเหลือจาก ภาครัฐมีน้อย ไม่ทั่วถึง • การช่วยเหลือจากภาครัฐล่าช้า • การช่วยเหลือโครงการจากภาครัฐมี หลักเกณฑ์เงื่อนไขและระยะเวลาจำกัด ทำให้กลุ่มไม่สามารถเข้ารับการสนับสนุนได้ <p>2) โครงการของภาครัฐไม่มีความต่อเนื่อง ทำให้กลุ่มขาดโอกาสในการพัฒนา ศักยภาพ</p> <p>3) เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลมีภาระงานมาก บางครั้งไม่ได้เข้าไปพัฒนากลุ่ม</p>

จากตารางที่ 4.19 พบว่าสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน มีดังนี้

1) **โอกาส** ในภาพรวมการดำเนินการของภาครัฐ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ ภาครัฐและเอกชนให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม เช่น การผลิต การตลาดรวมถึงสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม

2) อุปสรรค การดำเนินการของภาครัฐ เจ้าหน้าที่งบประมาณ ความช่วยเหลือจากภาครัฐ มีน้อยไม่ทั่วถึง การช่วยเหลือจากภาครัฐล่าช้า การช่วยเหลือ โครงการภาครัฐมีหลักเกณฑ์เงื่อนไข และระยะเวลาจำกัดทำให้กลุ่มไม่สามารถสนับสนุนได้ โครงการของภาครัฐไม่มีความต่อเนื่องทำให้ กลุ่มขาดการพัฒนาศักยภาพ เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลมีภาระงานมาก บางครั้งไม่ได้เข้าไปพัฒนากลุ่ม

6.3 แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

จากการสนทนากลุ่ม สามารถสรุปแนวทางการพัฒนา ได้ดังนี้

6.3.1 ด้านความรู้และการส่งเสริม

- 1) ส่งเสริมสมาชิกให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 2) จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- 3) ประสานงานกับหน่วยงานของภาครัฐและภาคเอกชน ในเรื่องความรู้และการสนับสนุนด้านงบประมาณ ปัจจัยการผลิตอย่างต่อเนื่อง
- 4) ประสานงานกับสำนักงานสรรพากรมาถ่ายทอดความรู้เรื่องการยื่นภาษีเงินได้ของกลุ่ม
- 5) ให้ความรู้เรื่องการทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย

6.3.2 ด้านพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่ม

- 1) วางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกรรมการและสมาชิก การบริหารจัดการกลุ่มด้านเงินทุน ด้านการผลิต การตลาด
- 2) มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

6.3.3 ด้านการพัฒนาและผลิตภัณฑ์กลุ่ม

- 1) พัฒนาผลิตภัณฑ์และการทำใบรับรองมาตรฐานสินค้า
- 2) จัดระบบตรวจสอบควบคุมการผลิตให้มีคุณภาพดี
- 3) วางแผนดำเนินธุรกิจเพื่อต่อยอดกิจกรรมการผลิตในกลุ่ม
- 4) ส่งเสริมให้สมาชิกวิสาหกิจชุมชนลดต้นทุนการผลิต

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัด เชียงราย ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญ โดยจำแนกเป็น 3 ส่วน คือ สรุปการวิจัย อภิปรายผล และ ข้อเสนอแนะ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์

การวิจัยเรื่อง แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัด เชียงราย วัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ความรู้และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 2) ความคิดเห็น และความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 3) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 4) ปัญหาข้อเสนอแนะและแนวทางในการเสริมสร้าง ศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 1) ประชากร คือ วิสาหกิจชุมชนที่ได้จดทะเบียน วิสาหกิจชุมชนกับกรมส่งเสริมการเกษตร อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย ปี 63/64 จำนวน 81 แห่ง มีสมาชิก ทั้งหมด 1,988 ราย 2) กลุ่มตัวอย่าง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตร ทาโร ยามาเน่ โดยกำหนดค่า ความคลาดเคลื่อนที่ 0.07 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 ราย ทำการสุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนด แบบง่ายโดยจับสลาก

1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์ ที่เป็นคำถามปลายเปิดและคำถามปลายปิดมีค่า ความเที่ยงตรงตามเนื้อหา ค่าดัชนีความสอดคล้อง ซึ่งได้ ค่า IOC = 0.981 และค่าความเที่ยง โดยหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา โดยค่า Cronbach's alpha ในแต่ละตอน ได้ค่าสัมประสิทธิ์ระหว่าง 0.730 – 0.949 ซึ่งแสดงว่ามีค่าความเที่ยง อยู่ในระดับสูงจึงสามารถนำไปเก็บ รวบรวมข้อมูลได้

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบ สัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขหลังจากการทดสอบเรียบร้อยแล้ว ไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 ราย

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ทำการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การจัดอันดับ การจัดกลุ่มหมวดหมู่ของข้อมูล การแปลความหมายตามเกณฑ์ที่กำหนด การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพรรณนา และประเด็นการสนทนากลุ่มโดยทำการคัดเลือกตัวแทนวิสาหกิจชุมชน 20 คน เพื่อทำการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับ จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค และการจัดหมวดหมู่

1.3 ผลการวิจัย

1.3.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพสังคมและเศรษฐกิจของเกษตรกร สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ส่วนมากเป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 50.77 ปี สถานภาพสมรส สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ส่วนมากประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลัก อาชีพรองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวนครัวเรือนเฉลี่ย 3.82 คน ประสบการณ์ในการทำการเกษตรเฉลี่ย 21.17 ปี รายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 85,586.02 บาทต่อปี รายได้นอกการเกษตรเฉลี่ย 55,252.69 บาทต่อปี รายจ่ายในภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 40,029.57 บาทต่อปี รายจ่ายนอกภาคการเกษตรเฉลี่ยต่อครัวเรือน 36,104.84 บาทต่อปี แรงงานที่ใช้ทางการเกษตรแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.56 คน จำนวนพื้นที่ถือครองของครัวเรือนร้อยละ 55.8 ไร่ มีเอกสารสิทธิ์ ร้อยละ 85.4 เป็นประเภทเอกสารสิทธิ์พื้นที่ถือครองเป็นประเภทโฉนด นส.4, นส.4 จ มากที่สุดร้อยละ 40.8 รองลงมาเป็นประเภท นส.3, นส.3 ก. ร้อยละ 18.9 พื้นที่ถือครองไม่มีเอกสารสิทธิ์ ร้อยละ 18.9 และแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตรเป็นทุนของตนเอง ร้อยละ 56.5 และ กู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตร ร้อยละ 61.3 หนี้สินของครัวเรือนเฉลี่ย 13,5966.13 บาทต่อปี หนี้สินนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 123,236.56 บาทต่อปี สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนมากไม่มีตำแหน่งทางสังคม

1.3.2 ความรู้และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1) **ความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน** จากการวัดระดับความรู้เกี่ยวกับ วิสาหกิจชุมชน จำนวน 20 ข้อ คิดเป็นคะแนน 20 คะแนน พบว่า ในภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน เฉลี่ย 16.91 ข้อ คำถามที่ตอบถูกมากที่สุด คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า 7 คน โดยไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน และวิสาหกิจชุมชนจะต้องดำเนินกิจการโดยไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน คำถามที่ตอบผิดมากที่สุด คือ การยกเลิกทะเบียนเมื่อประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เลิกกิจการ และนายทะเบียนหมายถึงเกษตรอำเภอเท่านั้นหรือผู้รักษาราชการแทนเกษตรอำเภอและ

2) **แหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน** สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีแหล่งความรู้และระดับการได้รับข้อมูลข่าวสารทั้งที่เป็นส่วนบุคคล สื่อกลุ่ม สื่อมวลชน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณาแหล่งความรู้แต่ละประเภท พบว่า ได้รับจากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากกว่าสื่ออื่น ๆ รองลงมา คือ สื่อบุคคล สื่อกลุ่ม และสื่อมวลชน

1.3.3 ความคิดเห็นและความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อการดำเนินงาน

1) *ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อการดำเนินงาน* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยหมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ อยู่ในระดับมาก ในประเด็น กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การจัดการวัตถุดิบ/บันทึกข้อมูล และการควบคุมคุณภาพสินค้า ตามลำดับ รองลงมา คือ หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านผู้นำ ในประเด็น ความซื่อสัตย์สุจริต ความยุติธรรม และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ตามลำดับ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ ในประเด็น ความรับผิดชอบต่อดำเนินงานที่เหมาะสม การแบ่งงานให้กับสมาชิกช่วยกันทำเหมาะสม และการกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานชัดเจนบูรณาการกับหน่วยงานต่างๆ ตามลำดับ ด้านการเงินและบัญชี ในประเด็น การระดมทุนในรูปแบบหุ้นตามที่กำหนดไว้เหมาะสม การตรวจสอบรายงานการเงินประจำปีอย่างสม่ำเสมอ และการจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม ตามลำดับ ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน ในประเด็น การแบ่งปันผลประโยชน์ส่วนหนึ่งให้กับชุมชน การจัดสรรผลประโยชน์ในรูปแบบของเงินปันผลเป็นประจำอย่างเหมาะสม การบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์อย่างเหมาะสม ตามลำดับ และหมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในประเด็น การกำหนดให้มีการประชุมประจำปีเพื่อการประเมินศักยภาพ การปรับปรุงเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มร่วมกันเหมาะสม การเสนอแนวคิดในการพัฒนากลุ่มเหมาะสม ตามลำดับ

2) *ความต้องการของสมาชิกที่มีต่อการดำเนินงาน* โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยความต้องการในหมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในประเด็น การสร้างความสามัคคี การเพิ่มทักษะความรู้ และการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างพลังกลุ่ม ตามลำดับ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ในประเด็น การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ การลดต้นทุนการผลิต การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต ตามลำดับ ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ในประเด็น การลดต้นทุนการผลิต การมีรายได้เพิ่มขึ้น และการลดรายจ่าย ตามลำดับ รองลงมา ความต้องการในหมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ การควบคุมสินค้าหรือบริการให้มีคุณภาพ และความรู้การปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ ตามลำดับ และการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ การสร้างขวัญและกำลังใจแก่สมาชิก การแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ และการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต ตามลำดับ

1.3.4 การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อการดำเนินงาน

การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อการดำเนินงาน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยในหมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก ในประเด็นการร่วมชี้แจงแผนให้กับเพื่อนสมาชิก การร่วมนำปัญหาามาปรับปรุงแก้ไข และการร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม ตามลำดับ ส่วนร่วมในหมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมสร้างความพึงพอใจให้กับบริการลูกค้า การร่วมสร้างความปลอดภัยกับลูกค้า และการร่วมสร้างมาตรฐานสินค้า ตามลำดับ ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมหาแนวทางให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกดีขึ้น การร่วมหาแนวทางสร้างรายได้ให้กลุ่ม และการร่วมนำวัตถุดิบมาใช้ทดแทนเพื่อลดรายจ่าย ตามลำดับ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมให้กลุ่มลดต้นทุนการผลิต การร่วมฝึกทักษะของสมาชิกในกลุ่มตามลำดับ และด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมากทุกประเด็น ได้แก่ การร่วมแก้ไขปัญหาและปรับปรุง การร่วมตัดสินใจและวางแผนตามกิจกรรมกลุ่ม การร่วมติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน และการศึกษาคูงานกลุ่มเครือข่าย ตามลำดับ รองลงมา คือ หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ ในประเด็น การร่วมกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับกลุ่ม และการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานและการแบ่งหน้าที่ ตามลำดับ ด้านผู้นำ ในประเด็น การร่วมรับผิดชอบต่อลูกค้า การร่วมบริหารจัดการกลุ่ม การร่วมกำหนดนโยบายระบบการทำงานและกิจกรรมภายในกลุ่ม และการร่วมรับผิดชอบต่อสาธารณะ ตามลำดับ และด้านการเงินและบัญชี ในประเด็น ได้แก่ การร่วมจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย การร่วมวางแผนการเงิน การร่วมบริหารทางการเงินและบัญชี ตามลำดับ

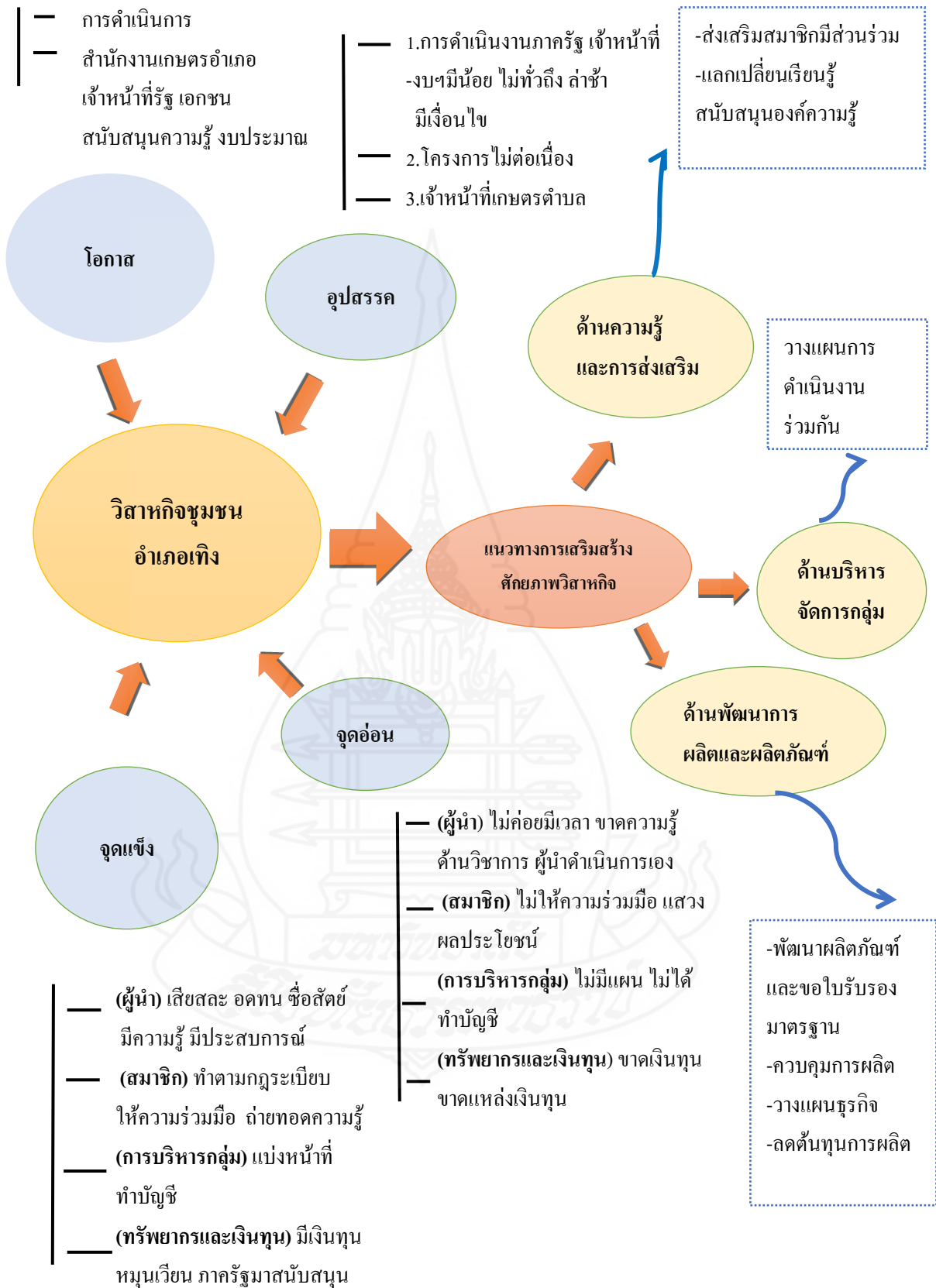
1.3.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ แนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

1) ปัญหาของการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นที่มีปัญหามาก ได้แก่ หมวดที่ 3 การบริหารตลาด เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น คือ ขาดแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ไม่แน่นอน ขาดการส่งเสริมการตลาด ขาดการวิเคราะห์ทิศทางตลาดของสินค้า และขาดช่องทางการกระจาย/จำหน่ายสินค้าตามลำดับ หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ขาดการควบคุมตรวจสอบคุณภาพ ขาดการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต และขาดการปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต ตามลำดับ หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ขาดการใช้เทคโนโลยี ขาดการจัดเก็บข้อมูล ขาดการแสวงหาความรู้ใหม่ และขาดการสื่อสารภายในกลุ่มตามลำดับ

2) ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยหมวดที่ 3 การบริหารตลาด เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น คือ ควรหาแหล่งจำหน่ายและเพิ่มช่องทางการตลาด ศึกษาช่องทางการกระจาย/จัดจำหน่ายสินค้า ควรสร้างเครือข่ายในการเชื่อมโยงการตลาด และควรรหาความรู้เรื่องการส่งเสริมการตลาดตามแหล่งความรู้ต่างๆ ตามลำดับ รองลงมา หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ ควรมีการควบคุมตรวจสอบคุณภาพ และควรมีการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต และหมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล เมื่อพิจารณาแยกเป็นประเด็นพบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น คือ ศึกษาการใช้เทคโนโลยีเพิ่มเติมและถ่ายทอดในกลุ่ม ควรมีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน ควรแสวงหาความรู้ใหม่ และควรมีการหารือภายในกลุ่มเพื่อที่มีการสื่อสารทั่วถึง

3) แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชน จากการสนทนากลุ่ม ได้แก่ ส่งเสริมสมาชิกให้มีส่วนร่วม การวางแผน ในการดำเนินงาน การควบคุมการผลิตสินค้าให้ดี การขอใบรับรองมาตรฐานสินค้า การถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่อง การทำบัญชี รายรับ รายจ่าย การยื่นเสียภาษี รายได้ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ส่งเสริมการตลาดต้นทุนการผลิต ดังภาพที่ 4.8

ภาพที่ 5.1 สรุป SWOT และแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน

2. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ความรู้ แหล่งความรู้ ความคิดเห็น ความต้องการ ปัญหา ข้อเสนอแนะ ต่อการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน และแนวทางการพัฒนาศักยภาพของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง อภิปราย ดังนี้

2.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

2.1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล ผลจากการวิจัยพบว่า สมาชิก ร้อยละ 53.8 เป็นเพศหญิง สมาชิกมีอายุเฉลี่ย 50.77 ปี เนื่องจากหน้าที่หลักส่วนใหญ่ในการประกอบอาชีพเป็นหน้าที่ของเพศชาย ทำให้เพศหญิงมีเวลาในการทำงานและกิจกรรมร่วมกับชุมชน ทำให้ส่งผลต่อดีการดำเนินงานกลุ่ม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ทรงศักดิ์ สีหานาค (2562, น.53-55) ที่ศึกษาเรื่องแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด พบว่า สมาชิกร้อยละ 65.6 เป็นเพศหญิง และสมาชิกมีอายุเฉลี่ย 51.41 ปี สมาชิกมีสถานภาพสมรส ร้อยละ 80.1 สอดคล้องกับงานวิจัยของนารีรัตน์ เหลือสม (2564, น.64) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ พบว่าสมาชิกร้อยละ 92.5 สมาชิกจบการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ อูมาพร ดีพรมกุล (2558, น.58) ที่ศึกษาเรื่องการค้าของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารจังหวัดน่าน พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนจบมัธยมศึกษา/ปวช. สมาชิกร้อยละ 46.7 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.82 คน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธัญญ์วิ ชนศิริพลภักดิ์ (2555, น.46-47) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ย 3.91 คน

อาชีพหลักของสมาชิกร้อยละ 93.0 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพรองของสมาชิกร้อยละ 63.4 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป เนื่องจากว่าในพื้นที่อำเภอเทิงมีพื้นที่เหมาะสมกับการอยู่ร่วมกันกับธรรมชาติ อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่สร้างรายได้หลักมาอย่างช้านาน เป็นอาชีพหลักของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนารีรัตน์ เหลือสม (2564, น.64) ที่ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรในอำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ พบว่า อาชีพหลักของสมาชิกร้อยละ 93.1 ประกอบอาชีพเกษตรกรรม อาชีพรองของสมาชิกร้อยละ 51.2 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป และสมาชิกมีประสบการณ์ทางการเกษตร เฉลี่ย 21.17

2.1.2 สภาพทางเศรษฐกิจ พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีรายได้ในภาคการเกษตรเฉลี่ย 85,586.02 บาทต่อปี และรายได้นอกภาคการเกษตร เฉลี่ย 55,252.69 บาทต่อปี และ โดยมีรายจ่ายในภาคการเกษตร เฉลี่ย 40,030 บาทต่อปี และรายจ่ายนอกภาคเกษตรเฉลี่ย 36,105 บาทต่อปี จากผล

การศึกษาพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง มีรายได้ต่อครัวเรือนมากกว่ารายจ่าย อาจเนื่องมาจากพื้นที่การเกษตรและการประกอบอาชีพมีความหลากหลาย มีการลดต้นทุนการผลิต รู้จักการใช้ทรัพยากรในแหล่งชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับ อูมาพร ดีพรมกุล (2558, น.58) ที่ศึกษาเรื่องการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารจังหวัดน่าน พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนพบว่า รายได้ในภาคเกษตรเฉลี่ย 65,649.91 บาทต่อปี และรายได้นอกภาคเกษตรเฉลี่ย 39,454.02 บาทต่อปี

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับ จำนวนแรงงาน จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินทางการเกษตร ลักษณะการถือครอง ประเภทเอกสารสิทธิ์ แหล่งเงินทุน สภาพหนี้สิน แหล่งหนี้สิน พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิง มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 2.56 คน จำนวนพื้นที่ถือครองส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของตนเองเฉลี่ย 11.66 ไร่ ลักษณะการถือครองเป็นของครัวเรือน ร้อยละ 55.8 ประเภทไม่มีเอกสารสิทธิ์ ร้อยละ 93.0 แหล่งเงินทุนจากธนาคารเพื่อการเกษตร (ชกส.) ร้อยละ 61.3 สภาพหนี้สินในภาคการเกษตรเฉลี่ย 135,966.13 บาทต่อปี สภาพหนี้สินนอกภาคการเกษตรเฉลี่ย 123,236.56 บาทต่อปี แหล่งหนี้สินจากกองทุนร้อยละ 100.0 ซึ่งสอดคล้องกับ รังสรรค์ พยัคฆพิพัฒน์กุล (2555, น. 83) พบว่า รายได้ในภาคเกษตร มีรายได้เฉลี่ยปีละ 65,649.91 บาท รายได้นอกภาคการเกษตร โดยเฉลี่ยปีละ 55,458.59 บาท รายจ่ายในครอบครัวสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีรายจ่ายในครอบครัวเฉลี่ยปีละ 70,777.55 บาท สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิงมีรายได้น้อย มีหนี้สินมาก เนื่องจากอาชีพหลักของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ประกอบอาชีพทำนา ทำสวนลำไย สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีต้นทุนการผลิตสูง เช่น ปัจจัยการผลิต จ้างแรงงาน อีกทั้งราคาผลผลิตตกต่ำ ทำให้ขาดทุน สมาชิกจึงหันมารวมกลุ่ม เพื่อสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และชุมชน ผลการศึกษา พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีพื้นที่ถือครองเป็นของตนเองและใช้แรงงานในครัวเรือนมากกว่า อาจเนื่องมาจากพื้นที่การถือครองมีจำนวนไม่มากจึงสามารถจ้างแรงงานในครัวเรือนได้

2.1.3 สภาพทางสังคม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม สำหรับการเป็นสมาชิกกลุ่ม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ร้อยละ 82.3 เป็นสมาชิกวิสาหกิจชุมชน รองลงมาเป็นกลุ่มลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งการที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีการรวมกลุ่มกันเพราะข้อดีของการรวมกลุ่มเพื่อรวบรวมผลผลิต มีอำนาจต่อรองราคาผลผลิต มีการวางแผนผลผลิตภายในกลุ่ม ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นารีรัตน์ เหลือสม (2564, น.64) พบว่าการเป็นสมาชิกกลุ่ม/องค์กร ร้อยละ 55.6 เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชน รองลงมาเป็นกลุ่มลูกค้า ชกส. ร้อยละ 38.8

2.2 ความรู้และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาความรู้ และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า

2.2.1 ความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เกี่ยวกับความรู้เรื่องวิสาหกิจชุมชนสมาชิกมีความรู้ระดับมาก โดยตอบถูก 16.91 ข้อ จากคำถาม 20 ข้อ ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ทางสำนักงานเกษตรอำเภอเทิงได้มีการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชนให้กับสมาชิกก่อนต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชนของทุกปี ส่วนข้อที่ถูกมากที่สุด คือ สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า 7 คน โดยไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกัน และวิสาหกิจชุมชนจะต้องดำเนินการโดยไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน รองลงมา คือ การต่อทะเบียนต้องมาทำการแจ้งตามความประสงค์ที่จะดำเนินการต่อไปภายใน 30 วัน นับแต่สิ้นปฏิทินทุกปี และการเพิกถอนทะเบียนไม่มาแจ้งความประสงค์จะดำเนินการต่อไปเป็นเวลา 2 ปี ติดต่อกัน การที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความรู้และตอบถูกได้มากข้ออาจเป็นเพราะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนมากมีความรู้และมีประสบการณ์ในการต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชนทุกๆปี สำหรับข้อมูลที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนตอบผิดมากที่สุด คือ ผู้ที่ไม่ได้รับการจดทะเบียน เมื่อได้รับหนังสือแจ้งผลไม่รับจดทะเบียน (ท,ว,ช.7) เรียบร้อยแล้วสามารถยื่นแบบอุทธรณ์ภายใน 15 วัน รองลงมาคือ การยกเลิกทะเบียนเมื่อประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งภายใน 30 วัน นับแต่วันที่เลิกกิจการ ซึ่งสอดคล้องกับ นรวิรัตน์ เหลือสม (2564, น. 124) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรใน อำเภอเหนือคลอง จังหวัดกระบี่ พบว่าสมาชิกมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานของกลุ่มแม่บ้านระดับปานกลาง ความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง มีความรู้สูงสุดในระดับมากที่สุด ร้อยละ 64.5 และข้อที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนตอบถูกมากที่สุด จากการที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความรู้และตอบถูกได้มากข้ออาจเป็นเพราะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนมากมีความรู้และมีประสบการณ์ในการต่อทะเบียนวิสาหกิจชุมชนทุกๆปี ส่วนข้อที่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ตอบผิดมากที่สุด เนื่องจากที่ผ่านมาสักสำนักงานเกษตรอำเภอเทิงยังไม่เคยแจ้ง ไม่รับจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนอาจจะยังไม่มีความรู้ในเรื่องนี้ อีกทั้งอาจสับสนเรื่องจำนวนวันที่ต้องดำเนินการ

2.2.2 แหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ที่ได้จากสื่อบุคคล สื่อแบบกลุ่ม สื่อมวลชน และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ พบว่า แหล่งความรู้ด้านสื่ออิเล็กทรอนิกส์เป็นแหล่งความรู้ที่ได้รับมากกว่าแหล่งอื่น ๆ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับจาก ไลน์ เฟสบุ๊ก ยูทูป (ค่าเฉลี่ย 3.33) และ ภูเก็ต (ค่าเฉลี่ย 3.31) ซึ่งแตกต่างกับนรวิรัตน์ เหลือสม (2564, น. 124) พบว่าแหล่งความรู้ของเกษตรกรระดับมากที่สุด ได้แก่ สื่อกลุ่ม อาจเป็นเพราะสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีเทคโนโลยีในการสื่อสารในกลุ่มทำให้ได้รับความรู้จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์มากที่สุด

2.3 ความคิดเห็นและความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาความคิดเห็น และความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า

2.3.1 ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชน มีระดับความคิดเห็น อยู่ในระดับมากทั้ง 7 หมวดในแต่ละหมวด พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความคิดเห็นระดับมากที่สุด ในหมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ ในประเด็น กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สมาชิกวิสาหกิจชุมชนได้คำนึงถึงประโยชน์ต่อผู้บริโภคจะได้ใช้สินค้าที่ช่วยรักษาสีเขียวสิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่กระบวนการผลิตลดการใช้ทรัพยากรสิ้นเปลือง อีกทั้งเป็นผลดีต่อผู้ผลิต เมื่อสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมได้รับความนิยมมากขึ้นก็ส่งผลให้ปริมาณการจำหน่ายสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับความสำคัญด้านความคิดเห็น Best, John W. (1977, pp. 172). บุคคลที่ถูกวัดสิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งจะแสดงออกมาในระดับที่สูง ต่ำ มากหรือน้อย โดยทั่วไปแล้ววิธีวัดความคิดเห็น จะใช้การตอบแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ เพื่อจะค้นหาความรู้สึก การตัดสินใจ จากการประเมินค่า หรือทัศนคติเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยเฉพาะบุคคล กลุ่มบุคคลที่มีต่อสิ่งนั้น ๆ

2.3.2 ความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการในหมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ซึ่งสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนมากมีความต้องการมากที่สุดในด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน ในประเด็นการสร้างสามัคคี ซึ่งสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีความต้องการให้กลุ่มสร้างความสามัคคี ให้มีความพร้อมเพรียงกัน มีความกลมเกลียวกัน มีความปรองดองกัน ร่วมใจกันปฏิบัติงานให้บรรลุผลตามที่ต้องการ และเกิดผลลัพธ์ในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนให้เข้มแข็ง ปัจจุบันนี้สังคมไทยกำลังตกอยู่ในสภาวะการขาดความสามัคคี ขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน เป็นสาเหตุที่ทำให้กลุ่มไม่เข้มแข็ง สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (1987 อ้างถึงใน กุญชรีย์ คำชาย 2544, น. 132-133) ได้เน้นย้ำความต้องการของมนุษย์ โดยมนุษย์ทุกคนมีความต้องการอยู่ตลอดเวลาไม่มีที่สิ้นสุด และเป็นความต้องการที่เป็นกลุ่ม ความต้องการระดับขั้นต่ำสุด คือความต้องการพื้นฐานทางกายภาพและชีวภาพและระดับสูงที่สุดก็คือ ความต้องการที่จะประสบความสำเร็จ

2.4 การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่า ภาพรวมสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ในหมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในประเด็น การร่วมชี้แจงแผนให้กับเพื่อนสมาชิก และในหมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ในด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ ในประเด็น การร่วมสร้างความพึงพอใจให้กับบริการลูกค้า ซึ่งสมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนมากอยากมีส่วนร่วมมากที่สุด ในประเด็น การร่วมชี้แจงแผนให้กับเพื่อนสมาชิก ซึ่ง

การร่วมกันชี้แจง ปรับปรุง แก้ไขแผนประกอบการ เป็นการสร้างศรัทธาในการพัฒนา และสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนสมาชิกในกลุ่ม และในประเด็น การร่วมสร้างความพึงพอใจให้กับบริการลูกค้า ซึ่งการสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า ในคุณค่าด้านคุณภาพและบริการ เป็นการสร้างความสัมพันธ์ ความซื่อสัตย์ต่อสินค้ามากขึ้น สอดคล้องกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม ทฤษฎีการกระทำทางสังคม (The Theory of Social Action) ของ เฮาเวลล์ จ็อบูฟี (2542, น. 15 -16) ได้อธิบายถึงการกระทำทางของมนุษย์ (Action of Human) ในลักษณะที่สามารถนำไปปรับใช้ทางสังคมทั่วไป กล่าวคือ การกระทำใด ๆ ของมนุษย์จะขึ้นอยู่กับความสนใจ และระบบค่านิยมของบุคคล 1. บุคลิกภาพของแต่ละบุคคล (Personality) 2. ระบบสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ (Social System) 3. วัฒนธรรม (Culture) ในสังคมที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่และวัฒนธรรมนี้จะเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับความคิด ความเชื่อถือ (Idea of Believes) ความสนใจ (Primary of Interest) และ ระบบค่านิยมของบุคคล (System of Value Orientation)

2.5 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะ และแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน พบว่า

2.5.1 ปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวม พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในหมวดที่ 3 การบริหารตลาด อยู่ในระดับมาก ในประเด็น ขาดแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ไม่แน่นอน รองลงมา หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ ในประเด็น ขาดการควบคุมตรวจสอบคุณภาพ สอดคล้องกับการศึกษาของ ดติยา ตาแก้ว (2564, น. 106-107) พบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการตลาด ขาดการส่งเสริมการตลาด ขาดเครือข่ายเชื่อมโยงด้านการตลาด และสมาชิกมีปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนด้านการตลาด คือ ขาดการวางแผนการตลาด ขาดช่องทางกระจาย/จำหน่ายสินค้า วิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง ขาดแหล่งจำหน่ายสินค้าหรือตลาดที่ไม่แน่นอน เนื่องจากผลิตภัณฑ์ยังไม่เป็นที่ต้องการของตลาด อีกทั้งสินค้ายังไม่ได้รับการรับรองมาตรฐาน จึงทำให้เกิดปัญหาของวิสาหกิจชุมชน

2.5.2 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวม พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมีข้อเสนอแนะให้หมวดที่ 3 การบริหารตลาดอยู่ในระดับมาก ในประเด็น ควรหาแหล่งจำหน่ายและเพิ่มช่องทางการตลาด ซึ่งสอดคล้องกับ ดติยา ตาแก้ว (2564, น. 107) พบว่า ควรสนับสนุนประชาสัมพันธกลุ่มเพื่อเป็นที่รู้จักของคนในพื้นที่และต่างพื้นที่ที่มีโอกาสได้พบเห็นรู้จักกลุ่ม/ผลิตภัณฑ์มากขึ้น โดยเฉพาะผู้นำชุมชนสนับสนุนเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่โดยเริ่มต้นในหมู่บ้าน และขยายผลในระดับตำบล ระดับอำเภอ และต่างอำเภอต่อไป เช่น การจัดทำมีการเสนอผลิตภัณฑ์ของดีประจำตำบล อำเภอ เพื่อให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น สำนักงานเกษตรอำเภอเทิงได้ทำการ

เปิดตลาดเกษตรกร ได้เชิญชวนให้วิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง ได้เข้ามาจำหน่ายสินค้า และนำสินค้าที่เป็นสินค้าเด่น นำมาขึ้นทะเบียน และเป็นฐานข้อมูล เพื่อจำหน่ายเป็นสินค้าออนไลน์ ต่อไป

2.6 แนวทางการการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน โดยภาพรวม พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเสนอแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน คือ ส่งเสริมสมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน วางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกรรมการและสมาชิก การบริหารจัดการกลุ่มด้านเงินทุน ด้านการผลิต การตลาด ซึ่งสอดคล้องกับ ตติยา ตาแก้ว (2564, น. 108) พบว่าสมาชิกวิสาหกิจชุมชนต้องการพัฒนาด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน การจัดการความรู้และข้อมูล การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ด้านการผลิตและการจัดการผลผลิต ด้านการตลาด ด้านการเงินและบัญชี

2.6.1 จุดแข็ง โดยพบว่า ด้านผู้นำ มีความเสียสละ อดทน มีความซื่อสัตย์ ตั้งใจมุ่งมั่นทำงาน และมีความรู้ความสามารถเป็นอย่างดี มีประสบการณ์ในการทำงาน และการบริหารจัดการกลุ่มด้านสมาชิก บางส่วนมีความเสียสละพร้อมเรียนรู้ มุ่งมั่นทำงานและอยู่ในภาวะเฝ้าระวังข้อบังคับของกลุ่มสมาชิกส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ถ่ายทอดความรู้ให้เพื่อนสมาชิก ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ๆ มีการแบ่งบทบาทหน้าที่ภายในกลุ่ม บางกลุ่มมีเงินปันผล ทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย มีภาวะเฝ้าระวังข้อบังคับชัดเจน ด้านทรัพยากรและเงินทุน มีเงินทุนหมุนเวียนและมีการระดมหุ้นกัน บางกลุ่มมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง โดยภาครัฐและเอกชนให้การสนับสนุน สอดคล้องกับ อุมาพร ดีพรมกุล (2558, น.67-71) ร้อยละ 100 จำนวน 38 กลุ่ม ด้านการวางแผนการดำเนินงานมีการเก็บข้อมูลทั้งภายในและภายนอกที่จำเป็นต่อการจัดทำแผน มีการประชุมจัดทำแผนร่วมกัน มีการแบ่งสมาชิกให้ช่วยทำงาน มีความเสียสละ และซื่อสัตย์สุจริต วิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง ส่วนมากผู้นำจะมีความเสียสละ ตั้งใจมุ่งมั่นทำงาน และสมาชิกมุ่งมั่นทำงานและอยู่ในภาวะเฝ้าระวังข้อบังคับ มีการแบ่งหน้าที่กันชัดเจน มีการระดมหุ้น เพื่อเป็นทุนหมุนเวียน เนื่องจากผู้นำส่วนมากมีอายุน้อย มีความตั้งใจที่จะมาพัฒนากลุ่ม ให้มีความเข้มแข็ง และให้วิสาหกิจชุมชนมีศักยภาพในระดับดี

2.6.2 จุดอ่อน โดยพบว่า ด้านผู้นำ ไม่ค่อยมีเวลา เพราะดำรงหลายตำแหน่งในชุมชน บางกลุ่มขาดความรู้ด้านวิชาการ การบริหารจัดการกลุ่ม ส่วนใหญ่ผู้นำจะดำเนินการทุกอย่าง ด้านสมาชิก ส่วนใหญ่ไม่ให้ความร่วมมือ มีส่วนร่วมน้อย แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว สมาชิกบางคนไม่รู้จักเสียสละและอุทิศตนให้กับกลุ่ม ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ไม่มีแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน การบริหารจัดการไม่ดี บางกลุ่มขาดความรู้เรื่องการทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย วิสาหกิจชุมชนอำเภอเทิง มีจุดอ่อนด้านผู้นำไม่มีเวลาเนื่องจาก ในการเข้าร่วมประชุมของหน่วยงานต่างๆ ผู้นำบางท่านรับหลายตำแหน่ง จนทำให้ไม่มีเวลา ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ส่วนมากไม่ได้ทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย และบางกลุ่มทำไม่ถูกต้อง เนื่องด้วยกลุ่มยังขาดความรู้ และทำบัญชี

2.6.3 โอกาส ในภาพรวมพบว่า การดำเนินการของภาครัฐ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ เจ้าหน้าที่ภาครัฐและเอกชน ให้การส่งเสริมและสนับสนุนในการให้ความรู้ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม เช่น การผลิต การตลาด รวมถึงสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจกรรม วิชาหกิจชุมชนอำเภอเทิง มีโอกาสจากหน่วยงานเอกชน เช่น สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง วิชาหกิจชุมชนขนาดกลาง และขนาดย่อมสำนักงานส่งเสริมเศรษฐกิจดิจิทัล เข้ามาสนับสนุนในเรื่องความรู้ หรือวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้กลุ่มมีการพัฒนาและบรรลุตามจุดประสงค์ที่ตั้งไว้

2.6.4 อุปสรรค ในภาพรวมพบว่า การดำเนินการของภาครัฐ เจ้าหน้าที่งบประมาณ ความช่วยเหลือจากภาครัฐมีน้อย ค่าเช่าไม่ทั่วถึง มีหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และระยะเวลาจำกัด ทำให้กลุ่มไม่สามารถรับการสนับสนุนได้ โครงการของภาครัฐไม่มีความต่อเนื่องทำให้กลุ่มขาดการพัฒนาศักยภาพ เจ้าหน้าที่เกษตรตำบลมีภาระงานมาก บางครั้งไม่ได้ไปพัฒนากลุ่ม ที่ผ่านมารัฐบาลได้มีโครงการเศรษฐกิจฐานราก ที่มาสนับสนุนวิชาหกิจชุมชนอำเภอเทิง แต่เนื่องจากระยะเวลาที่มีจำกัด และมีหลักเกณฑ์เงื่อนไข จึงทำให้วิชาหกิจชุมชนอำเภอเทิง ไม่สามารถเข้าร่วมโครงการได้

2.6.5 แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิชาหกิจชุมชน อำเภอเทิง

จังหวัดเชียงราย โดยพบว่า **ด้านความรู้และการส่งเสริม** ส่งเสริมให้สมาชิกให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน จัดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนให้ความรู้และสนับสนุนงบประมาณ ประสานงานกับสำนักงานสรรพากรมาถ่ายทอดความรู้เรื่องการยื่นภาษีเงินได้ของกลุ่ม และให้ความรู้เรื่องการทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย **ด้านพัฒนาการบริหารจัดการกลุ่ม** วางแผนการดำเนินงานร่วมกันระหว่างกรรมการและสมาชิก การบริหารจัดการกลุ่มด้านเงินทุน ด้านการผลิต การตลาด มีการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง **ด้านการพัฒนาและผลิตภัณฑ์กลุ่ม** พัฒนาผลิตภัณฑ์และการทำใบรับรองมาตรฐานสินค้า จัดระบบตรวจสอบควบคุมการผลิตให้มีคุณภาพดี วางแผนดำเนินธุรกิจเพื่อต่อยอดกิจกรรมการผลิตในกลุ่ม ส่งเสริมให้สมาชิกวิชาหกิจชุมชนลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากสมาชิกวิชาหกิจชุมชนอำเภอเทิงยังขาดความรู้ เพื่อที่จะมาพัฒนาวิชาหกิจชุมชน วิชาหกิจชุมชนอำเภอเทิงยังขาดแหล่งจำหน่ายสินค้า เพราะว่าการกลุ่มยังขาดการพัฒนาผลิตภัณฑ์และยังไม่มีใบรับรองมาตรฐานทำให้สินค้าไม่สามารถจำหน่ายในตลาดสินค้าได้

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ข้อเสนอแนะต่อสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1) จากผลการวิจัยพบว่า ระดับความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง โดยได้รับความรู้จากแหล่งความรู้ที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ปานกลางทุกประเด็น ได้แก่ ไลน์ เฟสบุ๊ก และยูทูป ดังนั้นสมาชิกกลุ่มควรมีการเพิ่มแหล่งความรู้ ให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในสื่อต่าง ๆ มากขึ้น ได้แก่ สื่อกลุ่ม เนื่องจากปัจจุบันอยู่ในยุคที่เกษตรกรใช้สื่อกลุ่มมากขึ้น การจัดอบรมและสาธิต การสัมมนา การศึกษาดูงาน ศูนย์เรียนรู้/จุดเรียนรู้ และการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ดังนั้น สื่อกลุ่มทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ ความคิด ความสัมพันธ์ การทำงานเป็นทีม ฯลฯ โดยช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน รวมทั้งแลกเปลี่ยนประสบการณ์ มุมมองความคิดเห็นต่าง ๆ ร่วมกันบนสถานการณ์เดียวกัน หรือเหตุการณ์เดียวกัน ทำให้ได้เห็นถึงเทคนิควิธีการในการนำมาปรับใช้หรือการแก้ไขปัญหาได้

2) จากผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนอยู่ในระดับมาก ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมให้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ตระหนักถึงการใช้ทรัพยากรทางเลือกหรือทรัพยากรที่สามารถนำกลับมาใช้ใหม่ได้ กระบวนการผลิตที่ใช้อย่างคุ้มค่า เพื่อนำมาสู่การพัฒนาสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

3) จากผลการวิจัยพบว่า ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก ในประเด็นสร้างความสามัคคี ควรมีการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อเป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็ง ความสามัคคี ความผูกพันให้แก่ สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ผ่านกระบวนการจัดการความรู้ด้วยกัน เพื่อนำมาสู่การพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน

4) จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในวางแผนการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก ควรมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการจัดทำแผนให้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในการคิดวิเคราะห์การจัดทำแผนการดำเนินงาน และติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปตามแผน โดยให้ตระหนักถึงศักยภาพ และความเป็นไปได้ในการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3.1.2 ข้อเสนอแนะต่อเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร

1) จากผลการวิจัยพบว่า เมื่อสมาชิกได้รับความรู้จากแหล่งต่าง ๆ เพิ่มขึ้น การดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนก็เพิ่มขึ้นตามไปด้วย ดังนั้นควรมีการเพิ่มแหล่งความรู้ ให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในสื่อต่าง ๆ มากขึ้น

2) จากผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน พบว่าในภาพรวม สมาชิกวิสาหกิจชุมชนส่วนใหญ่มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ในเรื่องการบริหารตลาด ในประเด็น ขาดแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ไม่แน่นอน เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรนำประเด็นปัญหาและการเสนอแนะของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนมาพิจารณา เพื่อวางแผนในการหาแนวทางแก้ไขและปรับปรุงการดำเนินงาน

3) จากผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในวางแผนการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน อยู่ในระดับมาก เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร ควรมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการให้กับสมาชิกวิสาหกิจชุมชน เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการวางแผนการพัฒนากลุ่มวิสาหกิจชุมชน

3.1.3 ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

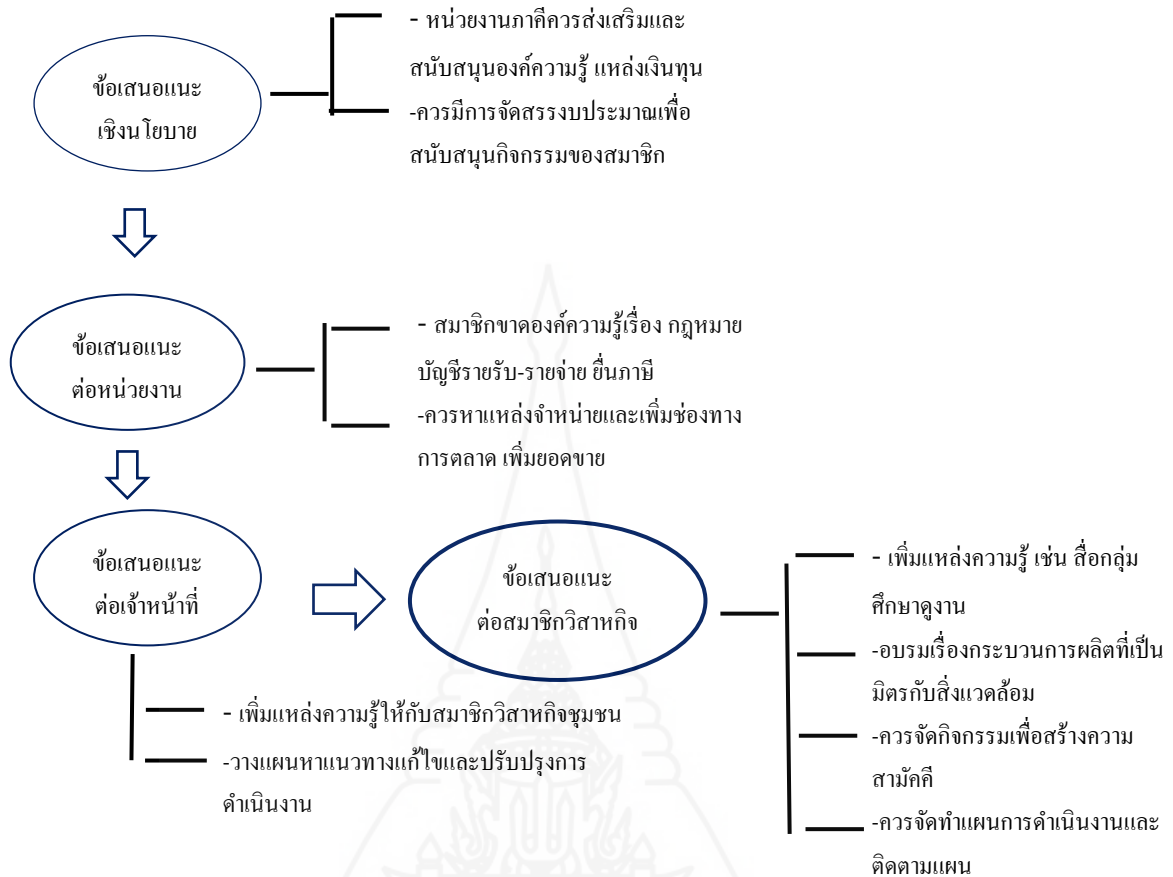
1) จากการศึกษาพบว่า องค์กรความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ยังขาดความรู้เรื่องกฎหมาย การทำบัญชีรายรับ รายจ่าย การยื่นเสียภาษีเงินได้ของวิสาหกิจชุมชน ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนองค์ความรู้ ให้แก่สมาชิกวิสาหกิจชุมชน

2) จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกวิสาหกิจชุมชนเสนอแนะให้ควรมหาแหล่งจำหน่าย และเพิ่มช่องทางการตลาด เพื่อเพิ่มยอดขายของสินค้าและสินค้าเป็นที่รู้จักมากขึ้น ควรจัดทำตลาดออนไลน์สินค้าของวิสาหกิจชุมชนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อส่งเสริมในด้านการตลาดของสินค้าให้แก่วิสาหกิจชุมชน

3.1.4 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) หน่วยงานภาคีควรส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในเรื่ององค์ความรู้ แหล่งเงินทุนปลอดดอกเบี้ย โดยไม่มีเงื่อนไขในการเข้าถึงแหล่งเงินทุน เพื่อเพิ่มศักยภาพให้กับสมาชิกและกลุ่มวิสาหกิจชุมชนต่อไป

2) ควรมีการจัดสรรงบประมาณ เพื่อสนับสนุนกิจกรรมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเพื่อให้ดำเนินการขับเคลื่อนและยกระดับรายได้วิสาหกิจชุมชน สนับสนุนผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยการพัฒนาค่อยทอดผลิตภัณฑ์ชุมชนให้มีมูลค่าเพิ่ม สร้างการเรียนรู้ ฝึกอาชีพ การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาประยุกต์

ภาพที่ 5.2 สรุปข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาวิสาหกิจชุมชนโดยแยกเป็นประเภทกิจกรรมการดำเนินงาน ด้านการผลิต ด้านบริการ หรือด้านอื่นๆ เช่น วิสาหกิจชุมชนการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ได้แก่ วิสาหกิจชุมชนสุรากลั่นชุมชน วิสาหกิจชุมชนชาเมี่ยง เป็นต้น วิสาหกิจด้านการบริการ กลุ่มวิสาหกิจด้านปศุสัตว์ และประมง วิสาหกิจชุมชนผู้เลี้ยงโค-กระบือ เพื่อให้มีความเฉพาะเจาะจงในการหาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานได้ตรงความต้องการมากยิ่งขึ้น

3.2.2 ควรศึกษาการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนที่เป็นต้นแบบ ที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน จากการประเมินศักยภาพอยู่ในระดับดี เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มอื่นๆ ต่อไป

3.2.3 ควรศึกษาเปรียบเทียบการดำเนินงานระหว่างวิสาหกิจที่มีผลการประเมินศักยภาพระดับดี ระดับปานกลาง และควรปรับปรุง เพื่อสามารถหาแนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย

3.2.4 ควรศึกษาถึงความยั่งยืนและความต่อเนื่องในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน หลังจากการจัดตั้งกลุ่มหรือหลังจากการได้รับการส่งเสริมจากการเข้าร่วม โครงการจากภาครัฐ เพื่อให้กลุ่มเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). *แนวทางการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมส่งเสริมการเกษตร. (2548). *พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน.
- กวี ดาพลับ. (2555). *การมีส่วนร่วมของเกษตรกรกรในการดำเนินงานพัฒนาชุมชนสันติสุขตาม แนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในอำเภอไม้แก่น จังหวัดปัตตานี (วิทยานิพนธ์ปริญญา เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- กษมาพร พวงประยงค์. (2556). *แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนกลุ่มการแปรรูปและผลิตภัณฑ์ จังหวัดสมุทรสงคราม. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 5(1), 108-120.*
- กฤษริ คำชาย. (2544). *จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวน สุนันทา.
- จารุวรรณ บุญลอย. (2556). *การพัฒนาการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพรหมพิราม จังหวัด พิชณุโลก (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร)*. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- จำเนียร ศิลปอาษา. (2540). *การมีส่วนร่วมของผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านในการป้องกันและ รักษาทรัพยากรธรรมชาติ อ.สวนผึ้ง จ.ราชบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, นครปฐม.
- จำเรียง ภาวจิตร. (2536). *สาขารณมิติเอกสารในการประกอบการสอนชุดวิชาสังคมศึกษา 4 (เล่ม 2)*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จีรพรรณ กาญจนจิตรา . (2526). *สังคมวิทยาและมานุษยวิทยา*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชูเกียรติ รักซ้อน. (2532). *หลักการส่งเสริมการเกษตร หลักการส่งเสริมการเกษตรทั่วไป*. นครปฐม: โรงพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมและฝึกอบรม การเกษตรแห่งชาติ กำแพงแสน.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). *การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม ของชุมชนกับ โรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- ฐปณีย์ ทังรอด. (2559). *การพัฒนาแนวทางการบริหารจัดการของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนการแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหารในจังหวัดอุตรดิตถ์* (วิทยานิพนธ์ปริญญาธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์, อุตรดิตถ์.
- ณรงค์ เพ็ชรประเสริฐ. (2546). *บทสังเคราะห์ภาพรวม การพัฒนาระบบสวัสดิการสำหรับคนจน และคนด้อยโอกาสในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาฯ.
- ดวงเดือน สมวัฒน์ศักดิ์. (2548). *เอกสารวิชาการวิสาหกิจชุมชน สำนักส่งเสริมและพัฒนา การเกษตรเขตที่ 1 จังหวัดชัยนาท*. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการเกษตร.
- ดวงอุมา โสภา. (2551). *ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการให้บริการของสำนักทะเบียนอำเภอเมืองมหาสารคาม จังหวัดมหาสารคาม* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์).มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ดาวใจ ดอกไม้กลิ่น. (2556). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- คำริ บุญชู. (2548). *การใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา*. *วารสารวิชาการ*, 8(1), 27 – 31.
- ตติยา ตาแก้ว (2564). *แนวทางการส่งเสริมการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร).มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ถวิล ธาราโกชน. (2532). *จิตวิทยาสังคม*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ทรงศักดิ์ สีหานาค. (2562). *แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดตราด*. (วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตร มหาบัณฑิต วิชาเอกส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- ทัศนชัย ศิริวรรณ. (2564). *การพัฒนาดัชนีชี้วัดความสำเร็จอย่างยิ่งของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนชีววิถี ตำบลน้ำเกียน อำเภอภูเพียง จังหวัดน่าน* (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาทรัพยากรและส่งเสริมการเกษตร). มหาวิทยาลัยแม่โจ้, เชียงใหม่.
- ชญ์บุรี วนศิริพลภัทร์. (2555). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.

- นันทิยา สุวรรณล้อม. (2559) การพัฒนาศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร
อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
ส่งเสริมการเกษตร) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- นันทิยา หุตานุวัตร และณรงค์ หุตานุวัตร. (2543). *SWOT: การวางแผนกลยุทธ์ธุรกิจชุมชน*.
อุบลราชธานี: สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- นาตญา พแดนนอก. (2551). ผลของการใช้แผนปฏิบัติการจากเทคนิคเอไอซี ต่อการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการออกกำลังกาย (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา
การพยาบาลชุมชน). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- นำชัย ทนุผล. (2536). รายงานผลการวิจัยเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้เรื่องปัจจัยที่มีผลต่อ
ความสำเร็จของกลุ่มเกษตรกรจังหวัดเชียงใหม่ (รายงานการวิจัย). กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.
- บุญดี บุญญากิจ และคณะ. (2547). การจัดการความรู้ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: จิรวัดน์
เอ็กเพรส.
- บุญเดือน กอกลจันทร์. (2555). การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนอำเภอคอนเจดีย์ จังหวัดสุพรรณบุรี
(วิทยานิพนธ์เกษตรศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.
- บุญเทียน แก้วมงคล. (2552). การมีส่วนร่วมของชุมชน ในการส่งเสริมการออกกำลังกาย บ้านห้วย
เกี้ยว ตำบลหนองหาร อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่:
ม.ป.ท.
- บุญธรรม จิตต่อนันต์. (2536). ส่งเสริมการเกษตร สำนักส่งเสริมและฝึกอบรม
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.
- เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2547). การวิจัยการมีส่วนร่วมทางการส่งเสริมการเกษตรในประมวลสาระ
ชุดวิชาการวิจัยเพื่อการพัฒนาการส่งเสริมการเกษตร หน่วยที่ 9. นนทบุรี:
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประทีป สีหานาม. (2550). ความต้องการการส่งเสริมของสมาชิกกลุ่มผู้ผลิตสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่ง
ผลิตภัณฑ์ ประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายในจังหวัดขอนแก่น (วิทยานิพนธ์ศิลป
ศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ปิยฉัตร แก่นจันทร์. (2548). ความคิดเห็นเกี่ยวกับระเบียบและวิธีปฏิบัติในการผลิตปลาสวยงามตาม
มาตรฐานการจัดการฟาร์มเพาะเลี้ยงปลาสวยงาม เพื่อการส่งออกของเกษตรกร
(วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

- พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา. (2542). *จิตวิทยาทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.
- พรทิพย์ อนุตรพงษ์, และ ลำพอง บุญยี่น. (2544). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเมือง
นำอยู่ จังหวัดนครสวรรค์*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- รวีวรรณ ชินะตระกูล. (2533). *คู่มือการทำวิจัยทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- รังสรรค์ พยัคฆพิพัฒน์กุล. (2555). *ศักยภาพการดำเนินงานของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับสินเชื่อ
จากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรสาขาขุนหาญ จังหวัดศรีสะเกษ
(วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2524). *พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ - ไทย ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*.
กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2535). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2535. (พิมพ์ครั้งที่ 5).*
กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ :
นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ราตรี ใจสะอาด. (2562). *การพัฒนาสินค้าวิสาหกิจชุมชนในจังหวัดนนทบุรีให้ได้มาตรฐานความ
ปลอดภัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร).
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- วชิราภรณ์ อิ่มแก้ว. (2558). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอ
เสนาให้ จังหวัดสระบุรี (วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช, นนทบุรี.*
- วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. (2545). *เอกสารการสอนประกอบการเรียนการสอนของคณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วิจารณ์ พานิช. (2547). *การจัดการความรู้เพื่อคุณภาพที่สมดุล*. กรุงเทพฯ: สถาบันส่งเสริมการ
จัดการความรู้เพื่อสังคม.
- วิเชียร วงศ์คำจันทร์. (2545). *แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น*. เอกสารสน.ที่ 5/2545.
- วิรัช วรรณรัตน์. (2558). *หลักและวิธีการสอบวัด. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์, 1(2), 1-12.*

- ศรีสกุล อุทัยธรรม. (2543). *ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการอนุรักษ์แม่น้ำเพชรบุรี: ศึกษาเฉพาะกรณีเขตเทศบาลเมืองเพชรบุรี* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพัฒนาสังคม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- สนัญชญา โสภา. (2563). *แนวทางการส่งเสริมการผลิตถั่วเหลืองคุณภาพของเกษตรกรในอำเภอดอยหลวง จังหวัดเชียงราย* (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สมศักดิ์ สุขวงศ์. (2532). เอกสารทางวิชาการแนวทางการพัฒนาป่าไม้ของไทยในปัจจุบัน การบรรยายพิเศษทางวิชาการป่าไม้ ประจำปี 2532. *วนศาสตร์ชุมชน*, 102-115.
- สมศักดิ์ สุริโย. (2547). *การส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน*. กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร.
- สวิชญา สมบุญโต. (2561). *แนวทางการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร อำเภอแจ้ห่ม จังหวัดลำปาง*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.
- สรินญา ภูมิภู. (2550). การมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนด้านการผลิตและการแปรรูปทางการเกษตรในจังหวัดลำปาง (วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง. (2563). *แผนพัฒนาการเกษตร*. เชียงราย: สำนักงานเกษตร อำเภอเทิง.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). *การจัดการความรู้จาก ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สิทธิโชค วรานุสันติกุล (2546). *จิตวิทยาสังคม : ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด.
- สุขสันต์ มุกดาสนิท. (2544). *วิวัฒนาการของกลุ่มเกษตรกร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สุคนธ์ สิ้นพานนท์และคณะ. (2545). *การจัดกระบวนการเรียนรู้: เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- สุรพล จันทราปัดย์. (2544). *การนิเทศในการบริหาร โครงการส่งเสริมการเกษตร เอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารและนิเทศงานส่งเสริมการเกษตร*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

- สุลาวัลย์ ทัศนานุกริยะ. (2545). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้มแข็งของกลุ่มอาชีพ: ศึกษากรณี การรวมกลุ่มอาชีพโครงการไทยช่วยไทยสำนักงานประชาสงเคราะห์จังหวัดอ่างทอง (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหาร สาขาการบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ปทุมธานี.*
- เสรี พงศ์พิศ, วิจิต นันทสุวรรณ และจ่านงค์ แรกพิณิจ. (2544). *วิสาหกิจชุมชน: แผนแม่บทแนวคิด แนวทางตัวอย่างร่างพระราชบัญญัติ. กรุงเทพฯ: ภูมิปัญญาไทย.*
- เสาวภา สวัสดิมมงคล (2555). *การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนในอำเภอ เมือง จังหวัดลำพูน (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริม การเกษตร). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.*
- อนุพงศ์ เนื่องจ่านง. (2544). *ความคิดเห็นของบุคลากรในองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อ โครงสร้างและองค์ประกอบ อำนาจหน้าที่ รูปแบบการบริหารและกระบวนการ บริหารงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลชั้นที่ 1 ในเขตปริมณฑล (วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.*
- อุมาพร ดีพรมกุล. (2558). *การดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนแปรรูปและผลิตภัณฑ์อาหาร จังหวัด น่าน. (วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาส่งเสริมการเกษตร). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, นนทบุรี.*
- Bloom, B., Engelhart, M., Furst, E., Hill, W., & Krathwohl, D. (1956). *Taxonomy of Educational Objectives: The Classification of Educational Goals, Handbook I: Cognitive Domain.* New York: David McKay.
- Kasperson, J. and Breitbart, M. W. (1974). *Participation, Decentralization and Advocacy Planning. Resource paper No. 25,* Washington D.C. Association of American Geographer.
- Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality.* New York: Harper and Row.
- Parson, T. (1977). *Social Systems and the Evolution of Action Theory.* New York: Free Press.
- Rammer, V.P. (1996). *Introduction to Psychology.* New York: McGraw-Hill Society.
- Porter, M.E. and Kramer, M.R. (2006) *Strategy & Society: The Link between Competitive Advantage and Corporate Social Responsibility. Harvard Business Review, 84, 78-85.*

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

แบบสัมภาษณ์สำหรับการวิจัย

เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....
 บ้านเลขที่..... หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....เทิง.....จังหวัด.....เชียงราย.....
 เบอร์โทรศัพท์..... ชื่อวิสาหกิจชุมชน.....

คำชี้แจง ผู้สัมภาษณ์อ่านคำถามให้ผู้ตอบฟังแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ( ) หน้าข้อความที่ต้องการ และเติมข้อความลงในช่องว่างที่กำหนด แบบสัมภาษณ์นี้แบ่งออกเป็น 5 ตอน

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสังคม ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 3 ความต้องการและความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ตอนที่ 5 ปัญหาข้อเสนอแนะและแนวทางการในการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชน

ของสมาชิก

ตอนที่ 1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1.1 สภาพพื้นฐานส่วนบุคคล

1. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง
2. อายุ.....ปี (เกิน 6 เดือน ให้นับเป็น 1 ปี)
3. สถานะภาพ ( ) โสด ( ) สมรส ( ) หม้าย/หย่าร้าง
4. ระดับการศึกษา

( ) 1. ไม่ได้รับการศึกษา	( ) 2. ประถมศึกษาปีที่ 4
( ) 3. ประถมศึกษาปีที่ 6	( ) 4. มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
( ) 5. มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ปวช.)	( ) 6. อนุปริญญาหรือเทียบเท่า (ปวส.)
( ) 7. ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	
5. อาชีพหลัก (ตอบเพียง 1 ข้อ)

( ) 1. เกษตรกรรม	( ) 2. รับราชการ
( ) 3. พนักงานหน่วยงานราชการ/รัฐวิสาหกิจ	( ) 4. พนักงานบริษัทเอกชน
( ) 5. ค้าขาย	( ) 6. ธุรกิจส่วนตัว
( ) 7. รับจ้างทั่วไป	( ) 8. อื่นๆ(ระบุ).....

6. อาชีพพรอง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- ( ) 1. เกษตรกรรม ( ) 2. พนักงานบริษัทเอกชน
 ( ) 3. ค้าขาย ( ) 4. ธุรกิจส่วนตัว
 ( ) 5. รับจ้างทั่วไป ( ) 6. อื่นๆ(ระบุ).....

7. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน.....คน

8. ประสบการณ์ทางการเกษตร.....ปี

1.2 สภาพเศรษฐกิจของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1. รายได้เฉลี่ยต่อปี(รวม).....บาท

( ) 1.1 ในภาคการเกษตร(รวม).....บาท/ปี

( ) 1.2 นอกภาคการเกษตร(รวม).....บาท/ปี

2. รายจ่ายเฉลี่ยต่อปี(รวม).....บาท

( ) 2.1 ในภาคการเกษตร(รวม).....บาท/ปี

( ) 2.2 นอกภาคการเกษตร(รวม).....บาท/ปี

3. จำนวนแรงงานในครัวเรือน.....คน

4. จำนวนพื้นที่ถือครองที่ดินทางการเกษตร.....ไร่

5. ลักษณะการถือครองที่ดิน

( ) 1. ครัวเรือน

( ) 2. เช่า

6. ลักษณะเอกสารสิทธิ์ในพื้นที่ถือครอง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 1. ไม่มีเอกสารสิทธิ์

( ) 2. มีเอกสารสิทธิ์ (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 2.1 นส4/นส4จ.

( ) 2.2 นส3/นส3ก

( ) 2.3 สปก.

( ) 2.4 ททช.

( ) 2.5 อื่นๆ

7. แหล่งเงินทุนที่ใช้ในการเกษตร

( ) 1. ทุนของตนเอง

( ) 2. กู้ยืมจากแหล่ง (เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

( ) 2.1 ญาติพี่น้อง

( ) 2.2 เพื่อนบ้าน

( ) 2.3 สหกรณ์การเกษตร

( ) 2.4 ธกส.

( ) 2.5 กองทุนหมู่บ้าน

( ) 2.6 กลุ่มออมทรัพย์

( ) 2.7 ธนาคารพาณิชย์อื่นๆ

( ) 2.8 บริษัทสินเชื่อ

8. สภาพหนี้สินของครัวเรือน

- ( ) 1. ไม่มี ( ) 2. มี
- ( ) 2.1 หนี้สินในภาคการเกษตร(รวม).....บาท
- ( ) 2.2 หนี้สินนอกภาคการเกษตร(รวม).....บาท
- ( ) 1. สถาบันการเงิน ( ) 2. กองทุน
- ( ) 3. เงินกู้ยืมในระบบ ( ) 4. อื่นๆ(ระบุ).....

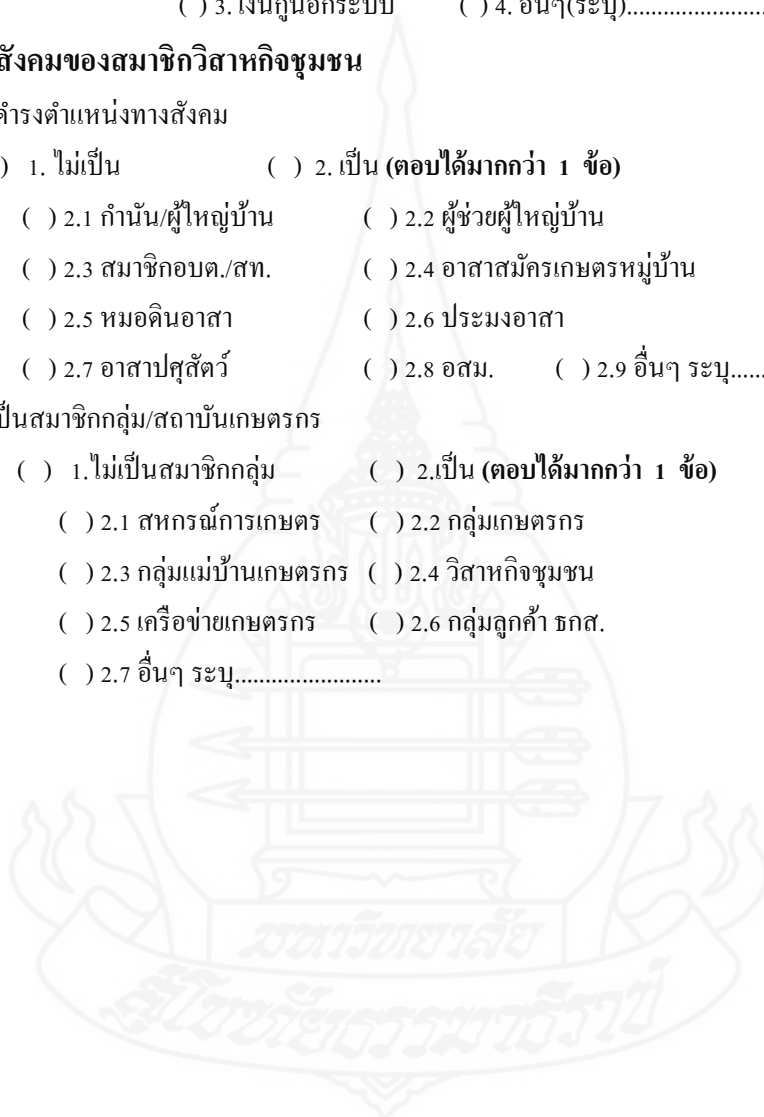
1.3 สภาพสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

1. การดำรงตำแหน่งทางสังคม

- ( ) 1. ไม่เป็น ( ) 2. เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) 2.1 กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ( ) 2.2 ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- ( ) 2.3 สมาชิกอบต./สท. ( ) 2.4 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน
- ( ) 2.5 หมอдинอาสา ( ) 2.6 ประมงอาสา
- ( ) 2.7 อาสาปศุสัตว์ ( ) 2.8 อสม. ( ) 2.9 อื่นๆ ระบุ.....

2. การเป็นสมาชิกกลุ่ม/สถาบันเกษตรกร

- ( ) 1. ไม่เป็นสมาชิกกลุ่ม ( ) 2. เป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- ( ) 2.1 สหกรณ์การเกษตร ( ) 2.2 กลุ่มเกษตรกร
- ( ) 2.3 กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร ( ) 2.4 วิสาหกิจชุมชน
- ( ) 2.5 เครือข่ายเกษตรกร ( ) 2.6 กลุ่มลูกค้า ธกส.
- ( ) 2.7 อื่นๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความรู้และแหล่งความรู้ของเกษตรกร

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์นี้รวม 2 ตอน ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับเรื่องวิสาหกิจชุมชน และการดำเนินงาน 2) แหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่ได้จากหน่วยงานอื่นๆ

1.1 ความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนเกี่ยวกับความรู้เรื่องวิสาหกิจชุมชน

ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	ถูก	ผิด
ข้อมูลทั่วไปในการจดทะเบียน		
1. การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็นการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2550		
2. การจดทะเบียนเกิดจากการรวมตัวกันของคนในชุมชนในการประกอบกิจการในระดับชุมชนเป็นวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรองตามกฎหมาย		
3. การต่อทะเบียนต้องมาทำการแจ้งความประสงค์ที่จะดำเนินกิจการต่อไปภายใน 45 วัน นับแต่วันสิ้นปีปฏิทินทุกปี		
4. การเพิกถอนทะเบียน ไม่มาแจ้งความประสงค์จะดำเนินกิจการต่อไปเป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกัน		
5. การยกเลิกทะเบียน เมื่อไม่ประสงค์จะเลิกกิจการให้แจ้งภายใน 45 วันนับแต่วันที่เลิกกิจการ		
6. นายทะเบียนหมายถึงเกษตรอำเภอเท่านั้น		
7. สำนักงานรับจดทะเบียน หมายถึง สำนักงานเกษตรอำเภอ/กิ่งอำเภอ สำนักงานเกษตรพื้นที่ 1-4 (กทม.)		
8. ผู้ยื่นคำขอ หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจให้ทำการแทนวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายฯ ในการยื่นแบบคำขอต่างๆ		
9. วัตถุประสงค์การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนเพื่อของบประมาณเท่านั้น		
10. ประโยชน์ของการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนคือ สามารถขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุน ตามวิธีการที่คณะกรรมการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน		

ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน	ถูก	ผิด
11.วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการที่ดำเนินการหรือประสงค์ที่จะดำเนินการร่วมกันของกลุ่มบุคคลในพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของวิสาหกิจชุมชน		
12.สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า 2 คน โดยไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกันและไม่มีรายชื่อปรากฏในทะเบียนบ้านเดียวกัน		
13.วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการหรือกิจการอื่นที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชน		
14.วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้เท่านั้น		
15.วิสาหกิจชุมชนจะต้องดำเนินการโดยไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน		
16.ผู้ไม่ได้รับการจดทะเบียน เมื่อได้รับหนังสือแจ้งผลไม่รับจดทะเบียน (ท.ว.ช.7) เรียบร้อยแล้ว สามารถยื่นแบบอุทธรณ์ภายใน 30 วัน		
17.กรณีไม่ขาดคุณสมบัติหรือไม่เป็นไปตามเหตุผลที่คัดค้าน นายทะเบียน “อนุมัติ” การจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ ได้		
18.หากสมาชิกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นว่าข้อความติดประกาศนั้นไม่ถูกต้องไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้ยื่นคำคัดค้านภายใน 7 วันนับตั้งแต่วันติดประกาศ		
19.วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริมการเกษตรแล้ว มีสิทธิขอรับการส่งเสริมตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2549 ได้		
20.เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งความประสงค์จะเลิกกิจการแล้ว นายทะเบียนจะถอนชื่อวิสาหกิจชุมชนนั้นออกจากทะเบียน		

1.2 แหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อความจากแหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนภายใต้ กลุ่มวิสาหกิจชุมชน

แหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	ระดับการได้รับความรู้				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
1.แหล่งความรู้ส่วนบุคคล					
1.1 เกษตรตำบล					
1.2 นักวิชาการเกษตร อบต./เทศบาล					
1.3 เจ้าหน้าที่ภาครัฐอื่นๆ					
1.4 เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน					
1.5 ผู้นำชุมชน					
1.6 ปราชญ์ชาวบ้าน					
1.7 อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)					
1.8 เพื่อนบ้าน					
2.แหล่งความรู้สื่อแบบกลุ่ม					
2.1 การฝึกอบรมและสาธิต					
2.2 การศึกษาดูงาน					
2.3 ศูนย์เรียนรู้/จุดเรียนรู้					
2.4 การสัมมนา					
2.5 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้					
3.แหล่งความรู้สื่อมวลชน					
3.1 วิทยุ/โทรทัศน์					
3.2 สื่อสิ่งพิมพ์					
3.3 นิทรรศการ					
3.4 เอกสารประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานต่าง ๆ					
3.5 หอกระจายข่าวหมู่บ้าน					

แหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	ระดับการได้รับความรู้				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
4.แหล่งความรู้สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
4.1 ไลน์ (Line)					
4.2 เฟซบุ๊ก (Facebook)					
4.3 ยูทูบ (Youtube)					
4.4 กูเกิล (Google)					

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

คำชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อมูล โดยแบบสัมภาษณ์นี้รวม 2 ตอน ได้แก่ 1) ความคิดเห็นของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน 2) ความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

3.1 ความคิดเห็นของสมาชิกต่อวิสาหกิจชุมชน

ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน					
1.ด้านผู้นำ					
1) ความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจในการทำงานเหมาะสม					
2) การใช้อำนาจในการตัดสินใจในการทำงานเหมาะสม					
3) ความเป็นกันเองกับสมาชิก					
4) ความรู้ความสามารถในการบริหารกลุ่ม					
5) ความซื่อสัตย์สุจริต					
6) ความเสียสละ					

ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
7) การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น					
8) ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
9) การประสานระหว่างสมาชิกและหน่วยงานต่างๆ					
10) ความยุติธรรม					
2. ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ					
1) ความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่ที่เหมาะสม					
2) การแบ่งงานให้กับสมาชิกช่วยกันทำเหมาะสม					
3) การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานชัดเจน					
4) การแบ่งโครงสร้างของกลุ่มเหมาะสม					
3.ด้านการเงินและบัญชี					
1) การระดมในรูปแบบหุ้นตามที่กำหนดไว้เหมาะสม					
2) การออมเงินเหมาะสม					
3) การรับบริการสินเชื่อและปัจจัยการผลิตกลุ่มเหมาะสม					
4) การจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม					
5) การตรวจสอบรายงานการเงินประจำปีอย่างสม่ำเสมอ					
4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน					
1) การจัดสวัสดิการให้สมาชิกเหมาะสม					
2) การบำเพ็ญสาธารณประโยชน์เหมาะสม					
3) การให้สินเชื่อแก่สมาชิก					

ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
4) การแบ่งปันผลประโยชน์ส่วนหนึ่งให้กับชุมชน					
5) การจัดสรรผลประโยชน์ในรูปแบบของเงินปันผลเป็นประจำทุกปีอย่างเหมาะสม					
หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
1.การจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มเหมาะสม					
2.การเสนอแนวความคิดในการพัฒนากลุ่มเหมาะสม					
3.การปรับปรุงเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มร่วมกันเหมาะสม					
4.การกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานเหมาะสม					
5.การกำหนดให้มีการประชุมประจำปีเพื่อการประเมินศักยภาพ					
หมวดที่ 3 การบริหารตลาด					
1.การผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเหมาะสม					
2.การจำหน่ายสินค้าของกลุ่มเหมาะสม					
3.การกำหนดลูกค้าและแหล่งจำหน่ายเหมาะสม					
4.ช่องทางการตลาดเหมาะสม					
5.การเพิ่มยอดขายด้วยการสร้างเครือข่ายเหมาะสม					

ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล					
1.การจัดการความรู้ที่ส่งผลให้ ทำงานร่วมกันเป็นทีม					
2.การจัดการความรู้ให้มีผลต่อการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว					
3.การจัดการความรู้ให้มีผลต่อการปรับปรุงการผลิตอย่างต่อเนื่อง					
4.การจัดการความรู้ให้มีผลต่อการปรับปรุงการจำหน่ายอย่างต่อเนื่อง					
5.การจัดการความรู้ที่ส่งผลให้ ได้มีส่วนร่วมในกิจการขององค์กร					
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
1.การจัดทัศนศึกษาดูงานเหมาะสม					
2.การสนับสนุนเอกสารความรู้วิชาการเหมาะสม					
3.การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเหมาะสม					
4.การสร้างขวัญกำลังใจเหมาะสม					
5.การเข้าร่วมประชุมกลุ่ม					
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ					
1.การมีขั้นตอนกระบวนการผลิตสะอาดปลอดภัยได้มาตรฐาน					
2.การตรวจสอบสินค้าคงคลัง					
3.การควบคุมคุณภาพสินค้า					
4.กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับ สิ่งแวดล้อม					
5.การจัดการวัตถุดิบ/บันทึกข้อมูล					

ความคิดเห็นในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินงาน				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน					
1) การเพิ่มรายได้ของสมาชิกอย่างเหมาะสม					
2) การมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นได้อย่างเหมาะสม					
3) การลดรายจ่ายของสมาชิกได้อย่างเหมาะสม					
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ					
1) การมีผลิตภัณฑ์แตกต่างไปจากสินค้าของกลุ่มอื่น					
2) การมีจุดเด่นของสินค้าเป็นที่ต้องการของตลาด					
3) การมีสินค้ามีคุณภาพ					
4) การมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน					
3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน					
1) การพึ่งตัวเองได้เหมาะสม					
2) การมีผลกำไรจากการประกอบการเหมาะสม					
3) การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์เหมาะสม					
4) การปรับตัวได้เหมาะสม					
5) การลดต้นทุนการผลิตเหมาะสม					
4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
1) การขยายช่องทางการตลาดเหมาะสม					
2) การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเหมาะสม					
3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์เหมาะสม					
4) การบริหารจัดการกลุ่มเหมาะสม					

3.2 ความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ความต้องการในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับความต้องการของสมาชิก				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน					
1.ด้านผู้นำ					
1) การวิเคราะห์สถานการณ์และการวางแผนการดำเนินงาน					
2) การวางแผนการผลิต					
3) การบริหารผลตอบแทน					
4) ช่องทางการแสวงหาความรู้ใหม่					
2.ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ					
1) การจัดการโครงสร้างขององค์กร					
2) การทบทวนกฎระเบียบและข้อบังคับ					
3) การแบ่งหน้าที่กรรมการ					
4) การแบ่งหน้าที่สมาชิก					
3.ด้านการเงินและบัญชี					
1) การจัดหาเงินทุนและแหล่งเงินทุน					
2) ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย					
3) การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน					
4) ความรู้เกี่ยวกับการยื่นภาษีรายได้					
4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน					
1) การจัดสวัสดิการแก่สมาชิก					
2) การทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์					
3) การแบ่งผลประโยชน์ในรูปแบบเงินปันผล					
4) การสนับสนุนปัจจัยการผลิต					

ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิก วิสาหกิจชุมชน	ระดับความต้องการของสมาชิก				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจ ชุมชน					
1.การจัดทำแผนให้ตรงตามความต้องการ					
2.การนำปัญหามาแก้ไขอย่างจริงจัง					
3.การวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม					
4.การจัดทำโครงการเพื่อรองรับงบประมาณ					
หมวดที่ 3 การบริหารตลาด					
1.แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า/การสร้างจุดเด่น ให้สินค้าและบริการของกลุ่ม					
2.การหาช่องทางกระจายสินค้าเข้าถึงลูกค้ารายใหม่					
3.การวางแผนและกำหนดกิจกรรมทางการ ตลาด					
4.ความรู้เกี่ยวกับวิธีการกำหนดราคาสินค้าและ บริการ					
5.ความรู้เกี่ยวกับการเชื่อมโยงเครือข่าย					
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล					
1.การอบรม					
2.การศึกษาดูงาน					
3.การพัฒนาตัวเองหาความรู้ใหม่ๆ					
4.การฝึกสอนงานที่ถูกต้อง					
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
1.การกำหนดเงื่อนไขในการรับสมาชิก					
2.การสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิก					
3.การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต					
4.การแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ					

ความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิก วิสาหกิจชุมชน	ระดับความต้องการของสมาชิก				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ					
1.ความรู้การผลิตสินค้าถูกต้องตามกระบวนการหรือขั้นตอน					
2.ความรู้การปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ					
3.การควบคุมสินค้าหรือบริการให้มีคุณภาพ					
4.ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ					
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน					
1) การลดรายจ่าย					
2) การมีรายได้เพิ่มขึ้น					
3) การลดต้นทุนการผลิต					
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ					
1) การพัฒนาผลิตภัณฑ์					
2) การทำนวัตกรรมใหม่					
3) การทำมาตรฐานสินค้า					
4) การขอไปรับรองมาตรฐานสินค้า					
3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน					
1) การลดต้นทุนการผลิต					
2) การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต					
3) การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้					
4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
1) การสร้างความสามัคคี					
2) การเพิ่มทักษะความรู้					
3) การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างพลังกลุ่ม					

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามให้ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อความ แบ่งออกเป็น 1 ตอน คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชนที่มีต่อวิสาหกิจชุมชน

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน					
1.ด้านผู้นำ					
1) การร่วมกำหนดนโยบาย ระบบการทำงานและ กิจกรรมภายในกลุ่ม					
2) การร่วมกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการ พัฒนากลุ่ม					
3) การร่วมรับผิดชอบต่อสาธารณะ					
4) การร่วมรับผิดชอบต่อลูกค้า					
5) การร่วมบริหารจัดการกลุ่ม					
2.ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ					
1) การร่วมกำหนดโครงสร้างการบริหารงานและ การแบ่งหน้าที่					
2) การร่วมกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม					
3.ด้านการเงินและบัญชี					
1) การร่วมจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย					
2) การร่วมวางแผนการเงิน					
3) การร่วมบริหารทางการเงินและบัญชี					
4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน					
1) การร่วมรับผลประโยชน์ในรูปแบบเงินปันผล					
2) การร่วมรับผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าแรง					
3) การร่วมรับผลประโยชน์ในรูปแบบปัจจัย การผลิตอื่นๆ					

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจ ชุมชน					
1.การร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม					
2.การร่วมชี้แจงแผนให้กับเพื่อนสมาชิก					
3. การร่วมนำปัญหามาปรับปรุงแก้ไข					
หมวดที่ 3 การบริหารตลาด					
1.การร่วมบริหารจัดการแหล่งวัตถุดิบ					
2.การมีส่วนร่วมออกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์/สินค้าใหม่ๆออกสู่ตลาดอย่างต่อเนื่อง					
3.การร่วมจำหน่ายและให้บริการ					
4.การร่วมจัดหาช่องทางการตลาดและลูกค้า					
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล					
1.การร่วมแสวงหาความรู้มาใช้ในการดำเนินงาน					
2.การร่วมถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนความรู้					
3.การร่วมมุ่งมั่น จริ่งจังในการพัฒนาทักษะฝีมือ					
4.การร่วมพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนของกลุ่ม					
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
1.การร่วมกำหนดการรับสมาชิกเพิ่ม					
2.การร่วมสร้างขวัญกำลังใจทั่วถึง เป็นธรรม					
3.การร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม					
4.การร่วมถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกในกลุ่ม					
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ					
1.การร่วมพัฒนาสินค้า					
2.การร่วมกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต					
3.การร่วมตรวจสอบคุณภาพสินค้า					

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน					
1) การร่วมนำวัตถุดิบมาใช้ทดแทนเพื่อลดรายจ่าย					
2) การร่วมหาแนวทางสร้างรายได้ให้กลุ่ม					
3) การร่วมหาแนวทางให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกดีขึ้น					
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ					
1) การร่วมสร้างความพึงพอใจให้บริการลูกค้า					
2) การร่วมสร้างมาตรฐานสินค้า					
3) การร่วมสร้างความปลอดภัยกับลูกค้า					
3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน					
1) การร่วมฝึกทักษะของสมาชิกในกลุ่ม					
2) การร่วมใช้กลุ่มลดต้นทุนการผลิต					
4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
1) การร่วมติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน					
2) การร่วมแก้ไขปัญหาและปรับปรุง					
3) การร่วมตัดสินใจและวางแผนตามกิจกรรมกลุ่ม					
4) การร่วมศึกษาดูงานกลุ่มเครือข่าย					

ตอนที่ 5 ปัญหา ข้อเสนอแนะ ในการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชนของสมาชิก

ชี้แจง : กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องตามที่ผู้ให้สัมภาษณ์ให้ข้อความ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

5.1 ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน					
1.ด้านผู้นำ					
1) ขาดเป้าหมายและทิศทาง					
2) ขาดการวางแผนการดำเนินงานที่ดี					
3) ขาดกำหนดแผนการประชุม เรียกประชุมตามความจำเป็น					
4) ขาดความรู้เริ่มสร้างสรรค์					
5) ขาดความรู้การทำเอกสาร					
6) ขาดการประสานงานระหว่างสมาชิกและหน่วยงานต่างๆ					
2.ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ					
1) ขาดความรู้เรื่องกฎระเบียบข้อบังคับ					
2) ขาดการบริหาร โครงสร้าง					
3) ขาดความรู้เรื่องกฎหมาย					
4) ขาดการแบ่งหน้าที่ไม่เป็นธรรม					
5) ขาดบทลงโทษในการฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับ					
3.ด้านการเงินและบัญชี					
1) ขาดการระดมทุน					
2) ขาดแหล่งเงินทุน					
3) ขาดการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย					
4) ขาดการวางแผนการใช้จ่ายเงิน					
5) มีหนี้สิน					
4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน					
1) ไม่มีสวัสดิการแก่สมาชิก					
2) ไม่ได้ทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์					

ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา				
	น้อย ที่สุด (1)	น้อย (2)	ปาน กลาง (3)	มาก (4)	มาก ที่สุด (5)
หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
1.ขาดการจัดทำแผน					
2.ขาดการชี้แจงแผน					
3.ขาดการปฏิบัติตามแผน					
4.ไม่มีการนำปัญหามาปรับปรุงแก้ไข					
หมวดที่ 3 การบริหารตลาด					
1.ขาดการวิเคราะห์ทิศทางตลาดของสินค้า					
2.ขาดช่องทางกระจาย/จำหน่ายสินค้า					
3.ขาดการส่งเสริมการตลาด					
4.ขาดเครือข่ายเชื่อมโยงการตลาด					
5.ขาดแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ไม่แน่นอน					
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล					
1.ขาดการแสวงหาความรู้ใหม่					
2.ขาดการสื่อสารภายในกลุ่ม					
3.ขาดการจัดเก็บข้อมูล					
4.ขาดการใช้เทคโนโลยี					
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
1.ขาดจิตสำนึกของการเป็นสมาชิก					
2.สมาชิกขาดความรับผิดชอบที่มีต่อกลุ่ม					
3.มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ภายใน					
4.สมาชิกมีความรู้ไม่ช่วยในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน					
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ					
1.ขาดการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต					
2.ขาดการปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต					
3.ขาดการควบคุมตรวจสอบคุณภาพ					

ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับปัญหา				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน					
1) มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น					
2) มีรายได้น้อยลง					
3) ได้รับการยอมรับจากลูกค้าน้อย					
4) สถานการณ์โรคติดต่อทำให้การขายสินค้าลดลง					
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ					
1) สินค้าไม่ได้มาตรฐาน					
2) ขาดการรับรองสินค้าจากภาครัฐ					
3) ได้รับการยอมรับจากลูกค้าลดลง					
4) สินค้าไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย					
3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน					
1) ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น					
2) เกิดความผิดพลาดและการสูญเสียในการดำเนินงาน					
3) ขาดการเข้าร่วมกิจกรรม					
4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
1) ขาดความรู้ ความสามารถ					
2) ขาดทักษะการทำงาน					
3) ขาดความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรม					
4) ชุมชนขาดการได้รับประโยชน์					

ปัญหาอื่น ๆ .....

.....

5.2 ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับข้อเสนอแนะ				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน					
1.ด้านผู้นำ					
1) ควรตั้งเป้าหมายและทิศทางให้ชัดเจน					
2) ควรมีการถ่ายทอดแผน ชี้แจงและแลกเปลี่ยน					
3) ควรกำหนดแผนการประชุม ให้ชัดเจน					
4) ควรมีความริเริ่มสร้างสรรค์					
5) ควรทำเอกสารให้คล่อง					
6) เพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารในกลุ่ม สมาชิกและหน่วยงานต่างๆ					
2.ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ					
1) ศึกษาความรู้เรื่องกฎระเบียบข้อบังคับเพิ่มเติม					
2) ศึกษาการบริหาร โครงสร้างเพิ่มเติมจากองค์กรอื่น					
3) ศึกษาความรู้เรื่องกฎหมายเพิ่มเติม					
4) แบ่งหน้าที่ตามความสามารถ					
5) มีบทลงโทษในการฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับให้ชัดเจน					
3.ด้านการเงินและบัญชี					
1) ควรมีการระดมทุนในกลุ่ม					
2) ควรหาแหล่งเงินทุน					
3) ควรให้ครูบัญชีอาสาสอนจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย					
4) ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน					
5) ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อลดการมีหนี้สิน					
4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน					
1) ควรบริหารการเงินเพื่อให้สวัสดิการแก่สมาชิก					
2) ควรจัดทำแผนกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์					

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับข้อเสนอแนะ				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
1.ควรมีการจัดทำแผนทุกปี					
2.ควรมีการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม					
3.ควรมีการปฏิบัติตามแผนทุกครั้ง					
4.ควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาในกลุ่ม					
หมวดที่ 3 การบริหารตลาด					
1.ควรมีการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง					
2.ควรมีศึกษาวิเคราะห์ทิศทางการตลาดของสินค้า					
3.ควรมีศึกษาช่องทางกระจาย/จำหน่ายสินค้า					
4.ควรมหาความรู้เรื่องการส่งเสริมการตลาดตามแหล่งความรู้ต่างๆ					
5.ควรมีสร้างเครือข่ายในการเชื่อมโยงการตลาด					
6.ควรมหาแหล่งจำหน่ายและเพิ่มช่องทางการตลาด					
หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล					
1.ควรมีแสวงหาความรู้ใหม่					
2.ควรมีการหารือภายในกลุ่มเพื่อที่มีการสื่อสารทั่วถึง					
3.ควรมีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน					
4.ศึกษาการใช้เทคโนโลยีเพิ่มเติมและถ่ายทอดในกลุ่ม					
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
1.ควรมีสร้างจิตสำนึกของการเป็นสมาชิก					
2.ควรมีฝึกให้สมาชิกมีความรับผิดชอบ					
3.ควรมีการตกลงให้ชัดเจนเรื่องผลประโยชน์					
4.ควรมีเพิ่มความรู้อสมาชิกในกลุ่มเช่น อบรม ดูงาน					
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ					
1.ควรมีการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต					
2.ควรมีการปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต					
3.ควรมีการควบคุมตรวจสอบคุณภาพ					

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน	ระดับข้อเสนอแนะ				
	น้อยที่สุด (1)	น้อย (2)	ปานกลาง (3)	มาก (4)	มากที่สุด (5)
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน					
1) ควรมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเพื่อที่จะวางแผนการเงิน					
2) ควรมีการสร้างสินค้าให้หลากหลาย					
3) ควรสร้างความเชื่อมั่นให้ลูกค้า					
4) ควรสร้างสินค้าให้ตอบสนองกับสถานการณ์					
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ					
1) ควรขอความรู้จากหน่วยงานภาครัฐ					
2) ควรศึกษาขั้นตอนการขอการรับรองสินค้าจากภาครัฐ					
3) ควรติดตามการใช้สินค้าจากลูกค้า					
4) ควรผลิตสินค้าให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย					
3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน					
1) ควรวางแผนการใช้วัตถุดิบเพื่อลดต้นทุนการผลิต					
2) ควรศึกษาและวางแผนการดำเนินงานเพื่อลดความผิดพลาดและการสูญเสียในการดำเนินงาน					
3) ควรมีการปรับเงินหากสมาชิกไม่เข้าร่วมกิจกรรม					
4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
1) ควรศึกษาแหล่งความรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถ					
2) ควรมีการทดสอบทักษะการทำงาน					
3) ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจ					
4) ควรมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน					

ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

(นาย/นาง/นางสาว.....)

...../...../.....

ประเด็นการสนทนากลุ่ม

- 1.สภาวะการณ์ของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิงเป็นอย่างไรบ้าง
- 2.การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค ของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิงเป็นอย่างไร

ประเด็น	จุดอ่อน	จุดแข็ง
<ul style="list-style-type: none"> -ด้านผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน -ด้านการวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน -ด้านการบริหารตลาด -ด้านการจัดการความรู้และข้อมูล -ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน -ด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ -ด้านผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน 		

3. โอกาส และอุปสรรค ของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิงเป็นอย่างไร

ประเด็น	โอกาส	อุปสรรค
<ul style="list-style-type: none"> -การส่งเสริม -การสนับสนุน -นโยบาย -ลูกค้าตลาด -แหล่งเงินทุน -ภัยพิบัติ -โครงสร้างคมนาคม 		

- 4.ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชนในอำเภอเทิงเป็นอย่างไร

- ด้านผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน
- ด้านการวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน
- ด้านการบริหารตลาด
- ด้านการจัดการความรู้และข้อมูล
- ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- ด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ

-ด้านผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

5.แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชน ในอำเภอเทิง ไปในทิศทางใด

ด้านผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน

-ด้านการวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

-ด้านการบริหารตลาด

-ด้านการจัดการความรู้และข้อมูล

-ด้านการบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

-ด้านการจัดการสินค้าหรือบริการ

-ด้านผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน

ภาคผนวก ข

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

แบบประเมินผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย
เรื่อง แนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย

โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- 2.2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- 2.3 เพื่อศึกษาความรู้และแหล่งเรียนรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- 2.4 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน
- 2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะและแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชนของสมาชิก

คำชี้แจง : แบบประเมินความตรง (IOC) ของเครื่องมือการวิจัยเรื่องแนวทางการเสริมสร้างศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อข้อคำถาม มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย ซึ่งจะทำให้การประเมินความเที่ยงตรง

ในตอนต้นที่ 2 ถึง 5 โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาความตรง

+1 = แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสม

0 = ไม่แน่ใจว่าคำถามมีความเหมาะสมหรือไม่

-1 = แน่ใจว่าคำถามไม่มีความเหมาะสม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นของท่านว่าข้อความมีความ สอดคล้อง หรือ ถูกต้องเพียงใด

ตอนที่ 2 ความรู้ แหล่งความรู้ และการได้รับข้อมูลข่าวสาร

2.1 ความรู้เกี่ยวกับวิสาหกิจชุมชน

2.2 แหล่งความรู้แหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
1.	การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเป็น การดำเนินงานตามพระราชบัญญัติส่งเสริม วิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2550 <u>เฉลย</u> ผิด การส่งเสริมและพัฒนาวิสาหกิจ ชุมชนเป็นการดำเนินงานตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.	การจดทะเบียนเกิดจากการรวมตัวกันของ คนในชุมชนในการประกอบกิจการในระดับ ชุมชนเป็นวิสาหกิจชุมชนและเครือข่าย วิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรองตามกฎหมาย <u>เฉลย</u> ถูก การจดทะเบียนเกิดจากการรวมตัว กันของคนในชุมชนในการประกอบกิจการ ในระดับชุมชนเป็นวิสาหกิจชุมชนและ เครือข่ายวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับรองตาม กฎหมาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.	การต่อทะเบียนต้องมาทำการแจ้งความ ประสงค์ที่จะดำเนินกิจการต่อไปภายใน 45 วัน นับแต่วันสิ้นปีปฏิทินทุกปี <u>เฉลย</u> ผิด การต่อทะเบียนต้องมาทำการแจ้ง ความประสงค์ที่จะดำเนินกิจการต่อไปภายใน 30 วัน นับแต่วันสิ้นปีปฏิทินทุกปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
4.	การเพิกถอนทะเบียน ไม่มาแจ้งความ ประสงค์จะดำเนินกิจการต่อไปเป็นเวลา 3 ปี ติดต่อกัน <u>เฉลย ผิด</u> การเพิกถอนทะเบียน ไม่มาแจ้ง ความประสงค์จะดำเนินกิจการต่อไปเป็น เวลา 2 ปี ติดต่อกัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
5.	การยกเลิกทะเบียน เมื่อประสงค์จะเลิก กิจการให้แจ้งภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ เลิกกิจการ (<u>เฉลยผิด</u> : การยกเลิกทะเบียนเมื่อประสงค์ จะเลิกกิจการให้แจ้งภายใน 30 วัน นับแต่ วันที่เลิกกิจการ)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
6	นายทะเบียนหมายถึงเกษตรอำเภอเท่านั้น <u>เฉลย ผิด</u> นายทะเบียนหมายถึงเกษตร อำเภอเท่านั้นหรือผู้รักษาราชการแทน เกษตรอำเภอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
7	สำนักงานรับจดทะเบียน หมายถึง สำนักงานเกษตรอำเภอ/กิ่งอำเภอ สำนักงานเกษตรพื้นที่ 1-4 (กทม.) <u>เฉลย ถูก</u> สำนักงานรับจดทะเบียน หมายถึง สำนักงานเกษตรอำเภอ/กิ่งอำเภอ สำนักงานเกษตรพื้นที่ 1-4 (กทม.)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
8.	ผู้ยื่นคำขอ หมายถึง ผู้ที่ได้รับมอบอำนาจ ให้ทำการแทนวิสาหกิจชุมชนและ เครือข่ายฯ ในการยื่นแบบคำขอต่างๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
9	วัตถุประสงค์การจดทะเบียนวิสาหกิจ ชุมชนเพื่อของบประมาณเท่านั้น <u>เฉลย ผิด</u> วัตถุประสงค์การจดทะเบียน วิสาหกิจชุมชนเพื่อให้รัฐบาลและ หน่วยงานภาคีได้ทราบข้อมูลวิสาหกิจ ชุมชนและเครือข่ายฯ เพื่อให้การรวมตัว กันประกอบกิจกรรมของชุมชน ใน รูปแบบวิสาหกิจชุมชนและเครือข่ายฯ ได้มี สถานะที่มีความมั่นคง คือ ได้รับการ รับรองตามกฎหมาย ทำให้มีสิทธิในการ ขอรับการส่งเสริมหรือสนับสนุน ตาม มาตรการต่างๆของรัฐ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
10.	ประโยชน์ของการจดทะเบียนวิสาหกิจ ชุมชนคือ สามารถขอรับการส่งเสริมหรือ สนับสนุน ตามวิธีการที่คณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน <u>เฉลย ถูก</u> สามารถขอรับการส่งเสริมหรือ สนับสนุน ตามวิธีการที่คณะกรรมการ ส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
11.	วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการที่ ดำเนินการหรือประสงค์ที่จะดำเนินการ ร่วมกันของกลุ่มบุคคลในพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้ง ของวิสาหกิจชุมชน <u>เฉลย ถูก</u> วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการที่ ดำเนินการหรือประสงค์ที่จะดำเนินการ ร่วมกันของกลุ่มบุคคลในพื้นที่ซึ่งเป็นที่ตั้ง ของวิสาหกิจชุมชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
12.	สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า 2 คน โดยไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกันและไม่มีรายชื่อปรากฏในทะเบียนบ้านเดียวกัน <u>เฉลย ผิด</u> สมาชิกวิสาหกิจชุมชนจะต้องประกอบด้วยสมาชิกไม่น้อยกว่า 7 คน โดยไม่อยู่ในครอบครัวเดียวกันและไม่มีรายชื่อปรากฏในทะเบียนบ้านเดียวกัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
13.	วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือกิจการอื่นที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชน <u>เฉลย ถูก</u> วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้า การให้บริการ หรือกิจการอื่นที่ทำให้เกิดการพัฒนาและแก้ปัญหาของชุมชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
14.	วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้เท่านั้น <u>เฉลย ผิด</u> วิสาหกิจชุมชนจะต้องเป็นกิจการโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างรายได้ และเพื่อการพึ่งพาตนเองของครอบครัว ชุมชน และระหว่างชุมชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
15.	วิสาหกิจชุมชนจะต้องดำเนินกิจการโดยไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน <u>เฉลย ถูก</u> วิสาหกิจชุมชนจะต้องดำเนินกิจการโดยไม่ขัดต่อกฎหมายความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
16.	ไม่ได้รับการจดทะเบียน เมื่อได้รับหนังสือแจ้ง ผลไม่รับจดทะเบียน(ท.ว.ช.7) เรียบร้อยแล้ว สามารถยื่นแบบอุทธรณ์ภายใน 30 วัน <u>เฉลย ผิด</u> ผู้ไม่ได้รับการจดทะเบียน เมื่อได้รับ หนังสือแจ้งผลไม่รับจดทะเบียน(ท.ว.ช.7) เรียบร้อยแล้ว สามารถยื่นแบบอุทธรณ์ภายใน 15 วัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
17.	กรณีไม่ขาดคุณสมบัติหรือไม่เป็นไปตามเหตุผล ที่คัดค้าน นายทะเบียน “อนุวัติ” การจดทะเบียน วิสาหกิจชุมชนนั้นๆ ได้ <u>เฉลย ถูก</u> กรณีไม่ขาดคุณสมบัติหรือไม่เป็นไป ตามเหตุผลที่คัดค้าน นายทะเบียน “อนุวัติ” การ จดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนนั้นๆ ได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
18.	หากสมาชิกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเห็นว่า ข้อความติดประกาศนั้นไม่ถูกต้องไม่ว่าด้วยเหตุ ใดๆให้ยื่นคำคัดค้านภายใน 7 วันนับตั้งแต่วันติด ประกาศ <u>เฉลย ถูก</u> หากสมาชิกหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เห็นว่าข้อความติดประกาศนั้นไม่ถูกต้องไม่ว่า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
19.	วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรมส่งเสริม การเกษตรแล้ว มีสิทธิขอรับการส่งเสริมตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2549 ได้ <u>เฉลย ผิด</u> วิสาหกิจชุมชนที่จดทะเบียนต่อกรม ส่งเสริมการเกษตรแล้ว มีสิทธิขอรับการส่งเสริม ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน พ.ศ. 2548 ได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
20.	เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งความประสงค์จะเลิก กิจการแล้ว นายทะเบียนจะถอนชื่อวิสาหกิจ ชุมชนนั้นออกจากทะเบียน ณใด ถูก เมื่อนายทะเบียนได้รับแจ้งความ ประสงค์จะเลิกกิจการแล้ว นายทะเบียนจะถอน ชื่อวิสาหกิจชุมชนนั้นออกจากทะเบียน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

2.2 แหล่งความรู้แหล่งความรู้ของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ข้อที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
1.แหล่งความรู้สื่อบุคคล						
21	เกษตรกรตำบล	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
22	นักวิชาการเกษตร อปต./เทศบาล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
23	เจ้าหน้าที่ภาครัฐอื่นๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
24	เจ้าหน้าที่ภาคเอกชน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
25	ผู้นำชุมชน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
26	ปราชญ์ชาวบ้าน	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
27	อาสาสมัครเกษตรหมู่บ้าน (อกม.)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
28	เพื่อนบ้าน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
2.แหล่งความรู้สื่อแบบกลุ่ม						
29	2.1 การฝึกอบรมและสาธิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
30	2.2 การศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
31	2.3 ศูนย์เรียนรู้/จุดเรียนรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
32	2.4 การสัมมนา	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
33	2.5 การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	3.แหล่งความรู้สื่อมวลชน					
34	3.1 วิทยุ/โทรทัศน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
35	3.2 สื่อสิ่งพิมพ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
36	3.3 นิตยสาร	+1	+1	0	0.67	
37	3.4 เอกสารประชาสัมพันธ์จากหน่วยงาน ต่าง ๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
38	3.5 หอกระจายข่าวหมู่บ้าน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4.แหล่งความรู้สื่ออิเล็กทรอนิกส์					
39	4.1 ไลน์ (Line)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
40	4.2 เฟซบุ๊ก (Facebook)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
41	4.3 ยูทูบ (Youtube)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
42	4.4 กูเกิล (Google)	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและความต้องการในการดำเนินงานของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน					
	1.ด้านผู้นำ					
43	ความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจในการทำงาน เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
44	การใช้อำนาจในการตัดสินใจในการทำงาน เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
45	ความเป็นกันเองกับสมาชิก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
46	ความรู้ความสามารถในการบริหารกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
47	ความซื่อสัตย์สุจริต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
48	ความเสียสละ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
49	การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
50	ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
51	การประสานระหว่างสมาชิกและหน่วยงานต่างๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
52	ความยุติธรรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2. ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ					
53	ความรับผิดชอบต่อตำแหน่งหน้าที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
54	การแบ่งงานให้กับสมาชิกช่วยกันทำเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
55	การกำหนดกฎระเบียบข้อบังคับในการดำเนินงานชัดเจน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
56	การแบ่งโครงสร้างของกลุ่มเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3.ด้านการเงินและบัญชี					
57	การระดมในรูปแบบหุ้นตามที่กำหนดไว้เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
58	การออมเงินเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
59	การรับบริการสินเชื่อและปัจจัยการผลิตกลุ่มเหมาะสม	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
60	การจัดสรรรายได้และผลประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
61	การตรวจสอบรายงานการเงินประจำปีอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน					
62	การจัดสวัสดิการให้สมาชิกเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
63	การบำเพ็ญสาธารณะประโยชน์เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
64	การให้สินเชื่อแก่สมาชิก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
65	การแบ่งปันผลประโยชน์ส่วนหนึ่งให้กับชุมชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
66	การจัดสรรผลประโยชน์ในรูปของเงินปันผลเป็นประจำทุกปีอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
67	การจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่มเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
68	การเสนอแนวความคิดในการพัฒนาที่เหมาะสม	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
69	การปรับปรุงเพื่อแก้ไขปัญหาในการดำเนินงานของกลุ่มร่วมกันเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
70	การกำหนดแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
71	การกำหนดให้มีการประชุมประจำปีเพื่อการประเมินศักยภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 3 การบริหารตลาด					
72	การผลิตสินค้าและบริการของกลุ่มเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
73	การจำหน่ายสินค้าของกลุ่มเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
74	การกำหนดลูกค้าและแหล่งจำหน่ายที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
75	ช่องทางการตลาดเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
76	การเพิ่มยอดขายด้วยการสร้างเครือข่ายที่เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล					
77	การจัดการความรู้ที่ส่งผลให้ทำงานร่วมกันเป็นทีม	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
78	การจัดการความรู้ให้มึผลต่อการตัดสินใจอย่างรวดเร็ว	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
79	การจัดการความรู้ให้มึผลต่อการปรับปรุงการผลิตอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
80	การจัดการความรู้ที่ส่งผลให้มีส่วนร่วมในกิจการขององค์กร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน						
81	การจัดทัศนศึกษาดูงานเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
82	การสนับสนุนเอกสารความรู้วิชาการเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
83	การสนับสนุนปัจจัยการผลิตเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
84	การสร้างขวัญกำลังใจเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
85	การเข้าร่วมประชุมกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ						
86	การมีขั้นตอนกระบวนการผลิตสะอาดปลอดภัยได้มาตรฐาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
87	การตรวจสอบสินค้าคงคลัง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
88	การควบคุมคุณภาพสินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
89	กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
90	การจัดการวัตถุดิบ/บันทึกข้อมูล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน						
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน						
91	การเพิ่มรายได้ของสมาชิกอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
92	การมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
93	การลดรายจ่ายของสมาชิกได้อย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ						
94	การมีผลิตภัณฑ์แตกต่างไปจากสินค้าของกลุ่มอื่น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
95	การมีจุดเด่นของสินค้าเป็นที่ต้องการของตลาด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
96	การมีสินค้ามีคุณภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
97	การมีผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน					
98	การพึ่งตัวเองได้เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
99	การมีผลกำไรจากการประกอบการเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
100	การใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
101	การปรับตัวได้เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
102	การลดต้นทุนการผลิตเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
103	การขยายช่องทางการตลาดเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
104	การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
105	การพัฒนาผลิตภัณฑ์เหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
106	การบริหารจัดการกลุ่มเหมาะสม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

3.2 ความต้องการของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน					
	1.ด้านผู้นำ					
107	การวิเคราะห์สถานการณ์และการวางแผนการดำเนินงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
108	การวางแผนการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
109	การบริหารผลตอบแทน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
110	ช่องทางการแสวงหาความรู้ใหม่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ					
111	การจัดการโครงสร้างขององค์กร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
112	การทบทวนกฎระเบียบและข้อบังคับ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
113	การแบ่งหน้าที่กรรมการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
114	การแบ่งหน้าที่สมาชิก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	3.ด้านการเงินและบัญชี					
115	การจัดหาเงินทุนและแหล่งเงินทุน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
116	ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
117	การจัดทำแผนการใช้จ่ายเงิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
118	ความรู้เกี่ยวกับการขึ้นภาษีรายได้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน					
119	การจัดสวัสดิการแก่สมาชิก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
120	การทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
121	การแบ่งผลประโยชน์ในรูปแบบเงินปันผล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
122	การสนับสนุนปัจจัยการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
123	การจัดทำแผนให้ตรงตามความต้องการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
124	การนำปัญหามาแก้ไขอย่างจริงจัง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
125	การวิเคราะห์ศักยภาพกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
126	การจัดทำโครงการเพื่อรองรับงบประมาณ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 3 การบริหารตลาด					
127	แนวทางการเพิ่มมูลค่าสินค้า/การสร้างจุดเด่นให้สินค้าและบริการของกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
128	การหาช่องทางกระจายสินค้าเข้าถึงลูกค้ารายใหม่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
129	การวางแผนและกำหนดกิจกรรมทางการตลาด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
130	ความรู้เกี่ยวกับวิธีการกำหนดราคาสินค้าและบริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
131	ความรู้เกี่ยวกับการเชื่อมโยงเครือข่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล					
132	การอบรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
136	การศึกษาดูงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
137	การพัฒนาตัวเองหาความรู้ใหม่ๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
138	การฝึกสอนงานที่ถูกต้อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
139	การกำหนดเงื่อนไขในการรับสมาชิก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
140	การสร้างขวัญกำลังใจแก่สมาชิก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
141	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
142	การแบ่งหน้าที่ตามความสามารถ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ					
143	ความรู้การผลิตสินค้าถูกต้องตามกระบวนการหรือขั้นตอน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
144	ความรู้การปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิตสินค้าหรือบริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
145	การควบคุมสินค้าหรือบริการให้มีคุณภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
146	ความรู้เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
	1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน					
147	การลดรายจ่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
148	การมีรายได้เพิ่มขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
149	การลดต้นทุนการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ					
150	การพัฒนาผลิตภัณฑ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
151	การทำนวัตกรรมใหม่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
152	การมาตรฐานสินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
153	การขอใบรับรองมาตรฐานสินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน					
154	การลดต้นทุนการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
155	การวิเคราะห์ต้นทุนการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
156	การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
157	การสร้างสามัคคี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
158	การเพิ่มทักษะความรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
159	การจัดกิจกรรมเพื่อสร้างพลังกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชนของสมาชิกวิสาหกิจชุมชน

ข้อที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน					
	1.ด้านผู้นำ					
160	การร่วมกำหนดนโยบาย ระบบการทำงานและกิจกรรมภายในกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
161	การร่วมกำหนดเป้าหมายและทิศทางในการพัฒนากลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
162	การร่วมรับผิดชอบต่อสาธารณะ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
163	การร่วมรับผิดชอบต่อลูกค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
164	การร่วมบริหารจัดการกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ					
165	การร่วมกำหนดโครงสร้างการบริหารงานและการแบ่งหน้าที่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
166	การร่วมกำหนดกฎระเบียบ ข้อบังคับกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3.ด้านการเงินและบัญชี					
167	การร่วมจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
168	การร่วมวางแผนการเงิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
169	การร่วมบริหารทางการเงินและบัญชี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน					
170	การร่วมรับผลประโยชน์ในรูปแบบเงินปันผล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
171	การร่วมรับผลประโยชน์ในรูปแบบของค่าแรง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
172	การร่วมรับผลประโยชน์ในรูปแบบปัจจัยการอื่นๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจ ชุมชน					
173	การร่วมจัดทำแผนการดำเนินงานของกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
174	การร่วมชี้แจงแผนให้กับเพื่อนสมาชิก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
175	การร่วมนำปัญหามาปรับปรุงแก้ไข	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 3 การบริหารตลาด					
176	การร่วมบริหารจัดการแหล่งวัตถุดิบ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
177	การมีส่วนร่วมออกความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์/สินค้าใหม่ๆออกสู่ตลาดอย่าง ต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
178	การร่วมจำหน่ายและให้บริการ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
179	การร่วมจัดหาช่องทางการตลาดและลูกค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล					
180	การร่วมแสวงหาความรู้มาใช้ในการ ดำเนินงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
181	การร่วมถ่ายทอด และแลกเปลี่ยนความรู้	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
182	การร่วมมุ่งมั่น จริงจังในการพัฒนาทักษะ ฝีมือ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
183	การร่วมพัฒนาศักยภาพวิสาหกิจชุมชนของ กลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
184	การร่วมกำหนดการรับสมัครเพิ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
185	การร่วมสร้างขวัญกำลังใจทั่วถึง เป็นธรรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
186	การร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
187	การร่วมถ่ายทอดความรู้ให้กับสมาชิกใน กลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ					
188	การร่วมพัฒนาสินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
189	การร่วมกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
190	การร่วมตรวจสอบคุณภาพสินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
	1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน					
191	การร่วมนำวัตถุดิบมาใช้ทดแทนเพื่อลดรายจ่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
192	การร่วมหาแนวทางสร้างรายได้ให้กลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
193	การร่วมหาแนวทางให้คุณภาพชีวิตของสมาชิกดีขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ					
194	การร่วมสร้างความพึงพอใจให้บริการลูกค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
195	การร่วมสร้างมาตรฐานสินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
196	การร่วมสร้างความปลอดภัยกับลูกค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน					
197	การร่วมฝึกทักษะของสมาชิกในกลุ่ม	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
198	การร่วมใช้กลุ่มลดต้นทุนการผลิต	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
	4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
199	การร่วมติดตาม และประเมินผลการดำเนินงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
200	การร่วมแก้ไขปัญหาและปรับปรุง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
201	การร่วมตัดสินใจและวางแผนตามกิจกรรมกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
202	การร่วมศึกษาดูงานกลุ่มเครือข่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ตอนที่ 5 ปัญหา ข้อเสนอแนะ และแนวทางในการเสริมสร้างศักยภาพวิสาหกิจชุมชนของสมาชิก

5.1 ปัญหาในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ข้อ ที่	ข้อคำถามในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหารวิสาหกิจชุมชน					
	1.ด้านผู้นำ					
203	ขาดเป้าหมายและทิศทาง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
204	ขาดการวางแผนการดำเนินงานที่ดี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
205	ขาดกำหนดแผนการประชุม เรียกประชุมตามความจำเป็น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
206	ขาดความริเริ่มสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
207	ขาดความรู้การทำเอกสาร	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
208	ขาดการประสานงานระหว่างสมาชิกและหน่วยงานต่างๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ					
209	ขาดความรู้เรื่องกฎระเบียบข้อบังคับ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
210	ขาดการบริหารโครงสร้าง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
211	ขาดความรู้เรื่องกฎหมาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
212	ขาดการแบ่งหน้าที่ไม่เป็นธรรม	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
213	ขาดบทลงโทษในการฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับ	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
	3.ด้านการเงินและบัญชี					
215	ขาดการระดมทุน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
216	ขาดแหล่งเงินทุน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
217	ขาดการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
218	ขาดการวางแผนการใช้จ่ายเงิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
219	มีหนี้สิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน					
220	ไม่มีสวัสดิการแก่สมาชิก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
221	ไม่ได้ทำกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน					
222	ขาดการจัดทำแผน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
223	ขาดการชี้แจงแผน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
224	ขาดการปฏิบัติตามแผน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
225	ไม่มีการนำปัญหามาปรับปรุงแก้ไข	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 3 การบริหารตลาด					
226	ขาดการวิเคราะห์ทิศทางตลาดของ สินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
227	ขาดช่องทางกระจาย/จำหน่ายสินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
228	ขาดการส่งเสริมการตลาด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
229	ขาดเครือข่ายเชื่อมโยงการตลาด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
230	ขาดแหล่งจำหน่ายหรือตลาดที่ไม่แน่นอน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล					
231	ขาดการแสวงหาความรู้ใหม่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
232	ขาดการสื่อสารภายในกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
233	ขาดการจัดเก็บข้อมูล	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
234	ขาดการใช้เทคโนโลยี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจ ชุมชน					
235	ขาดจิตสำนึกของการเป็นสมาชิก	+1	+	+1	1	ใช้ได้
236	สมาชิกขาดความรับผิดชอบที่มีต่อกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
237	มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์ภายใน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
238	สมาชิกมีความรู้น้อยขาดความร่วมมือในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ					
239	ขาดการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
240	ขาดการปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
241	ขาดการควบคุมตรวจสอบคุณภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
	1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน					
242	มีรายจ่ายเพิ่มขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
243	มีรายได้ลดลง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
244	ได้รับการยอมรับจากลูกค้าน้อย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
245	สถานการณ์โรคติดต่อทำให้การขายสินค้าลดลง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ					
246	สินค้าไม่ได้มาตรฐาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
247	ขาดการรับรองสินค้าจากภาครัฐ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
248	ขาดการให้บริการที่มีคุณภาพต่อลูกค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
249	สินค้าไม่ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน					
250	ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
251	เกิดความผิดพลาดและการสูญเสียในการดำเนินงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
252	ขาดการเข้าร่วมกิจกรรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
253	ขาดความรู้ ความสามารถ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
254	ขาดทักษะการทำงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
255	ขาดความสนใจในการเข้าร่วม กิจกรรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
256	ชุมชนขาดการได้รับประโยชน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ปัญหาอื่น ๆ .....

.....

5.2 ข้อเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงานของวิสาหกิจชุมชน

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	หมวดที่ 1 ผู้นำและการบริหาร วิสาหกิจชุมชน					
	1.ด้านผู้นำ					
257	ควรตั้งเป้าหมายและทิศทางให้ชัดเจน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
258	ควรมีการถ่ายทอดแผน ชี้แจงและ แลกเปลี่ยน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
259	ควรกำหนดแผนการประชุม ให้ชัดเจน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
260	ควรมีความริเริ่มสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
261	ควรทำเอกสารให้คล่อง	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
262	เพิ่มช่องทางในการติดต่อสื่อสารใน กลุ่มสมาชิกและหน่วยงานต่างๆ	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ข้อ ที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	2.ด้านโครงสร้างและกฎระเบียบ					
263	ศึกษาความรู้เรื่องกฎระเบียบข้อบังคับเพิ่มเติม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
264	ศึกษาการบริหารโครงสร้างเพิ่มเติมจากองค์กรอื่น	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
265	ศึกษาความรู้เรื่องกฎหมายเพิ่มเติม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
266	แบ่งหน้าที่ตามความสามารถ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
267	มีบทลงโทษในการฝ่าฝืนกฎระเบียบข้อบังคับให้ชัดเจน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	3.ด้านการเงินและบัญชี					
268	ควรมีการระดมทุนในกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
269	ควรรหาแหล่งเงินทุน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
270	ควรให้ครูบัญชีอาสาสอนจัดทำบัญชีรายรับ- รายจ่าย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
271	ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
272	ควรมีการวางแผนการใช้จ่ายเงินเพื่อลดการมีหนี้สิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	4.ด้านสวัสดิการสมาชิกและชุมชน					
273	ควรบริหารการเงินเพื่อให้สวัสดิการแก่สมาชิก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
274	ควรจัดทำแผนกิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 2 การวางแผนการดำเนินงานวิสาหกิจชุมชน					
275	ควรมีการจัดทำแผนทุกปี	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
276	ควรมีการจัดทำแผนแบบมีส่วนร่วม	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
277	ควรมีการปฏิบัติตามแผนทุกครั้ง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
278	ควรมีการวิเคราะห์สภาพปัญหาในกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	หมวดที่ 3 การบริหารตลาด					
279	ควรมีการวิเคราะห์และกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
280	ควรศึกษาวิเคราะห์ทิศทางการตลาดของสินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
281	ควรศึกษาช่องทางกระจาย/จำหน่ายสินค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
282	ควรรหาความรู้เรื่องการส่งเสริมการตลาดตามแหล่งความรู้ต่างๆ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
283	ควรสร้างเครือข่ายในการเชื่อมโยงการตลาด	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
284	ควรรหาแหล่งจำหน่ายและเพิ่มช่องทางการตลาด	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
	หมวดที่ 4 การจัดการความรู้และข้อมูล					
285	ควรแสวงหาความรู้ใหม่	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
286	ควรมีการหารือภายในกลุ่มเพื่อที่มีการสื่อสารทั่วถึง	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
287	ควรมีการจัดเก็บข้อมูลให้เป็นปัจจุบัน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
288	ศึกษาการใช้เทคโนโลยีเพิ่มเติมและถ่ายทอดในกลุ่ม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
	หมวดที่ 5 การบริหารสมาชิกวิสาหกิจชุมชน					
289	ควรสร้างจิตสำนึกของการเป็นสมาชิก	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
290	ควรฝึกให้สมาชิกมีความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
291	ควรมีการตกลงให้ชัดเจนเรื่องผลประโยชน์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
292	ควรเพิ่มความรู้สมาชิกในกลุ่ม เช่นอบรม ดูงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

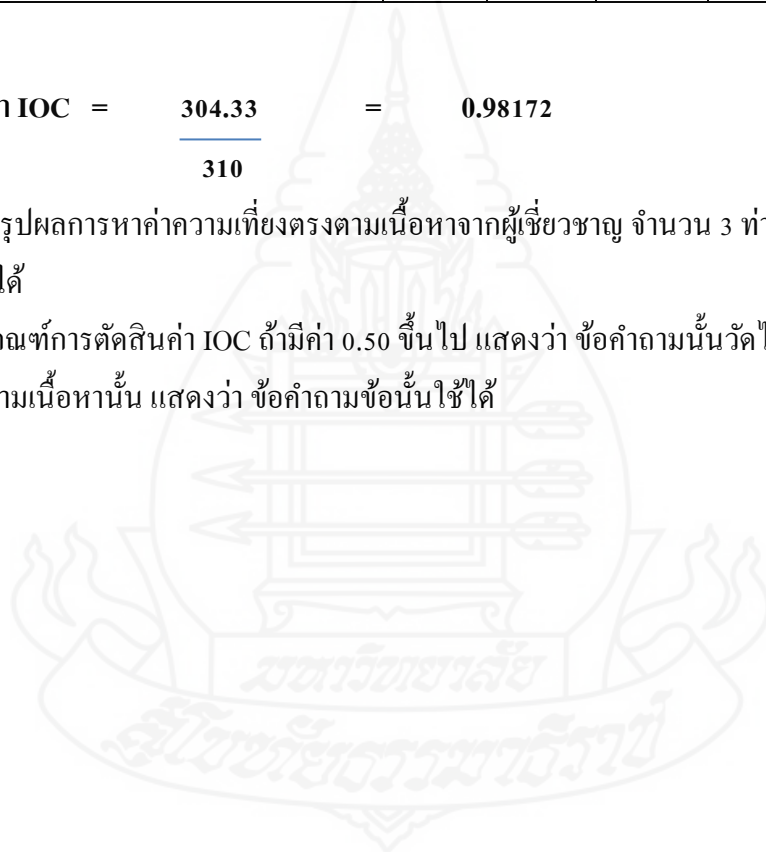
ข้อที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
หมวดที่ 6 การจัดการสินค้าหรือบริการ						
293	ควรมีการกำหนดขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
294	ควรมีการปฏิบัติตามขั้นตอนหรือกระบวนการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
295	ควรมีการควบคุมตรวจสอบคุณภาพ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
หมวดที่ 7 ผลลัพธ์การดำเนินงาน วิสาหกิจชุมชน						
1.ด้านผลลัพธ์ตามภารกิจของวิสาหกิจชุมชน						
296	ควรมีการทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเพื่อที่จะวางแผนการเงิน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
297	ควรมีการสร้างสินค้าให้หลากหลาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
298	ควรสร้างความเชื่อมั่นให้ลูกค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
399	ควรสร้างสินค้าให้ตอบสนองกับสถานการณ์	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
2.ด้านคุณภาพสินค้าหรือบริการ						
300	ควรขอความรู้จากหน่วยงานภาครัฐ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
301	ควรศึกษาขั้นตอนการขอการรับรองสินค้าจากภาครัฐ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
302	ควรติดตามการใช้สินค้าจากลูกค้า	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
303	ควรผลิตสินค้าให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
3.ด้านประสิทธิภาพของการดำเนินงาน						
304	ควรวางแผนการใช้วัตถุดิบเพื่อลดต้นทุนการผลิต	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
305	ควรศึกษาและวางแผนการดำเนินงานเพื่อลดความผิดพลาดและการสูญเสียในการดำเนินงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
306	ควรมีการปรับเงินหากสมาชิกไม่เข้าร่วมกิจกรรม	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อความในแบบสัมภาษณ์	ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ			ค่า IOC	แปลงผล
		1	2	3		
	4.ด้านการพัฒนาวิสาหกิจชุมชน					
307	ควรศึกษาแหล่งความรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
308	ควรมีการทดสอบทักษะการทำงาน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
309	ควรมีกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจ	+1	+1	+1	1	ใช้ได้
310	ควรมีกิจกรรมร่วมกับชุมชน	+1	+1	+1	1	ใช้ได้

$$\text{ค่า IOC} = \frac{304.33}{310} = 0.98172$$

สรุปผลการหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่านแสดงว่า ข้อคำถามใช้ได้

เกณฑ์การตัดสินค่า IOC ถ้ามีค่า 0.50 ขึ้นไป แสดงว่า ข้อคำถามนั้นวัดได้ตรงจุดประสงค์ หรือตรงตามเนื้อหา นั้น แสดงว่า ข้อคำถามข้อนั้นใช้ได้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวนวพร ชอบเดิน
วัน เดือน ปีเกิด	23 เมษายน 2522
สถานที่เกิด	อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ วิทยาเขตลำปาง
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเกษตรอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
ตำแหน่ง	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ

